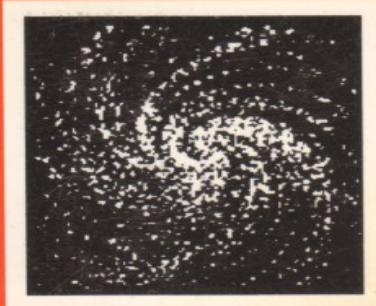

ФАНТАСТИКА

От автора на ГЕЙТУЕЙ
и ТУНЕЛ ПОД СВЕТА

13

ИЗБРАНА
СВЕТОВНА
ФАНТАСТИКА

ФРЕДЕРИК ПОЛ

Гейтуей II

АВТОРЪТ Е НОСИТЕЛ НА НАГРАДИТЕ
ХЮГО и НЕБЮЛА

БАРД

ИЗДАТЕЛСКА
КЪЩА

ФРЕДЕРИК ПОЛ ГЕЙТУЕЙ II

Превод: Георги Стоянов

chitanka.info

Заводът за храна е откритие, което не само би донесло милиони долари на своите изследователи, но и би решило проблемите с изхранването на милиардите земни жители. Робин Бродхед, познат ни от „Гейтуей“, вече е начело на собствена корпорация, която изпраща към Завода изследователски кораб. Астронавтите откриват странния Уон и разгадават куп дълголетни тайни...

УОН

Не е лесно да се живее, ако си млад и съвсем сам. „Иди в златните коридори, Уон, открадни каквото желаеш и учи. Не се страхувай“ — съветваха го Древните. Как да не се страхува? Древните използванаха златните коридори. Можеха да го намерят някъде из тях, най-вероятно към края, където в центъра на нещата неспирно се въртеше златното валмо от символи.

Мъртвите го придумваха да отиде точно там. Може би трябваше да ги послуша, но не можеше да се отърси от страха.

Уон не знаеше какво можеше да му се случи, ако Древните го хванеха. Мъртвите може би знаеха, но той не можеше да разбере нищо от техните брътвежи по въпроса. Някога, когато Уон беше съвсем малък и когато родителите му бяха още живи — а това беше толкова отдавна — хванаха баща му. Нямаше го много дълго, а после се върна в осветения им в зелено дом; целият се тресеше и двегодишният Уон разбра, че баща му е изплашен. Той пищя и рева, защото всичко това за него бе много страшно.

Въпреки всичко трябваше да отиде в златните коридори — независимо дали Древните с жабешки уста бяха там или не. В златните коридори имаше книги. Мъртвите бяха добри, но скучни и докачливи, а често пъти и вманиачени. Най-добрите източници на знание бяха книгите и за да ги вземе, Уон трябваше да отиде там, където се намираха.

Книгите бяха в блестящите златни коридори. Имаше и други коридори — зелени, червени и сини, но книги имаше само в златните. Уон не обичаше сините коридори, защото те бяха студени и безжизнени, но пък там бяха Мъртвите. Зелените бяха изчерпани. Той прекарваше по-голяма част от времето си там, където по стените се разпростираха паяжините от светлина и сандъците все още бяха пълни с храна; беше сигурен, че там ще бъде на спокойствие, но пък беше самотен. Златните коридори можеха все още да се използват и следователно бяха полезни, но и опасни. Сега той стоеше там и

ругаеше тихичко, защото се бе убол. Проклети Мъртви! Защо ли бе послушал глупавите им брътвежи?

Сгуши се разтреперан под оскъдния навес от храсти, докато двама глупави Древни стояха замислено отсреща, беряха плодове и съсредоточено ги пъхаха в жабешките си уста. Наистина беше необичайно да бъдат толкова бездейни. Между другите причини да ги ненавижда беше тяхната вечна заетост, вечно поправяне на нещо, влачене, бръщолевене — сякаш бяха курдисани. И въпреки това тези двамата там бяха толкова неподвижни, колкото и самият Уон.

И двамата бяха с неподстригани бради, но единият от тях имаше и гърди. Уон си спомни, че няколко пъти бе виждал тази жена. Беше онази, която старателно залепваше оцветени парчета от нещо — може би хартия, или пък пластмаса — върху своето сари, а понякога и върху бледата си, нашарена кожа. Вярваше, че няма да го видят и все пак въздъхна с облекчение, когато не след дълго, те се обърнаха и се отдалечиха. Не говореха. Уон почти не беше чувал някой от сивите Древни да говори. Пък и да ги чуеше, не можеше да разбере нищо. Уон говореше добре шест езика: испански — езикът на баща му, английски — на майка му, немски, руски, китайски и финландски, които бе научил от един или друг от Мъртвите. Но езика, на който говореха жабешките уста, въобще не разбираше.

Щом двамата Древни се отдалечиха в златния коридор, Уон бързо изтича и награби каквото можа. Те може би го видяха, а може би не. Древните не реагират бързо. Това бе причината досега да успява да ги избегне. Прекарваше по няколко дни в коридорите, а после си отиваше. Когато разбираха, че е бил там, той вече си бе отишъл; беше на кораба или пък вече беше отлетял.

Уон пренесе книгите на кораба с един панер, наполовина пълен с пакети с храна. Стартерните акумулаторни батерии почти се бяха заредили. Можеше да отпътува когато пожелае, но беше по-добре да ги зареди напълно, пък и не смяташе, че се налага да бърза. Около час пълни пластмасови съдове с вода за уморителното пътуване. Колко жалко, че на кораба нямаше четящи устройства; с тях времето му щеше да мине по-бързо! А след това, уморен от работа, той реши да каже довиждане на Мъртвите. Можеше да му отговорят, а можеше и да не му отговорят, а дори и да им е безразлично. Но нямаше никой друг, с когото можеше да се поразговори.

Уон беше петнайсетгодишен, висок, жилав, много тъмен по рождение и още повече потъмнял от светлините в кораба, в който прекарваше по-голяма част от времето си. Беше силен и самоуверен. Такъв и трябваше да бъде. В сандъците винаги имаше храна и други неща за вземане. Веднъж или два пъти годишно, когато се сетеха, Мъртвите го хващаха с тяхната малка подвижна машина и го закарваха в една килия в сините коридори, където прекарваше един скучен ден, подложен на пълен медицински преглед. Понякога му пломбираха по някой зъб и обикновено получаваше дългодействащи витамини, биеха му инжекции с минерали, а веднъж дори му дадоха и очила. Уон обаче отказа да ги носи. Напомняха му също — когато занемаряваше за по-дълго учението — че трябва да трупа знания, да се просвещава както от тях, така и от книгите, натрупани в хранилицата. Уон не се нуждаеше от много напомняне. Учението му доставяше удоволствие. Във всичко останало беше напълно самостоятелен. Ако му трябваша дрехи, отиваше в златните коридори и си открадваше от Древните. Ако му беше скучно, си измисляше занимание. Няколко дни в коридорите, няколко дни на кораба и още няколко на другото място; после повтаряше всичко отначало. Времето минаваше. Нямаше си никого за другар. Не бе имал от четиригодишна възраст, когато родителите му изчезнаха и той почти беше забравил как се чувства човек с приятел. За него това беше без значение. Животът и така му се струваше пълноценен, тъй като нямаше с кого да се сравнява.

Понякога си мислеше, че ще бъде добре да се засели на едно или друго място, но това беше само блян. Повече от единайсет години вече скиташе нагоре-надолу. На другото място имаше неща, които цивилизацията не притежаваше. Там беше стаята на сънищата, където можеше да лежи със затворени очи и да не се чувства самотен. Той обаче не можеше да живее там, въпреки изобилието на храна и отсъствието на всякакви опасности, понеже единственият източник на вода беше много слаб. Цивилизацията притежаваше много от онова, което предният пост нямаше: Древните хора и книгите, изпълненото със страх изследване и дръзките набези за дрехи и дреболии, чувството, че нещо става. Но той не можеше да живее и там, защото

онези с жабешките уста рано или късно сигурно щяха да го хванат. Затова пътуваше.

Главната врата към предверието на жилището на Мъртвите не се отвори когато Уон натисна с крак педала на входа. Той едва не се блъсна в нея. Озадачен, Уон се спря и най-напред леко, а после по-силно натисна вратата. Трябваше да се напъне с всичка сила, за да я отвори. Никога по-рано не я бе отварял, макар че от време на време заяждаше и скърцаше страхотно. Беше неприятно. Уон вече се беше натъквал на повредени машини; именно поради това зелените коридори бяха безполезни. Наистина там имаше храна и топлина, но това го имаше в изобилие и в червените и дори в златните. Обезпокоително беше, че нещо около Мъртвите можеше да се повреди, защото ако те изчезнеха, той си оставаше без никого.

Все пак всичко изглеждаше нормално; стаята с пултове за управление беше силно осветена, температурата беше приятна и той можеше да чува тихия монотонен говор и от време на време цъкането на Мъртвите зад панелите, потънали в налудничавите си мисли и вършещи своите си работи. Уон седна, размърда се, за да се намести по-добре на стола и тури слушалките на ушите си.

— Заминавам за предния пост — каза той. Не последва никакъв отговор. Повтори го на всички езици, които владееше, но изглежда никой не желаше да разговаря. Това беше обезкуражително. Понякога двама или трима и дори повече се натискаха да му правят компания. Тогава можеха добре да си побъбрят и той въобще не се чувстваше самотен. Сякаш беше член на „семејство“ — дума, която знаеше от книгите и от онова, което му бяха казали Мъртвите. Това беше добре. Почти толкова добре, колкото и в стаята на сънищата, където за известно време имаше илюзията, че е част от стотици, милиони семејства. Безброй много хора! Това обаче беше повече, отколкото можеше да понесе продължително време. И така, когато трябваше да напусне предния пост, за да се върне за вода и за по-осезаемата компания на Мъртвите, той никога не съжаляваше. Но винаги желаше да се върне на неудобната кушетка, под кадифеното метално одеяло и да се пренесе в царството на сънищата.

То го чакаше, но Уон реши да даде на Мъртвите още една възможност. Дори и когато не изпитваха голямо желание за разговор,

понякога те проявяваха интерес, ако се обърнеште към тях директно. Уон помисли малко, а после набра номер петдесет и седем.

В слушалката се дочу далечен, тъжен глас, който си мърмореше: „...опитай се да му разкажеш за липсващата маса. Маса! Единствената маса, която се въртеше в ума му, бяха двадесет килограма гърди и задник! Онази безвкусно облечената, Дорис. Никой не я поглежда и, о-о, момче, забрави за мисията, забрави за мен...“

Уон намръщено вдигна ръка, за да натисне вилката. Номер петдесет и седем беше толкова досаден! Той обичаше да я слуша, когато разсъдъкът ѝ беше нормален, тъй като гласът ѝ напомняше малко на гласа на неговата майка — такъв, какъвто го беше запомнил. Но тя изглежда винаги преминаваше от астрофизиката, космическия полет и другите интересни неща към своите лични проблеми. Уон се изхрани върху мястото на панела, зад който според него живееше номер петдесет и седем — трик, който беше научил от Древните — като се надяваше, че тя ще разкаже нещо интересно.

Изглежда обаче тя нямаше такова намерение. Номер петдесет и седем — когато беше с всички си, тя искаше да я наричат Хенриета — бръщолевеше за големи червени премествания и изневерите на Арнолд с Дорис.

„Можехме да сме герои“, изхлипа тя, „и да получим десет милиона долара награда, а и повече, знае ли човек колко биха платили за открития път? Но те продължиха да се промъкват в обслужващия модул и...“

— Кой си ти?

— Аз съм Уон — отговори момчето, като се усмихваше окуражително, макар и да не мислеше, че тя може да го види. Тя очевидно се намираше в момент на просветление. Обикновено не знаеше, че той ѝ говори. — Моля, продължавай да говориш.

Настъпи дълга тишина, а после се чу:

— NGC 1199, съзвездие Стрелец А Запад.

Уон учтиво изчака. Последва друга дълга пауза, после тя продължи:

— Той не подбира предложенията. Всичките си начинания е предприемал с Дорис. Два пъти по-млада от него! А умът ѝ патешки. Преди всичко тя не трябваше да участвува в мисията...

Уон поклати глава като Древните с жабешки уста.

— Много си скучна — каза той строго и я изключи. Помисли малко, после включи професора, номер четиринайсет:

„...макар че Елиот още беше студент в Харвардския университет, силата на неговото абстрактно мислене беше като на напълно зрял човек. И то на гений. «Сигурно съм имал две нащърбени щипки.» Самоосъждане на един солиден човек, доведено до неговата символична граница. Как се вижда той? Не просто като раковидно животно. Не дори раковидно, само абстракция на раковидно: щипки. И при това нащърбени. На следващия ред виждаме...“

Уон отново плю върху панела и прекъсна връзката; цялата стена беше замърсена със следите от неговото неудовлетворение. Слушаше с удоволствие когато докторът рецитираше поезия, но не обичаше да слуша, когато говореше за нея. С най-лудите от Мъртвите, като номер четиринайсет и петдесет и седем, човек никога не знае какво ще се случи. Те рядко отговаряха и почти никога нормално, така че човек или трябваше да слуша онова, което казваха, или да ги изключи.

Вече беше време да тръгва, но той опита още един път — единственият с трицифрен номер, неговият специален приятел Тайни Джим.

— Здравей, Уон. — Гласът беше едновременно и тъжен, и сладък. Изведнъж в ума му премина емоционалната тръпка на страха, която изпитваше, когато се чувстваше в близост с Древните. — Това си ти, Уон, нали?

— Що за въпрос. Кой друг би могъл да бъде?

— Човек продължава да се надява, Уон. — Последва пауза, после Тайни Джим неочаквано изкудкудяка: — Разказвал ли съм ти вица за свещеника, равина и дервиша, които останали без храна върху планета, направена от свинско?

— Мисля, че си го разказвал, Тайни Джим, и във всеки случай сега не искам да слушам вицове.

Невидимият високоговорител изпука за момент, избръмча, а след това Мъртвият каза:

— Все същото ли, Уон? Искаш пак да говорим за секс, така ли?

По лицето на момчето не трепна нито едно мускулче, но усети познатото жегване в долната част на корема.

— Бихме могли, Тайни Джим.

— За възрастта си си доста похотлив мъжкар, Уон — отбеляза Мъртвият, а после продължи: — Разказвал ли съм ти как веднъж едва не се провалих заради полово оскърбление? Беше адски горещо. Пътувах за вкъщи с последния влак към Розел Парк и във вагона влезе едно момиче, седна от другата страна на пътеката срещу мен, вдигна крак връз крак и започна да си вее с полата. Не знам ти какво би направил в случай като този, но аз се зазяпах. А тя продължи да си вее и накрая, когато наближихме Хайландс, се оплака на кондуктора, че зяпам под полата ѝ и той ме изхвърли от влака. И знаеш ли кое беше куриозното?

Уон се беше захласнал.

— Не, Тайни Джим — едвам можа да отговори той.

— Куриозното беше, че бях изпуснал редовния си влак. Имах много време за убиване из града, така че отидох на порнофилм. Цели два часа. Господи, какви ли неща не видях. Повече от това бих могъл да видя единствено с ректоскоп^[1]. Така че трудно може да се обясни защо се бях навел над пътеката и зяпах малките ѝ бели чорапогащи. Но знаеш ли кое беше още по-куриозно?

— Не, Тайни Джим.

— Тя беше права! Аз наистина я зяпах. Току що бях гледал безброй женски чатали и гърди, но не можех да сваля очи от нейните! И това обаче не беше най-куриозното. Искаш ли да ти разкажа кое беше най-куриозното?

— Хайде, моля те, Тайни Джим. Разкажи.

— Е, тя слезе от влака с мен, заведе ме в тях и цяла нощ се любихме без прекъсване. Нямах време дори да науча името ѝ. Какво ще кажеш на това, Уон?

— Ще кажа само, че не ти вярвам нито думичка, Тайни Джим.

Пауза.

— О. Не. Ти обичаш да слушаш такива неща.

Уон каза строго:

— Не искам измислени истории, Тайни Джим. Искам да науча истината. — Уон беше ядосан и смяташе да изключи Мъртвия, да го накаже, но не беше сигурен кой ще бъде наказаният. — Искам да бъдеш подробен, Тайни Джим — подкани го той.

— Добре... — Безтелесният ум прещрака и за момент си прошепна нещо, подреждайки своите разговорни гамбити. После каза:

— Искаш ли да знаеш защо дивите патоци изнасилват своите патици?

— Не!

— Аз мисля, че всъщност ти се иска да научиш, Уон. Интересно е. Не можеш да разбереш поведението на приматите, ако не познаваш цялостния спектър на възпроизводствени стратегии. Дори и необичайните. Дори и на акантоцефалните червеи. Те също практикуват изнасилване. А знаеш ли какво нравят *Moniliformis dubis*^[2]? Те изнасилват не само техните женски, но дори и съперническите мъжки. С нещо като гипс! Така че горкият друг червей дори не може да го вдигне.

— Не искам да слушам всичко това. Тайни Джим.

— Всичко това е много интересно, Уон! Точно поради това ги наричат „подозрителни“! — Мъртвият механично се изсмя.

— Спри, Тайни Джим! — Уон сега беше не само ядосан, но и заплепен. Това беше любимата му тема. Готовността на Тайни Джим да разказва за тези работи надълго и нашироко беше причина той да му бъде любимец измежду всички Мъртви. Уон разви един пакет с храна и като дъвчеше, каза: — Онова, което искам да чуя, е как да разбера, че жената желае да прави любов, Тайни Джим.

Ако Мъртвият имаше лице, то щеше да разкрие усилието, което полагаше, за да не се засмее. Той обаче каза учтиво:

— Окей, синко. Зная, че продължаваш да се надяваш. Чакай да помисля. Казвал ли съм ти, че трябва да следиш очите и?

— Да, Тайни Джим. Ти ми каза, че ако зениците ѝ се разширят, това показва, че тя е полово възбудена.

— Правилно. Споменавал ли съм също, че в мозъка ѝ съществуват полови диморфни структури?

— Мисля, че не ми е ясно какво точно означава това.

— Е, аз също не зная, но анатомически е така. Те са различни, Уон, вътрешните и външните.

— Моля те, Тайни Джим, продължи с тези различия!

Мъртвият изпълни молбата му, а Уон слушаше прехласнат. Винаги имаше време да отиде на кораба, а тъкмо сега Тайни Джон беше необичайно ясен. Всеки от Мъртвите си имаше свои специални теми, по които обичаше да говори. Сякаш всеки бе замръзнал с една голяма мисъл в ума си. Но дори и по любимите си теми не винаги говореха разумно. Уон отмести подвижната машина, която използваха

(когато работеше), за да го хванат и легна на пода с ръце на лицето си, докато Мъртвият бърбеше и си спомняше, обясняваше за ухажване, за даване на подаръци, за тактики.

Беше очарователно, макар че всичко това вече бе слушал. Той слушаше докато накрая Мъртвият започна да говори все по-бавно, поколеба се и спря. Тогава момчето каза, за да получи потвърждение на онова, което знаеше на теория:

— Тайни Джим, в една книга прочетох, че мъжът ударил по главата жената и се съвзкупили, докато тя била в безсъзнание. Струва ми се, че това е един бърз начин за „любов“, но в други книги любовта продължава много по-дълго. Защо е така?

— Това не е любов, синко. Точно това ти обяснявах. Това е изнасилване. При хората изнасилването не е добро нещо, макар че при дивите патици е съвсем нормално.

Уон кимна с глава и запита:

— Защо, Тайни Джим?

— Ще се опитам да ти го обясня математически, Уон — отговори Мъртвият след продължителна пауза, — Полово привлекателните обекти ще дефинирам като женски, не по-млади с пет години от теб и не по-стари с петнайсет. Тези цифри се отнасят за сегашната ти възраст и са приблизителни. Полово привлекателните обекти могат понататък да бъдат характеризирани по зрителни, обонятелни, осезателни и слухови признаци в низходящ ред по важност. Срещу тях може да се нанесе вероятността за успех. Дотук ясно ли е?

— Не съвсем.

След малка пауза Тайни Джим продължи:

— Е, засега това е добре. Сега внимавай. На базата на тези четири предварителни характеристики някои от жените ще те привличат. Докато не установиш контакт, ти няма да знаеш за други техни черти, които могат да те отблъснат, наранят или намалят половата ти възбуда. 5/28 ще имат мензис, 3/87 гонорея, 2/95 сифилис. 1/17 ще имат прекалено окосмено тяло, кожни недостатъци или други физически деформации, прикрити от дрехите. Накрая, 2/71 ще се държат оскърбително по време на половия акт, 1/16 ще излъчват неприятна миризма, 3/7 ще се съпротивляват на изнасилването толкова силно, така че ще те лишат от всяко удоволствие от него. Това са субективни величини, изразени в количествена форма, за да могат да

допълнят известния ти психологически профил. Като събереш всички тези дробни, се получава, че шансовете да не получиш максимално удоволствие от изнасилването са повече от шест към едно.

— Следователно, не трябва да се съвкупявам с една жена без преди това да съм я ухаждал?

— Така е, момче. Да не говорим, че е противозаконно.

Уон помълча малко замислено, след това си спомни и попита:

— Вярно ли е всичко това, Тайни Джим?

Кудкудякане от радост.

— Този път те хванах, момче! Всичко до последната дума.

Уон се нацупи.

— Не беше много вълнуващо, Тайни Джим. Всъщност успя да премахнеш възбудата ми.

— А ти какво очакваше, момче? — възрази обидено Тайни Джим. — Ти ми каза да не съчинявам истории. Тогава защо си недоволен?

— Тръгвам. Нямам време за губене.

— Освен време нищо друго нямаш! — изкудкудяка Тайни Джим.

— А и ти нямаш нищо за казване от онова, което искам да чуя — отвърна строго Уон. Той изключи всички Мъртви, ядосан отиде при кораба и натисна стартовия бутон на пулта за управление. Хич и не му мина през ум, че се е отнесъл грубо с единствените си приятели в цялата Вселена. Никога не беше се замислял, че техните чувства бяха от значение за него.

[1] Уред за преглеждане на правото черво. (Бел.прев.) ↑

[2] Вид червеи. (Бел.прев.) ↑

ПО ПЪТЯ КЪМ ОБЛАКА ООРТ

През хиляда двеста осемдесет и втория ден от нашето пътуване по пътя към облака Оорт големи емоции предизвика пощата. Вера иззвъня весело и всички се събрахме да я получим. Имаше шест писма за моята похотлива балдъза, изпратени ѝ от прочути филмови звезди. Е, не всички от тях бяха филмови звезди; просто красиви шотландски войници, с които си кореспондира. Тя е само четиринайсетгодишна и според мен има нужда да въздиша по някой мъж, който да отговаря на писмата ѝ. Те от своя страна отговарят, защото агентите им по печата са казали, че това ще бъде добра реклама. Едно писмо за стария Пейтър, моя тъст. Беше дълго писмо от Германия, с което го канят да се върне в Дортмунд и да се кандидатира в местните избори за кмет или Burgermeister или нещо от този род. При условие, разбира се, че когато се върне, ще е все още жив. Това е просто една възможност за всеки от нас. Но те не се отказват. Две лични писма до жена ми, Ларви — от някой приятел, предполагам. Едно писмо до всички ни от вдовеца — или може би съпруга — на бедната Триш Бавър. Зависи от гледната точка — дали смятаме Триш за жива или мъртва.

„Да сте виждали следи от кораба на Триш?

Хансън Бавър“

Кратко и ясно. Предполагам, че от финансови съображения повече от това не може да си позволи да пише. Казах на Вера да му изпрати обичайния отговор: „Съжаляваме, не сме.“ Имах достатъчно време да се занимавам с тази кореспонденция, защото нямаше нищо за Пол С. Хол, тоест за мен.

Обикновено за мен няма нищо и това е една от причините, поради която много играя шах. Пейтър ми казва, че съм извадил голям късмет, че изобщо съм включен в мисията. Според мен това нямаше да стане, ако той не беше вложил свои собствени средства в нея, като

финансира участието на цялото семейство. Разбира се, от значение бе и неговият опит, но ние всички имахме опит. Пейтър е химик в хранителната промишленост. Аз съм строителен инженер. Моята жена, Дорема — по-добре е да не я наричате така (ние най-често я наричахме „Ларви“) — е пилот. При това адски добър пилот. Ларви е по-млада от мен, но е прекарала на Гейтуей шест години. Без успех. Върнала се оттам почти готова да се откаже от изследователска работа, но научила много неща. И не само за отношение на пилотирането. Понякога гледах ръцете на Ларви с шест отличителни гривни за космически полети, по една за всяка една мисия. Бяха твърди и сигурни на пулта за управление, топли, когато ги докоснеш... Не зная много за онова, което ѝ се е случило на Гейтуей. Може би и не трябва да зная.

Другата жена на кораба е нейната малолетна сестра и моя балдъза Джанин. Ах, тази Джанин! Понякога се държи като четиринайсетгодишна, а друг път като четирийсетгодишна. Когато е четиринайсетгодишна, тя пише сантиментални писма на филмови звезди и си играе с играчки — одърпан плюшен броненосец, хичиянско молитвено ветрило (истинско) и огнена перла (фалшива), който ѝ беше купил баща ѝ, за да я придума да участва в мисията. Когато е четирийсетгодишна, най-много иска да играе с мен. И ето ни сега. Три и половина години се налагаме един на друг и се опитваме да потиснем желанието за убийство.

Не бяхме единствени в Космоса. Макар и много рядко, получавахме хабер от най-близките до нас съседи, базата Тритон или от изследователския кораб, който се бе изгубил. Но Тритон и Нептун бяха много пред нас по своята орбита — от изпращане на съобщение до получаване на отговор минаваха три седмици. Изследователският кораб нямаше излишна енергия да ни се обажда, макар че сега беше само на петдесет светлинни часа. Никак не приличаше на разговор през градинския плет.

Така че единственото, което правех, беше да играя много шах с нашия бордови компютър.

Няма кой знае каква работа по пътя към облака Оорт, освен игра на шах, пък и това е един добър начин да стоя настрана от войната, която непрекъснато избухва между двете жени на нашия малък кораб. Ако се наложи, мога да понасям моя тъст. През по-голяма част от времето той не общува с никого, доколкото това е възможно в едно

пространство от четиристотин кубически метра. Но не винаги мога да понасям лудите му дъщери, макар да ги обичам.

Всичко това щеше по-лесно да се понася, ако имахме малко по-голямо пространство, казвах си аз, но когато сте на космически кораб, няма начин да излезете навън и се разходите малко на хлад. Наистина от време на време извършвах по едно кратко излизане в открития Космос да проверя страничните товарни двигатели и тогава можех да погледам наоколо — Слънцето все още беше най-ярката звезда в своето съзвездие, но само толкоз; Сириус, точно пред нас, беше по-ярка, както и Алфа Кентавър, разположена под еклиптиката и встрани. Но това продължаваше само един час, след което отново трябваше да се връщам в кораба. А той не беше луксозен. Човешко творение, антика, космически кораб, който не беше планиран за полети по-дълги от шест месеца и в който ние трябваше да прекараме три и половина години. Боже Господи! Сигурно сме били луди, когато приехме тези условия. Каква полза от двата милиона долара, когато докато ги спечелиш може и да полудееш?

Много по-лесно се справяше с положението нашият бордови мозък. Когато играех шах с нея, надвесен над операторския пулт с големите слушалки на ушите си, можех напълно да се изолирам от Ларви и Джанин. Този мозък се казваше Вера — едно име, което му бях дал аз и което нямаше нищо общо с неговия пол. Както впрочем и с честността, защото ѝ бях написал такива команди, че да може понякога да се шегува с мен. Когато Вера беше свързана с големите компютри, разположени на орбита или на Земята, тя беше много, много интелигентна. Но сега Вера не можеше да провежда такива разговори, тъй като от изпращането на едно съобщение до получаването на отговор изминаваха 25 дни; а когато не можеше да се свърже с големите компютри, Вера беше прекалено тъпа...

— Пешка на Е4, Вера.

— Благодаря... — Продължителна пауза, докато проверява моите параметри, за да е сигурна с кого говори и какво се очаква от нея. — ... Пол. Офицер взима кон.

Можех да я спускам на шах, ако играеше честно. Как ме мамеше ли? Ами след като печелех може би двеста партии, тя печелеше една. После аз печелех около петдесет, тя печелеше една, и после още една и през следващите двайсет партии сме приблизително наравно, и после

тя започва да ме бие всяка партия. Докато накрая разбрах какво прави. Вера предаваше позициите и плановете на големите компютри на Земята и после, когато прекъснем партията, както правехме понякога, тъй като Пейтър или някоя от жените ме откъсваше от дъската, тя имаше време да получи бележки по нейните плановете и предложения за подобряване на стратегията. Големите машини казваха на Вера предложения за моите стратегии и как да им се противопостави. И когато предположенията на наземната Вера бяха верни, бордовата Вера ме побеждаваше. Никога не си направих труда да я накарам да спре с тези измами. Просто престанах да прекъсвам партиите, а по-късно вече се бяхме отдалечили толкова много, че вече нямаше време да получи помощ от Земята и аз продължих да печеля всяка партия.

Партиите на шах бяха единствените игри, които спечелих през тези три и половина години. Нямаше начин да спечеля нещо от голямата игра, която се играеше между моята жена Ларви и нейната четиринайсетгодишна природена похотлива сестра Джанин. Разликата във възрастта между двете беше много голяма и Ларви се опитваше да се държи като майка с Джанин, а Джанин, в отговор на грижите, се опитваше да се държи с нея като с враг. И успяваше. Вината за това не беше само на Джанин. Ларви удряше няколко питиета — това за нея беше начин да преодолее скуката — и тогава откриваше, че Джанин ѝ е използвала четката за зъби, или че с неохота е изпълнила онова, което ѝ е казано, почистила е масата преди да започне да мирише, но не е сложила остатъците в апарата за рециклиране. Тогава двете пламваха. От време на време провеждаха ритуални изпълнения на женски разговори, изпъстрени с избухвания...

— Аз наистина харесвам сините ти чорапогащи, Джанин. Искаш ли да ти хвана бримката?

— Добре, значи съм започнала да надебелявам, това ли искаш да кажеш? Все пак е по-добре, отколкото през цялото време да пия до оглупяване! — После отново настъпва спокойствие и аз се връщам към Вера, за да продължим партията. Всеки път, когато се опитвах да се намеся, успявах моментално да ги накарам да се обединят срещу мен: „Скапано мъжко шовинистко прасе, защо не отидеш да почистиш кухнята?“

Най-странното беше, че обичах и двете. По различен начин, разбира се, макар че ми беше трудно да обясня това на Джанин.

Когато се записахме да участваме в тази мисия, ни казаха какво ни очаква. Освен редовните психиатрични инструкции за продължителни полети и четиримата преминахме дванайсет часа сеанси върху проблемите, с които щяхме да се сблъскаме по време на полета, но единствената препоръка на психиатъра се свеждаше до „направете всичко, което ви е възможно“. Оказа се, че по време на процеса на сплотяване на семейството аз ще трябва да се науча да поема задълженията на главата на семейството. Пейтър беше много стар, за да изпълнява тези задължения, макар че беше биологически баща. Ларви не беше привързана към семейния живот — нещо, което може да се очаква от един бивш пилот на Гейтуей. Ето защо опираше до мен; по този въпрос психоаналитикът беше много ясен. Само че не каза как да го постигна.

И така, аз бях четирийсет и една годишен, на няколко зилиона километра от Земята, настрани от орбитата на Плутон, на около петнайсет градуса от равнината на еклиптиката и се опитвах да не правя любов с моята балдъза, да постигна мир със съпругата си, да поддържам примирие с тъста си. С тези мисли заспивах (всеки път, когато ми се разрешаваше да спя), за да остана жив още един ден. За отклоняване на мисълта си от тях се опитвах да мисля за двата милиона долара, които щеше да получи всеки от нас при завършване на мисията. Ако това не помогнеше, се опитвах да мисля за важността на нашата мисия — не само за нас, а за всеки жив човек. Това беше реалност. Ако се осъществеше, тя щеше да спаси по-голяма част от човешката раса от гладна смърт.

Очевидно тази мисия беше важна. Понякога тя дори наистина изглеждаше важна. Но именно човешката раса ни бе натъпкала, изглежда завинаги, в този миризлив концентрационен лагер; а имаше моменти, когато... знаете ли?... сякаш се надявах, че тази раса ще умре от глад.

Ден 1283. Тъкмо ставах, когато чух Вера да бибипка и пращи, както правеше обикновено, когато постъпваше съобщение за действие.

Свалих ципа на ограничаващото одеало и се измъкнах от нашата ниша, но старият Пейтър вече се беше надвесил над принтера.

Той кълнеше с пискливия си глас. „Дявол да го вземе. Трябва да променим курса.“ Хванах се за един парапет и се надвесих над екрана, но Джанин, заета с разглеждане на акнето си в огледалото на стената, ме изпревари. Тя пъхна главата си пред лицето на Пейтър, прочете съобщението и се отдръпна пренебрежително. Пейтър зяпна от учудване, а после попита сърдито:

— Теб това не те ли интересува?

Джанин леко вдигна рамене, без да го погледне.

Ларви излизаше от нишата след мен, като в същото време закопчаваше ципа на кухненската си роба.

— Остави я на мира, папа — каза тя. — Пол, иди си облечи някаква дреха. — Наистина по-добре беше да се облека, пък и освен това беше права. Най-добрия начин да избегнеш неприятностите с Джанин беше да се държиш като истински пуритан. Когато успях най-после да намеря гащите си в омотаните на топка одеала, Ларви вече бе прочела съобщението. И напълно основателно — тя беше нашият пилот. После вдигна глава, като се усмихваше.

— Пол, през следващите единайсет часа трябва да направим корекция на курса и може би тя ще бъде последната! Пълно обръщане — съобщи тя на Пейтър, който все още стоеше наведен над терминала, после седна и започна да прави изчисленията на клавиатурата на Вера. Когато се появи траекториите, Ларви натисна един бутон, получи потвърждение и съобщи: — Седемдесет и три часа и осем минути до кацане!

— И сам можех да направя това — оплака се баща ѝ.

— Не се мръщи, папа! След три дни пристигаме. Струва ми се, че след като се обърнем, ще можем да го видим на огледалните рефлектори!

Джанин, заела се отново с пъпчиците на лицето си, подхвърли през рамо:

— Щяхме да го видим още преди месеци, ако някой не беше счупил големия рефлектор.

— Джанин! — Ларви умееше да се владее отлично. Този път успя да запази самообладание и отбеляза напълно основателно: — Не мислиш ли, че това е по-скоро повод за празнуване, а не за спорове?

— Разбира се, Ларви. Предлагам всичките да пийнем... ти също. Докато закопчавах шортите си, бързо се измъкнах от нищата... Знаех продължението на този сценарий.

— Ракетите с химическо гориво ли смяташ да използваш, Ларви? — запитах аз. — Правилно, тогава двамата с Джанин трябва да излезем и проверим страничните товарни двигатели. Защо не пийнем след като се върнем?

Ларви се усмихна приветливо.

— Добра идея, скъпи. Все пак може би ние с папа ще обърнем по едно малко сега... а после ще ви правим компания за по още едно, ако не възразявате.

— Затвори си скафандъра — заповядах аз на Джанин, за да я предпазя от някоя провокационна бележка. За момента обаче тя очевидно бе решила да се държи миролюбиво, защото без всякакви коментари се зае да изпълнява нареждането. Проверихме взаимно херметизацията на скафандрите си, след това Ларви и Пейтър също извършиха контролна проверка, след което се запромъквахме един подир друг през изхода и увиснахме на осигурителните въжета в открития Космос. Първото нещо, което направихме и двамата, беше да погледнем към дома... Резултатът не беше много удовлетворителен. Слънцето представляваше само една ярка звезда, а Земята въобще не се виждаше, макар Джанин да претендираше, че я вижда. Второто нещо беше да погледнем към Завода за крана, но аз не можах да видя нищо. Звездите много си приличаха, особено онези, чиято яркост се доближаваше до долната граница на видимост, а на небето имаше петдесет или шейсет хиляди такива звезди.

Джанин работеше бързо и резултатно, почуквайки болтовете на големите йонни двигатели, прикрепени отстрани на нашия кораб, докато аз проверявах дали са стегнати прикрепващите стоманени шини. В действителност Джанин не беше лошо дете. Беше четиринайсетгодишна и, вярно, лесно се възбуждаше, но не беше нейна вината, че нямаше подходящ мъж, за да може да изявява удовлетворително женската си природа. Освен мен и нейния баща, който беше още по-малко удовлетворителен, на кораба нямаше други мъже. Извършихме проверката и както предполагахме, всичко беше наред. Когато свърших своята работа, тя вече ме чакаше при големия телескоп. Беше в добро настроение и не подхвърли нищо за виновника,

който допусна рефлекторът да се пукне и да отлети в безвъздушното пространство. Пуснах я да влезе първа в кораба. Това ми даде възможност да се порадвам на гледката още няколко минути. Тези минути в Космоса бяха единственото време, когато се чувствах почти усамотен.

Продължавахме да летим със скорост над три километра в секунда, но, разбира се, това не се усещаше, тъй като нямаше с какво да се сравнява. Въобще не се чувстваше, че летим. Така беше през по-голяма част на всичките тези три и половина години. Една от историите, които слушахме през цялото това време от Петер — той произнасяше името си „Пейтър“ — беше за неговия баща, С.С.Върколакът. Върколакът не ще да е бил повече от шестнайсетгодишен, когато е завършила Голямата война. Неговата задача била да транспортира ракетни двигатели за ескадрона на „Луфтвафе“, който тъкмо бил въоръжен със самолетите „ME-210“. Пейтър казва, че когато умираше баща му, се извинявал, че не можал да достави навреме двигателите на ескадрона, за да унищожат противниковите „Ленкс“ и „Би-17“ и да променят изхода от войната. Всички ние смятахме това за доста забавно... поне когато за първи път чухме тази история. Но това не беше най-забавната част от разказа. Истински забавната част беше как старият нацист изплашил врага. С впряг. Не конски. Биволски. Дори не теглел кола, а шейна! Най-новите, последен модел реактивни турбовитлови двигатели — извозвани от едно русоляво дете с върбова пръчка в ръка, шляпащо до глезени в кравешки лайна.

Увиснали, лазещи в Космоса, извършващи едно пътуване, за което на хичиянски кораб му е достатъчен само един ден — ако имахме такъв и можехме да го управляваме по желания от нас курс. Испитах съчувствие към стареца на Пейтър. Положението с нас не беше по-различно. Единствената разлика беше в липсата на кравешки лайна.

Ден 1284. Промяната на курса стана много плавно, след като бяхме успели да се преборим с нашите животоподдържащи системи и да се наместим в седалките за пътуване при ускорение, разположени в непосредствена близост до агрегатите за въздух и контейнерите с

храна. Като се имаше предвид колко малка беше промяната на скоростта, всичко това едва ли си струваше труда. Да не говорим, че едва ли би имало голяма полза от животоподдържащите системи, ако се случеше нещо сериозно на разстояние пет хиляди астрономически единици от Земята. Но ние вършехме всичко според инструкцията, защото така бяхме постъпвали вече три и половина години.

И след като се обърнахме и двигателите с химическо гориво бяха свършили своята работа и бяха спрели, за да се включат отново йонните двигатели, и след като Вера беше съобщила неуверено и колебливо, че всичко изглежда добре, доколкото тя можеше да прецени (потвърждението от Земята щеше да дойде няколко седмици по-късно), ние го видяхме! Първа стана от седалката си Ларви, отиде при телескопа и за броени секунди го хвана на фокус.

Всички се скупчихме около телескопа и вперихме поглед в него. Заводът за храна!

Той се полюшваше в рефлектора и затрудняваше фокусирането. Дори йонните двигатели предизвикваха известни вибрации, пък и бяхме все още много далеч от обекта. Заводът за храна излъчваше слаба синя светлина в тъмнината, осеяна със звезди, която очертаваше необичайната му форма. Имаше размерите на административна сграда и беше много продълговат. Единият му край беше закръглен, а на една от страните му сякаш беше махната някаква дълга, заоблена част.

— Мислиш ли, че е бил ударен от нещо? — попита Ларви.

— Не, съвсем не — озъби се баща й. — Така е бил построен! Какво знаем ние за хичиянското строителство?

— Откъде си сигурен? — възрази Ларви, но баща и остави без отговор тази бележка. Не беше необходимо да отговаря, тъй като всички знаехме, че нямаше начин да е сигурен, а просто се надяваше да е така. Иначе щяхме да сме в беда. Премиите, които щяхме да получим само за да достигнем до Завода, бяха достатъчно добри, но нашите надежди за истинско възнаграждение, единственото възнаграждение, което си заслужаваше седем години пътуване при тези изключително тежки условия, почиваха на надеждата, че Заводът за храна ще работи; или най-малкото, че може да бъде проучен в достатъчна степен, за да се построи друг.

— Пол! — неочаквано каза Ларви. — Погледни онази страна, която сега се завърта... не са ли това кораби?

Погледнах, като се мъчех да разбера какво бе видяла. Върху дългата, права част на артефакта имаше половин дузина издутини, три или четири по-малки, две доста големи. Доколкото можех да преценя, приличаха на Гейтуей от снимките, които бях виждал. Но...

— Ти си бивш изследовател — отговорих аз. — Ти какво смяташ?

— Мисля, че са кораби. Но, Боже мой, видя ли двата крайни? Те са грамадни. Била съм в едноместни, била съм в триместни и съм виждала много петместни. Но такова нещо не съм виждала! Тези там могат да поберат не знам колко точно, но може би петдесет души! Защо и ние нямахме такива кораби, Пол... Само ако имахме такива кораби...

— Ако, ако — озъби се баща ѝ. — Ако имахме такива кораби и ако можехме да ги насочим натам, накъдето искахме, да, светът щеше да е наш! Да се надяваме, че все още са годни за използване. Да се надяваме, че поне някоя част от тези кораби работи.

— Ще работи, татко — пропя един сладък глас зад нас. Обърнахме се и видяхме, че това беше Джанин, опряла крак на ръкава на апарата за рециклиране на органични отпадъци, държаща в ръка бутилка домашен първокачествен алкохол от истински рециклирано зърно. — Бих казала, че това наистина заслужава да се отпразнува — каза тя, като се усмихна.

Ларви я погледна замислено, но нервите ѝ бяха в добро състояние и само каза:

— Разбира се, това е чудесна идея, Джанин. Подай шишето насам.

Джанин опъна една малка женска глътка и го подаде на баща си.

— Мисля, че вие с Ларви ще искате да подремнете — подхвърли тя, след като се окашля... съвсем неотдавна, на четиринайсетия си рожден ден, се бе научила да пие силни напитки, и все още не ѝ харесваха, но настояваше да пие, защото това беше привилегия на зрелите хора.

— Добра идея — потвърди Пейтър. — Цяла нощ будувах, чакай да видя колко прави това, да, почти двацет часа. Всички ще имаме нужда от почивка, когато кацнем там долу — добави той, като подаде шишето на жена ми, която ливна две големи глътки в добре тренираното си гърло и каза:

— На мен още не ми се спи. Знаете ли какво ми се иска да правя? Иска ми се отново да видя лентата на Триш Бавър.

— За Бога, Ларви! Гледала си я един милион пъти.

— Вярно е, Джанин. Ако не ти е интересно, не я гледай, но се питам дали някой от онези кораби не е на Триш и... Е, просто искам още един път да ги разгледам.

Джанин стисна уста, но гените са голяма работа; тя умееше да се владее не по-зле от сестра си, стига да пожелаеше. Освен това доброто състояние на нервната система беше едно от основните изисквания, за да участва човек в мисия.

— Ще я набера — каза тя, като се наведе над клавиатурата на Вера. Пейтър поклати глава и се оттегли в своята ниша, издърпа приличащия на акордеон параван, за да се изолира, а ние се струпвахме около пулта. Тъй като записът беше на лента, можехме да получим не само образ, но и звук, и след около десет секунди се чу пращане, а после се появи и образът на бедната, разгневена Триш Бавър, която говореше пред камерата и казваше онова, което най-малко бихме желали да чуем от нея.

Лошото беше в това, че тази трагедия продължаваше толкова дълго, а ние я бяхме слушали през всичките тези три и половина години. От време на време пускахме записа и разглеждахме сцените, които тя самата бе заснела с портативната си камера. Разглеждахме ги в стопкадър, разглеждахме ги и при повишена скорост — не защото очаквахме да получим различна информация от онази, която хората от „Гейтуей Корпорейшън“ вече имаха (макар че никога не се знае), а просто защото искахме отново да се уверим, че всичко, което бяхме предприели, си струваше негодите и изпитанията. Истинската трагедия се състоеше в това, че Триш не знаеше какво беше открила.

„Това е доклад от мисия нула седемдесет четири тире деветнайсет“, започна тя доста монотонно. Тъжното ѝ глупаво лице дори направи опит да се усмихне. „Изглежда, че съм в беда. Кацнах на нещо като хичиянски артефакт, акостирах, а сега не мога да излятя. Ракетните двигатели на обслужващия модул работят. Главният бордови двигател обаче не работи, а аз не искам да остана тук и да умира от глад.“ Да умре от глад! След като прегледали кадрите, заснети от Триш, експертите идентифицирали какво представлява „артефактът“ — търсеният от тях Завода за производство на храната „ЧОН“^[1].

Дали той имаше практическа стойност, трябваше тепърва да се установи, а Триш несъмнено бе мислила, че няма. Мислила, че там ще умре, и то за нищо, без дори да получи парична награда за мисията. И онова, което най-накрая направила, било да се опита да се върне с обслужващия модул.

Тя се качила в модула и го насочила към Слънцето, включила двигателите и взела хапче. Взела много хапчета — всичките, които е имала. След това включила фризера на максимум, влезла вътре и затворила вратата зад себе си. „Размразете ме, когато ме намерите“, написала тя, „и не забравяйте наградата ми.“

И може би някой ще стори всичко това. Когато я намерят. Ако я намерят. Кое то вероятно ще стане след десет хиляди години, когато слабите сигнали от нейния радиопредавател почти няма да могат да се чуват, или може би след петстотното им автоматично предаване, когато ще бъде твърде късно, за да има някакво значение за Триш.

Вера престана да възпроизвежда записа и тихо се прибра, когато екранът угасна.

— Ако Триш беше истински пилот, а не от онези изследователи на Гейтуей, които само скитат нагоре-надолу, щеше да скочи в кораба, да натисне стартовия бутон и да остави всичко останало на машините — изкоментира Ларви не за първи път. — Нямаше да пострада. Щеше да използва макар и малкото ускорение, което ѝ осигурява обслужващият модул, за да убие ъгловия инерционен момент, вместо да загуби това ускорение, насочвайки се право навътре.

— Благодаря на опитния ракетен пилот — казах аз също не за първи път. — И щеше да забави попадането си на астероида цяла вечност, така ли? Може би шест или седем хиляди години.

Ларви вдигна рамене.

— Отивам да си легна — съобщи тя, като си глътна за последно от шишето. — Ти, Пол?

— О, спри за малко, моля те. — Това беше Джанин. — Искях Пол да ми обясни процедурите по стартиране на йонните двигатели.

Алармената система на Ларви веднага включи.

— Сигурна ли си, че искаш да ти обясни именно това? Е, хайде, не се цупи, Джанин. Добре знаеш, че вече ти го е обяснявал много пъти и въпреки всичко задачата си остава на Пол.

— Ами ако се случи нещо с Пол и той не може да ги стартира?
— попита Джанин. — Откъде знаеш дали точно тогава няма да сме обхванати от онази мистериозна криза?

Наистина никой не можеше да знае, а в действителност бях започнал да вярвам, че точно така ще стане. Настъпваше циклично с период от около сто и тридесет дни, плюс-минус дванадесет. Вече се приближавахме към този цикъл.

— Всъщност малко съм уморен, Джанин. — казах аз.

— Обещавам утре да ти го обясня. — По всяко време, стига някой от останалите да беше буден... важното беше да не оставам насаме с Джанин. Няма да повярвате колко е трудно това на един кораб с обща кубатура само колкото една хотелска стая. Не просто трудно.

Практически невъзможно.

Всъщност никак не бях уморен и когато Ларви се зави презглава и тихото ѝ дишане, което едва ли можеше да се нарече хъркане, се чуваше съвсем слабо, аз се протегнах върху чаршафите напълно бодър, броящ постигнатите успехи. Беше ми необходимо да върша това поне един път дневно. Когато имаше какво да броя.

Този път имаше. Разстояние над четири хиляди астрономически единици представлява дълъг воайаж — при пътуване по права линия. Или по-точно — при пътуване със скорост близка до скоростта на разпространение на фотона. Може да се каже, половин трилион^[2] километра. Движехме се по спирала, което означаваше въртене главно около Слънцето, преди да пристигнем до целта. Пътят ни не беше 25 светлинни дни, беше по-скоро 60. И макар двигателите да бяха включени цял ден, не можехме да достигнем до скоростта на светлината. Три и половина години... и през цялото време си мислехме — Боже, ами ако някой успее да открие тайната на хичиянския двигател преди да достигнем там? Това никак нямаше да ни помогне. Щяха да са необходими много повече от три и половина години, преди да успеят да направят всичко онова, което са искали, когато са разкрили тази тайна. Можете да си представите на кое място в техния списък би се намирала задачата да тръгнат след нас.

Така че доброто нещо, върху което можех да размишлявам, беше, че поне нямаше да установим, че нашето пътуване е било залудо, тъй като вече почти бяхме пристигнали!

Единственото, което оставаше, беше да вържем големите йонни товарни двигатели към него... да видим дали ще има резултат... да тръгнем по обратния път и да подкараме това нещо към Земята... И по някакъв начин да оцелеем, докато стигнем там. Може да се приеме, че щяха да са необходими още четири години...

Отново оцених факта, че ние вече почти бяхме там.

Идеята за използване на комети за производство на храна не беше нова. Във всеки случай, тя датира още от времето на Крафт Ерик от 1950-те години, само че той предложил хората да ги колонизират. В това имаше здрав разум. Трябваше само да се закара малко желязо и някои белязани елементи... желязото за построяване на жилища за живеене, а белязаните елементи за превръщане на храната „ЧОН“ в quiche, lorraine^[3], или хамбургери... и тогава проблемът за изхранването отпада. Защото от това са направени кометите. Малко прах, малко скали и страшно много замръзнали газове. А какво представляват тези газове? Кислород. Азот. Водород. Въглероден двуокис. Вода. Метан. Амоняк. Същите четири елемента отново и отново. „ЧОН“: въглерод, водород, кислород, азот и какво се получава?

„ЧОН“?

Грешка. Кометите са направени от същото нещо, от което сте направени вие, и онова, което се пише като Ч-О-Н, трябва да се чете като „храна“.

Облакът Оорт беше съставен от от милиони порции храна с размер мегатонове. На Земята имаше десет или дванадесет милиарда гладни хора, които гледаха към този облак и се облизваха.

Имаше голям спор за това какво правят кометите в облака. Все още се спори дали те идват на фамилии. Преди повече от сто години Йопик беше казал, че половината от видените комети спадат към добре дефинирани групи, което се поддържа и от неговите последователи. Според Уипъл това са глупости — не съществува група, в която могат да се идентифицират повече от три комети. Същото становище поддържат неговите последователи. По-късно Оорт решил да се опита да разбере това. Според него навсякъде из Слънчевата система съществува обвивка от комети и от време на време Слънцето откъсва по някоя, която се впримчва в перихелия^[4]. Така се е случило с

Халеевата комета, или онази, която се предполага, че представлява Витлеемската звезда, или която и да било друга. После група учени започнали да оспорват тази теория, като поставили под съмнение алгоритъма. Оказало се, че това е невъзможно, ако приемем, че за облака Оорт е в сила Максвеловото разпределение. В действителност, ако се приеме нормално разпределение, трябва да се вземе предвид, че не съществува никакъв облак на Оорт. Не могат да се наблюдават почти параболични орбити вън от облака на Оорт; така казвал Р.А.Литълтън. След него някой друг възразил, като казал, че нямало причини, поради които разпределението да не може да бъде немаксвелово. И това било доказано. Цялото е неравномерно. Имало купове от комети и големи обеми от пространството, почти без комети.

Несъмнено хичиянците са пуснали тяхната машина да пасе в богатите с комети пасища преди стотици хиляди години, които сега се бяха превърнали в един вид кометна пустиня. Ако тя все още работи, остава ѝ още малко суровина. (Може би тя е изляла всички комети?)

Заспах, като се чудех какъв ли ще е вкусът на тази храна „ЧОН“. Невъзможно е вкусът ѝ да бе по-лош от храната, която ядохме в продължение на три и половина години, и която се получаваше главно чрез рециклиране на отпадъци от самите нас.

Ден 1285. Днес Джанин едва не ме изнасили. Играех шах с Вера, всички спяха, достатъчно щастливи, когато ръцете ѝ обвиха големите слушалки и закриха очите ми.

— Престани, Джанин — помолих я аз. Когато се обърнах, се беше нацупила.

— Искам да използвам Вера — каза тя.

— За какво? Още едно вълнуващо любовно писмо до някоя от твоите звезди?

— Отнасяш се към мен като към дете — отвърна ми тя. Като никога беше напълно облечена; лицето ѝ блестеше, влажната ѝ коса бе спусната чак до врата. Приличаше на модел, на сериозна млада тийнеджърка.

— Онова, което искам — отговори ми тя, — е да преговоря с Вера настройките на товарните двигатели. След като ти не желаеш да ми помогнеш.

Една от причините, поради която бяхме взели Джанин с нас, беше нейната находчивост... Всички бяхме находчиви. Нали трябваше да ни одобряват за участие в мисията. Но най-находчива беше тя в търсенето на начини да ме изнасили.

— Добре — казах аз, — права си, нищо не мога да ти възразя. Вера? Прекъсни партията и включи програмата за осигуряване на тяга за Завода за храна.

— Веднага — отговори тя, — ...Пол. — Шахматната дъска изчезна и на нейно място се появи холографски образ на Завода за храна. Вера беше актуализирала своите спецификации с получените телескопни картини и ни показа целия завод с неговия облак от прах и топката от мръсен сняг от едната му страна.

— Махни облака, Вера — заповядах аз и мъглата изчезна. Сега пред нас беше Заводът за храна, ясен като архитектурен макет. — Е, Джанин, каква е първата стъпка?

— Акостираме — отговори веднага тя. — Надяваме се, че факсимилето на обслужващия модул е вярно и акостираме. Ако не можем да акостираме, привързваме го с въжета към някоя точка от повърхността; и в двата случая корабът става съставна част на структурата, така че можем да използваме нашата тяга за управление на ориентацията на обекта.

— След това?

— Демонтираме двигател номер едно и го привързваме към кърмовата част на Завода... там. — Тя посочи на макета къде точно. — Веднага след като го закрепим, здраво ускоряваме.

— Ами насочването?

— Вера ще ни даде координатите... О, извинявай, Пол. — При въпроса за ориентация тя неволно се беше долепила до мен, но се хвана за рамото ми и се отгласна назад. Ръката си обаче не отдръпна; остави я върху рамото ми. — След това повтаряме операцията с останалите пет. Когато привържем всичките шест двигателя, ще получим ускорение два метра за секунда на квадрат при изключен генератор 238 Ри. След това започваме да разстиламе огледалното фолио...

— Не.

— О, разбира се, преди това проверяваме въжетата, за да се уверим, че не са се разхлабили; смятам, че това се разбира от само

себе си. След това се заемаме със слънчевата енергия и когато уловим цялата енергия, попаднала на огледалото, трябва да достигнем може би два метра и четвърт...

— Най-напред, Джанин, колкото по-навътре сме влезли, толкова повече енергия получаваме. Добре. Нека сега да разгледаме техническата страна. Значи завързваш нашия кораб към металния хичиянския корпус. Как ще направиш това?

Тя ми разказа най-подробно. Ей Богу, всичко знаеше.

Само дето ръката ѝ от рамото ми се плъзна под мишницата, премести се върху гърдите ми и продължи да слиза надолу; и през цялото време тя продължаваше да разказва за студеното заваряване, за насочването на двигателите, а лицето ѝ оставаше сериозно и печално, докато ръката ѝ галеше корема ми. Четиринайсетгодишна. Но тя нито изглеждаше четиринайсетгодишна, нито пък се чувстваше четиринайсетгодишна... беше само на милиметри от изживяванията, на които се радваше Ларви. Спаси ме Вера; добър приятел, както и да го разглеждаш, защото вече бях започнал да се предавам. Холографският макет не помръдна, докато Джанин слагаше допълнителна подпора на един от двигателите, когато Вера каза:

— Постъпи съобщение за действие. Да ти го прочета ли... Пол?

— Давай. — Джанин леко отдръпна ръката си, когато макетът изчезна и на екрана се появи съобщението:

Помолиха ни да поискаме от вас една услуга. Очаква се поредното избухване на 130-дневния синдром да стане през следващите два месеца. NEW смята, че едно пълно описание с картина на Завода за храна и акцентирание на благоприятното развитие на нещата, колко важно е всичко това, значително ще намали напрежението и получените от това щети. Моля да се придържате към приложената писмена инструкция. Възможно е в най-скоро време да поискат излъчване на тези кадри, така че можем да направим видеозапис и да изготвим програма за постигане на максимален ефект.

— Да ви дам ли сценария? — попита Вера.

— Да... напечатан — добавих аз.

— Много добре... Пол. — Екранът избледня и изгасна, а Вера започна да бълва листове хартия с отпечатания сценарий. Изпратих Джанин да събуди сестра си и баща си, взех листовете и започнах да чета. Джанин не възрази срещу възложената ѝ куриерска задача. Тя обичаше да я показват по телевизията там, долу, тъй като това винаги означаваше нови писма от известни хора за смелата млада астронавтка.

Сценарият беше точно такъв, какъвто се очакваше. Аз програмирах Вера да ни го показва ред по ред, ние да го изпълняваме и за десет минути да свършим със записа. Останалите не се съгласиха, Джанин настояваше сестра ѝ да ѝ направи прическата и дори Ларви реши, че трябва да се гримира: Пейтър желаше да му се подстриже брадата. По-точно аз да му я подстрижа. Така, общо взето, за подготовянето на четирима души загубихме шест часа, да не говорим за енергията, която щяхме да изразходваме за това предаване. Всички се събрахме пред камерата с вид на привързани към семейния живот хора и обяснихме какво се готвехме да направим на една публика, която нямаше да може да види всичко това по-рано от месец. Но ако то щеше да им помогне, имаше смисъл. Откакто напуснахме Земята, изкарахме осем или девет атаки на тази криза на 130-тия ден. Всеки път тя си имаше свой синдром — разпуснатост или депресия, летаргия или безгрижно веселие. Веднъж ме свари извън кораба... тогава счупих големия телескоп... и можете с голям шанс за успех да се обзаложите, че нямаше да се върна в кораба. Просто ми беше безразлично. Имах халюцинации на самота и гняв, на преследване от човекоподобни маймуни и желание да не съм жив. А там долу, на Земята, с милиарди човешки същества, почти всички от тях засегнати в една или друга степен, по един или друг начин всеки път, когато настъпеше кризата — сигурно беше истински ад. Действаше вече десет години... осем, откакто беше идентифицирана като периодично повтарящо се бедствие... и никой не знаеше от какво се причинява. Но всеки искаше да спре.

Ден 1288. Ден за акостиране! На пулта за управление беше Пейтър, който не можеше да повери на Вера такова нещо, докато Ларви беше завързана над него, за да може да указва необходимите

корекции. Достигнахме относителен покой точно извън тънкия облак от частици и газове, на не повече от километър от самия Завод за храна.

От мястото, на което се намирахме двамата с Джанин в нашите животоподдържащи системи, беше трудно да се види какво ставаше навън. Покрай главата на Пейтър и жестикулиращите ръце на Ларви можахме да зърнем огромната стара машина, но само да зърнем: проблясък от излъчващия синя светлина метал и от време на време някой силос за акостиране или очертания на някой от старите кораби...

— По дяволите! Отдалечавам се!

— Не, не се отдалечаваш, Пейтър. Проклетото чудо получи малко ускорение!

...А може би звезда. В действителност не ни бяха необходими животоподдържащи системи; Пейтър внимателно ни побутваше, така както би побутнал медуза в аквариум. Исках да попитам откъде дойде ускорението, но двамата пилоти бяха заети, пък и не вярвах, че можеха да ми отговорят.

— Така е добре. Сега премести малко към центъра на силоза за акостиране, по средата на онзи ред от триместни кораби.

— Защо там?

— А защо не? Защото аз казвам!

След една-две минути корабът се промъкна в силоза и отново бе в относителен покой. После се изравнихме и се привързахме. Предният край на хичиянската капсула пасваше идеално в старинния силос.

Ларви се пресегна, изключи екрана и всички се погледнахме. Вече бяхме там.

Или, казано иначе, бяхме изминали половината път. Половината път към дома.

Ден 1290. Не беше изненадващо, че хичиянците бяха дишали атмосфера, в която ние също можехме да оцелеем. Изненадващо беше, че тази атмосфера бе останала след стотици или хиляди години откакто някой я беше дишал. Но имаше и друга изненада. Тя се появи по-късно и беше по-опасна и по-лоша.

Оцеляла беше не само атмосферата. Оцелял беше целият кораб... годеен за експлоатация! Разбрахме това веднага щом влязохме в него и анализаторите показаха, че можем да свалим каските си. Металните стени, излъчващи синя светлина, бяха топли на пипане; чувстваше се и една слаба постоянна вибрация. Околната температура беше дванайсет градуса — хладно, но не беше по-лошо, отколкото в някои жилища на Земята. Можете ли да познаете какви бяха първите думи, произнесени от човешки същества, влезли вътре в Завода за храна? Произнесе ги Пейтър:

— Десет милиона долара! Боже, може би дори сто!

И ако той не ги беше произнесъл, някой от нас щеше да го стори. Премиите ни щяха да бъдат астрономически. В доклада на Триш не се казваше дали Заводът за храна работеше или не... единственото, което знаехме, бе, че той представлява стар негоден кораб, от който беше извадено всичко, имащо някаква стойност. Вместо това ние намерихме един напълно комплектуван голям хичиянски артефакт, който функционираше! Просто нямаше с какво да се сравни. Тунелите на Венера, старите кораби, дори самият Гейтуей бяха грижливо изчистени почти от всичко в тях преди половин милион години. Това нещо беше обзаведено! Топло, годно за живеене, потънало в слаба микровълнова радиация, живо. И въобще не наглеждаше старо.

Нямахме големи възможности да го проучваме; колкото по-скоро успеехме да го задвижим към Земята, толкова по-скоро щяхме да получим обещаната награда. Позволихме си един час да пообиколим наоколо, да влезем в залите, изпълнени с големи сиви и сини метални конструкции, да се плъзгаме надолу по коридорите, да ядем, докато се шляехме, да споделяме видяното помежду си по джобните разговорни устройства (и да предаваме посредством Вера на Земята). След това се заловихме за работа. Запретнахме ръкави и започнахме да демонтираме страничните товарни двигатели. И тогава се натъкнахме на първата трудност. Заводът за храна не беше на свободна орбита. Той се ускоряваше. Някаква тяга го движеше. Не беше голяма по-малка от един процент G . Всеки един агрегат на йонната ракета тежеше повече от десет тона.

Макар че тук това тегло беше само един процент от теглото му на земята, все пак представляваше над сто килограма, без да отчитаме десетте тона инерция. Когато започнахме разтоварването на първия

двигател, той се изплъзна и започна да пада. Пейтър успя да го хване, но беше много тежък и нямаше да може да го задържи за по-дълго; аз се издърпах над него и хванах двигателя с една ръка, а с другата хванах въжето, с което беше завързан и успях да го задържа, докато Джанин хвърли над него едно спирално въже и го притегна. После се оттеглихме вътре в кораба, за да обмислим ситуацията.

Вече бяхме изтощени. След повече от три и половина години затворени в миниатюрни ниши бяхме изгубили издръжливостта си на тежка работа, Биоанализаторът на Вера показваше, че в нас се бяха натрупали токсини, причинени от умора. Спречкахме се и известно време се сърдохме един на друг, после Пейтър и Ларви отидоха да спят, докато ние с Джанин обмисляхме една схема за монтаж, с която да закрепим всеки от страничните двигатели, преди да ги откачим от кораба, после да ги тласнем по три дълги въжета до Завода за храна, като ги направляваме с три по-малки въжета, така че да не се ударят в далечния край на корпуса. Бяхме си определили десет часа за преместване на една ракета до това положение. За преместване на първата изгубихме цели три дни. Когато най-после успяхме да я закрепим, бяхме абсолютно скапани, сърцата ни думкаха като парни чукове, мускулите ни боляха. Изкарахме една смяна сън и няколко часа се шляхме в Завода за храна преди да се заемем със закрепване на втората ракета така, че да може да стартира. Най-енергичен от всички беше Пейтър; той обиколи половин дузина коридори.

— Всичките са задънени — съобщи той, когато се върна. — Изглежда, че ще имаме достъп едва до една десета от обекта... освен ако не пробием дупки в стените.

— Не сега — казах аз.

— Никога! — предупреди ни строго Ларви. — Единственото, което ще направим, е да върнем това чудо на Земята. Ако някой желае да копае в него, може да го стори едва след като си получим парите! — Тя потри ръце, скръсти ги и добави снизходително: — Бихме могли да се заемем със закрепване на ракетата.

Това ни отне още два дни, но най-накрая ги закрепихме, където трябва. Флюсите, които ни бяха дали за заваряване на стомана към хичиянски метал, се оказаха добри. Доколкото можеше да се каже от статистическата проверка, закрепването беше сигурно. Оттеглихме се

в кораба и подадохме команда на Вера за включване на десет процента от мощността.

Изведнъж почувствахме как политнахме. Работеше. Погледнахме се щастливо усмихнати, а аз извадих от нишата си бутилка шампанско, запазено за случая...

Друго политане.

Щрак, щрак, щрак, щрак... един подир друг провесихме нос. Трябваше да има само едно дърпане. Ларви скочи до компютърния пулт.

— Вера! Данни за ускорение!

Екранът светна и на него се показа диаграма на силите: в средата Заводът за храна, а в две посоки стрелки, изобразяващи действащите сили. Едната беше на нашия двигател, който тласкаше по посока на кораба. Другата не беше.

— На курса влияе допълнителната сила... Ларви — съобщи Вера. — Резултантният вектор има същата посока и стойност, както предишното ускорение.

Нашата ракета тласкаше по посока на Завода за храна. От това обаче нямаше никаква полза. Заводът тласкаше в обратна посока.

Ден 1298. И така, сторихме онова, което трябваше: изключихме всичко и спешно потърсихме помощ.

Спахме, хранихме се, скитахме около Завода за храна цяла вечност и желяхме 25-дневното закъснение да не съществува. Ползата от Вера не беше много голяма.

— Предайте пълни телеметрични данни — съобщи тя. — Очаквайте по-нататъшни указания. — Това вече го правехме.

След един или два дни аз все пак отворих шампанското и пихме. При 0.1 G налягането на газа в бутилката беше по-голямо от гравитационната сила и на практика трябваше да държа палеца си върху гърлото на бутилката и да покривам с длан всяка чаша, за да не изскочи искрящото шампанско. Все пак, според обичая, се чукнахме.

— Не е толкова лошо — отбеляза Пейтър, след като изсмука виното си. — Всеки от нас ще получи най-малко няколко милиона.

— Ако доживеем да ги получим — изръмжа Джанин.

— Не бъди толкова черногледа, Джанин. Още при тръгването знаехме, че мисията може да излезе и неуспешна.

Ако искахме и сега можехме да се върнем; корабът бе конструиран така, че с основното гориво можехме да стартираме назад, после да включим йонните двигатели и да стигнем у дома... след около още четири години.

— И тогава какво, Ларви? Аз ще бъда осемнайсетгодишна девственица! Претърпяла неуспех.

— О, за Бога. Джанин, иди да се поразходиш малко, моля те! Омръзна ми да те гледам около мен.

Всички се чувствахме така. Бяхме си омръзнали, бяхме по-малко толерантни от времето, когато пътувахме натъпкани като сардели в кораба. Сега, когато имахме достатъчно пространство, за да се усамотим — четвърт километър — ние бяхме по-раздразнителни от когато и да било. Приблизително на всеки двадесет часа малкият тъп мозък на Вера ровеше в своите аварийни програми и излизаше с някой нов експеримент: използвайте двигателите при мощност един процент, при тридесет процента, дори на пълна мощност. И ние провеждахме експериментите. Но резултатът винаги беше един и същ. Независимо с каква мощност тласкахме Завода за храна, артефактът отчиташе силата и противодействаше с подходяща сила и в съвсем правилна посока, за да запази постоянно ускорението към целта, която си беше набелязал. Единственото полезно нещо, до което достигна Вера, беше теорията, че Заводът беше изконсумирал кометата, с която се хранва и сега се движеше към нова. Но това представляваше само теоретичен интерес. От него нямаше никаква практическа полза. Ето защо ние скитахме наоколо, главно поотделно, с камери в ръце и влизахме във всяка стая или коридор, до който можехме да достигнем. Това, което виждахме ние, виждаха и нашите камери и го предаваха на Земята, но отникъде не получихме помощ.

Лесно намерихме мястото, където Триш Бавър беше влязла в завода... Пейтър го намери и ни извика да го видим. Мълчаливо се събрахме да разгледаме остатъците от един отдавна развален обяд, изхвърлени чорапогащи и молива, с който беше написала на стените:

ТУК БЕШЕ ТРИШ БАВЪР

и

БОЖЕ, ПОМОГНИ МИ!

— Може би Бог ще ѝ помогне — каза след малко Ларви, — но не виждам как би могъл да ѝ помогне някой друг.

— Изглежда е прекарала тук по-дълго, отколкото предполагам — каза Пейтър. — В някои от стаите има разхвърляни боклуци.

— Какви боклуци?

— Главно развалена храна. Долу, към другата площадка за кацане, там където са светлините, нали я знаеш? — Знаех това място и двамата с Джанин отидохме да видим. Идеята и тя да дойде беше нейна и в началото това никак не ме ентусиазира. Но може би температурата от 12С и липсата на каквото и да било легло охлади нейния интерес, а може и да беше прекалено депресирана и разочарована, за да държи особено много да загуби девствеността си. Съвсем лесно намерихме мястото, където беше изхвърлена храната. Не ми приличаха на порциите, които даваха на Гейтуей. Изглежда пристигаха пакетирано: няколко не бяха отворени, три от тях доста големички, с размерите на филия хляб, обвити в някаква яркочервена материя... на пипане като коприна. Двата други бяха по-малки, единият зелен, а другият червен като останалите, но с розови точки. Отворихме единия за проба. Вонеше на развалена риба и очевидно не ставаше за ядене. Някога обаче е бил добър.

Оставих Джанин там и се върнах да намеря останалите. Бяха отворили един малък зелен пакет. Не миришеше на развалено, но храната беше твърда като камък. Пейтър я помириша, след това я удари в стената, отчупи една трошичка, лапна я и задъвка съсредоточено.

— Няма никакъв вкус — съобщи той, вдигна поглед разтревожен, после се усмихна. — Очаквахте да падна мъртъв, нали? — попита той. — Аз не мисля така. Колкото повече се дъвче, толкова по-мека става. Прилича на баяти бисквити.

Ларви се намръщи.

— Ако това наистина е било храна... — Тя млъкна и се замисли. — Ако наистина е било храна и Триш я е оставила там, където я

намерихме, защо просто не е останала? И защо нищо не споменава за нея?

— Предполагам, че е била зашеметена от страх.

— Сигурно. Но е записала доклад. И в него не се казва нито дума за наличието на някаква храна наоколо. Спомнете си, че технократите на Гейтуей бяха тези, които решиха, че това е било Завод за храна? И единственото, на което се позоваха бяха останките от един такъв Завод, намерен около света Филис.

— Може би тя просто е забравила.

— Не мисля, че е забравила — провлачи бавно Ларви, без да каже нещо повече. Нямахме нищо друго за казване. През следващите един-два дни не провеждахме много самотни проучвания.

Ден 1311. Вера получи информацията за пакетите с храна. Не след дълго на екрана се появи инструкция за подлагане на съдържанието на пакетите на химически и биологичен анализ. Ние самите вече бяхме сторили това, а тя направи своите заключения, без да ни каже какви бяха те.

Честно казано, и ние не направихме никакви заключения. При подходящи случаи, когато всички бяхме заедно и будни, онова, за което най-много приказвахме, беше какво трябва да правим, ако в базата не могат да измислят начин да пренесем Завода за храна. Вера вече беше предложила да монтираме другите пет странични товарни двигатели, да ги включим едновременно на пълна мощност и да видим дали Заводът може да преодолее силата на шест ракети. Предложенията на Вера не бяха заповеди и Ларви изрази общото ни мнение, когато каза:

— Ако включим всичките на пълна мощност и те не са достатъчни, следващата стъпка е да ги натоварим над тяхната номинална мощност. С това можем да ги съсипем. Тогава ще се окажем в капан.

— Какво ще правим, ако от Земята получим точно такова нареждане? — попитах аз.

Пейтър я изпревари.

— Ще се пазарим — каза той, кимайки дълбокомислено. — Те искат да поемем допълнителни рискове, тогава трябва да ни дадат допълнително възнаграждение.

— Ще се пазариш ли, папа?

— Можеш да бъдеш сигурна. И слушай. Да предположим, че не успеем. Да предположим, че трябва да се върнем на Земята. Знаеш ли какво ще направим тогава? — Той отново кимна към нас. — Ще натоварим на кораба всичко, което можем да носим. Знаете ли, че намерихме малки машини, които можем да вземем със себе си? Можем да проверим дали работят. Ще натъпчем кораба с всичко, което може да побере, ще изхвърлим ненужното. Ще оставим повечето от товарните двигатели тук и ще натоварим големите машини отвън, разбирате ли? Можем да се върнем с артефакти на стойност, Господи, не зная точно колко, двайсет, трийсет милиона долара.

— Например молитвени ветрила! — извика Джанин и плесна с ръце.

В стаята, където Пейтър намери храната, имаше купища от тях. Имаше също и други неща — нещо, наподобяващо на кушетка с метална мрежа, предмети с форма на лале, които приличаха на свещници, поставени по стените. Но най-много молитвени ветрила — стотици. По моя преценка всяко от тях струваше около хиляда долара, а само в тази стая имаше молитвени ветрила на стойност половин милион долара — разбира се, ако бъдат доставени на пазарите за антики в Чикаго и Рим... Ако доживеехме да ги доставим. Да не говорим за всички други неща, за които можех да се сетя, ако малко напрегнах ума си. Не бях единственият.

— Молитвените ветрила са най-малкото — замислено отбеляза Ларви. — Това обаче не влиза в нашия договор, папа.

— Договор! Какво ще сторят с нас, ще ни разстрелят ли? Ще ни измамат? След като сме дали осем години от живота си? Не. Те ще ни дадат премии.

Колкото повече обмисляхме тази идея, толкова повече я харесвахме. Легнах да спя, като си мислех кои от джунджуриите, които бях видял, бихме могли да вземем със себе си и какво от тях щеше да е най-ценно. Тази нощ сънувах най-хубавия си сън откакто бяхме изпробвали двигателя...

Събудих се от настойчивото шепнене на Джанин в ухото ми.

— Папа? Пол? Ларви? Чувате ли ме?

Понадигнах се и се огледах. Не говореше на ухото ми; звукът идваше от моето радио. До мен Ларви също се бе разбудила, а по

коридора дотърча Пейтър и се присъедини към нас. Техните радиоприемници също работеха.

— Чуваме те, Джанин. Какво...

— Замълчете! — прошепна тя, а гласът ѝ иззвистя, сякаш беше долепила устни до микрофона. — Не ми отговаряйте, само слушайте. Тук има нещо.

Спогледахме се. Ларви Попита шепнешком:

— Къде си?

— Казах ви да мълчите! Аз съм на площадката за акостиране, нали я знаете? Там, където намерихме онази храна. Търсех нещо, което бихме могли да вземем със себе си, както каза папа, само че... Е, видях нещо на пода. Като ябълка, само че не беше... нещо червеникаво-кафяво отвън и зелено отвътре и миришеше като... не зная като какво мирише. Някакъв плод. И не беше от преди хиляда години. Беше пресен. И чух... една минутка.

Не смеехме да ѝ отговорим, само слушахме нейното дишане. Когато отново се обади, гласът ѝ показваше, че е уплашена.

— Идва насам. Намира се между мен и вас, попаднах в капан. Аз... аз мисля, че е хичиянец и ще...

Замлъкна. Чувахме изплашеното ѝ дишане. После чухме високо да казва:

— Не се приближавай!

Бях чул достатъчно.

— Да вървим — казах аз и скочих по посока на коридора. Пейтър и Ларви бяха зад мен. Спуснахме се надолу с големи скокове по тунела със сини стени. Когато наближихме мястото, се спряхме и нерешително се огледахме.

Преди да можем да решим къде да търсим, отново дочухме гласа на Джанин. Не беше нито шепот, нито пък вик на ужас.

— Той... той се спря, когато му извиках — съобщи тя, без да може да повярва. — Мисля, че не е хичиянец. Изглежда най-обикновен човек, като мен... е, малко покрит с пърхот. Той просто стои там и ме гледа, сякаш души въздуха.

— Джанин! — изкрещях по радиото. — Ние сме на площадката... Накъде да тръгнем?

Пауза. После, странно, нещо като кикотене.

— Продължавайте направо — каза тя колебливо. — Идвайте бързо. Вие... вие няма да повярвате какво прави той сега.

[1] Съкращение от английските наименования за въглерод, водород, кислород и азот. (Бел.прев.) ↑

[2] Число от единица и 18 нули. (Бел.прев.) ↑

[3] Вид печен пай със зеленчуци, шунка и др. (Бел.прев.) ↑

[4] Най-близката до Слънцето точка от орбитата на планета или комета. (Бел.прев.) ↑

УОН СЕ ВЛЮБВА

Този път пътуването до предния пост се стори на Уон по-дълго от обикновено, тъй като беше разтревожен. Липсваше му компанията на Мъртвите. Липсваше му дори и онова, което никога не бе имал — жена. За Уон любовта беше един блян, който той искаше да превърне в реалност. За това допринасяха толкова много книги — като „Ромео и Жулиета“, „Ана Каренина“ и романтичната китайска класика.

С приближаването към предния пост той се отърси от този блян. Бордовият монитор присветна, за да сигнализира, че започват маневрите по акостиране, после на холобокса се появи предният пост. Този път нещо в него беше различно. В една от стоянките на дока имаше нов кораб, от едната страна на който беше привързана някаква конструкция със странна форма.

Какво можеше да означава всичко това? Когато приключи акостирането, Уон подаде глава през люка, огледа се, подуши, послуша се.

Малко след това той заключи, че наблизо няма никой. Уон не извади от кораба книгите си или други неща. Реши, че трябва да е готов да избяга веднага, щом забележеше нещо подозрително, но имаше намерение да проучи. Веднъж, много отдавна, на предния пост имаше един друг човек, който според него бе жена. Тогава Тайни Джим му бе помогнал да идентифицират дрехата, Сега може би трябваше също да се обърне за съвет към Тайни Джим? Той откъсна един плод и дъвчейки се промъкна покрай парапета към стаята на бляновете, където се намираще кушетката на сънищата, обградена от четящи машини.

И спря...

Не беше ли това някакъв звук? Смях или плач някъде далеч?

Уон хвърли нахапаниа плод и мигом се надигна, а сетивата му се изостриха. Звукът не се повтори. Нещо имаше... една миризма, доста слаба, много приятна, много странна. Не беше много по-различна от миризмата в дрехата, която бе намерил и бе носил със себе си дълго

време, докато най-после не изчезна и последната следи от мирис и той я върна там, където я бе намерил.

Нима този човек се бе върнал?

Уон се разтрепери. Човек! Вече дванайсет години откакто не бе усещал миризмата, нито се бе докосвал до друг човек! Пък и тогава бе в контакт само със собствените си родители. А може да не е човек, може да е нещо друго. Той се насочи към дока, където се намираще този човек, като избягваше главните коридори, движеше се наведен през тесните, по-обиколни пътища, където според него едва ли някои би помислил да отиде. Уон познаваше всеки инч от предния пост, до там, докъдето беше възможни да се влезе, без да минава отвъд затворените стени, които не знаеше как отвори. Само за няколко минути той достигна мястото, където някога грижливо бе подредил нещата, останали от единствения посетител на предния пост.

Всичко си беше там. Но не така, както го бе оставил. Някои неща бяха вземани и отново захвърлени.

Уон знаеше, че той не бе сторил това. Освен че бе дисциплиниран, той винаги си бе налагал да оставя предния пост така, както го е намерил, така че никой да не разбере, че е бил там. Особено внимателно бе подредил всичко при онзи случай. На предния пост имаше някой друг.

Беше се отдалечил на много минути от своя кораб.

Внимателно изтича до другата страна на доковете, като се спираше на всяка пресечка, за да огледа, подуши, да се ослуша. Уон стигна до кораба си и нерешително се издигна до люка. Да бяга или да разузнае?

Сега миризмата беше по-силна и привлекателна.

Стъпка по стъпка той се осмели да влезе в един от задънените коридори, готов моментално да се измъкне.

Глас! Шепнец, почти недоловим. Той беше тук. Уон погледна към входа, сърцето му почна да думка. Човек! Сгушен до стената с някакъв метален предмет до устните си, човекът го гледаше ужасен. Човекът извика:

— Не се приближавай! — И да искаше, не можеше да се приближи; беше се вцепенил. Това там не беше просто човек. Беше жена! Отличителните знаци бяха съвсем ясни, такива, каквито му ги бе описал Тайни Джим: две изпъкналости на гърдите, издатина около

бедрата и стесняване на талията, гладко чело, без изпъкналости над очите... да, това беше жена! И то млада. И облечена в нещо, което разкриваше голи крака и, о, голи ръце; права коса, вързана отзад на главата в дълга опашка, големи очи, втрещени в него.

Уон реагира така, както го бяха учили. Той бързо коленичи, разкопча панталоните си и се хвана за члена. Бяха минали няколко дни, откакто бе мастурбирал, при това без такъв стимул; беше твърд и потръпващ от възбуда.

Уон не чу шума зад себе си, когато тичешком пристигнаха още трима души. Когато свърши, той се изправи, оглади с ръка дрехите си и любезно им се усмихна. Отрупани около момичето, другите разговаряха възбудено, почти истерично.

— Здравейте — каза той. — Аз съм Уон. — Когато не му отговориха, той повтори поздрава си на испански, на китайски и се канеше да продължи на останалите езици, които знаеше, когато онази, другата жена, пристъпи напред и каза:

— Здравей, Уон. Аз съм Дорема Хертер-Хол... но ме наричат „Ларви“. Радваме се да се запознаем с теб.

През петнайсетгодишния си живот Уон никога не бе преживял толкова вълнуващ, толкова тревожен, толкова радостен ден като този. Толкова много въпроси! Толкова много за казване и за слушане. Такова приятно усещане да да се докосва до други хора, да мирише излъчваните от тях миризми, да чувства тяхното присъствие. Техните знания бяха толкова невероятно малко и толкова изненадващо големи... не знаеха как да си вземат храна от сандъците, как да използват кушетка на сънищата, никога не бяха виждали Древен, нито пък бяха говорили с Мъртъв. Но знаеха за космически кораби и градове, за разхождане под открито небе („небе“? — много време беше необходимо, докато Уон разбере какво представлява то), знаеха как се прави любов. Той разбираше, че по-младата жена имаше желание да му покаже повече неща, но по-старата не разрешаваше; колко странно! По-възрастният от мъжете изглежда също не правеше любов с никоя от тях; още по-странно. Всичко беше странно и той примираше от задоволство и страх при толкова много странности. След като дълго приказваха, след като той им показва някои от особеностите на предния

пост и те му показаха някои от чудесата на техния кораб (нещо като Мъртвия, но което никога не е било живо; снимка на човек от Земята; тоалетна... след всички тези чудеса, Ларви разпореди да лягат и почиват. Той веднага погледна към кушетка на сънищата, но тя го покани да остане с тях и Уон не можа да откаже, макар че по време на съня си се събужда на няколко пъти треперещ и подсмърчащ, оглеждащ се наоколо в слабата синя светлина.

Толкова много емоции не бяха добри за него. Когато всички се събудиха и станаха, той все още трепереше, цялото му тяло го болеше, сякаш изобщо не беше спал. Но това нямаше значение. Всички веднага започнаха да питат и да говорят:

— Кой са Мъртвите?

— Не зная. Нека ги попитаме. Може би... понякога наричат себе си „изследователи“ От едно място, което наричат „Гейтуей“.

— И това място, на което се намират те, хичиянски артефакт ли, е?

— Хичиянски? — Уон се замисли. Беше чувал тази дума много отдавна, но не знаеше какво означава тя. — Древните ли имате предвид?

— Как изглеждат Древните? — Той не можеше да ги опише с думи, но те му дадоха бележник да ги скицира и той се опита да нарисова големи полюшващи се челюсти, заскрежени бради. Когато скицата беше готова, те я занесоха пред машината, която наричаха „Вера“.

— Тази машина е като мъртъв човек — предположи Уон и те отново го затрупаха с въпроси:

— Да не би да искаш да кажеш, че Мъртвите са компютри?

— Какво е това „компютър“?

И тогава въпросите спряха, за да му обяснят какво представлява „компютър“, и президентски избори, и нервната криза на 130-тия ден. И през цялото това време се разхождаха из кораба, докато той им разказваше какво знае за него. Уон започна да се чувства много уморен. Това усещане му беше непознато, защото в своя живот на безвреме да спи когато му се доспиваше и никога не ставаше, преди да си е отпочинал. Усещането не му харесваше, както не му харесваше дращенето в гърлото и главоболието, които изпитваше. Но беше

прекалено възбуден, за да спре, особено когато му казаха за жената на име Триш Бавър.

— Била е тук? Тук, на предния пост? И не е останала?

— Не, Уон, не е останала. Не е знаела, че ти ще дойдеш. Мислела е, че ако остане, ще умре. — Колко жалко! Макар че — пресметна Уон — когато е била тук, той е бил само десетгодишен; все пак е можел да ѝ бъде другар, както и тя на него. Щеше да я храни, да се грижи за нея и да я вземе със себе си да види Древните и Мъртвите — щяха да бъдат много щастливи.

— После къде е отишла? — попита той.

Кой знае защо, този въпрос ги разтревожи. Те се спогледаха, а Ларви каза:

— Заминала с кораба си, Уон.

— Върнала се на Земята?

— Не. Още не е. Това е едно много продължително пътуване за кораб като нейния. По-дълго, отколкото би могла да живее.

Младият мъж, Пол, този, който спеше с Ларви, се намеси.

— Тя продължава да пътува, Уон. Не знаем точно накъде. Не сме сигурни даже дали е жива. Тя се е самозамразила.

— Тогава тя е мъртва?

— Е... може би не е жива. Но ако я намерят, може и да оживее. Тя е в фризера на нейния кораб, при температура минус четирийсет градуса. Според мен за известно време тялото ѝ ще се запази. Тя също е мислела така. Във всеки случай, смятала е, че това е най-добрият шанс пред нея.

— Аз можех да ѝ дам по-добър шанс — каза Уон мрачно. След това лицето му се разведри. Там беше другата жена, Джанин, която не беше замразена. В желанието си да я впечатли, той каза:

— Това е едно гош число.

— Какво е? Какво число?

— Гош число, Джанин. За тези числа говори Тайни Джим. Когато казваш „минус четирийсет градуса“ не е необходимо да се казва дали е по Целзий или по Фаренхайт, защото е едно и също. — Той се изкиска на шегата си.

Другите отново се спогледаха. Уон видя, че нещо не беше както трябва, но с всяка секунда се чувстваше все по-странно, по-замаян, по-уморен. Помисли си, че може би не бяха разбрали шегата, затова каза:

— Хайде да попитаме Тайни Джим. С него мога да установя контакт точно в този коридор, където е кушетката на сънищата.

— Да установиш контакт? Как? — попита стария Пейтър.

Уон не отговори; не се чувстваше много добре, за да вярва в онова, което беше казал, а освен това му беше по-лесно да им покаже, отколкото да обяснява. Той изведнъж се обърна и тръгна към стаята на сънищата. Когато другите влязоха вътре, Уон вече бе набрал номер сто и дванайсет.

— Тайни Джим? — извика той, после подхвърли през рамо: — Понякога не иска да говори. Моля ви, потърпете малко. — Този път обаче имаше късмет и много бързо се чу гласът на Мъртвия:

— Уон? Ти ли си?

— Разбира се, че съм аз. Тайни Джим. Искам да ми разкажеш за числата гош.

— Добре, Уон. Гош числата са такива числа, които представят повече от една величина, така че когато човек забележи съвпадение, казва „гош“. Някои гош числа са тривиални. Някои може би имат трансцедентно значение. Някои, набожни хора смятат, че гош числата представляват доказателство за съществуването на Бог. Независимо дали съществува Бог или не, аз мога да ти дам най-подробно описание на...

— Не, Тайни Джим. Говори само за гош числата.

— Добре, Уон. Сега ще ти изброя някои от най-простите гош числа. Нула пет градуса. Минус четирийсет градуса. Едно трийсет и седем. Две хиляди двадесет и пет. Десет на 39-та степен. Моля те, напиши по половин страничка за всяко едно от тях, установи характеристиките, които ги правят гош и...

— Достатъчно, достатъчно — изписка Уон, а гласът му ставаше все по-остър, защото всичко започна да става много теоретично. — Това не е лекция.

— Хм, добре — съгласи се Мъртвия навъсено, — добре. Нула пет градуса е ъгловият диаметър както на Слънцето, така и на Луната, гледани от Земята. Гош! Колко странно, че трябва да са еднакви, но колко полезно. Отчасти поради това съвпадение Земята има еклиптики. Минус четирийсет градуса е температурата, която е еднаква като по скалата на Фаренхайт, така и по скалата на Целзий. Гош. Две хиляди двадесет и пет представлява сумата от кубовете на

целите числа — едно на куб плюс две на куб, плюс три на куб и така до девет. Но това представлява също квадрата от тяхната сума. Гош. Десет на тридесет и девета степен изразява колко пъти е по-слаба гравитационната сила от електромагнитната. То представлява също възрастта на Вселената като безразмерно число. Равно е също на квадратния корен от броя на частиците във видимата част на Вселената, т.е. онази част от Вселената, свързана със Земята, в която константата на Хабл е по-малка от нула пет. Но... е, няма значение, но гош! Гош, гош, гош. Въз основа на тези гош числа П.А.М.Дирак създаде теорията за големите числа, от която пък установи, че гравитационната сила трябва да намалява с нарастване на възрастта на Вселената.

— Ти пропусна сто трийсет и седем — отбеляза момчето.

Мъртвият човек се изкиска.

— Браво, Уон! Искях да проверя дали слушаш внимателно. Сто трийсет и седем, разбира се, е константата на Едингтън за фината структура, която се появява многократно в ядрената физика. Но тя е нещо повече от това. Да приемем, че вземем реципрочната ѝ стойност, т.е. единица върху сто трийсет и седем и я изразим като десетична дроб. Получените първи три цифри след десетичната точка са нула нула седем, което представлява номера на Джеймс Бонд като агент. За теб това е предопределеност на Вселената. Първите осем цифри представляват палиндрома^[1] на Кларк, точка нула седем две девет девет две седем нула. Това пък отразява неговата симетрия. Така че в последна сметка константата на фината структура представлява смърт и симетрия! Или — Тайни Джим се замисли, — може би трябва да кажа, че това е неговата противоположност. То подсказва, че самата Вселена е негова противоположност? Сърдечен и непостоянен? Помогни ми, Уон. Не съм сигурен как да изтълкувам този символ.

— О, спри, спри — извика гневно Уон. — Млъквай и изчезвай. — Чувстваше се раздразнен и разтреперан, чувстваше се по-зле от когато и да било, дори и когато се наложи Мъртвите да му сложат морфин. — Щеше да продължи все в този дух — извини се той на останалите. — Затова и обикновено не говоря с него отук.

— Изглежда не се чувства добре — обърна се Ларви към мъжа си, а после към Уон. — Добре ли се чувстваш? — Той поклати глава, защото не знаеше как да отговори.

Пол каза:

— Трябва да си починеш. Но... какво искаше да кажеш с това „оттук“. Къде е, хм, Тайни Джим?

— О, той е на централната станция — отговори Уон тихо.

— Искаш да кажеш... — Пол с мъка преглътна. — Но ти каза, че се намира на четирийсет и пет дена път с кораб. Това трябва да е много далеч.

Старият човек, Пейтър, изкрещя:

— Радио? Ти говориш с него по радиото? Радиовръзка със свръхсветлинна скорост?

Уон вдигна рамене. Пол беше прав; нуждаеше се от почивка, а тук беше кушетката, която винаги е представлявала най-доброто място, за да се почувства добре и отпочинал.

— Кажи ми, момче! — извика старият човек. — Ако вие имате радио, което работи със свръхсветлинна скорост... Премията...

— Много съм уморен — промълви с дрезгав глас Уон. — Трябва да спя. — Той чувства, че пада. Уон се изплъзна от протегнатите им ръце, хвърли се между тях, просна на кушетката и потъна в успокояващата тъмнина.

[1] Дума, фраза или стих, която се чете еднакво от ляво на дясно и от дясно на ляво. (Бел.прев.) ↑

РОБИН БРОДХЕД, ИНКОРПОРЕЙТИД

Двамата с Еси карахме водни ски на Тапанско море, когато радиото на врата ми забръмча, за да ми съобщи, че в Завода за храна се е появил някакъв непознат. Заповядах лодката веднага да обърне и да ни върне на морския бряг в огромното имение, собственост на Робин Бродхед Инк., преди да съобщя на Еси каква е причината.

— Някакво момче, Робин? — изкрещя тя, за да надвие шума на водородния двигател и вятъра. — От къде, но дяволите, е дошло това момче?

— Точно това трябва да разберем — изкрещях в отговор аз. Лодката уверено ни докара до плитчините, почака да слезем и да изтичаме нагоре по тревата. Когато установи, че сме си отишли, тя запърпори покрай бреговата линия, за да се прибере.

Както си бяхме мокри, изтичахме направо в кабинета. На холобокса се виждаше едно мършаво, изпосталяло момче, облечено в нещо като фустанела и мръсна туника над нея. Изглежда не създаваше никаква заплаха, но адски вярно е, че нямаше право да бъде там.

— Глас — подадох команда аз и мърдащите устни започнаха да говорят... странен, писклив, пронизителен, но достатъчно добър английски, който може да се разбира: „...от централната станция, да. Тя се намира на около седем седем дни... искам да кажа седмици. Често идвам тук“.

„Как, за Бога?“ — Не можех да видя този, който говореше, но беше мъж и говореше без акцент: Пол Хол.

„С кораб, разбира се. Вие нямате ли кораб? Мъртвите говорят само за пътуване с кораби: аз не зная друг начин.“

— Невероятно — възкликна Еси над рамото ми. Тя се отдалечи, без да сменя очи от холобокса, после се върна с една хавлиена роба и ме наметна. — Какво смяташ, че представлява „централната станция“?

— Господи, как бих искал да зная. Хариет?

Гласовете от холобокса ставаха все по-слаби. Чу се гласът на моята секретарка:

— Да, мистър Бродхед.

— Кога е пристигнал там?

— Преди около седемнайсет точка четири минути, мистър Бродхед. Плюс времето за изминаване на разстоянието от Завода за храна до тук, разбира се. Открила го Джанин Хертер. Изглежда не е имала камера със себе си, така че получихме само глас, докато не пристигна още един член на групата. — Щом тя престана да говори, отново се чу гласът от холобокса. Хариет е много добра програма, една от най-добрите програми на Еси.

— ...Извинявайте, ако не съм се държал прилично — каза момчето. Последва пауза. После се чу старият Петер Хартър:

— За Бога, това няма никакво значение. Има ли други хора на централната станция?

Момчето стисна устни.

— Зависи — отбеляза философски то, — как ще дефинираме понятието „хора“. В смисъл на живи себеподобни същества, няма. Най-близки до тях са Мъртвите.

Един женски глас... Дорема Хертер-Хол, попита:

— Гладен ли си? Имаш ли нужда от нещо?

— Не. Защо трябва да съм гладен?

— Хариет? Какво има предвид Уон, като говори за неприлично държане? — попитах аз.

Хариет се поколеба малко, после каза:

— Той, хм, той мастурбирал пред Джанин Хертер.

Не можах да се въздържа и избухнах в смях.

— Еси — казах на жена си, — мисля че си я направила да прилича прекалено много на дама. — Но не на това се смеех. Беше просто нелепо. Бях си представял... всичко друго. Всичко друго, но не и това. Бях си представял, че е хичиянец, космически пират, марсианец... Бог знае какъв, но не и похотлив тийнеджър.

Почувствах драцене на стоманени нокти по гърба си и нещо скочи на рамото ми.

— Долу, Скуити! — изръмжах аз.

Еси каза:

— Остави го да си поиграе. Ще се махне.

— Не е много деликатен в навиците си — отвърнах аз недоволно.
— Не можем ли да се отървем от него?

— Хайде, хайде, гълъбче — отвърна тя успокоително, потупвайки ме по главата, докато ставаше. — Искаш пълно здравно обслужване, нали? Скуити върви с него. — Еси ме целуна и излезе от стаята, като ме остави да размишлявам върху нещо, което за моя най-голяма изненада предизвикваше в мен най-различни малки, но неприятни емоции. Да видим хичиянец! Е, не бяхме видели... но какво щеше да бъде, ако бяхме видели?

Когато първите изследователи от Венера открили следите, оставени от хичиянците — празните тунели, облицовани с метал, излъчващ синя светлина, пещерите с вретеновидна форма — те били шокирани. Няколко артефакта и последвал друг шок — какво представляват те? Най-напред метални свитъци, които някой нарекъл „молитвени ветрила“ (но молят ли се хичиянците, и на кого?). После намерили светещите малки мъниста, които нарекли „огнени перли“, но те не бяха перли и не бяха горещи. После някой открил астероида Гейтуей и това причинило най-големия шок, защото на него имало неколкостотин работещи хичиянски космически кораба. Само че не могат да се управляват. Можеш да се качиш, да го стартираш, но нищо повече... и когато корабът стигне до целта, отново шок, шок, шок, шок.

Знаех това от опит. Бях шокиран при всяка една от трите си глупави мисии... Не. Две глупави мисии. А после една страхотно неглупава. Тя ме направи богат и ме лиши от човека, когото обичах, а какво глупаво има във всичко това?

И оттогава хичиянците, умрели преди половин милион години, не оставили нито една страничка за онова, което са замисляли, бяха проникнали във всяка една част на нашия свят. Всичко това поставяше много въпроси без почти никакви отговори. Ние дори не знаем как са се наричали... сигурно не „хичиянци“, защото това име им беше дадено от изследователите. Нямаме нито най-малка представа как са наричали себе си тези богоподобни същества. Но ние не знаем и Бог как нарича Себе си. Йехова, Юпитер, Беял, Аллах... всички тези имена са дадени от хората. Кой бн могъл да каже как се обръщат към Него другарите му?

Опитвах се да си представя какво бих почувствал, ако непознатият в Завода за храна наистина е хичиянец, когато чух водата от казанчето да шуми. Еси излезе и към тоалетната чиния се спусна

Скуити. Пълното здравно обслужване е свързано с някои унижения и едно от тях е подвижният биоанализатор.

— Губиш ми програмно време! — скара се Еси и видях в бокса Хариет, чакаща търпеливо команда да продължи с друга информация, която трябваше да ми представи. Целият доклад от Завода за храна беше записан на лента и запазен, така че Еси отиде в нейния офис, за да се заеме с други приоритетни задачи. Казах на Хариет да свърши със секретарските си задължения, а след това да се заеме с готвенето на обяда.

— За утре имаш насрочен час да дадеш показания през сенатора Уейс и Комитета по средствата, мистър Бродхед.

— Зная. Ще отида.

— В края на седмицата трябва да отидеш на медицински преглед. Да потвърдя ли часа?

Това е една от тегобите на пълното здравно обслужване, а освен това и Еси настоява... тя е двайсет години по-млада от мен и често ми напомня за това.

— Добре, продължавай.

— Срещу теб е завел дело някой си Хансън Бавър и Мортън желае да поговорите по този въпрос. Пристигна твоят консолидиран отчет за тримесечието... ще го намериш в кантонерката на бюрото си. Липсват само данни за холдингите от мините за храна, които няма да бъдат готови по-рано от утре сутринта. Има и много други помаловажни съобщения... Повечето от тях вече съм подредила... да ги прегледаш, когато ти е удобно.

— Благодаря ти. Това е всичко засега. — Холобоксът изгасна. Отпуснах се в стола и се замислих.

Не ми беше необходимо да разглеждам консолидирания отчет... знаех съвсем добре какво съдържа. Инвестициите в недвижимото имущество даваха добри печалби: малката част от рибната ферма, която си бях запазил, тази година обещавахе да даде рекордна печалба. Всичко беше много солидно, освен мините за храна. Последната нервна криза със 130-дневен цикъл ни струваше много. Не можех да видя момчетата в Коди; когато настъпи нервната криза, те бяха толкова отговорни за случилото се, колкото и аз. Но бяха оставили без контрол термичното пробиване на сонди и под земята бяха изгорели пет хиляди акра шиста. Бяха необходими цели три месеца, докато мината

започнеше отново да работи и още не знаехме на колко възлизаха понесените щети.

Това беше неприятност, но не бедствие. Бизнесът ми беше добре организиран, за да банкрутирам само от неуспеха на един сектор. Нямах да инвестирам в мините за храна, ако не беше съветът на Мортън; отстъпките, които се правеха за екстракция, наистина бяха нещо добро и разумно от гледище на данъците. (Но за да закупя тези мини бях продал по-голяма част от акциите си в морските ферми.) После Мортън сметна, че се нуждаем от данъчна защита и ние създадохме Институт „Бродхед“ за изследвания извън слънчевата система. Институтът притежава всички мои акции, но аз го взех и защото желях. С този акт станахме съпритежатели с „Гейтуей Корнорейшън“, която извършваше изследвания на четири открити, но неизследвани източници на хидрогени метал в или близко до слънчевата система. Един от тях беше Заводът за храна. Веднага щом те установиха контакт с нас, ние създадохме отделна изследователска компания, която да работи в тази област... и сега това наистина май започваше да става интересно.

— Хариет? Свържи ме пак директно със Завода за храна — заповядах аз. Отново се появи холографският образ, момчето продължаваше да говори с пронизителния си писклив глас. Потърсих някаква заплаха в онова, което казваше... нещо за някакъв Мъртъв (само че не беше мъж, защото името беше Хенриета), която му разказвала (така че тя не беше мъртва?) за мисия от Гейтуей, в която участвала (кога? защо не бях чул досега нищо за нея?). Всичко беше много объркващо. Хрумна ми по-добра идея. — Алберт Айнщайн, моля — казах аз и холографският образ се смени: появи се милото старо набръчкано лице, което се взираше в мен.

— Слушам те, Робин — каза моята научна програма, като се пресягаше за лулата и тютюна си, както правеше винаги, когато разговаряхме.

— Бих желал най-добрата хипотеза за появата на това момче в Завода за храна.

— Разбира се, Робин — каза той, като тъпчеше лулата с тютюн. — Момчето се казва Уон. На възраст е между четиринансет и деветнайсет години, вероятно по-близко до долната граница и бих казал, че генетично има напълно човешки произход.

— Откъде идва?

— А, това може само да се предполага, Робин. Той говори за „централна станция“, вероятно друг хичиянски артефакт, много подобен на Гейтуей, Гейтуей две и самия Завод за храна, но без някаква видима функция. Изглежда, че там няма друго живо същество. То говори за „Мъртви“, които изглежда представляват компютърни програми като мен, макар и да не е съвсем ясно дали нямат някакъв друг произход. Споменава също за някакви живи същества, които нарича „Древни“ или „Жабешки уста“. С тях има малък контакт, всъщност то ги избягва и не е ясно откъде са дошли.

Поех дълбоко дъх и попитах:

— Хичиянци?

— Не зная, Робин. Даже не мога да направя никакви предположения. Според Рейзър може да се предполага, че живите нечовешки същества, които обитават един хичиянски артефакт, най-вероятно са хичиянци... но няма никакви директни доказателства. Знаеш, че нямаме никаква представа как изглеждат хичиянците.

Знаех това. Надявах се обаче в най-скоро време да научим.

— Нещо друго? Можеш ли да ми кажеш какво става с опитите да се докара заводът.

— Разбира се, Робин — отговори той, като драсна клечка кибрит, за да запали лулата си. — Страхувам се, че новините не са добри. Изглежда обектът има програмиран курс и се намира под пълен контрол. Каквото и да правим, той противодейства.

Беше извършено подробно обсъждане дали Заводът за храна да остане в облака Оорт и да се прави опит по някакъв начин да се докарва на Земята храна, или да се извози целият завод. Сега изглежда нямаше място за избор.

— Има ли... мислиш ли, че тя се намира под контрол на хичиянците?

— Засега няма начин да сме сигурни. С никакви резерви, бих казал не. Изглежда, че е някаква автоматична реакция. Обаче — каза той, като дърпаше от лулата, — има нещо окуражаващо. Мога ли да ти покажа някои кадри от завода?

— Разбира се — отговорих аз, но в действителност той не изчака да получи съгласие; Алберт представлява вежлива програма, но тя е и много интелигентна. Той изчезна и аз наблюдавах как момчето, Уон,

показва на Петер Хертер как да отвори нещо, което приличаше на люк в стената на коридора. Оттам той извади някакви меки пакети, увити в нещо ярко червено.

— Изглежда, че нашето предложение за природата на артефакта се потвърждава, Робин. Пакетите съдържат годна за ядене храна и според Уон, техният брой непрекъснато се попълва. През по-голямата част от живота си той е ял такава храна и, както може да се види, изглежда в отлично здраве, всъщност... страхувам се, че в момента се е простудил.

Погледнах часовника зад него... заради мен той винаги се грижеше да е точен.

— Засега това е всичко. Съобщи ми ако има нещо, което да засяга твоите заключения.

— Разбира се, Робин — отговори той и изчезна. Надигнах се. Като заговорихме за храна, се сетих, че обедът сигурно е готов. Бях не само гладен; смятах да направя една следобедна почивка. Облякох робата... и тогава си спомних за съобщението за съдебното дело. Съдебните процеси не представляват нещо особено в моя живот на богат мъж, но ако Мортън желаше да говори с мен, вероятно трябваше да го изслушам.

Той се появи веднага. Седнал зад бюрото си, наведен напред, Мортън имаше загрижен вид.

— Съдят ни, Робин — съобщи той. — Съдят „Фууд Фектъри Експлотейшън Корп.“, „Гейтуей Корп.“, плюс Пол Хол, Дорема Хертер-Хол и Пейтър Хертер, както като *procurator personae*^[1], а така и като попечител на солидарния ответник Джанин Хертер. Плюс Фондацията и теб лично.

— Изглежда, че поне ще си имам добра компания. Има ли основание за тревога?

Последва пауза, а след нея Мортън отговори замислено:

— Малко, според мен. Делото е заведено от Хансън Бавър. Това е съпругът, или вдовецът, зависи от гледната точка. — Образът на Мортън малко трептеше. Беше дефект в програмата и Еси все се канеше да я поправи, но в крайна сметка не се отразяваше на неговите юридически способности, а на мен даже като че ли ми харесваше. — Хансън се е обявил за защитник на активите на Триш Бавър и като се позовава на факта, че тя първа е кацнала на Завода за храна, иска дял

от всичко, което се получи от завода, като при напълно завършена мисия.

Не беше много забавно. Дори и да не можехме да помръднем това проклето нещо, с новите разработки тези дялове щяха да представляват доста големи суми.

— Как може да предявява такива претенции? Тя е подписала стандартен договор, нали? Значи единственото, което трябва да сторим, е да представим договора. Триш не се завърна; следователно няма право на никакви дялове.

— Да, по тази линия трябва да действаме, ако можем да решим тъжбата в съда. Но има един или два твърде съмнителни прецедента. Може би дори и не съмнителни... нейният адвокат смята, че са добри, макар да са били доста отдавна. По-значимият е за един човек, който подписал договор за петдесет хиляди долара, за да мине по въже над Ниагарския водопад. Ако не мине, няма да получи нищо. Той паднал след като минал половината. Съдът решил, че е изпълнил договора и трябвало да му платят...

— Но това е лудост, Мортън!

— Такава е практиката, основана върху прецеденти, Робин. Но аз ти казах, че не трябва много да се тревожиш. Мисля, че вероятно ще се оправим, само че не съм съвсем сигурен. До два дни трябва да внесем молба за явяване. Тогава ще видим как ще тръгнат нещата.

— Добре. Изчезвай, Мортън — казах аз и станах, защото бях абсолютно сигурен, че вече е време за обяд. Наистина, Еси вече влизаше в стаята, и, за мое разочарование, беше напълно облечена.

Еси е хубава жена и едно от удоволствията да бъде неин съпруг вече пет години е, че с всяка година тя ми изглежда все по-хубава. Еси сложи ръка на врата ми, докато отивахме към верандата, на която се хранехме, и обърна глава да ме погледне.

— Какво има, Робин? — понита тя.

— Нищо, скъпа — отговорих аз. — Просто смятах да те поканя да вземеш един душ с мен след обяда.

— Ти си разгонен стар пръч, старче — каза тя строго. — Не можем ли да се изкъпем довечера, когато естествено и неизбежно ще трябва да си лягаме?

— Довечера трябва да бъде във Вашингтон. Утре ти пък ще бъдеш в Таксън за твоята конференция, а през уикенда трябва да отида

на медицински преглед. Няма значение.

Тя седна на масата.

— Ти си жалък стар лъжец — отбеляза тя. — Яж бързо, старче. В края на краищата човек не може да взема толкоз много души.

Казах ѝ:

— Знаеш ли, Еси, че ти си едно много чувствено същество? Това е една от най-добрите ти черти.

Преди закуска тримесечният отчет за моите мини за храна беше на бюрото ми във вашингтонския ми апартамент. Положението беше по-лошо, отколкото очаквах. Под хълмовете на Уайоминг бяха изгорели най-малко два милиона долара и всеки ден изгаряха по около петдесет хиляди, и така до пълното потушаване на огъня, ако въобще беше възможно да бъде потушен. Това не означаваше, че съм в беда, но можеше да означава, че част от взетия лек кредит вече не бе лек. Този факт бе известен не само на мен; докато стигна до Сената за изслушване, вече го знаеше цял Вашингтон. Дадох набързо показанията, в същия дух, както и по-рано, и когато свърших, сенаторът Праглер прекъсна заседанието и ме взе на късна закуска.

— Не мога да те разбера, Робин — каза той. — Този пожар не те ли вразуми?

— Не. А и защо трябва да ме вразуми? Аз говоря за преимуществата в дългосрочна перспектива.

Той поклати глава.

— Човек със значителни акции в мините за храна... Ти... молиш за по-високи данъци за мините! Просто няма смисъл.

Отново му обясних всичко. Взети като цяло, мините за храна лесно можеха да отделят примерно десет процента от брутните си печалби — за възстановяване на Скалистите планини, след като се изкопаеха шистите. Но никоя фирма сама не може да си позволи това. Ако го направехме ние, лесно можехме да загубим конкурентните си позиции и да станем плячка на другите.

— Ако тази поправка бъде приета, Тим — казах аз, — всички ще бъдат принудени да сторят това. Цените на храната ще нараснат, да... но не много. Според моите счетоводители с не повече от осем-девет

долара на човек за година. Затова пък околностите отново ще се възстановят.

Той се изсмя.

— Ти си съдбоносен човек. С всички тези твои наивни реформаторски добри и безуспешни намерения... и с твоите пари, да не говорим за онези неща... — Той кимна към отличителните гривни, които продължавах да нося на ръката си, три на брой, по една за всяка мисия, при които бях изплашен до смърт, когато ги получих като изследовател на Гейтуей. — Защо не участвуващ в изборите за сенатор?

— Не искам, Тим. Освен това, ако се кандидатирам от Ню Йорк, ще се състезавам с теб или Шейла, а аз не искам това. Не съм прекарал толкова много време на Хаваите, за да обеднея. Пък и няма да се връщам в Уайоминг.

Той ме потупа по рамото.

— Само този път — каза Праглер. — Ще използвам стара политическа сила. Ще се опитам да прокарам твоята поправка заради теб, Робин, макар че само един Господ знае какво ще използват конкурентите ти, за да я спрат.

След като се разделихме, аз се дотътрих до хотела. Нямах причина да бързам да се върна в Ню Йорк, докато Еси беше в Таксън, затова реших да прекарам останалата част от деня в хотела си във Вашингтон... Едно лошо решение, както се оказа по-късно, но тогава не знаех. Мислех си дали съм склонен да ме наричат „наивен реформатор с добри, но безуспешни намерения“. Старият ми психоаналитик ми помогна да имам доверие в неща, които заслужавах, но по-голяма част от онова, което правех, правех лично за себе си. Поправката в закона за възстановяване на растителността нямаше да ми струва пукнат цент; щяхме да го направим за сметка на по-високите цени на храната, както вече бях обяснил. Парите, които бях вложил в Космоса, може би щяха да ми донесат парични печалби... вероятно щяха, мислех си аз... но във всеки случай бях ги вложил там, защото оттам бяха дошли. И освен това имах една недовършена работа там. Някъде. Седнах до прозореца на надстройката върху плоския покрив на хотела, загледан към Капитола и към паметника на Вашингтон, и се чудех дали моята недовършена

работа беше още жива. Надявах се да е. Дори и да продължава да ме мрази.

Мислейки за недовършената си работа, сетих се за Еси, която сега тъкмо пристигаше в Таксън и почувствах някакво угризение. Наближаваше времето за друга нервна криза на 130-тия ден. Не бях помислил за това. Не ми харесваше мисълта тя да бъде на три хиляди километра, ако кризата бъдеше силна. Освен това, макар и да не съм ревнив, дори и кризата да беше не много силна, но развратна и необузdana, каквито напоследък все по-често биваха, аз наистина предпочитам тя да бъде развратна и необузdana с мен.

Защо не? Повиках Хариет и ѝ наредих да ми резервира едно място за следобедния полет до Таксън. Можех да си върша работата еднакво добре навсякъде, макар и не така удобно. Веднага след това започнах работа. Най-напред извиках Алберт. Няма нищо съществено, каза той, освен това, че момчето очевидно развива една лоша настинка.

— Инструктирахме групата Хертер-Хол да му дадат стандартни антибиотици и депресанти на симптоми — каза той, — но, разбира се, те ще получат съвета ми едва след няколко седмици.

— Сериозно ли е?

Той се намръщи, дръпна от лулата си и отговори:

— На по-голяма част от вирусите и бактериите Уон никога не е бил излаган. Ето защо не мога да ти дам категоричен отговор. Обаче не, надявам се, че е не. Във всеки случай, групата има медикаменти и апаратура, която ще им позволи да се справят с повечето патологии.

— Научи ли нещо ново за него?

— Много, но нищо такова, което да промени моите предишни оценки за момчето, Робин. — И отново подръпване от лулата. — Майка му е била испанка, а баща му американец от английски произход. И двамата са били изследователи на Гейтуей. Или поне така изглежда. Такива очевидно са и личностите, които той нарича „Мъртви“, макар и да не е съвсем ясно какви точно са били те.

— Алберт — казах аз, — проучи някои от мисиите на Гейтуей от последните десет години. Провери дали има такава, в която да участвуват американец и испанка... и да не са се върнали.

— Разбира се, Робин — изстрелва Алберт. Някой ден трябва да му кажа да престане с този скорострелен речник, но всъщност той и така върши добра работа. Почти веднага ми отговори:

— Няма такава мисия. Имало е обаче един кораб е бремна испанка на борда, които още не се е върнал. Искаш ли подробности?

— Разбира се, Алберт — подигравам го аз, но той не е програмиран да разбира такъв нюанс. Подробностите не казват кой знае колко. Не познавах жената; излетяла е преди да пристигна на Гейтуей. Участвала в една мисия с петместен кораб, в която са загинали нейният съпруг и останалите трима членове на екипажа. Като оцеляла, излетяла с едноместен кораб. Мисията била проста. Да отиде, да види и ако може нещо да вземе, за да спечели. Тя спечелила бебе, докато се намирала на едно непознато място. Не се върнала.

— Това нищо не ни говори за бащата на Уон, нали?

— Не, Робин, но може би той е бил на друга мисия. Ако приемем, че Мъртвите са свързани по някакъв начин с мисиите, при които корабите не са се завърнали, сигурно има няколко други.

— Да не би да искаш да кажеш, че Мъртвите всъщност са били изследователи?

— Разбира се, Робин.

— Но как? Искаш да кажеш, че мозъкът им се е запазил?

— Съмнявам се в това, Робин — отговори той, докато замислен разпалваше лулата си. — Данните са недостатъчни, но бих казал, че вероятността за запазване на целия мозък не е по-голяма от нула едно.

— Но тогава какви са другите възможности?

— Може би някаква химическа форма на памет, информацията от която може да се чете... неголяма вероятност, може би нула три, което все пак е най-високата вероятност, която имаме. Вероятността за съзнателно предаване на информация от страна на субектите — например ако те по някакъв начин, разкажат всичко онова, което знаят — в действителност е много ниска. В най-добрия случай нула нула едно. При директна мисловна връзка — което вие може би наричате някакъв вид телепатия — приблизително също толкова. Непознати начини, над нула пет. Разбира се, Робин — добави той бързо. — всички тези оценки са изградени на недостатъчно данни и незадоволителни хипотези.

— Мисля, че е по-добре да говориш директно с Мъртвите.

— Разбира се, Боб. Ще поискам такава връзка посредством бордовия компютър на Хертер-Хол, но преди това е необходимо грижливо програмиране. Той не е много добър компютър, Робин. —

Алберт се поколеба, после продължи: — Хм, Робин? Има едно друго интересно нещо.

— Какво е то?

— Както знаеш, когато беше открит Заводът за храна, на него бяха акостирали няколко големи кораби. Оттогава заводът често се наблюдава и броят на корабите е постоянен... разбира се, като не се брои корабът на Хартър-Хол и онзи, с който пристигна момчето преди два дни. Но не е сигурно, че това са едни и същи кораби.

— Какво?

— Не е сигурно, Робин — подчерта той. — Хичиянските кораби много си приличат. Но внимателното проучване на снимките показва, че поне един от големите има различна ориентация. А е възможно и трите. Сякаш корабите, които са били там, са напуснали и на тяхно място са акостирали други.

По гърба ми пробягна студена тръпка.

— Алберт — казах аз, като едва успях да изрека думите, — знаеш ли какво ми подсказва това?

— Разбира се, Робин — отговори тържествено той. — Това показва, че заводът все още работи. Че той превръща кометните газове в храна „ЧОН“. И че изпраща някъде тази храна.

С мъка преглътнах, но Алберт продължи да говори.

— Също — каза той. — в средата има много йонизираща радиация. Трябва да призная, че не зная откъде идва тя.

— Това опасно ли е за групата Хертер-Хал?

— Не, Робин. Не бих казал. Не повече, отколкото например предаванията на пиезовизията за теб. Озадачава ме не рискът, озадачава ме източникът на това лъчение.

— Не можеш ли да помолиш групата да провери на място?

— Разбира се, Робин. Вече го направих. Но ще са ми необходими петдесет дена, за да получа отговор.

Отпратих го и се облегнах назад, за да помисля за хичиянците и техните странни пътища...

И тогава я почувствах.

Столтът на бюрото ми е така конструиран, че да дава максимален комфорт и стабилност, но този път едва не го прекатурих. За части от секундата почувствах болка. Не точно болка; чувствах се замаян, дезориентиран, имах дори халюцинации. Сякаш главата ми щеше да се

пръсне, белите ми дробове горяха. Никога не съм се чувствал толкова зле психически и физически и в същото време открих, че фантазирам за невероятни прояви на полов атлет.

Опитах се да стане, но не можах. Паднах обратно в стола напълно безсилен.

— Хариет! — изграчих аз. — Извикай лекар.

Трябваша й цели три минути да отговори, а образът трепкаше дори повече от този на Мортън.

— Мистър Бродхед — каза тя странно разтревожена, — не съм виновна за това, но всички линии са заети. Аз... аз... аз... — Не само гласът й повтаряше едно и също, ами и главата, и тялото и изглеждаха така, сякаш някакво парче видеолента безконечно повтаря едни и същи кадри.

Паднах от стола на пода и последната ми ясна мисъл беше: „Кризата“. Отново беше настъпила. По-лоша откогато и да било преди. По-лоша може би, отколкото бих могъл да понеса, и толкова болезнена, толкова ужасяваща, психологически странна, че не бях сигурен дали желая да оцелея.

[1] Лично (лат.) (Бел.прев.) ↑

ДЖАНИН

Разликата между десетгодишната и четиринайсетгодишната възраст е огромна. След три и половина години, прекарани на кораба с фотонен двигател, носещ се към облака Оорт, Джанин вече не беше детето, което бе в началото. Тя не беше престанала да бъде дете. Тя просто достигна онова състояние на ранно съзряване, при което човек съзнава, че му остава още много, докато стане зрял. Джанин не бързаше да стане възрастна. Тя само правеше необходимото за това. Всеки ден. През цялото време. С всички средства, с които разполагаше.

Когато се отдели от другите, в деня на срещата с Уон, тя не търсеше нищо специално. Просто искаше да бъде сама. Не поради някаква особена своя причина. Не дори защото (или не само защото) семейството ѝ бе омръзнало. Тя търсеше някакво лично изживяване, което не бе изпитала, оценка, която възрастните, сред които се намираще непрекъснато, не ѝ бяха помогнали да направи; тя искаше да възприеме с осезание, със зрение, с обоняние необичайното на Завода за храна, искаше да стане част от него.

Джанин тръгна напосоки из коридорите, смучейки от време на време кафе от едно шише. Или онова, което считаше за „кафе“. Този навик бе усвоила от баща си, макар че ако я попитат, ще отрече, че е усвоила от него какъвто и да било навик.

Всичките ѝ сетива жадуваха за впечатления. Заводът за храна беше най-невероятно вълнуващо, страхотно очарователно нещо, което ѝ се беше случвало. По-вълнуващо от отлитането от Земята, когато беше още малко дете. По-вълнуващо от измърсените шорти, с което бе разбрала, че вече става жена. По-вълнуващо от каквото и да било. Дори голите стени на коридорите бяха вълнуващи, защото бяха направени от хичиянски метал отпреди зилион години и продължаваха да излъчват мека синя светлина, която техните строители бяха вградили в тях. (Какви ли очи са гледали тази светлина, когато е била съвсем нова?) Тя преминаваше внимателно от стая в стая, едва

докосвайки пода. В тази стая по някои от стените имаше гумени лавици (какво ли имаше на тях?), в онази се намираше една огромна сфера с отрязани връх и дъно, която приличаше на хромирано огледало, странно ронещо се при пипане... за какво ли беше тя? Някои от нещата Джанин можа да разпознае. Онова нещо, което прилича на маса, сигурно е маса. (Ръбът около нея несъмнено беше предназначен да предотврати падането на предметите при съществуващата, макар и малка, гравитация на Завода за храна.) Някои от предметите обаче не можа да идентифицира дори Вера след достъп до информационните банки с каталози за хичиянски артефакти, намиращи се на Земята. Килийките с фините зелени паяжини по стените сигурно бяха спални помещения; но кой можеше да знае дали тъпата Вера е права? Няма значение. Самите предмети бяха вълнуващи. Вълнуващо беше и пространството, из което се разхождаше. Вълнуващо беше дори и евентуалното ѝ изгубване, защото преди да пристигнат на Завода за храна. Джанин никога, нито един път, не бе имала възможност да се изгуби. От самата мисъл за такава възможност изпита някакво страхотно вълнение. Особено след като нейният вече зрял четиринайсетгодишен ум, както винаги нащрек, отбеляза, че както и да се изгубеше. Заводът за храна не беше толкова голям, за да не може да се оправи.

Така че това беше едно безопасно преживяване. Или поне изглеждаше такава. Докато не се почувства попаднала в клопка на далечния край на доковете, когато нещо — хичиянец? космическо чудовище? побъркан стар изгнанник с нож в ръка? — не се показва от коридорите и с бавна стъпка не се насочи към нея.

Не беше нито едно от тези неща. Беше Уон.

Разбира се, тя не знаеше името му.

— Не се приближавай! — изхленчи тя, изплашена до смърт, стиснала предавателя и скръстила ръце на малките си гърди. Той не се приближи. Спря. Гледаше я опулен, зяпнал от изненада, с почти изплезен език. Беше висок и мършав. Имаше триъгълно лице с гърбав нос. Носеше нещо като пола, над която бе облякъл дреха, прилична на танкова броня; и двете еднакво мръсни. Миришеше на мъж. Той подуши въздуха и потрепери. Беше млад. Сигурно не много по-голям от самата нея и единственият, който не беше три пъти по-стар от нея, както всички, които бе виждала през последните години. Когато той

коленичи и започна да прави онова, което Джанин не бе виждала никой да прави, тя изохка, докато се кискаше... развеселена, облекчена, шокирана, изпаднала в истерия. Шокът не бе от онова, което той правеше. Шокът дойде от срещата с момче. В сънищата си тя бе фантазирала необуздано, но никога за него.

През следващите няколко дни Джанин не можеше да понася отсъствието на Уон. Тя се чувстваше като негова майка, негов другар, негов учител, негова жена. „Не, Уон! Пий на малки глътки, горещо е!“ „Уон, да не искаш да кажеш, че си живял съвсем сам, след като сте престанали да бъдете трима?“ „Имаш хубави очи, Уон.“

За нея нямаше значение, че той нямаше достатъчно изискано държане, за да ѝ отговори, че и нейните очи са хубави, защото тя можеше определено да каже, че го бе очаровала с всичките части на тялото си.

Разбира се, за другите това не беше тайна. На Джанин обаче ѝ беше безразлично. Уон имаше изострени сетива, блестящи очи, завладяваща способност да споделя онова, което знаеше. Той спеше дори по-малко от нея. Отначало тя високо ценеше тази му готовност, защото това означаваше, че той има какво да сподели, но после видя, че беше започнал да се уморява. Дори се разболя. Когато Уон започна да се изпотпява и да трепери в стаята със сребърно-синия пашкул, тя беше онази, която изкрещя: „Ларви! Мисля, че той се разболява!“ Когато Уон политна към кушетката, тя се хвърли към него с ръка, протегната към сухото му и горящо чело. Затварящият се капак на пашкула едва не я затисна и остави една дълга, дълбока следа от китката до ставите на пръстите.

— Пол — изкрещя тя, като се отдръпна, — трябва да...

И тогава кризата на 130-тия ден обхвана всички. По-лоша от всеки друг път. По-различна от когато и да било. След всеки удар на сърцето си тя се чувстваше все по-зле.

Джанин никога не бе боледувала. От време на време имаше но някое ожулване, някоя спазма, някоя хрема. Нищо повече. През по-голямата част от живота си имаше пълно здравно обслужване и просто не се разболяваше. Тя не разбираше какво става с нея. Тялото ѝ се разкъсваше от нерви и болка; халюцинираше чудовищно странни фигури, в някои от които позна карикатури на семейството си; другите бяха просто ужасяващи и странни. Тя видя дори себе си... с огромен

бюст и страхотни бедра, но беше тя... и в стомаха ѝ къркореше безумно желание да вкара във всички видени и измислени от тази фантазия кухини нещо, което не притежаваше дори и в това си състояние. И нито едно от тези неща не ѝ беше ясно. Нищо не беше ясно. Агониите и умопомрачението идваха на пристъпи. Между тях, за секунда или две, тя съглеждаше нещо от действителността. Стоманено-синята светлина от стените. Ларви, свита и скимтяща до нея. Баща ѝ, който повръщаше в коридора. Хромово-синия пашкул, в примката на който Уон се гърчеше в съня си. Без всякаква причина или желание, тя се опитваше да сграбчи капака на пашкула и на стотния или хилядния път го хвана и се опита да го отвори; най-после успя и измъкна Уон, който хленчеше и трепереше.

Халюцинациите веднага спряха.

Не толкова бързо спряха болката, гаденето и ужаса. Но спряха. Все още всички се тресяха и залитаха, всички, освен момчето, което беше в безсъзнание и така дишаше, че Джанин се изплаши: дълбоко, дрезгаво, хъркащо дишане.

— Ларви, помощ! — изкрещя тя. — Уон умира! — Сестра ѝ вече бе до нея, хванала ръката му да провери пулса, и докато гледаше съсредоточено в очите му, тръскаше глава, за да избистри погледа си.

— Обезводнен. Треска. Хайде! — извика тя, като се бореше с ръцете на Уон. — Помогни ми да го занесем на кораба. Нуждае от физиологически разтвор, антибиотици, антипиретик, може би и малко гама глобулин...

Почти двацет минути им отне пренасянето до кораба и Джанин беше в ужас, че може да умре при всяка стъпка, при всяко леко подскачане. Последните сто метра Ларви изтича напред и когато Пол и Джанин го вкараха през люка, тя вече бе разтворила медицинската чанта и даваше нареждания.

— Сложете го долу. Дайте му да изпие това. Вземете кръвна проба и проверете за вируси и антитела. Изпратете едно приоритетно съобщение до базата, кажете им, че се нуждаем от здравни съвети... ако остане жив достатъчно дълго, за да го ползват!

Пол помогна да свалят дрехите на Уон и да увият момчето в едно от одеалата на Пейтър. След това изпрати съобщението. Той обаче знаеше, всички те знаеха, че дали Уон ще остане жив или не, няма да се реши от Земята. Не и при положение, че да получат отговор им

трябваша седем седмици. Пейтър се потеше над биоанализатора. Ларви и Джанин се занимаваха с момчето. Пол, без да каже нито дума, облече скафандъра си и излезе в открития Космос, където прекара час и половина в изтощително пренасочване на предавателните параболични антени — голямата към ярката двойна звезда, която представляваше планетата Нептун и нейната луна, другата към точката в пространството, където се намираше мисията Гарфелд. След това, като се държеше за корпуса на кораба, той изпрати по радиото команда на Вера да излъчи с максимална мощ към всички тях сигналите SOS. Може би те ги следяха. А може и да не ги следяха. Когато Вера съобщи, че сигналите са изпратени, той отново насочи голямата антена към Земята. Всичко това, от началото до края, им отне три часа, а дали някой щеше да получи съобщението, беше съмнително. Не по-малко съмнително беше, дали някой ще може да им предложи помощ. Корабът Гарфелд беше по-малък и по-зле оборудван от техния, а хората на базата Тритон бяха временно заети. Но ако някой от тези обекти отговореше, те биха могли да се надяват на помощ... или най-малко на съчувствие... много по-бързо, отколкото от Земята.

След един час температурата на Уон започна да спада. След дванайсет часа престанаха спазмите и бълнуването и той заспа спокойно. Но все още беше много болен.

Майка и другар, учител и, макар и илюзорно, съпруга, сега Джанин стана и болногледачка на Уон. След първия цикъл на лечение тя не разрешаваше на Ларви дори да му прави инжекции. Без да мигне, тя слагаше на челото му мокри кърпи. Когато той се изцапа в състояние на кома, Джанин старателно го почисти. Цялото ѝ внимание беше концентрирано само върху него. Присмехулните или загрижени думи от страна на семейството ѝ не достигаха до нейното съзнание, докато не отметна несресаната коса на Уон от лицето му, при което Пол направи язвителна забележка. Джанин почувства ревност в тона и избухна:

— Пол, ставаш непоносим! Уон има нужда от мен, от моите грижи!

— И това на теб ти доставя удоволствие, така ли? — озъби се той. Пол наистина беше ядосан. Разбира се, тази бележка разгневи

Джанин. Баща ѝ обаче тактично се намеси.

— Остави момичето на мира, Пол. Никога ли не си бил млад? Хайде, ела отново да разгледаме Traumeplatz^[1]...

Джанин се изненада от себе си, че допусна миротворецът да успее: беше чудесна възможност за една страхотна кавга, но сега това не я интересуваше. Тя се усмихна на проявената от Пол ревност, защото това ѝ даваше възможност да се обкичи с още една заслуга.

Когато се възстанови, Уон стана още по-интересен. От време на време той се събуждаше и ѝ приказваше. Когато спеше, тя го изучаваше. Тъмно лице, тяло мургаво; от кръста до бедрата кожата му беше бяла като тесто за хляб, опъната над остриите му скули. Леко окосмено тяло. Никакво окосмяване но лицето с изключение на едно-две почти невидими косъмчета... повече като вежди над устните, отколкото мустаци.

Джанин знаеше, че Ларви и баща ѝ ѝ се присмиваха и че Пол всъщност ревнуваше за вниманието, от което толкова отдавна бе лишен. Всичко това представляваше една приятна промяна. Сега тя вече имаше своето положение. За първи път в живота ѝ онова, което вършеше, беше от голямо значение за цялата група. Другите идваха при нея с молба да им разреши да разпитат Уон и когато тя решеше, че той се е изморил, приемаха безпрекословно разпореждането ѝ да го оставят на спокойствие.

Освен това, Уон я беше очаровал. Тя го съпоставяше с целия си дотогавашен опит с мъжете и виждаше, че той ги превъзхожда. Дори в сравнение с нейните приятели от кореспонденциите; Уон беше по-красив от онзи кънкьор, по-умен от артистите, висок почти толкова, колкото и баскетболиста. И за разлика от всички тях, особено от тези, с които бе прекарала десетки милиони километри през последните години, Уон беше чудно млад. А Пол и баща ѝ не. От горната страна на ръцете на баща ѝ кожата беше с противни карамелено пигментирани петна. Старецът обаче се държеше чист, дори изискано, според традиционните представи... винаги подрязваше космите, които растяха в ушите му, с една малка сребърна ножичка. Докато Пол... При една свада с Ларви, Джанин бе изръмжала: „И с този човек ти лягаш да спиш? Маймуна с космати уши? Би ми се повдигало“.

Така че тя хранеше Уон, четеше му, дремеше над леглото му, докато той спеше. Изми косата му и го подстрига, като разреши на

Ларви да ѝ помогне да я изравни, а после я изсуши и среса. Джанин изпра дрехите му и като отблъсна Ларви, ги закърпи и дори стесни някои от дрехите на Пол, за да му станат. Той приемаше всичко това, всяко нещо и се радваше не по-малко от нея.

Като укрепна, Уон нямаше такава голяма нужда от нея и тя повече не можеше да го защитава от въпросите на останалите. Но те също го щадяха. Дори стария Петер. Компютърът Вера прерови медицинските си програми и изготви един дълъг списък от изследвания, на които момчето трябваше да се подложи. „Убиец!“, изкрещя Петер. „Не можеш ли да разбереш един млад човек, който е бил толкова близко до смъртта, та искаш да го довършиш?“ Това обаче не беше само внимателно отношение. Петер имаше въпроси към Уон, които задаваше, когато Джанин му разрешаваше, и се цупеше и тормозеше, когато му отказваше. „Онова легло е твое, Уон, разкажи ми пак какво чувстваш, когато си в него? Сякаш по някакъв начин си станал част от милиони хора? И те от теб, така ли?“ Но когато Джанин го обвиняваше, че той пречи на възстановяването на Уон, старецът преставаше. Макар и никога за дълго.

Когато Уон вече бе достатъчно добре според Джанин, тя си позволи да прекара нощта в своята ниша и когато се събуди на сутринта, откри, че сестра ѝ е на пулта на компютъра. Уон се държеше за облегалката на стола ѝ и се усмихваше и мръщеше на непознатата машина, докато Ларви му четеше отчета за неговото здравословно състояние.

— Жизнените ти функции са нормални, теглото ти се увеличава, нивото на антитела е в нормални граници... смятам, че сега напълно ще се оправиш, Уон.

— Значи сега — извика баща ѝ, — най-после можем да разговаряме? За онези радиовръзки със свръхсветлинна скорост, за машините, за мястото, от което идва, за стаята на сънищата?

Джанин се нахвърли върху групата.

— Оставете го на мира! — изръмжа тя. Но Уон поклати глава.

— Нека питат всичко, което искат, Джанин — каза той с пискливия си глас.

— Сега?

— Да, сега! — нахвърли се баща ѝ. — Сега, в тази минута! Пол, ела тук и кажи на това момче какво трябва да знаем.

Значи всичко е било планирано, каза си Джанин. Но Уон не възрази, а тя не можеше да претендира, че все още не трябва да му се задават въпроси. Седна до него. Ако не можеше да предотврати този разпит, поне да е до него, за да го защитава. Макар и с нежелание, Джанин даде формално разрешение:

— Давай, Пол. Питай, каквото имаш да питаш, но гледай да не го измориш.

Пол я погледна иронично.

— Вече повече от дванайсет години — започна той. — приблизително на всеки сто и трийсет дни, цялата Земя изживява нервна криза. Изглежда, че ти причиняваш това, Уон.

Момчето се намръщи, но не каза нищо. Вместо него се обади неговият обществен защитник.

— Защо се заяждаш с него? — попита тя.

— Това не е заяждане, Джанин. Ние преживяхме нервна криза. Това не може да е съвпадение. Когато Уон влиза в уреда, той предава изживяванията си на света. — Пол поклати глава. — Мило момче, имаш ли представа колко нещастия си причинил на човечеството? Откакто си започнал да идваш тук, твоите бълнувания се предават на милиони хора. Билиони! Понякога си спокоен. Друг път не си. Не те виня — добави той внимателно, като превари Джанин, — но хиляди и хиляди хора са умрели. Ами ако се изчислят материалните щети... Уон. Ти просто не можеш да си представиш.

Уон отвърна с пискливия си глас:

— Никога никому не съм сторил зло! — Той не можеше да приеме за справедливо онова, в което беше обвинен, но не се съмняваше, че Пол го обвинява. Ларви сложи ръка на рамото му.

— Бих желала да е така, Уон — каза тя. — Важното да не го правиш отново.

— Повече да не лягам на кушетката на сънищата?

— Не, Уон. — Той погледна към Джанин за помощ, после вдигна рамене.

— Но това не е всичко — продължи Пол. — Ти трябва да ни помогнеш. Разкажи ни всичко, което знаеш. За кушетката. За

Мъртвите. За радиокомуникациите със свръхсветлинна скорост, за храната...

— Защо трябва да ви разкажа? — попита Уон.

Пол го придумваше търпеливо:

— Защото по този начин можеш да изкупиш вината си за причинените от теб нервни кризи. Мисля, че не разбираш колко важен си ти, Уон. Знанията в твоята глава биха могли да спасят хората от гладуване. Милиони животи. Уон.

Уон за момент се намръщи над тази идея, но „милиони“, отнесено за човешки същества, за него нямаше смисъл... той още не беше свикнал дори и с „пет“.

— Вече започвате да ме ядосвате — скара се той.

— Не съм имал такова намерение, Уон.

— Не е важно какво намерение имаш, важно е какво се получава на практика. Ти самият току-що ми каза това — промърмори злобно момчето. — Добре. Какво искате да знаете?

— Искаме да ни разкажеш всичко, което знаеш — отговори незабавно Пол. — О, не веднага. Когато си спомниш. Желаям също да обиколим заедно целия Завод за храна и ти да ни обясниш всичко в него... искам да кажа, доколкото можеш.

— Тук, на това място? Тук няма нищо освен стаята на сънищата, която не ми позволявате да използвам.

— За нас всичко е ново, Уон.

— Това не е нищо! Тук не тече вода, няма библиотека, трудно се разговаря с Мъртвите, нищо не расте! У дома имам всичко и всичко е използваемо, можете сами да се убедите.

— Според теб там е истински рай, Уон.

— Проверете сами! Не мога повече да използвам кушетката на сънищата, затова няма смисъл да стоя тук!

Пол погледна другите объркан.

— Можем ли да сторим това?

— Разбира се! Корабът ми ще ни закара там... не, не всички — коригира се Уон. — Но някои. Можем да оставим стареца тук. Във всеки случай там за него няма жена, така че няма да развалим никаква двойка. Или пък — добави той хитро, — можем да отидем само двамата с Джанин. Тогава на кораба ще има достатъчно място и ще можем да ви докараме машини, книги, богатства...

— Забрави за това. Уон — отговори съобразително Джанин. — Те никога няма да ни го разрешат.

— Не бързай, момичето ми — обади се баща й. — Не си ти тази, която ще реши този въпрос. Това, което казва момчето, е интересно. Ако той може да ни отвори вратите на рая, кои сме ние, та да стоим отвън на студа?

Джанин погледна баща си, но лицето му не изразяваше нищо.

— Да не би да искаш да кажеш, че ще ни пуснете да заминем двамата с Уон?

— Не в това е въпросът — отговори той. — Въпросът е как най-бързо да изпълним тази прокълната от Бога мисия и да се върнем за нашите награди. Нищо друго няма.

— Добре — намеси се след малко Ларви, — не се налага това да се решава сега. Раят ще ни почака, докато сме живи.

— Вярно, така е — каза баща й. — Но, казано по-конкретно, на някои от нас им остава по-малко време за чакане, отколкото на други.

Всеки ден от Земята пристигаха съобщения. Лошото беше само, че всички те се отнасяха само до времето преди срещата с Уон и нямаха нищо общо с онова, което ставаше сега или предстоеше да се направи. Предоставете химически анализ на това. Рентгенов анализ на онова. Измерете другите неща. Бавните емисии от фотони, които бяха изпратили при достигане на Завода за храна, вече бяха пристигнали до наземната Вера и може би отговорите пътуваха към тях. Но те щяха да пристигнат едва след седмици. Компютърът в базата на Тритон беше по-интелигентен от Вера, и Ларви и Пол обсъждаха дали да не предадат всички техни данни за интерпретация и съвет там. Старият Петер гневно отхвърли идеята.

— На тези цигани? Защо трябва да им дадем нещо, което ни струва толкова много!?

— Никой не ни го оспорва, папа — опита се да го придума Ларви. — То е наше. Договорите са пределно ясни.

— Не!

Тогава те въведоха всичко, което Уон им бе казал, в бордовия компютър Вера, който поради ниската си интелигентност и недостатъчна скорост мъчително бавно подреждаше битовете в

структури. Дори и в графики. Външният вид на мястото, от което бе дошъл Уон — може би приликата не бе много голяма, защото очевидно Уон не бе проявил достатъчно любопитство, за да проучи внимателно всичко. Коридорите. Машините. Самите хичиянци. Уон непрекъснато предлагаше поправки.

— А, не. И двата пола имат бради — и мъже, и жени. И гърдите на жените са... — Той слага ръка под гръдния си кош, за да покаже докъде достигат гърдите им. — И не сте им дали вярна миризма.

— Холографските образи нямат никаква миризма, Уон — казва Пол.

— Да, точно така! Но те имат, разбирате ли? А когато са разгонени, много миришат.

И Вера мънка и хленчи над новите данни и колебливо прави новите поправки. След като това продължава часове наред, онова, което на Уон се е струвало като игра, се превръща в досада. Когато започне да казва: „Да, идеално, точно така изглежда стаята на Мъртвите“, те разбират, че Уон се съгласява с всичко, което ще спре скуката за известно време и ще му осигури почивка. Тогава Джанин го извежда на разходка из коридорите, прикрепила датчиците за звук и образ на раменете си, в случай, че той каже нещо ценно или посочи някакво богатство, и те разговарят за други неща. Неговите знания бяха изненадващи, както изненадващо бе и неговото невежество. И двете бяха непредсказуеми.

Не само Уон трябваше да учи. Всеки час Ларви или старият Петер предлагаша нова идея за отклоняване на Завода за храна от неговото програмирано движение така че да се опитат да постигнат своята цел. Никоя не даде резултат. Всеки ден пристигаха все повече съобщения от Земята. Те все още не се отнасяха до възникналата ситуация. Дори не бяха много интересни. Джанин остави цял куп писма от приятелите си в паметта на Вера, без да си направи труда дори да ги прочете, тъй като онова, което ѝ даваше Уон, удовлетворяваше нейните нужди. Понякога съобщенията бяха доста странни. Ларви получи съобщение, че в колежа, в който бе учила, е избрана за жена на годината. Старият Петер получи официална молба от града, в който беше роден. Той я прочете и прихна да се смее.

— В Дортмунд все още настояват да се кандидатирам за *Burgermeister*^[2] Каква глупост!

— Защо, това наистина е мило — отбеляза деликатно Ларви. — Това е почти комплимент.

— Това е почти нищо — коригира я той строго. — Burgermeister! С това, което имаме, бих могъл да бъда избран за президент на Федералната република или дори... — Той млъкна, а после продължи мрачно: — Ако, разбира се, въобще отново видя Федералната република. — Петер отново замълча, загледан над главите им. За момент устните му се движеха беззвучно, после каза: — Сега може би трябва да се върнем.

— О, папа — започна Джанин и спря, защото пред очите ѝ старият човек се превърна от вълк-единак в малко вълче. Между тях настъпи някакво напрежение, докато Пол не се окашля и каза:

— Е, това, разбира се, е една от нашите възможности. Разбира се, в договора има въпроси от юридически характер...

Петер поклати глава.

— Мислил съм по това. Те вече ни дължат толкова много! Само за премахнатата нервната криза, ако ни платят един процент от предотвратените щети, ще получим милиони. Милиарди. А ако не ни платят... — Той се поколеба, после продължи: — Не, не е въпросът, че няма да ни платят. Ние просто трябва да говорим с тях. Да им съобщим, че сме премахнали кризата, че не можем да отклоним Завода за храна, че се връщаме. Когато получим отговор, вече ще сме пътували седем седмици.

— А какво ще правим с Уон? — попита Джанин.

— Той ще дойде с нас, разбира се. Отново ще живее всред себеподобни, а това несъмнено е най-доброто за него.

— Не мислиш ли, че трябва да оставим той сам да реши въпроса? А какво ще стане, ако няколко души от нас отидат да изследват този рай?

— Това е само една химера — отговори студено баща ѝ. — Истината е, че не можем да направим всичко. Нека някой друг изследва неговия рай. За това ще има достатъчно желаещи. А ние ще се върнем у дома да се радваме на богатство и слава. Това не е само въпрос на договор — продължи той почти умоляващо. — Ние сме спасители! Ще ни канят да изнасяме лекции, ще ни плащат за рекламиране на стоки! Ще бъдем хора с голямо влияние!

— Не, папа — прекъсна го Джанин, — чуй ме. Ти винаги си говорил за нашия дълг да помогнем на света... да нахраним хората, да им донесем нови неща, които ще направят живота им по-добър. Нима не сме длъжни да изпълним своя дълг?

Той се обърна към нея разгневен.

— Ти, малка кокетко, какво разбираш ти от дълг? Без мен сега щеше да скиташ из улиците на Чикаго в очакване да дойде човек от службата за социална помощ! Ние трябва да мислим и за себе си!

Джанин готвеше се да му отвърне, но Уон я гледаше уплашено с широко отворени очи и това я накара да замълчи.

— Мразя идеята ти да се върнем сега! — заяви тя. — С Уон отиваме на разходка, за да се махнем от вас!

— Всъщност той не е лош човек — сподели тя с Уон, след като се бяха отдалечили достатъчно, за да не я чуят другите. До тях достигаха гласовете на караците се и Уон, който нямаше голям опит, очевидно беше разстроен.

Уон не каза нищо. Той посочи към една издатина в стената и съобщи:

— Това е място, от което тече вода — обясни той, — но сега е пресъхнало. Има дузини такива места, всичките пресъхнали.

В изпълнение на задълженията си Джанин насочи поставената на рамото ѝ камера. Отгоре имаше нещо изпъкнало, като чучурка, а в долния край канал; беше толкова широк, че можеше да се влезе в него, но бе съвсем сух.

— Ти каза, че в едно от тях все още тече вода, която не става за пиене?

— Да, Джанин. Искаш ли да ти го покажа?

— Да, мисля че искам. — После тя добави: — Не им позволявай да те придумат. Те са просто възбудени.

— Да, Джанин. — Нямаше настроение за приказки.

Джанин продължи:

— Когато бях малка, Петер ми разказваше приказки. Повечето от тях бяха страшни, макар че някои не бяха. Той ми разказваше за Schwarze^[3] Петер, който, доколкото можех да разбера, беше нещо като Дядо Мраз. Казваше ми, че ако съм добро малко момиче, Черния Петър ще ми донесе за Коледа кукла. А ако не съм — буца кюмюр. А може и нещо по-лошо. Тогава започнах да му казвам Черен Петер. Но

той никога не ми е давал буца кюмюр. — Уон слушаше внимателно, докато вървяха по осветения коридор без да каже нещо. — После майка ми почина — продължи тя. — Пол и Ларви се ожениха и аз известно време живях с тях. Но папа не беше толкова лош, наистина. Идваше да ме види, когато можеше... предполагам. Уон! Разбираш ли онова, което ти говоря?

— Не — отговори той. — Какво е това Дядо Мраз?

— О, Уон!

Наложи се да му обясни какво е Дядо Мраз и Коледа, а после трябваше да му обясни какво представляват зимата, и снега, и даването на подаръци. Лицето му се отпусна и той започна да се усмихва; и странно, колкото повече се подобряваше настроението на Уон, толкова повече се разваляше на Джанин. Като се опитваше да му обясни света, в който живееше, тя все повече се сблъскваше със света, който стоеше пред нея. „Като че ли, мислеше си тя, наистина ще е най-добре да направим така, както предлага Петер: да си стегнем багажа и се върнем там, където е истинският живот“. Всички алтернативи бяха застрашителни. Като се замислеше, разбираше, че там, където се намираха, беше страшно — на някакъв артефакт, който упорито следва своя път през Космоса в неизвестна за тях посока. Какво щеше да се случи, когато стигнеха до местоназначението му? С какво щяха да се сблъскат? Ами какво ги очакваше, ако отидеха с Уон? Хичиянци! Хичиянци! Беше страшно! Джанин бе изкарала целия си живот с мисълта за хичиянците... ужасяващи, ако съществуват, по-малко ужасяващи, ако са мит. Като Черен Петер или Дядо Мраз. Като Господ Всички митове и божества са достатъчно поносими, за да може човек да вярва в тях; но какви ли биха били, ако станат реалност?

Тя знаеше, че нейното семейство се страхуваше толкова, колкото и тя самата, макар с нищо да не го показваха... защото трябваше да й дадат пример за смелост. Джанин предполагаше, че Пол и сестра ѝ се страхуваха, но се бяха навили да рискуват заради онова, което можеха да спечелят. Нейният страх беше много специален... по-малко от това, което би могло да ѝ се случи, отколкото как би се държала, когато ѝ се случи. Страхът на баща ѝ беше друг. Той едновременно се гневеше и страхуваше; страхуваше се от това, че може да умре преди да получи награда за своята смелост.

А какво чувстваше Уон? Той изглеждаше толкова непринуден, когато я развеждаше из своята територия, подобно на дете, което показва на приятелчето си коша със своите играчки. Джанин прекрасно разбираше всичко. Ако беше научила нещо през своите четиринайсет години, то беше, че никой не е непринуден. Уон също имаше своите комплекси, просто те бяха различни от нейните. Тя разбра това веднага, когато той ѝ показа водопроводната инсталация и ѝ обясни как работи. Той не можеше да пие от тази вода, но я използваше за тоалет. Джанин, възпитана в лицемерната свенливост на западния свят, се държеше така, сякаш не съществуват естествени физиологични нужди; тя никога не би завела Уон на замърсено и вонящо място, но той никак не се притесняваше. Тя дори не можеше да го накара да се притеснява.

— Но аз трябва да се облекча някъде — отвърна той нацупено, когато Джанин го укори, че не използва тоалетната на кораба, както правеха всички останали.

— Да, но ако я използваше както трябва, Вера щеше да открие, че си болен, не разбираш ли? Тя винаги анализира нашите, хм, изпражнения.

— Сигурно има и друг начин, от който да се разбере дали човек е болен.

— Е, има. — Такъв беше например подвижният биоанализатор, взимащ малки проби от всеки от тях... който използваша веднъж и с Уон, когато необходимостта от това беше очевидна. Но Вера не беше много интелигентен компютър и не се беше досетила да програмира този апарат да взема редовно проби от Уон, докато изрично не ѝ беше наредено, а тогава беше малко късно.

— Какво има?

Той се чувстваше неловко.

— Когато Мъртвите проверяват здравословното ми състояние, те ми пъхат нещо. Това не ми харесва.

— Правят го за твое добро, Уон — каза тя строго. — Хей! Ето една идея. Хайде да поговорим с Мъртвите.

Това вече беше неин комплекс. Всъщност Джанин нямаше желание да разговаря с Мъртвите. Тя просто искаше да се махнат от смущаващото място, на което се намираха; но когато отидоха там,

откъдето можеше да се говори с Мъртвите, където се намираше и кушетката на Уон за сънуване, Джанин реши, че желае нещо друго.

— Уон — каза тя, — искам да опитам кушетката.

Той наведе назад глава, присви очи и я погледна озадачен.

— Ларви ми каза повече да не лягам в нея — припомни ѝ той.

— Зная, че каза. Покажи ми как да вляза вътре.

— Най-напред ми обяснявате, че трябва да правя само онова, което ми казвате — оплака се той, — а после ми казвате да върша други неща. Това ме обърква.

Тя вече бе влязла в пашкула и се бе протегнала.

— Най-напред капака ли да издърпам?

— О — възкликна той, като потрепери, — ако си решила... да. Заклучва се оттам, където е ръката ти, но когато искаш да излезеш само натискаш.

Тя се пресегна за армирания капак и го издърпа над себе си, като гледаше неговото помръкнало, загрижено лице.

— Боли ли?

— Да боли? Не! Що за представа!

— Добре де, какво чувства човек?

— Джанин — отговори ѝ той строго, — държиш се съвсем като дете. Защо ме питаш за нещо, което сама можеш да провериш? — Той протегна ръка и натисна капака, а ключалката по средата на долната част изщрака и се заключи. — Най-добре е да заспиш — дочу тя гласа му да прониква до нея през излъчващата синя светлина желязна арматура.

— Не ми се спи — възрази тя съвсем основателно. — Нищо не ми се прави. Нищо не чувствам...

И тогава започна.

Не приличаше на онова, което бе изпитала при нервните кризи; нямаше никаква маниакална намеса в нейната индивидуалност, никакъв източник на чувства. Усецаше само малко топлина и наситена светлина. Беше обградена. Беше само един атом в супа от усещания. Другите атоми няхаха нито форма, нито самостоятелност. Те не бяха осезаеми, няхаха твърди ръбове. Когато отвори очи, Джанин видя, че Уон бе вперил загрижен поглед към нея през армирания капак, а онези други... души?... съвсем не бяха така реални, нито така

непосредствени. Но тя ги чувстваше така, както никога не бе чувствала нечие присъствие. До нея. Вътре в нея. Бяха топли. Бяха успокояващи.

Когато най-после Уон отвори капака и я издърпа за ръка, тя лежеше и го гледаше вцепенено. Нямаше нито сили, нито желание да стане. Наложил се той да ѝ помогне и докато се връщаха, тя се подпирала на рамото му.

Бяха изминали по-малко от половината път до кораба Хертер-Хол, когато се срещнаха с другите членове на семейството. Бяха бесни.

— Глупава малка пикла! — нахвърли се Пол. — Направи го още един път и ще нашаря с пръчка малкия ти розов задник!

— Няма да го направи! — каза мрачно баща ѝ. — Още сега ще се погрижа за това: а що се отнася до теб, малка госпожице, ще те видя по-късно.

Всички бяха изнервени! Никой не нашари задника на Джанин, затова че беше пробвала кушетката на сънищата. Никой въобще не я наказва. Вместо това се наказваха един друг. Примирието, което успяваха да поддържат в продължение на три и половина години, и алтернативата на което беше убийство, се наруши. Пол и старецът не си говореха два дни, защото Петер на своя глава бе демонтирал кушетката. Ларви и баща ѝ се дърлеха и крещяха, защото тя беше програмирала твърде много сол в яденето, а след това, когато беше негов ред, защото той бе програмирал много малко. Колкото до Ларви и Пол — те престанаха да спят заедно; сигурно щяха да разтрогнат и брака си, ако на разстояние по-малко от 5000 астрономически единици имаше съд, който да ги разведе.

Ако на такова разстояние имаше някакъв орган на властта, поне техните спорове щяха да се решат. Някой трябваше да вземе решение. Дали да се върнат? Трябва ли да се опитат да се справят с насочващата система на Завода за храна? Дали да отидат с Уон да изследват неговия свят... и ако трябва, кой да отиде, и кой да остане? Те не можеха да се споразумеят по генералните си планове. Не можеха да се споразумеят дори и за по-незначителни решения: дали да разглобят една машина при риска тя да се разруши, или да я оставят и да се простят с надеждата за някакво страхотно откритие, което би могло да промени всичко. Те не можеха да се споразумеят кой да говори с Мъртвите по

радиото, или пък какво да ги попитат. Уон им показа, при това доста охотно, как могат да придумват Мъртвите да разговарят и те свързаха звуковата система на Вера с „радиото“. Но Вера не умееше много да разговаря; и когато Мъртвите не можеха да разберат въпросите ѝ, или не желаеха да разговарят, или просто не бяха съвсем с всичкия си, за да може да се разговаря, Вера се отказваше.

Всичко това беше просто ужасно за Джанин, но най-зле от всичко беше самият Уон. Пререканията го объркаха и възмутиха. Той престана да се разхожда с нея. А един ден, когато се събуди, тя видя, че си бе отишъл.

За нейно щастие наоколо нямаше никой. Пол и Ларви бяха излезли навън да преориентират антените, а баща ѝ спеше; това ѝ даде възможност да преодолее ревността си и да спаси своята гордост. Прасе такова, мислеше си тя. Колко е глупав, та не разбира, че тя имаше много приятели, докато той имаше само нея. Но щеше да разбере! Тя беше заета с писане на дълги писма до пренебрегнатите си приятели, когато чу Пол и сестра ѝ да се връщат. Когато им каза, че Уон беше изчезнал най-малко преди час, остана изненадана от тяхната реакция.

— Папа! — извика Ларви, като подръпваше завесата на бащината си ниша. — Събуди се! Уон си е отишъл!

Докато старецът излизаше примигвайки, Джанин попита намусено:

— Хей, какво ви става?

— Не разбираш, така ли? — попита Пол хладно. — Ами ако е взел кораба?

Беше една възможност, за която Джанин никога не бе помисляла. Въпросът ѝ подейства като плесница.

— Не може да го е взел!

— Не може ли? — озъби се баща ѝ. — Откъде си толкова сигурна, малка кокетко? Ами ако го е взел? Какво ще правим тогава? — Той издърпа ципа на гащеризона си, изправи се и ги погледна намръщено. — Казах на всички — продължи той... но гледаше към Ларви и Пол, от което Джанин разбра, че тя беше изключена от това „всички“. — Казах ви, че трябва да намерим определено решение. Ако ще тръгваме с неговия кораб, да тръгваме. Ако ли не, не трябва да му

позволим да решава с глупавия си ум и да замине, без да ни предупреди. Това е повече от ясно.

— И как да постигнем това? — попита Ларви. — Това е абсурд, папа. Не можем денонощно да пазим кораба.

— Да, и твоята сестра не може да пази момчето — каза старецът, като кимна с глава към Джанин. — Така че трябва да задържим или кораба, или момчето.

Джанин се нахвърли върху тях.

— Чудовища! — изкрещя тя, задъхана от безсилен гняв — Вие сте планирали всичко това, докато ни е нямало!

Сестра ѝ я хвана за ръка.

— Успокой се, Джанин — каза ѝ тя. — Да, вярно е, че сме разговаряли по този въпрос... Трябваше да разговаряме! Но нищо не е решено. Разбира се, ние няма да нараним Уон.

— Тогава решете! — Джанин се изчерви. — Гласувам двамата с Уон да заминем!

— Ако вече не е заминал сам — подхвърли Пол.

— Не е!

Ларви реши въпроса по-практично.

— Ако вече е заминал, е много късно да направим каквото и да било. Освен това аз споделям мнението на Джанин. Трябва да заминем! Какво ще кажеш, Пол?

Той се поколеба, после каза:

— Аз... Аз също го споделям. Петер?

Старият човек рече с достойнство:

— Ако вие сте съгласни, какво значение има моят глас? Остава само въпросът кой ще отиде и кой ще остане тук. Аз предлагам...

Ларви го спря.

— Папа — каза тя, — знам какво ще кажеш, но няма да стане. Трябва някой да остане тук, за да поддържа контакт със Земята. Джанин е много млада. Аз не мога да остана, защото съм най-добрият пилот и това е една възможност да науча нещо за пилотирането на хичиянските кораби. Но не искам да отида без Пол, така че трябва да останеш ти.

Демонтираха Вера възел по възел и я разположиха около Завода за храна. Бързата памет, входните устройства и дисплеите сложиха в стаята на сънищата, бавната памет разположиха навън в коридора, предавателя оставиха на стария кораб. Петер помагаше мълчалив и начумерен; значението на онова, което вършеха, беше, че понататъшните комуникации щяха да идват от изследователската група чрез радиосистемата на Мъртвите. Петер ясно съзнаваше, че помага за своето изключване от групата. Уон им каза, че на кораба има много храна. Пол обаче не беше съгласен с безразборното попълване на хранителните запаси с Бог знае какъв — продукт от Завода за храна и настоя да вземат на борда от тяхната храна — толкова, колкото можеше да се побере. После Уон наблегна на необходимостта да се запасят с вода, така че взеха рециклираните на кораба запаси, напълниха пластмасови съдове и също ги натовариха. На кораба на Уон нямаше легла. Не са необходими, каза им той, защото противопретоварващите капсули бяха достатъчно добри, за да ги защитават по време на маневри и да ги предпазят да не излетят докато спят. Това предложение беше отхвърлено както от Ларви, така и от Пол, който демонтира спалните чували от тяхната ниша и ги монтира в кораба. Лични вещи: Джанин искаше да вземе тайно събраните си парфюми и книги, Ларви — личната си заключена чанта, Пол — тестето карти за пасианс. Беше продължителна и уморителна работа, макар да бяха открили, че могат да я облекчат, като тласкат затворените пластмасови съдове с вода в по-меките предмети по коридорите. Най-после всичко свърши. Петер стоеше начумерен, подпрян на стената в коридора, наблюдаваше другите и се питаше дали не бяха забравили нещо. На Джанин ѝ се струваше, че се отнасяха с него така, сякаш отсъстваше, дори така, сякаш бе умрял. Дожаля ѝ и каза:

— Папа? Не го изживявай толкова тежко. Ще се върнем веднага, щом стане възможно.

Той кимна с глава.

— Което ще рече — отвърна той, — чакай да видя, четирийсет и девет дни в една посока, плюс дните, които ще решите, че трябва да останете там. — Но после се изправи и позволи на Ларви и Джанин да го целунат. Почти развеселен, той им каза: — Бон воаяж! — А после прибави: — Сигурни ли сте, че не сте забравили нещо?

Ларви огледа наоколо, докато обмисляше.

— Мисля, че не сме... Освен ако не смяташ, че трябва да съобщим на приятелите ти, че пристигаме, Уон.

— Мъртвите? — изписка той, усмихвайки се. — Те няма да разберат. Те не са живи, както знаете, и поради това нямат чувство за време.

— Тогава защо толкова много ги обичаш? — попита Джанин.

Уон долови в гласа ѝ нотка на ревност и я сгълча:

— Те са ми приятели. Вярно, че не винаги са сериозни, пък и често обичат да послъгват, но никога не са правили нещо, което да ме кара да се страхувам от тях.

Вера замълча, а после му каза:

— Зная, че не винаги сме били много учтиви към теб. Но бяхме много напрегнати. Всъщност ние сме много по-добри, отколкото изглеждаме.

На стария Петер му дойде много.

— Сега заминавайте — изръмжа той. — Докажете му го, вместо да приказвате. А после се върнете и го докажете и на мен!

[1] Място за сънуване (нем.) (Бел.прев.) ↑

[2] Кмет (нем.) (Бел.прев.) ↑

[3] Черен (нем.) (Бел.прев.) ↑

СЛЕД КРИЗАТА

По-малко от два часа... Никога кризата не бе продължавала толкова малко. Най-чувствителните, един процент от населението, просто не бяха на себе си в продължение на четири часа и почти всички бяха силно засегнати.

Аз бях от щастливците, защото след кризата имах само една цицина на главата си. Тя ме хвана в стаята ми, а не в някой смачкан автобус, разбил се реактивен самолет, притиснат от излязъл от релсите трамвай или на операционната маса с разтворен корем, докато хирурзите и сестрите се гърчат безпомощни на пода. Преживях само един час, петдесет и една минута и четирийсет и четири секунди в делириум, и то не силен, защото беше разпределен между единайсет милиарда други хора.

Разбира се, всеки от тези единайсет милиарда се опитваше веднага да установи връзка с всеки друг, поради което комуникациите бяха задръстени. Хариет се появи в холографския бокс да ми каже, че са пристигнали най-малко двайсет и пет съобщения... от научната ми програма, от юридическата, три или четири от счетоводни програми за моите холдинги и съвсем малко от истински живи хора. „Никое от тях — каза тя, сякаш се оправдаваше, — не от беше Еси“. Линиите към Таксън в момента бяха напълно блокирани и аз също не можах да се свържа. Никой компютър не беше засегнат от кризата. С компютрите това никога не се случва. Те не работеха единствено в случаите, когато някой жив човек бърникаше в схемите с цел поддържане или преустройство. Но това ставаше милион пъти в минута по света — с една или друга машина — така че никак не беше чудно някои неща да изискваха повече време, за да заработят отново.

Първата задача на бизнеса е самият бизнес; трябваше да събера останките. Изредих на Хариет приоритетите и тя започна да ми подава отчети. Бърз бюлетин от мините за храна: незначителни щети. Недвижимото имущество: няколко малки пожара и наводнения, които не са от съществено значение. Някой оставил отворен шлюз в фермите

за риба и шестстотин милиона малки рибки бяха излезли в открито море; но в тях акциите ми бяха съвсем малки. Общо взето, излизах от кризата доста добре или най-малкото значително по-добре от много други. Кризата беше поразила индийския субконтинент и то след като предния ден там беше преминал най-силният ураган за последните петдесет години. Жертвите бяха огромни. Десетки, може би дори стотици милиони хора не бяха успели да достигнат височините и южната част на Бангладеш се бе превърнала в блато, запълнено с човешки трупове. Като се прибавеха жертвите от експлозия на рафинерия в Калифорния, железопътна катастрофа в Уелс, и още няколко изключителни бедствия... компютрите все още не можеха да кажат колко са загиналите, но според предадените новини бяха повече от когато и да било.

Когато свърших с всичките си спешни повиквания, асансьорите вече работеха. Повече не бях пленник. Доколкото можех да преценя през прозореца, движението по вашингтонските улици се бе нормализирало. От друга страна, пътуването ми до Таксън се бе объркало. Половината от реактивните самолети бяха на автопилот в продължение на два часа и бяха изразходвали значителна част от горивото си. Поради това те бяха принудени да кацат където сварят и бяха пръснати по най-различни места. Разписанията бяха нарушени. Хариет направи най-добрата възможна резервация, но получи потвърждение едва по обяд на следващия ден. Не можех дори да се обадя на Еси, защото комуникационните линии бяха все още блокирани. Това беше досадно, но не голям проблем. Ако истински исках да се свържа, имах на разположение приоритетни линии — богатите винаги имат привилегии. Но богатите си имаха и удоволствия и реших, че ще бъде истинско удоволствие да изненадам Еси.

Имах достатъчно свободно време, а научната ми програма напираше да ме информира. Това щеше да е нещо като десерт след спанак с черен дроб. Трябваше да я отклонявам, докато се откриеше възможност за едно добро, продължително оплакване; и такава възможност наистина се откри.

— Хариет — извиках аз, — свържи го. — В холографския бокс се появи фигурата на Алберт Айнщайн, наведе се напред и започна да се полюлява от вълнение. — Какво има, Ал — попитах аз, — „нещо добро ли“?

— Разбира се, Робин! Разбрахме откъде идва нервната криза! От Завода за храна!

Грешката беше моя. Ако още в самото начало бях оставил Айнщайн да ми съобщи каквото имаше наум, нямаше да съм едва ли не последният човек на Земята, научил, че притежавам мястото, което поражда кризата. Това беше първото нещо, което ме поразил и през цялото време, докато той ми привеждаше доказателства, мислих за пасивите и възможните изгоди за мен. Първото и решаващо доказателство идваше, разбира се, от самия Завод за храна. Трябваше да го разберем от самото начало.

— Ако бях анализирал внимателно началото на всяка криза — укори се Алберт, — щяхме да локализираме източника още преди години. А имаше и множество други данни, които съответстват на неговата фотонна природа.

— Каква природа?

— Електромагнитна, Робин — обясни той. Алберт натъпка лулата си с тютюн и се пресегна за кибрит. — На теб ти е ясно, разбира се, че това е установено по времето на предаване... Независимо какъв е сигналът, който предизвиква кризата, той пристига едновременно със съобщението за нея.

— Почакай малко. Ако хичиянците имат средства за свръхсветлинни комуникации, няма ли да е същото?

— А, Робин! Де да знаехме! — възкликна той и запали лулата си. — Мога само да предполагам... — той изпусна две кълба дим, — че този специален ефект не е съвместим с другите им техники на предаване, но в същото време не мога дори да теоретизирам върху причините за това. И разбира се — продължи той, — веднага възникват някои въпроси, на които сега не можем да отговорим.

— Разбира се — съгласих се аз, но не го попитах какви са те. Бях попаднал на нещо друго. — Алберт? Покажи ми корабите и станциите в Космоса, от които си получил информация.

— Разбира се, Робин. — Разпиляната коса и набръчканото, весело лице веднага изчезнаха и веднага холографският бокс се изпълни с изображение на близкото слънчево пространство. Девет планети. Пръстен от прах, който представляваше астероиден пояс и една обвивка като пудра, която пък беше облака Оорт. И около четирийсет цветни светлинки. Изображението беше в логаритмичен

мащаб, за да може цялото да се побере в холографския бокс, а планетите и артефактите бяха силно уголемени. Алберт обясни:

— Четирите зелени кораба са наши, Робин. Единайсетте сини обекта са хичиянски инсталации; кръглите са само открити, а тези с форма на звезда са посетени и на повечето от тях има хора. Всичко останало представлява кораби, които принадлежат на други търговски субекти или правителства.

Изучавах изображението. Малко от светлинките бяха разположени близо до зеления кораб и синята звезда, които представляваха Завода за храна.

— Алберт? Ако някой от другите кораби реши да отиде до Завода за храна, кой би пристигнал пръв?

Той се появи в долния ъгъл на бокса, сбърчил вежди и захапал лулата си. Близо до пръстените на Сатурн започна да припламва една златна точка.

— В момента от Тетин излита един бразилски кораб, който може да стигне за осемнайсет месеца — отговори Айнщайн. — Показах само корабите, които се намират в обхвата на моя радиолокатор. Има и няколко други... — на различни места из бокса припламнаха други светлини, — които имат най-големи шансове при условие, че разполагат с достатъчно гориво и храна. Но никой не може да стигне за по-малко от една година.

Въздъгнах.

— Изключи го, Алберт — казах му. — Работата е там, че се сблъскваме с нещо, което не съм очаквал.

— Какво е то, Робин? — попита той, като изпълни отново целия бокс, поставил ръце върху корема си.

— Кушетката. Не зная как да се справя с нея. Дори не разбирам какъв е нейният смисъл. Какво е предназначението ѝ, Алберт? Имаш ли някакви предположения?

— Разбира се, Робин — отговори той и весело кимна с глава. — Най-добрите ми предположения са с много нисък порядък на вероятност, но причината за това е големият брой неизвестни. Нека представим нещата по следния начин. Да предположим, че си хичиянец... нещо като антрополог, който иска да следи развитието на цивилизацията. Еволюцията се извършва много бавно и затова не желаяш да седиш там и да наблюдаваш. Би искал да хвърляш по едно

око, може би през хиляда години, нещо като проверка на място. Е, ако има имаш кушетката, ти просто би могъл да изпращаш от време на време някой в Завода за храна, вероятно именно през хиляда години, а може и през по-дълги периоди; той ляга на нея, за да разбере какво става. Това ще му отнеме само няколко минути. — Айнщайн замълча и се замисли, преди да продължи. — Тогава... Това е само разсъждение, основано на едно предположение; не мога дори да му припиша никаква вероятностна стойност... Тогава, ако установиш нещо интересно, би могъл да извършиш по-задълбочено изследване. Би могъл дори да направиш нещо друго. Това наистина е забележително, Робин. Ти би могъл дори да внушаваш някои неща. Кушетката не само предава, а и приема; оттам именно идват кризите. Може би тя би могла да предава дори идеи. Знаем, че в човешката история много от големите изобретения са се появявали в целия свят независимо едно от друго, може би дори едновременно. Дали това не са хичиянски предложения, предадени посредством кушетката?

Той седеше в бокса, пуфкаше с лулата и ми се усмихваше, докато аз размишлявах върху казаното.

Целият разумен свят не можеше да създаде едно добро, разтоварващо развлечение. Вълнуващо — да, може би. Но не и разтоварващо. Светът се бе променил основно от времето, когато първите астронавти бяха открили хичиянските дупки на Венера, и колкото повече напредвахме с изследванията, толкова по-големи промени ставаха. Едно изгубено дете, играещо си с нещо, което не разбира, беше хвърляло човечеството в периодично повтаряща се криза в продължение на повече от едно десетилетие. Ако ние, хората, продължавахме да си играем с неща, които не разбирахме, какво ли биха направили хичиянците?

Да не говорим за смелите предположения на Айнщайн, че тези същества ни следят от стотици хиляди години и... може би ни подхвърлят по някоя трошичка от време на време, за да видят какво можем да направим от нея.

Казах на Айнщайн да ме държи постоянно в течение на всичко онова, което научаваше за Завода за храна и докато той преглеждаше фактите, аз извиках Хариет. Тя се появи в един ъгъл на бокса, като ме гледаше очаквателно и прие поръчката ми за вечеря, а Алберт продължи с визуалното и аудио представяне. Той непрекъснато

следеше всички предавания, дори и тогава, когато разговаряше, и ми показва избрани сцени с момчето, групата Хертер-Хол, интериора на артефакта. Проклетото нещо все още продължаваше да се движи по своя курс. Най-добрите оценки на курса показваха, че то се движи към нов куп от комети, на разстояние няколко милиона мили... и при сегашната скорост щеше да пристигне там след няколко месеца.

— Тогава какво? — попитах аз.

Алберт невинно вдигна рамене.

— Вероятно ще остане там, докато преработи всички елементи в храна „ЧОН“, Робин.

— Ще можем ли да го докараме тогава?

— Не е сигурно, Робин. Но е възможно. Като стана дума за това, имам една теория за управлението на хичиянски кораби. Когато някой от тях достигне работещ артефакт... Завода за храна, Гейтуей, какъвто и да било... контролните уреди се блокират и той не може да бъде пренасочен. Във всеки случай, мисля, че точно това се е случило на мисис Патриша Бавър... и че това също има своите очевидни последици — завърши той и примигва.

Не обичам да оставям една компютърна програма да се мисли за по-умна от мен.

— Искаш да кажеш, че има много астронавти от Гейтуей, които се реят из Галактиката, защото контролните прибори са блокирали и те не знаят как да се върнат.

— Разбира се, Робин — потвърди той одобрително. — Това обяснява съществуването на наричаните от Уон „Мъртви“. Между впрочем, ние засякохме някои от разговорите с тях. Понякога техните реакции са съвсем безсмислени и, разбира се, нас ни затруднява липсата на взаимодействие. Но май те са човешки същества.

— Да не би да искаш да ми кажеш, че са живи?

— Разбира се, Робин, най-малкото в смисъла, че гласът на Енрико Карузо, записан на магнитна лента, някога е бил гласът на живия неаполитански тенор. Дали сега са „живи“ е въпрос на дефиниция. Ти би могъл да поставиш същия въпрос и... — Той пусна две кълба дим, след което продължи: — за мен.

— Хм. — Замислих се за минута. — Защо са толкова неестествени?

— Несвършен запис, бих казал аз. Но това не е толкова важно. — Почаках да си дръпне от лулата, за да ми каже онова, което смяташе за важно. — Изглежда доста сигурно, Робин, че този запис се получава от някакви химически данни от мозъците на изследователите.

— Искаш да кажеш, че хичиянците са ги убили, а след това са изсипали мозъците им в колби?

— Разбира се, че не, Робин! Първо, поставям под съмнение вероятността изследователите да са били убити. Това би разрушило химическия състав на паметта на мозъка, което пък би влошило целостта на информацията. И разбира се — не в колба! Може би в някакъв химически аналог. Но въпросът е как точно е станало това.

Изстенах.

— Искаш ли да анулирам програмата ти, Ал? Всичко това мога да получа много по-бързо от непосредствено визуално сведение.

— Разбира се, че би могъл, Робин, но може би не би било — той примигна, — толкова интересно. Във всеки случай, въпросът е как се случило така, че хичиянците да имат необходимата апаратура, за да могат да четат човешки мозъци? Помисли за това, Робин. Изглежда малко вероятно химическият състав на хичиянците да е същият като на човешките същества. Близък — да. Знаем това от някои общи съображения, например от онова, с което се хранят и дишат. В основата си този състав не се различава от нашия. Но пептидите^[1] са много комплексни молекули. Изглежда почти невероятно едно съединение, което представя например способността за свирене на цигулка Страдивариус, или дори приготвяне на тоалета, да има същия химически състав както при хичиянците, така и пра нас. — Той отново се залови с паленето на лулата, после вдигна поглед към мен и добави набързо: — Така че моето заключение е, Робин, че тези машини не са проектирани за хичиянски мозъци.

Това ме изненада.

— Значи ли тогава, че са проектирани за човешки мозъци? Но защо? Как? Как са знаели? Кога...

— Моля те, Робин. По твои указания, жена ти ме е програмирала да правя генерални изводи от малко данни. Следователно не мога да защитя всичко онова, което казвам. Но — добави той, като кимаше умно с глава, — така смятам, да.

— Исусе — възкликнах. Той изглежда не желаше да добави нищо повече към вече казаното, така че преминах към следващото си притеснение. — А какво ще кажеш за Древните? Мислиш ли, че и те са хора?

Той изчука лулата си и се пресегна за кесията с тютюн.

— Бих казал, че не са — отвърна накрая. Не го попитах какво могат да представляват. Не исках да чуя отговора на този въпрос.

Когато Алберт замълча, казах на Хариет да включи юридическата ми програма. Не можах веднага да говоря с нея, защото точно тогава сервитьорът, жив човек, ми донесе вечерята. Искаше да ме попита как съм изкарал кризата, за да може да ми разкаже как я е изкарал той, а това отне време. Наи-после седнах пред холографския бокс, разкъсах печеното пиле и казах:

— Хайде, Мортън, казвай какви са лошите новини, които имаш да ми съобщиш?

Той започна сякаш се извиняваше:

— Знаеш за онова дело на Бавър!

— Какво дело на Бавър?

— Съпругът на Триш Бавър. Или вдовецът, зависи от гледната точка. Ние регистрирахме датата на явяването си, само че, за нещастие, съдията много тежко преживял кризата и... Е, той не е прав, Робин, но отрича нашето искане за насрочване на дата за изслушване и е записал срещу него съдебно решение без присъствие на ответника.

Престанах да дъвча.

— Може ли да направи такова нещо? — изревах, въпреки натъпканата си с превъзходното пиле уста.

— Е, да, все пак го е направил. Ще отнесем въпроса до апелационния съд, само че ще бъде малко по-сложно. Нейният адвокат получи възможност да оспорва; той посочил, че Триш е депозирила доклад от мисията. Така че възниква въпросът дали тя е завършила мисията или не, разбираш ли? Междувременно...

Понякога си мисля, че Мортън е програмиран твърде много като човек; знае как да протака една дискусия.

— Междувременно какво, Мортън?

— Е, след последния, хм, епизод, изглежда има друго усложнение. В „Гейтуей Корпорейшън“ изглежда не бързат, преди да са изяснили своята позиция по нервната криза, така че приеха едно

предписание за забрана. Предполага се, че нито ти, нито „Фууд Факчъри Инк.“ ще експлоатирате фабриката.

Избухнах.

— Млъкни, Морт! Искаш да кажеш, че не можем да я експлоатираме след като я извлечем от нейната орбита?

— Страхувам се, че искам да кажа нещо повече — извини се той. — На теб ти е забранено да се опитваш да спреш нейното движение. Не ти се разрешава да правиш никакви опити за намеса в нейните нормални дейности по какъвто и да било начин, в очакване на дефинитивно решение. Това е по искане на Бавър на основание, че ако попречиш на производството на храна, като преместиш фабриката на нов кометен куп, ще накърниш интересите на корпорацията. Е, това бихме могли да анулираме, сигурен съм. Но дотогава „Гейтуей Корп.“ ще направи нещо, за да те спре от всичко, докато се справят с кризата.

— О, Боже. — Оставих вилицата. Повече не бях гладен. — Единственото добро нещо — казах аз, — е, че това е разпореждане, изпълнението на което не могат да наложат.

— Защото е необходимо много време, за да бъде съобщено на групата Хартър-Хол, да, Робин — кимна тон с глава, — От...

Жжжът, и Мортън изчезна. Плъзна се по диагонала на бокса и на негоно място се появи Хариет. Имаше разтревожен вид. Компютърните ми програми са добри и ми оказват голяма помощ. Но не винаги ми съобщават добри новини.

— Робин! — извика тя. — Има съобщение от болницата „Меза Дженерал“ в Аризона... Отнася се до жена ти!

— Еси? Еси? Да не би да е болна?

— По-лошо, Робин. Пълно соматично прекратяване. Пострадала е в автомобилна злополука. Сложили са я на системи, но... Няма никакви прогнози, Робин. Не е контактна.

Никога не използвам комуникационните си привилегии. Отидох направо във вашингтонския офис на „Гейтуей Корп.“, който се намираше до Министерството на отбраната. Намериха ми едно място в болничния самолет, излитащ след двадесет и пет минути.

Полетът трая три часа и през цялото време бях като в летаргия. На пътниците не се предоставяха никакви съобщителни средства. Аз

дори не ги исках. Когато умря майка ми, страдах много, но тогава бях беден и объркан, а и свикнал да страдам. Когато любовта на моя живот, или поне жената, която вероятно щеше да остане любовта на моя живот, също ме остави... дори без да умре, тъй като беше попаднала в някаква страхотна астрофизическа аномалия и оставаше недостижима завинаги... също страдах. Но тогава страданието ме бе обзело изцяло. Не бях привикнал на щастие. Нямах такъв навик. Съществува Закон на Карно за болката. Според него болката се измерва не като абсолютна величина, а като разлика от източника на страдание и настроението. Моето настроение дълго време беше много добро, за да съм подготвен за това. Бях шокиран.

„Меза Дженерал“ представлява ниска постройка, заровена в пустинята извън Таксън. Единственото нещо, което човек вижда, когато стигне при нея, са слънчевите инсталации на покрива, но под нея има шест приземни етажа с болнични помещения, лаборатории, операционни зали. Всичките бяха препълнени. В Таксън повечето хора ежедневно пътуват, а кризата бе започнала в часа на пиковото натоварване на транспорта.

Когато най-последно попитах една сестра, тя каза, че Еси била на система „сърце-бял дроб“, но всеки момент щели да я свалят. Било въпрос за целесъобразност. Може би системата щяла да бъде полезна за други пациенти, които имали по-големи шансове.

Неудобно ми е да призная, но възгледите ми за справедливост бързо излетяха през прозореца, защото ставаше въпрос за жена ми. Потърсих лекарския кабинет... лекарят не го беше използвал от известно време... сригах застрахователния агент, който се беше настанил на неговото бюро и сграбчих телефона. Попаднах едновременно на двама сенатори преди Хариет да прекъсне връзката с доклад от нашата медицинска програма. Пулсът на Еси бил започнал да се възстановява. Докторите смятаха, че сега шансовете ѝ са по-големи, което оправдавало поддържането ѝ на системи поне за известно време.

Разбира се, пълното здравно обслужване също помогна. Но всички пейки в чакалнята бяха пълни с хора, които се нуждаеха от лекарска помощ и можех да видя по лентите около врата, че някои от тях също имаха пълно здравно обслужване; болницата просто беше препълнена.

Не можех да вляза и я видях. На вратата на интензивното отделение имаше табелка „Посетители не се допускат“ и това се отнасяше дори и за мен. Пред вратата стоеше полицай от градската полиция на Таксън, който се мъчеше да не заспи след прекарания много дълъг и тежък ден. Порових из бюрото на отсъстващия лекар, докато не намерих видеопанорама до интензивното отделение, която включих. Не можех да видя как изглежда Еси. Не можех дори да кажа коя от мумиите там е тя. Но продължих да гледам. Хариет се обаждаше от време на време, за да ми предава някои малки новини. Не си направи труда да ми съобщи за получените съчувствия: имаше много такива, но Еси беше написала програма, която елиминираше всичко, което губи полезно време. Хариет отправяше своята загрижена усмивка към всички, които се обаждаха и благодареше от мое име без да си прави труда да ме включи. Подобни програми бяха силата на Еси...

Минало време. Когато осъзнах, че мисля за Еси в минало време, се почувствах много зле.

След час една сива дама ме намери и ми даде бульон и сухари, а малко по-късно прекарах четирийсет и пет минути на опашка пред мъжката тоалетна. Това беше единственото разнообразие, което имах на третия етаж на „Меза Дженерал“, докато най-после друга жена в униформа подаде глава през вратата и извика:

— *Senor Brod'ead? Por favor.*^[2] — Полицаят продължаваше да стои пред вратата на интензивното отделение и да си вее с мократа от пот каубойска шапка, за да не заспи. Не ме спря при вида на униформената жена, която ме водеше за ръка.

Еси беше в балон под свръхналягане. Над лицето ѝ имаше прозрачна материя, през която видях, че в едната ѝ ноздра влизаше тръбичка и на едната страна на лицето ѝ беше вързан с бинт някакъв тампон. Мръснозлатистата ѝ коса беше прибрана с мрежичка. Беше в безсъзнание.

Разрешиха ми да остана само две минути, а това не беше достатъчно за нищо. Не беше достатъчно дори да разбере какво представляваха всички онези неравни, обемисти предмети под полупрозрачната част на балона. Да не говорим, че въобще не беше достатъчно Еси да се изправи и да ми каже нещо или да промени израза на лицето си. И дори да има израз.

В залата отвън лекарят ѝ ми отдели шейсет секунди. Беше нисък шкембелия, негър, със сини контактни лещи. Той погледна в някакво листче, за да разбере с кого разговаря.

— О, да, мистър Блякхед — каза той. — Вашата жена получава най-добрата медицинска помощ, реагира на процедурите и може би привечер ще дойде в съзнание за малко.

Не си направих труда да му кажа, че името ми е Бродхед, а не Блякхед и побързах да задам трите най-важни въпроса от списъка, който бях направил:

— Чувства ли болка? Какво ѝ се е случило? Нуждае ли се от нещо?... — Имах предвид каквото и да било.

Той въздъхна и потърка очи. Очевидно отдавна не беше свалял контактните лещи.

— Болката е наша грижа, пък и тя е на пълно здравно обслужване. Разбирам, че сте важна клечка, мистър Бракет, но няма нищо, което бихте могли да сторите. Утре или вдругиден може би ще се нуждае от нещо. Цялата ѝ страна е смазана от автобуса, който я е затиснал. Била е прегъната почти на две и така е прекарала шест или седем часа, докато някой я е докарал тук.

Не знаех, че съм издал някакъв звук, но докторът чул нещо. През контактните лещи до мен достигна нещо като съчувствие.

— Това всъщност е бил добър шанс за нея. Може би ѝ е спасило живота. Притискането е действало като тампон, който не е позволил кръвта ѝ да изтече. — Той погледна листа в ръката си и примигна. — Хм. Ще има нужда, чакайте да видя, от нова бедрена става. Шини за заместване на две ребра. Осем, десет, четиринайсет... може би двайсет квадратни инча нова кожа, а е загубила и значителна тъкан от левия си бъбрек. Мисля, че ще наложи да извършим трансплантация.

— Ако има нещо изобщо...

— Нищо изобщо, мистър Бякет — каза той, като сгъваше листа. — Сега нищо. Идете си, моля ви. Ако желаете, можете да дойдете след шест часа, когато може би ще можете да поговорите с нея една минутка. Но точно сега мястото, което заемате, ни е необходимо.

Хариет се бе обадила в хотела да пренесат нещата на Еси от стаята ѝ в апартамента в пристройката на плоския покрив и се беше

разпоредила дори да ѝ донесат тоалетните принадлежности и чифт дрехи за преобличане. Аз се прибрах в апартамента. Не ми беше приятно да гледам веселите пияници в бара на фоайето, нито пък улиците пълни с хора, които бяха преживяли благополучно кризата и желаеха да споделят един с друг колко страшно е било всичко.

Насилих се да ям. После се насилих да поспя. Успях, но сънят ми не продължи дълго. Дълго се киснах в много гореща вана на фона на някаква музика; всъщност хотелът беше доста приятен. Но когато преминаха от Стравински на Карл Орф, силната язвителна поезия на Катул ме накара да се замисля кога за последен път бяхме свирили тази музика със силната си, язвителна и в момента сериозно пострадала жена.

— Изключи го — изръмжах аз и вечно бдящата Хариет на секундата го спря.

— Искаш ли да получиш съобщенията, Робин? — попита ме тя от същия високоговорител.

Избърсах се грижливо, а после казах:

— Една минутка. Бих могъл. — Изсъхнал, сресан, облечен в чисти дрехи, седях през комуникационната система на хотела. Не бяха достатъчно мили, за да предложат на гостите си пълно холографско изображение, но Хариет изглеждаше доста прилично, когато ме погледна от плоския дисплей. Тя ме успокои за Еси. Непрекъснато я контролирала и всичко вървяло много добре... засега. Но не било лошо. На картината се появи нейният жив лекар, а Хариет ми предаде записано на лента съобщение от нея. „Не се безпокой, Робин“, гласеше то. Или по-точно: „Не се тревожи толкова много, колкото смяташ, че трябва“.

Хариет беше приготвила цял пакет от съобщения за действия, които трябваше да предприема. Одобрих още половин милион долара за потушаване на пожарите в мините за храна, инструктирах Мортън да определи час за съдебно изслушване с „Гейтуей Корп.“ за нашия човек в Бразилия, казах на брокера какво да продаде, за да ми осигури малко по-голяма ликвидност като защита срещу все още неотчетени загуби от кризата. После пуснах съобщенията от най-интересните програми и завърших с последното сведение от Алберт за Завода за храна. Бях приел факта, че шансовете на Еси да оцелее през цялото време нарастваха, така че не се налагаше да се отдавам на

преждевременна скръб. Не си позволих напълно да разбера колко хапки от плът и кости бяха смъкнати от прекрасното тяло на моята любима и това ми спести много вълнения за неща, които не исках да проучвам.

Преди време изкарах няколко дълги години на психоанализа, в хода на която разбрах, че в главата ми има много нежелани неща. След като се извадят и разгледат, се оказва, че са доста неприятни, но поне са навън, а не вътре да отравят цялата ми система. Иначе всичко е наред. Старата ми психиатрична програма, Зигфрид фон Шринк, казваше, че това е като да се изходиш.

Беше прав... но ако имаше нещо, което не харесвах у Зигфрид, то бе постоянната му адска увереност. Онова, което не отчиташе, бе, че човек никога не престава да се изхожда. Продължавам да го правя и съм установил, че независимо колко дълго сте го правили, никога не ви е приятно.

Изключих Хариет, като я оставих в режим на готовност, в случай, че пристигнеше нещо спешно, и се загледах в комедията, която даваха по телевизията. Сипах си питие от бара на апартамента, после още едно. Престанах да гледам телевизията. Не ми беше интересно. Дори и пиенето не ми доставяше удоволствие. Бях зает с друга голяма идиотщина, която изплува от паметта ми. Най-любимата ми жена лежеше разнебитена и немощна в интензивното отделение, а през това време мислех за друга.

Изключих вариететните танцьори и повиках Алберт Айнщайн. Той се показва на екрана с разрошената си бяла коса и с лула в ръка.

— С какво мога да ти бъда полезен, Робин? — попита той усмихнат.

— Искам да ми разкажеш за черните дупки — отговорих аз.

— Разбира се, Робин. Но за тях сме приказвали много пъти, ти знаеш...

— Млъквай, Алберт! Изпълнявай каквото ти казвам. Само че без математика! Обясни го максимално просто. — През някой от следващите дни трябва да накарам Еси да преработи програмата и да я направи по-разбираема.

— Разбира се, Робин — каза той, като остави без внимание лошото ми настроение. Сбърчи рунтавите си вежди. — Аха — възкликна Айнщайн. — Ъхъ. Добре, чакай да видим.

— Въпросът те затруднява, така ли? — попитах с глас, изпълнен повече с изненада, отколкото със сарказъм.

— Разбира се, че не, Робин. Просто мислех откъде да започна. Добре, ще започна от светлината. Знаеш, че светлината се състои от частици, наречени фотони. Те имат маса и упражняват налягане...

— Не чак оттам, Алберт, моля те.

— Добре. Но началото на обяснението на черните дупки започва с липсата на налягане на светлината. Да вземем една голяма звезда... Например една синя звезда от клас О. Масата ѝ е десет пъти по-голяма от тази на нашето Слънце. Ядреното ѝ гориво изгаря толкова бързо, че тя в живее само около един милиард години. Това, което я предпазва от колабиране, е нейното радиационно налягане... можем да го наречем „светлинно налягане“... от ядрения синтез на водорода в хелий. Но после водородът се свършва. Налягането изчезва. Тя колабира. И една звезда, която има диаметър милиони километри, изведнъж се свива до диаметър само трийсетина километра. Дотук всичко ясно ли е, Робин?

— Мисля, че да. Продължавай нататък.

— Е — каза той, докато палеше лулата си и пусна две облачета (не преставах да се чудя дали му доставяше удоволствие!). — Това е един от начините, по които са възникнали черните дупки. Може да се нарече класически начин. Запомни го, а сега да преминем към следващата част: втора космическа скорост.

— Зная какво представлява втората космическа скорост.

— Разбира се, Робин — кимна с глава той, — един стар изследовател от Гейтуей не може да не знае. Добре. Да предположим, че на Гейтуей хвърлиш право нагоре един камък. Той вероятно ще падне обратно, защото дори и астероидът има някаква гравитация. Но ако успееш да го хвърлиш с достатъчна скорост — може би четирийсет или петдесет километра в час — той няма да падне обратно; ще достигне втората космическа скорост и ще излети в пространството завинаги. На Луната ще трябва да го хвърлиш с още по-голяма скорост, примерно два или три километра в секунда. На Земята с още по-голяма скорост — повече от единайсет километра в секунда.

— Сега — продължи той, като се протегна да изчука лулата си за да може после отново да я запали, — ако ти... — отново почукване с лулата, — ако се намираш на някой обект, който е с много пъти по-голяма гравитация, условията ще бъдат още по-тежки. Да предположим, че гравитацията е такава, че втората космическа скорост наистина е висока, например триста и десет хиляди километра в секунда. Не можеш да хвърлиш камъка с такава скорост. Дори светлината не може да се движи толкова бързо! Така че дори и светлината... — той отново пусна две кълба дим, — не може да се освободи, тъй като нейната скорост е с десет хиляди километра по-малка. А както добре знаем, ако светлината не може да се освободи, тогава нищо друго не може да се освободи: така е според Айнщайн. Моля да бъде извинен за моята суетност. — Като каза това, той наистина намигна през тютюневия дим. — Ето това представлява една черна дупка. Тя е черна, защото изобщо нищо не може да излезе от нея.

— Ами хичиянските кораби? Те се движат със свръхсветлинна скорост — отбелязах аз.

Алберт се усмихна унило.

— Тук ме хвана натясно, Робин, но ние не знаем по какъв начин хичиянците пътуват по-бързо от светлината. Може би хичиянците могат да излизат от черните дупки, знаем ли? Но нямаме никакви доказателства, че някой от тях е успял да стори това.

Замислих се за момент, после отговорих:

— Засега.

— Е, да, Робин — съгласи се той. — Проблемът за движение със свръхсветлинна скорост и за излизане от черна дупка са по същество едно и също. — Замълча. След дълга пауза каза, сякаш се извиняваше: — Предполагам, че това е всичко, което можем да кажем с увереност сега.

Станах и отпих от питието, докато Айнщайн седеше в холографския бокс и търпеливо пушеше лулата си. Понякога просто забравях, че това там бяха само няколко интерферентни картини от насочена светлина, метал и пластмаса.

— Алберт — обърнах се отново, — кажи ми нещо. Предполага се, че вие, компютрите, работите със скоростта на светлината. Защо

понякога се бавиш толкова много, преди да ми отговориш? Само за тежест ли го правиш?

— Е, Боб, понякога наистина е така — отговори той, след като помълча за момент, — както например сега. Но не зная дали разбираш колко ми е трудно да водя „празни“ разговори. Ако искаш информация, например за черните дупки, за мен не представлява никаква трудност да ти я дам. Шест милиона бита в секунда, ако нямаш нищо против. Но за да изразя нещо под формата на разговор не е достатъчно само да се обърна към запамятаващото устройство. Трябва да търся необходимите думи в записите с разговори и литература. Трябва да изготвя карта на аналогии и метафори, които да съответствуват на твоята умствена нагласа. Трябва да построя такива структури, които изискват дефинираните от теб нормативи за моето поведение и които да отговарят на тона на разговора. Това не е лесно, Робин.

— Ти си по-интелигентен, отколкото изглеждаш, Алберт — признах аз.

Той почука с лулата си и ме погледна изпод разрошената си коса, приличаща на четка за почистване на прах.

— Имаш ли нещо против, ако кажа същото за теб, Боб?

Прекъснах го, като му казах:

— Ти си добра стара машина, Алберт.

Изтегнах се на леглото, полузаспал, с чаша в ръка. Поне за малко бях отвлякъл вниманието си от Еси, но един въпрос натрапчиво се въртеше в ума ми. Някъде, някога, бях казал същото нещо на някаква друга програма, но не можех да си спомня кога.

Хариет ме събуди, за да ми съобщи, че ме търси нашият лекар — не програмата, а истинската жива Уилма Лийдерман, доктор по медицина, която дошла да ни види и да се увери, че системите работят добре.

— Робин — каза тя, — мисля, че Еси е въвн от опасност.

— Това е... чудесно! — казах аз и веднага съжалих, че използвах думата „чудесно“, защото не съответстваше на живота, който водех. Разбира се, нашата програма вече бе установила контакт с програмите на „Меза Дженерал“. Уилма знаеше за състоянието на Еси не повече от това, което знаеше и дребният черен човек, с когото бях говорил... който, разбира се, беше въвел данни за състоянието в паметта на „Меза Дженерал“. Уилма ми предложи да дойде лично, ако

считам това за необходимо. Отговорих ѝ, че лекарят е тя, а не аз и тя ми каза, че ще вземе със себе си една нейна състудентка от Кълъмбия, която да прегледа Еси.

— Но недей да ходиш на посещение тази вечер, Робин — каза тя. — Говори с нея по телефона, ако искаш... това мога да ти позволя. Но не я изморявай. Пък утре... е, мисля, че ще се чувства но-добре.

И така, позвъних на Еси и приказвах с нея три минути. Беше още замаяна, но знаеше какво ѝ се бе случило, После легнах да спя и тъкмо заспихах, когато се сетих, че Алберт ме бе нарекъл „Боб“.

Някога една друга програма, с която бях на „ти“, понякога ме наричаше „Робин“, а понякога „Боб“ и дори „Боби“. Доста отдавна не бях разговарял с тази програма, тъй като не бях чувствал необходимостта от такъв разговор: но може би вече почвах да чувствам нужда.

Пълното здравно обслужване представлява... представлява пълно здравно обслужване. То включва всичко. Ако има някакъв начин да останеш здрав и особено да останеш жив, то го осигурява. А за това има много начини. Хората, които могат да си го позволят, не са много — дори и в развитите страни са някъде под една десета от процента. Обаче е много полезно. Веднага след обяд на следващия ден то ми върна Еси.

Уилма каза, че последиците от кризата са отстранени; всички казват така. Град Таксън се беше възстановил достатъчно. Неговите структури вече функционираха нормално, което означаваше, че те отново осигуряваха всичко онова, за което хората си плащаха. Така че по пладне една линейка докара легло, система „сърце-бял дроб“; апарат за диализа и спомагателни устройства. В дванайсет и трийсет в апартамента пристигна екип от медицински сестри, а четвърт час по-късно вече се качваха с товарния асансьор с шест кубически метра апаратура, в сърцето на която беше моето сърце, а именно жена ми.

Между другите неща, които дава пълното здравно обслужване, са течни болкоуспокоителни и добри медиатори^[3], кортикостероиди^[4] за ускоряване на процеса на оздравяване и модератори, които да запазят клетките от кортикостероидите, четиристотин килограма маркучи под леглото, за да контролират онова, което Еси отделя и да ѝ помагат,

когато не може да отдели. Само прехвърлянето ѝ — с помощта на екип от интернисти и медицински сестри — от транспортната машина до тази в основната спалня отне час и половина. Докато се извършваше прехвърлянето, те ме изгониха и докато наблюдавах как асансьорите с капковидна форма се изкачваха и слизаха, изпих няколко чашки кафе във фойето на хотела. Когато реших, че мога да се върна, в хола срещнах лекаря от болницата. Беше успял да подремне и вместо контактните лещи си беше сложил старомодни очила с рамки.

— Не я изморявай — предупреди ме той.

— Изморих се да чувам все едно и също — отвърнах аз.

Той се усмихна и се самопокани да изпие с мен третата си чашка кафе. Оказа се свестен човек, а също и най-добрият нисък център на „Темп“ като студент в университета в Аризона. Нещо в хората, които въпреки своите сто и шейсет сантиметра играят баскетбол, ми харесва, затова се разделихме като приятели. Това ме успокои повече от всичко друго. Той нямаше да се държи така, ако не беше съвсем сигурен, че Еси ще се възстанови.

Тогава не си давах сметка колко много ще трябва да се възстановява.

Тя все още беше в балона под налягане и това не ми позволяваше да видя колко е изтощена. Дневната сестра се оттегли в хола, след като ми каза да не уморявам Еси. Поприказвахме малко. Всъщност не си казахме нищо. Тя не е от много приказливите. Понита ме какви са новините около Завода за храна и когато за около трийсет секунди ѝ ги разказах, ме понита дали има нещо ново относно кризата. Вече ѝ бях дал отговор в обем от четири или пет хиляди думи, когато започнах да разбирам, че приказването доста изморява, а не трябваше да я изморявам.

Но тя говореше, дори говореше ясно и не изглеждаше изморена: така че се върнах при пулта и при моята работа.

Както обикновено имаше множество съобщения, които трябваше да прегледам и да взема решения. Когато свърших, прослушах последните съобщения на Алберт от Завода за храна и тогава разбрах, че е време да си лягам.

Лежах известно време буден в леглото. Не бях неспокоен. Не бях и изтощен. Просто лежах и чувствах как се успокоявам. Чувах как в хола нощната сестра се движи. От другата страна, от стаята на Еси,

идваше постоянен слаб стон и тихото жужене и бълбукане на машините, поддържащи жена ми жива. Животът беше пред мен.

Ситуацията съвсем не беше толкова критична. Все още не си давах ясна сметка, че само преди четирийсет и осем часа Еси беше мъртва. Капут. Мортус. Нежива. Ако не беше пълното здравно обслужване и многото късмет, сега щях да си избирам траурни дрехи за погребението ѝ.

А вътре в главата ми имаше неголям брой мозъчни клетки, които разбираха този факт и си мислеха... е, сигурно се сещате, може би щеше да бъде по-добре, ако не бе останали жива.

Това нямаше нищо общо с факта, че обичах Еси, много я обичах, желях ѝ само доброто, бях изпаднал в шок, когато научих, че е пострадала. Но онази малка част мозъчни клетки отговаряше само за себе си. Всеки път, когато възникваше този въпрос, подавяващото болшинство, както и да го разглеждах, каквото и да питах, подкрепяше любовта ми към Еси.

Никога не съм бил съвсем сигурен какво означава думата „любов“ Особено когато се отнасяше до мен. Точно преди да заспя, си помислих да се обадя на Алберт. Но не се обадох. Алберт не беше подходящата програма за отговор на този въпрос, а няхах желание да стартирам тази, която трябваше.

Съобщенията продължиха да постъпват, аз следях неразгаданата история на Завода за храна и се чувствах като анахронизъм. Преди няколко столетия военачалниците на Англия и Испания са ръководили военни действия, отдалечени на разстояние от един или два месеца. И никакви кабелни, никакви сателитни комуникации. Техните заповеди били изпращани по кораби с платна, а отговорите се връщали когато могли. Щеше ми се да имах техните умения. Петдесет дни за връзка с групата Хертер-Хол ми се струваше цяла вечност. Аз бях тук, а те бяха там. Напомняше ми за Анди Джаксън, който продължил да бъхти англичаните седмици след като в Ню Орлиънс войната била прекратена. Разбира се, веднага изпращах нареждания какво да правят. Какви въпроси да задават на момчето, на Уон. Какви опити да направят, за да отклонят Завода за храна от неговия курс. А те, отдалечени на пет хиляди астрономически единици, правеха онова,

което им дойдеше наум и когато моите нареждания стигнеха до тях, вече биваха неподходящи.

С възстановяването на Еси се подобряваше и моето настроение. Както сърцето ѝ, така и белите ѝ дробове вече не се нуждаеха от външна помощ. Махнаха ѝ балона със свръхналягане и аз можех да я докосвам и да я целувам, а тя се интересуваше от онова, което става. Винаги се е интересувала; когато ѝ казах, че не е хубаво, дето е изпуснала конференцията си, тя се усмихна и каза:

— Всичко е записано на лента, скъпи Робин. Пусках си я, докато ти беше зает.

— Но ти не можа да изнесеш доклада си...

— Така ли мислиш? А защо да не съм могла? Написах за теб програмата „Робинет Бродхед“. Не знаеш ли, че написах една такава програма и за себе си? Конференцията се проведе напълно холографски и холографският образ на С.Я.Лаворовна-Бродхед изнесе доклада. Беше одобрен почти от всички. Дори отговарях на въпроси — похвали се тя, — като в спора привлякох и твоята програма „Алберт“.

Да, както неведнъж съм казвал, тя е личност, която може да поднесе много изненади, но когато се обърнах към нейния лекар, думите му ме попариха. Попитах го дали мога да я върна у дома. Той се поколеба, погледна ме през сините си контактни лещи и каза:

— Да, може би. Но не съм сигурен дали разбирате колко сериозно е пострадала тя, мистър Бродхед. Това, което става сега, не е просто изграждане на някакъв резерв от сили, които ще са ѝ необходими.

— Да, зная това, докторе. Ще се наложи да се направи още една операция...

— Не. Не още една, мистър Бродхед. Мисля, че жена ви ще прекара по-голяма част от следващите няколко месеца в хирургията и реанимацията. И не ми се ще да мислите, че благополучният изход е гарантиран — донълни той. — При всяка процедура има рискове, а тя е изправена пред много голям риск. Окуражавайте я, мистър Бродхед. Ние я спасихме след сърдечен блокаж. Не мога да гарантирам обаче, че винаги ще имаме такъв шанс.

Така че отидох при Еси доста смирен и се заех да повишавам духа ѝ.

Сестрата стоеше до леглото ѝ и двете гледаха видеозапис от компютърната конференция. Тъй като мониторът беше в режим на подчинение на големия холографски интерактивен компютър, който бях пренесъл в моята стая, в единия му ъгъл се появи една малка жълта светлина, предназначена за мен. Хариет искаше нещо да ми каже. Можеше да почака, докато светлината започнеше да мига, да свети по-ярко и от жълта да се превърне в червена. Това щеше да означава, че е важно, а в момента над всички мои приоритети стоеше Еси.

— Можеш да ни оставиш за малко, Алма — каза Еси. Сестрата ме погледна и вдигна рамене, така че преместих стола си до леглото и се пресегнах да хвана ръката на Еси.

— Хубаво е да мога отново да те докосна — казах аз.

Смехът на Еси беше малко дрезгав и дълбок. Бях щастлив, че отново можех да го чуя.

— Ще можеш да пипнеш повече след две седмици — отговори тя. — Междувременно целувките не са забранени.

Така че, разбира се, аз я целунах... достатъчно силно, за да се задействат предупредителните сигнални устройства, защото дневната сестра подаде глава през вратата да види какво става. Обаче не ни спря. Сами се спряхме. Еси се пресегна с дясната си ръка — лявата все още беше в гипс, който само един Бог знае какво скриваше — и прекара пръсти през тъмнорусата си коса.

— Беше много хубаво — каза тя. — Сега искаш ли да видиш какво има да ти каже Хариет?

— Нямам особено голямо желание.

— Не е вярно — възрази тя. — Видях, че говори с доктор Бен и той ти е казал да бъдеш мил с мен. Ти винаги си такъв, Робин, само че не всеки го забелязва. — Тя ми се усмихна и обърна глава към екрана. — Хариет! — извика тя. — Робин е тук.

До този момент не знаех, че секретарската ми програма изпълнява командите на жена ми така, както изпълнява моите. Не знаех също, че тя може да заема научната ми програма. По-специално, без мое знание. Когато приятното и малко угрижено лице на Хариет изпълни екрана, аз и казах:

— Ако се отнася до бизнес, ще го разгледам малко по-късно... освен ако не е спешно.

— О, не, не се отнася до бизнес — отговори Хариет. — Алберт много настоява да говори с теб. Иска да ти съобщи някаква важна информация за Завода за храна.

— Ще го приема в другата стая — започнах аз, но Еси сложи свободната си ръка върху моята.

— Не. Тук, Робин. Аз също се интересувам.

Тогава казах на Хариет да продължи и в стаята се разнесе гласът на Алберт. Лицето му обаче не се появи.

— Виж това — каза Алберт и екранът се изпълни със семеен портрет от типа на американската готика. Един мъж и една жена — не съвсем истински — мъжко и женско същество, застанали един до друг. Имаха лица, и ръце, и крака, а жената имаше гърди. И двамата имаха редки бради и дълги коси, оплетени на плитки, и бяха облечени в дълги дрехи като сари от сива материя със светли цветни точки.

Дъхът ми спря. Снимката ме изненада.

В долния ъгъл на екрана се появи Алберт.

— Не са „истински“, Робин — каза той. — Това е просто скица, съставена от бордовия компютър по описание на Уон. Според момчето скицата е доста точна.

Преглътнах и погледнах Еси. Трябваше да овладее дишането си, преди да мога да попитам:

— Така ли... Така ли изглеждат хичиянците?

Той се намръщи и захапа лулата си. Фигурите на екрана тържествено се въртяха, сякаш танцуваха бавен народен танц, така че да можем да ги огледаме от всички страни.

— Има някои аномалии, Робин. Например прочутият въпрос за хичиянския задник. Ние притежаваме някои хичиянски мебели, например седалките пред контролните панели на техните кораби. От тях бяхме заключили, че задникът на хичиянците не прилича на човешкия, защото изглежда там има място за голяма провиснала конструкция, за тяло, което може би е разделено на две, като на осите. В създадения от компютъра образ няма нищо такова. Но... от Рейзър на Окам, Робин.

— Ще обясниш това само ако ти отделя време — казах му аз.

— Разбира се, Робин, но това е закон на логиката и аз мисля, че ти е известен. При отсъствие на доказателство е най-добре да се приеме най-простата теория. В историята на Вселената са ни известни

две интелигентни раси. Тези хора очевидно не принадлежат към нашата... Формата на черепа и особено на челюстта са различни; имат триъгълно лице, приличащо повече на маймунско, отколкото на човешко същество, а зъбите им са съвсем неправилни. Следователно, напълно възможно е да принадлежат към другата интелигентна раса.

— Малко страшничко е — каза Еси тихо. Така и си беше. Особено за мен, защото може да се каже, че отговорността падна върху мен. Аз бях този, който нареди на групата Хертер-Хол да отиде на това изследване и ако намереха хичиянци...

Не бях готов да мисля какво можеше да означава това.

— А какво става с Мъртвите? Можеш ли да кажеш нещо за тях?

— Разбира се, Робин — отговори той, като поклати подобната си на четка глава. — Погледни тук. Снимката изчезна и на екрана се появи текст:

доклад от мисия

Кораб 5-2, полет 08031. Екипаж А.Мичам, Д.Филгрин, Х.Мичам.

Мисията беше с научна цел, екипажът трябваше да осигури измервателна и изчислителна техника. Оценено максимално време на живот на кораба 800 дни. Корабът още не се е върнал. Изминали са 1200 дни, предполага се, че е изгубен.

— Наградата е била само петдесет хиляди долара... Не е много, но това е била една от най-ранните мисии от Гейтуей — отбеляза Алберт. — Онзи, който се казва „Х.Мичам“, изглежда е „Мъртвият“, когото Уон нарича Хенриета. Била е астрофизик, но не успяла да защити дисертация... Нали знаеш, Робин, „Всичко друго, освен дисертация“. Когато се опитала да защити, ѝ казали, че дисертацията ѝ се отнася повече до психологията, отколкото до физиката и тя заминала за Гейтуей. Малкото име на пилота е Дорис, което отговаря точно другото лице е съпругът на Хенриета, Арнолд.

— Значи успя да идентифицираш един от тях, така ли? Те са били действителни хора?

— Разбира се, Робин... вероятност нула точка девет девет. Тези Мъртви понякога са ирационални — оплака се той, като отново се появи на екрана. — И разбира се, нямаме никаква възможност директно да ги разпитаме. Бордовият компютър е непригоден за такъв вид задачи. Но независимо от потвърждението на имената, мисията изглежда съответства. Било е астрофизическо изследване, а разговорът с Хенриета съдържа споменаване на астрофизически обекти. Извън сексуалните, искам да кажа. — Той примигна и се почеса по бузата с края на лулата. — Например „Стрелец А Запад“ — източник на радиосигнал в центъра на галактиката. „NGC 1199“. Гигантска елиптическа галактика, част от голям куп. „Средна радиална скорост на кълбовидни купове“ в нашата собствена галактика, която се движи със скорост около 50 километра в секунда. „Голямо червено преместване^[5] 050“...

— Не е необходимо да изброяваш всичко — казах бързо аз. — Знаеш ли какво означава всичко това? Искам да кажа, ако ти говореше за тези неща, за какво щеше да говориш?

Последва кратка пауза; не се налагаше да използва цялата литература по въпроса, вече го бе сторил.

— Космология — отговори той. — По-точно, мисля, че бих говорил за класическото противоречие Хойл-Йопик-Гамов; т.е., дали Вселената е затворена, затворена крайна, или циклична. Дали е в стационарно състояние или е започнала с Големия взрив.

Отново замълча — този път за да ми даде възможност да помисля. Помислих, но без особен резултат.

— Очевидно няма голям шанс от това да излезе нещо — казах аз.

— Може би си прав, Робин. То обаче като че ли има връзка с твоите въпроси за черните дупки.

Проклето да е твоето изчислително сърце, помислих си аз, но не го казах. Гледаше ме невинно като херувим и подръпваше от лулата спокоен и сериозен.

— Засега това е всичко — казах аз и се загледах в екрана много преди той да беше изчезнал, за да избегна от страна на Еси въпроса защо се интересувах от черните дупки.

Е, тя не ме попита. Просто си лежеше и гледаше огледалата на тавана. След малко ми каза:

— Скъпи Робин, знаеш ли какво искам?

Бях готов за това.

— Какво, Еси?

— Бих искала да мога да се почеша.

Можех да кажа само:

— О. — Чувствах се опроверган... Не, прострелян. Бях готов да се защитавам — разбира се с нужното внимание, поради състоянието на Еси. А не се налагаше. Вдигнах ръката ѝ. — Тревожих се за теб — отвърнах.

— И аз — каза тя прагматично. — Кажете ми, Робин, вярно ли е, че кризите се причинявали от някакви вълни, излъчвани от хичиянска мисъл?

— Предполагам, че има нещо такова. Алберт каза, че са електромагнитни вълни, но повече от това не зная. — Погладих вените от вътрешната страна на ръката ѝ и тя се размърда неспокойно. Но само от шията нагоре.

— Тези хичиянци ме безпокоят, Робин — каза тя.

— Съвсем основателно. Дори недостатъчно. Аз съм много изплашен. — И наистина бях изплашен; всъщност треперех. В ъгъла на екрана примигваше жълта светлина.

— Някой иска да говори с теб, Робин.

— Може да почака. Точно сега говоря с жената, която обичам.

— Благодарят ти. Робин? Ако наистина си изплашен от хичиянците така, както аз съм изплашена, тогава защо продължаваш?

— Е, мила, каква друга възможност имам? Тези петдесет дни мъртво време. Онова, което чуваме сега, е просто история отпреди двадесет и пет дни. Ако сега им кажа да престанат и да се върнат, ще минат двайсет и пет дни преди да ме чуят.

— Така е. Но ако можеше да ги спреш, би ли го сторил?

Не отговорих. Чувствах се много странно... малко изплашен, доста различен.

— Ами ако хичиянците не ни харесат? — попита тя.

Добър въпрос! Самият аз съм си го задавал много пъти — още на Гейтуей, когато за първи път се качих на хичиянски кораб и тръгнах на изследователска мисия. Какво би станало, ако срещнем хичиянци и те

не ни харесат? Дали ще ни размажат като мухи, измъчват, пленят, провеждат експерименти с нас... Ами ако просто не ни обърнат внимание? Вперил поглед в жълтата точка, която бе започнала бавно да пулсира, се опитах да я успокоя.

— Е, шансът да ни измъчват не е много голям...

— Няма нужда да ме успокояваш, Робин! — Беше ясно, че и тя като мен е нервна. Сигурно на нейните монитори се бе показало нещо, защото дневната сестра отново надникна, после нерешително се оттегли и си отиде.

— Залозите са твърде големи, Еси — казах аз. — Спомни си миналата година в Калкута. — Бяхме на един от нейните семинари и го напуснахме преждевременно, защото не можехме да понасяме гледката на двеста милиона просяци.

Тя ме погледна и се намръщи.

— Да, зная, гладът. Винаги е имало глад, Робин.

— Но не такъв! Не такъв, какъвто ще настъпи скоро, ако нищо не се направи, за да бъде предотвратен! Светът се пука по шевовите си. Алберт казва... — Поколебах се. Всъщност не исках да ѝ кажа онова, което беше казал Алберт. В Сибир вече не се произвеждаше никаква храна; от свръхналягане земята там беше заприличала на пустинята Гоби. Горният почвен слой в американския Среден Запад беше едва няколко инча и дори мините за храна бяха на изчерпване. Според Алберт щяха напълно да се изчерпят след може би десет години.

Сигналната светлина вече беше станала червена и бързо мигаше, но не исках да спирам.

— Еси — казах аз, — ако можем да използваме Завода за храна, ще доставим на всички гладуващи хора храната „ЧОН“, а това означава край на глада завинаги. И това е само началото. Ако успеем да разберем как да си построим хичиянски кораби и как да ги направляваме натам, накъдето искаме... тогава ще можем да колонизираме нови планети. Много нови планети. Нещо повече. С хичиянската технология ще можем да отидем до всички астероиди в Слънчевата система и да ги превърнем в нещо като Гейтуей. Да построим космическа среда за живот. Планети, подобни на Земята. Можем да създадем рай за население милиони пъти по-голямо от това на Земята за следващите милиони години.

Спрях, защото разбрах, че бръщолевя. Чувствах се като превъзбуден, разтревожен и... похотлив. По израза на лицето на Еси разбрах, че и тя се чувства необичайно.

— Това са много основателни съображения, Робин — започна тя, без да може да продължи. Сигналната лампа светеше в яркочервено и вибрираше като пулсар; когато изгасна, на екрана се появи разтревоженото лице на Алберт Айнщайн. Никога по-рано не се беше появявал, без да бъде поканен.

— Робин — извика той, — настъпва още една еманация на нервна криза!

Изправих се разтреперан.

— Не й е време — възразих глупаво.

— И все пак настъпи, Робин, и това е доста странно. Максимумът беше, чакай да видя, точно преди сто секунди. Вярвам... Да — кимна той с глава, сякаш слушаше някакъв беззвучен глас, — че затихва.

Наистина вече не се чувствах толкова необичайно. Досега не бе имало толкова кратка криза, нито пък бяхме изживявали така някоя. Очевидно някой друг експериментираше с кушетката.

— Алберт — казах аз, — изпрати едно приоритетно съобщение до Завода за храна. Незабавно да се спре, повтарям, незабавно, по-нататъшното използване на кушетката за каквото и да било. Да се демонтира, по възможност без непоправими повреди. Ще отговаряш лично, ако някой наруши това разпореждане. Ясно ли е?

— Вече е изпратено, Робин — отговори той и изчезна.

За момент се спогледахме с Еси.

— Но ти не му каза да изоставят експедицията и да се върнат — отбеляза най-сетне тя. Вдигнах рамене.

— Това нищо не променя — отговорих аз.

— Така е — съгласи се тя. — Пък и ти ми посочи някои наистина много основателни причини, Робин. Това ли са истинските ти основания?

Не отговорих.

Знаех какво мисли Еси за моите основания да продължавам изследването на хичиянското пространство, независимо от кризите, разходите или рисковете. Тя мислеше, че моите основания имат име и

това име беше Джел-Клара Моинлин. Понякога не бях сигурен дали греши.

[1] Белтъчни вещества, които съдържат две или повече аминокиселини, свързани помежду си с пептидна връзка. (Бел.прев) ↑

[2] „Господин Бродхед? Заповядайте.“ (исп.) (Бел.прев.) ↑

[3] Химически вещества, изработвани в животинския организъм, които подпомагат нервната система (Бел.прев.) ↑

[4] Група органични вещества. (Бел.прев.) ↑

[5] Преместване на линиите към червения край в спектъра на галактиките. (Бел.прев.) ↑

ХИЧИЯНСКИ РАЙ

Където и да застанеше в кораба, Ларви винаги виждаше пред себе си сивата, осеяна с точки структура на екрана за наблюдение. На него нямаше нищо, което можеше да разпознае, но и по-рано, с месеци напред, не беше виждала нищо.

Докато пътуваха със свръхсветлинна скорост на път към хичиянския рай, те бяха сами. Около тях Вселената беше празна, с изключение на онази покрита с камъчета сивота. Вселената беше в тях. Дори и по време на дългото изкачване към Завода за храна не бяха никога толкова самотни. Най-после се появиха звезди. Дори планети. В пространството тау, или през какъвто вид аномално пространство хичиянските кораби преминаваха, нямаше нищо. Последния път, когато Ларви се чувстваше в такава празнота, беше по време на мисиите и на Гейтуей, а спомените от това никак не бяха приятни.

Този кораб беше далеч по-голям от най-големия, който бе виждала. Най-големият на Гейтуей беше петместен. Този можеше да побере двайсет и дори повече души. Имаше осем самостоятелни помещения. Три от тях бяха товарни, напълнени автоматично (така беше обяснил Уон) с готова продукция от Завода за храна, докато беше акостиран там. Двете приличаха на приемни зали, но не за човешки същества. Ако „койките“, които се подаваха от стените, наистина бяха предназначени за спане, те бяха прекалено малки за хора. За една от стаите Уон каза, че е неговата и покани Джанин в нея. Когато Ларви се възпротиви на предложението, той се намуси, но се съгласи, така че те се настаниха поотделно — жените в една стая, мъжете в друга. Най-голямата стая, разположена в математическия център на кораба, имаше формата на цилиндър със заострени краища. Тя нямаше нито под, нито таван, а само три седалки пред командното табло. Тъй като подът беше изкривен, седалките бяха наклонени една към друга. Конструкцията им беше много проста: две метални плочи, съединени една с друга под формата на буквата V.

— На корабите на Гейтуей над тези седалки опъвахме мрежа — каза Ларви.

— Какво представлява „мрежата“? — попита Уон. Когато му обясниха, той възкликна: — Каква добра идея! При следващия полет и аз ще използвам мрежа. Ще открадна необходимия ми материал от Древните.

Както във всички хичиянски кораби, управлението беше почти изцяло автоматично. В един ред бяха разположени дузина назъбени колела и цветни светлини за всяко колело. При завъртане на колелата (по време на полет не трябваше да се въртят; беше твърдо установено, че завъртането е равнозначно на чисто самоубийство), светлините променяха цвета и интензитета си и се получаваха светлинни ивици, разделени от тъмни ленти подобно на спектрални линии. Те представяха настройката на курса. Дори и Уон не можеше да ги разчете, камо ли пък Ларви или останалите. Но от времето, когато Ларви за пръв път бе стъпила на Гейтуей, с цената на много разходи и живота на голям брой изследователи, беше натрупана значителна информация. Някои цветове означаваха добър шанс за откриване на нещо ценно. Други се отнасяха до продължителността на полета, зададен от селектора на курса. Някои бяха определени като забранени, защото всеки кораб, който бе навлязъл в Космоса със свръхсветлинна скорост с тези настройки, бе останал там. Или някъде другаде. Във всеки случай никой от тях не се беше върнал на Гейтуей. По навик и според инструкциите Ларви снимаше всяка промяна на контролните светлини и зрителния екран, дори когато на екрана нямаше нищо, което би могла да оцени като заслужаващо да се фотографира. Само час след като групата напусна Завода за храна, звездната картина започна да се свива до една трепкаща светла точка. Бяха достигнали скоростта на светлината. А после изчезна дори и тази точка. На екрана се появи само едно сиво петно, осеяно сякаш с дъждовни капчици.

За Уон, разбира се, корабът представляваше познатият му училищен автобус, който той използваше откакто бе пораснал достатъчно, за да може да достигне стартовия бутон. Пол никога по-рано не беше виждал истински хичиянски кораб. Нито пък Джанин, но едно чудо повече не представляваше нищо за нейния четиринайсетгодишен живот. За Ларви той беше нещо друго. Беше по-голяма версия на корабите, с които беше заслужила отличителните

гривни за космически полети... и малко по-ценен, а поради това и по-страшен.

Не можеше да не го чувства така. Не можеше да убеди себе си, че този полет представлява пътуване по редовен маршрут. Като пилот на Гейтуей тя знаеше твърде много за страшните пътувания към неизвестното. Разхождаше се напред-назад в неговото огромно — относително огромно — пространство (почти сто и петдесет кубически метра!), и се тревожеше. Вниманието ѝ бе съсредоточено не само върху сивия зрителен екран. Там беше и блестящият златен ромб, по-голям от човек, за който се смяташе, че съдържа двигателя, осигуряващ свръхсветлинна скорост и за който се знаеше, че ще експлодира, ако се отвори. Там беше кристалната стъклена спирала, която от време на време се нагорещяваше (никой никога не беше разбрал защо) и светеше с мънички горещи лунички в началото и края на всеки полет и в един друг много важен момент.

Именно този момент очакваше Ларви. И когато точно двайсет и четири дни, пет часа и шейсет и шест минути след напускане на Завода за храна, златната бобина започна да примигва, а след това и да свети, тя не можа да сдържи въздишката си на облекчение.

— Какво има? — изписка Уон подозрително.

— Вече сме точно по средата на пътя — отговори тя, като отбеляза времето в дневника си. — Това е точката на обръщане. Този момент се следи внимателно в корабите на Гейтуей. Ако човек достигне до тази точка преди да е изразходвал една четвърт от провизиите си, той може да бъде сигурен, че няма да умре от глад по пътя към дома.

Пол се намуси.

— Не ми ли вярваш, Ларви? Ние няма да умрем от глад.

— Човек се чувства по-добре, когато знае със сигурност — усмихна се тя, а после стана сериозна, като се замисли за онова, което ги очакваше в края на полета.

Те се разбираха по възможно най-добрия начин, независимо, че по цял ден си ходеха по нервите. Пол учеше Уон да играе шах, за да отклони ума му от Джанин. Уон търпеливо — по-често нетърпеливо —

повтаряше отново и отново всичко, което можеше да им разкаже за хичиянския рай и неговите обитатели.

Стараеха се да спят колкото се може повече. Легнал в мрежата до Пол, юношеските страсти на Уон бълбукаха и изтичаха произволно при всяко незначително ускоряване на кораба. Уон желаше да е сам, за да може да практикува онези неща, които изглежда бяха забранени в присъствието на други... Но още повече желаше да не е сам, а с Джанин, така че да може да практикува другите още по-добри неща, за които му бяха разказвали Тайни Джим и Хенриета. Много пъти беше питал Хенриета каква е ролята на жената при съвкупляване. Тя винаги отговаряше на този въпрос, дори и когато не искаше да говори за нищо друго; но почти никога по начин, който да е от полза за Уон. Както и да започваше, Хенриета почти винаги завършваше разплакана с разказа за ужасните изневери от нейния съпруг с онази раздърпана курва Дорис.

Уон дори не знаеше по какво се различаваха мъжът и жената физически. Снимките и приказките не му помагаша. Към края на пътуването любопитството надделя над внушената му от другите култура и той помоли Джанин, или Ларви, която и да е от тях, да му позволи да види с очите си. Дори без да пипа.

— Защо, мръсно животно? — попита Джанин повече заинтригувана, отколкото ядосана. Усмиваше се. — Почакай, ще ти дойде времето.

На Ларви това никак не ѝ хареса и когато Уон се отдалечи омърлушен, двете с Джанин проведоха дълъг разговор. Толкова дълъг, колкото Джанин можа да изтърпи.

— Ларви, скъпа — каза тя, — зная. Зная, че съм само на петнайсет години... е, почти... и че Уон не е по-голям. Зная, че не искам да забременея, когато най-близкият лекар е на четири години път и при всички онези неща, които ни очакват, и с които не знаем как ще се оправим. Ти мислиш, че още представлявам сополивата ти сестричка. Е, може и така да е. Но аз съм твоята умна сополива сестричка. Когато казваш нещо, което заслужава да бъде чуто, аз слушам. Така че бъди спокойна, скъпа Ларви. — Като се усмиваше нежно, тя тръгна след Уон, после се спря и се върна да целуна Ларви. — Ти и папа — каза тя. — Направо ме подлудявате. Но аз много ви обичам... както и Пол.

Ларви знаеше, че вината не беше във Уон. И двете много миришеха. В потта им имаше толкова много феромони, че биха могли да разгонят дори маймуна, камо ли пък едно впечатлително девствено момче. И вината за това съвсем не беше в Уон, всъщност тъкмо напротив. Ако той не беше настоял, нямаше да вземат на борда толкова много вода; тогава щяха да са още по-мръсни и по-миризливи, защото вместо да се подмиват, щяха само да се забърсват. Бяха напуснали Завода за храна доста ненадейно. Пейтър беше прав.

Ларви с изненада разбра, че старецът много ѝ липсва. На кораба бяха лишени от всякаква комуникация. Какво ли правеше той? Дали беше добре? Трябваше да му вземат биоанализатора — той беше сам, а четирима души имаха по-голяма нужда от него. Това обаче също не беше съвсем вярно, защото далеч от бордовия компютър апаратът представляваше само една лъскава, неподвижна кутия и щеше да остане такава, докато не се установеше радиовръзка между хичиянския рай и Вера — а през това време с баща ѝ можеше да стане какво ли не.

Странното беше, че Ларви обичаше стареца и мислеше, че той също я обича. Беше го показвал по всякакъв възможен начин, макар и никога да не го бе признавал. С неговите пари и амбиции те можаха да предприемат този полет до Завода за храна, като той им закупи акции за участие и похарчи и последните си скътани пари. С неговите пари успяха да отидат и на Гейтуей, а когато нещата тръгнаха на зле, той нито веднъж не ги укори. Или поне не направо и не много.

След шест седмици на кораба на Уон, Ларви започна да разбира, че се е приспособила към него. Дори се чувстваше много удобно, ако не се смятаха миризмите, раздразненията и тревогите; поне не мислеше толкова много за пътуванията, с които заслужи петте си отличителни гривни на Гейтуей. Малко беше доброто, с което можеше да запомни някое от тях.

Първата мисия на Ларви беше неуспешна. След седем месеца пътуване тя достигна до планета, която представляваше изгоряла нова звезда. Може някога на нея и да бе имало нещо, но когато Ларви пристигна, беше пустош. Чувстваше се много самотна, бе започнала да си говори сама в едноместния кораб. Тогава реши повече да не лети сама и направи втория полет с триместен кораб. Не беше по-добър. И следващите не бяха по-добри. Ларви стана известна на Гейтуей като

пилотът с най-много извършени полети и най-малко постигнати резултати. Тази чест не ѝ харесваше, но най-лош от всички беше последният ѝ полет. Беше направо нещастие.

Преди да достигнат целта, тя се събуди ужасена от един нервен, неспокоен сън. Мъртвото тяло на жената, с която бяха станали първи приятелки, плуваше до нея; малко по-настрана другата жена също лежеше мъртва, а двамата мъже, които съставяха останалата част на екипажа на петместния кораб, водеха ръкопашен бой.

Според правилата на „Гейтуей Корпорейшън“ възнаграждението от дадено пътуване се разпределяше поравно между всички оцелели. Нейният колега Стратос Кристианидис бе решил да бъде единственият оцелял.

В действителност, той не можа да оцелее. Загуби битката с другия ѝ съекипник и любовник, Хектор Посанбий. Победителят продължи полета заедно с Ларви, за да не намерят... отново... нищо. Газообразен червен гигант, изпускащ пушек. Жалка, малка бинарна съпътстваща звезда клас М. И никакъв начин, без риск за живота, за достигане до единствената планета, която откриха: огромна, покрита с метан, подобно на Юпитер.

След това Ларви се върна на Земята с подвита опашка и без изглед за втори шанс. Пейтър ѝ беше осигурил тази възможност и тя не вярваше, че ще има друга. Изпращането ѝ на Гейтуей му струваше над сто хиляди долара и това силно намали спестяванията му, правени в продължение на шейсет или седемдесет години — тя не знаеше точно колко — от неговия живот. Беше го провалила. Не само него. Тогава, щом не я намрази, тя реши, че не я бе намразил, че той наистина обича дъщеря си, както и любезния, безупречен Пол и все още младата Джанин. В известен смисъл Пейтър наистина ги обичаше.

И от това не получава нищо, трезво отсъди Ларви.

Тя унило потърка отличителните си гривни. Цената им бе много висока.

Тревожеше се за баща си, както и за онова, което ги очакваше.

Правеше любов с Пол, за да мине времето, но само когато бяха сигурни, че могат за петнайсетина минути да оставят младите без контрол. За Ларви тази любов не беше като любовта с Хектор — мъжът, който беше оцелял при последният ѝ полет от Гейтуей и който я бе помолил да се омъжи за него, отново да участвуват заедно в полет

и да създадат семейство. Нисък, широк, винаги активен, винаги нащрек, динамит в леглото, мил и търпелив, когато беше болна или раздражителна, или уплашена... Имаше стотици причини, поради които трябваше да се омъжи за Хектор. И само една, наистина само една, поради която не трябваше. Когато бе изтръгната от онзи ужасен сън, тя видя Хектор и Стратос да се бият. Докато наблюдаваше как Стратос умира, Хектор ѝ обясни, че Стратос изгубил контрол над себе си и решил да избие всички; при започването на боя тя спала. Един от мъжете се бе опитал да убие своите съекипници.

Но Ларви не беше сигурна кой от тях.

Той ѝ направи предложение, когато нещата бяха най-безрадостни и най-мрачни — едни ден преди да достигнат Гейтуей при тъжното си завръщане.

— Ние наистина сме най-щастливи и доволни когато сме заедно, Дорема — беше казал той, обгърнал я през кръста. — Само двамата и никой друг. Мисля, че не бих могъл да понеса всичко това, ако наоколо има други хора. Следващия път ще имаме по-голям късмет! Така че хайде да се оженим, а?

Тя зарови буза в твърдото му, топло рамо с цвят на какао.

— Трябва да си помисля, скъпи — отговори тя и почувства как ръката, убила Стратос, я гали по врата...

...Ларви не съжали, когато пътуването в спомените свърши и Джанин я извика от съседната стая развълнувано и възбудено. Голямата стъклена спирала беше изпълнена с горещи точици от пронизваща златиста светлина, корабът се наклони нерешително на една страна, после на друга; сивото от екрана беше изчезнало и на негово място се виждаха звезди. Нещо повече от звезди. Имаше някакъв обект, който светеше със синя светлина сред безформеното сиво. Беше с форма на лимон и бавно се въртеше. Ларви не можа да си състави никаква представа за неговата големина, докато не разбра, че повърхността на обекта не беше безформена. Тук-там имаше издатини и тя разпозна в най-малките от тях кораби от типа на тези на Гейтуей — едноместни, триместни и един петместен. Лимонът бе с дължина над един километър! Уон, оголил зъби в горделива усмивка, се настани на централното пилотско място (те го бяха натъпкали с дрехи, нещо, което никога не би му дошло наум) и хвана контролните лостове на обслужващия модул. Единственото, което трябваше да прави Ларви, бе

да стои настрана. Уон бе извършвал тази маневра през целия си живот. С категорична компетентност той насочи кораба по низходяща спирала със скорост, равна на скоростта на въртене на сивия лимон, прекоси един от свободните силози, акостира кораба, фиксира го и вдигна поглед в очакване на аплодисменти. Бяха пристигнали в хичиянския рай.

Заводът за храна имаше размерите на небостъргач, а това тук беше един свят. Може би подобно на Гейтуей някога е бил астероид, но така добре украсен и изваян, че нямаше никакви следи от оригиналната му структура. Масата му беше кубически километри. Беше една въртяща се планина. Имаше толкова много за изследване! Толкова много за проучване!

И толкова много за страхуване. Те се промъкваха дебнешком през старите зали; изведнъж Ларви разбра, че се беше притиснала към ръката на съпруга си. Пол също се дърпаше назад. Тя се насили да разгледа, за да каже нещо. Страните на стените бяха набраздени от светли червени паяжини. Таванът беше с познатата синя светлина на хичиянския метал. На пода (и това наистина беше под; тук имаха тегло, макар и не повече от една десета от нормалното тегло на Земята) — лехички с диамантена форма, които съдържаха нещо подобно на почва и зелени растения.

— Плодове — каза Уон, погледна гордо през рамо и се насочи към един храст, сред яркозелените листа на който висяха плодове, покрити с мъх. — Ако искате, можем да спрем да ги опитате.

— Точно сега не — отсече Ларви. Десетина крачки по-нататък имаше друг засаден ромб. Този път растението имаше тъмносиво-зелени филизи и меки пъпки, приличащи на карфиол.

— Какво е това?

Той спря и я погледна. Беше ясно, че смята въпроса за глупав.

— Не са добри за ядене — обобщи той презрително. — Опитайте другите. Те наистина са вкусни.

Групата спря на място, където се събираха два облицовани в червено коридора, единият от които преминаваше в синьо. Обелиха кафяво-зелената мъхната обвивка на плодовете и ги ухапаха — отначало предпазливо, а после с удоволствие — докато Уон обясняваше географията на хичиянския рай. Това бяха червените секции и бе най-добре човек да е в тях. Тук имаше храна и добри места

за спане; тук беше корабът, а Древните никога не идваха. Дали те понякога напуснаха обитаваните от тях места, за да берат плодове? Да, разбира се! Но никога (гласът му се повиши с половин октава) не идваха тук. Никога не се бе случвало. Там в синьото. Гласът му притихна. Древните често ходеха там, или в някои части на сините коридори. Но този тук беше съвсем чист. Ако стаята на Мъртвите не беше в синия коридор, никога не би ходил там. Ларви погледна към коридора, който бе посочил Уон и почувства хладината на невероятната възраст. Приличаше на Стоунхендж, или Гиза, или Ангкор Уат. Дори таваните бяха по-тъмни, а растенията бяха по-редки и хилави. Всички зелени коридори, продължи Уон, са много добри, но не стават за нищо. Водните системи не функционират. Растенията умират. А златните коридори...

Гласът му помръкна, когато заговори за златните коридори. Там живееха Древните. Ако не беше заради книгите и понякога за дрехи, никога не би влязъл в тези коридори, макар че Мъртвите непрекъснато го подтикваха. Не искаше да се среща с Древните.

Пол се окашля и каза:

— Мисля, че трябва да се срещнем, Уон.

— Защо? — изписка момчето. — Те не са интересни!

Ларви сложи ръка на рамото му.

— Какво има, Уон? — попита тя тихо, като видя израза на лицето му. Уон никога не бе имал нужда да усвоява уменията да се преструва.

— Той изглежда изплашен — обади се Пол.

— Не съм изплашен! — възрази Уон. — Вие не разбирате това място! В златните коридори няма нищо интересно!

— Уон, скъпи — каза Ларви, — работата е в това, че имаме интерес да научим колкото се може повече за хичиянците. Не зная дали ще мога да ти обясня какво означава това за нас, но най-маловажното от всичко е, че можем да получим много пари. Много пари.

— Той не разбира какво означава думата „пари“ — обади се Пол нетърпеливо. — Уон. Внимавай. Ще направим това. Кажи ни как четирима души от нас могат безопасно да изследват коридорите.

— Четирима души от нас не могат! Един човек може. Аз мога — похвали се Уон.

Сега вече беше ядосан и го показа. Пол! Чувствата на Уон към него бяха смесени, но по-голяма част от тази смес беше отрицателна.

Когато говореше на Уон, Пол грижливо подбираше думите си, за да звучат презрително. Сякаш мислеше, че Уон не е достатъчно интелигентен, за да го разбере. Когато Уон и Джанин бяха заедно, Пол винаги се навърташе около тях. Ако Пол беше образец на мъж, Уон не би се чувствал горд да е такъв.

— Ходил съм в златните тунели много пъти — гордо отбеляза той, — за книги, за плодове, или просто да погледам какви глупости вършат Древните. Те са толкова странни! Но трябва да знаете, че не са чак толкова глупави. Мога да ходя там, без да ми се случи нищо лошо. Един човек може. Може би и двама души биха могли, но ако отидем всички, сигурно ще ни открият.

— И тогава? — запита Ларви.

Уон вдигна рамене в знак на защита. Той наистина не знаеше отговора на този въпрос, но знаеше, че Древните бяха изплашили баща му.

— Те не са интересни — повтори Уон в противоречие на онова, което бе казал малко преди това.

Джанин хвърли обелките от плода под храста и облиза пръстите си.

— Колко сте недосетливи — възкликна тя. — Уон? До къде идват тези Древни?

— Винаги до края на златния коридор. Понякога влизат в синия или зеления.

— Добре, щом обичат тези плодове и щом знаеш къде идват да ги берат, защо не поставим там една камера? Тогава ще можем да ги видим без да ни забележат.

Уон извика триумфиращо:

— Разбира се! Ти виждаш, Ларви, не е необходимо да ходим там! Джанин е права, само че... — Той се поколеба. — Джанин? Какво представлява камерата?

Докато вървяха, Ларви трябваше да си дава кураж, но не можеше да се въздържа да не оглежда всеки коридор, който пресичаха. Не чува нищо, не видяха нищо, нищо не се движеше. Беше така тихо, както и в Завода за храна, когато стъпиха на него за първи път, а и също толкова необичайно. Дори по-необичайно. Плетеници от светлина, лехички с

растителност... и преди всичко мисълта, че някъде наоколо има живи хичиянци.

Те оставиха камерата близо до храста и Уон побърза да ги върне там, където се събираха зеленият, синият и златният коридор — при радиото, за да се опитат да се свържат с останалата част от света. Дори и ако останалата част представляваше само Пейтър, който обикаля неспокойно из Завода за храна. Ако не можеха да сторят това, разсъждаваше Ларви на глас, те въобще нямаха работа тук и трябваше веднага да се върнат на кораба, за да тръгнат за дома; нямаше никаква полза да изследват, ако не можеха да съобщят какво са намерили.

И така Уон, чийто кураж се връщаше пропорционално на отдалечаването им от мястото, посещавано от Древните, ги поведе по зеления коридор, няколко нива по-нагоре по синия, докато стигнаха една широка синя врата.

— Я да видим дали работи — каза той важно и стъпи на един метален ръб пред вратата. Вратата леко се размърда, въздъхна и със скърцане се отвори, а Уон доволен ги поведе навътре.

Мястото поне изглеждаше човешко. Макар и странно. Дори миришеше на хора, защото през краткия си живот Уон беше прекарал тук много време. Ларви взе една миникамера от Пол и я сложи на рамото си. Камерата засъска, лентата започна да се движи пред обектива и да запечатва картини с три V-образни хичиянски седалки, две от тях счупени и една версия на контролно табло — цветни светлини. До тях достигаше тихо, едва доловимо цъкане и жужене отвъд стената. Уон махна с ръка към стената.

— Там, вътре — каза той, — живеят Мъртвите. Ако „живеят“ е подходяща дума за онова, което те вършат. — Той се изкиска.

Ларви насочи камерата към седалките и набраздените копчета пред тях, после към някакъв куполообразен предмет с механични ръце под изцапаната стена. Беше висок колкото приклекан човек и бе монтиран на подвижни, пневматични цилиндри, на които се търкаляше.

— Какво е това, Уон?

— С това нещо Мъртвите понякога ме хващат — промърмори той. — Не го използват често. Много е старо. Когато се развали, им трябва безкрайно много време да го поправят.

Пол погледна машината разтревожен и се отдалечи от нея.

— Включи приятелите си, Уон — нареди той.

— Разбира се. Не е много трудно — похвали се Уон. — Гледайте внимателно и ще се научите как става това. — Той седна със завидно спокойствие на здравата седалка и сбърчи чело пред контролното табло. — Ще ви докарам Тайни Джим — реши той и започна да върти копчетата на таблото. Светлините на оцапаната стена запримигаха и започнаха да се променят, а Уон каза: — Събуди се, Тайни Джим. Някой тук иска да те чуе.

Не последва никакъв отговор.

Уон изруга, погледна през рамо към другите, а после заповяда:

— Тайни Джим! Веднага ми се обади! — Той сви устни и се изхрачи върху стената. Ларви разбра от какво беше мръсно върху нея, но не каза нищо.

Над главите им прозвуча един уморен глас:

— Здравей, Уон.

— Така е по-добре — извика Уон и се усмихна към другите. — Така, Тайни Джим! Разкажи на моите приятели нещо интересно, или отново ще те наплюя.

— Бих желал да проявяваш по-голямо уважение — въздъхна гласът, — но няма значение. Чакай да видя. На деветата планета на звездата Зайф има една стара цивилизация. Техните властелини са една класа чистачи на клозети, които упражняват властта си чрез почистване на изпражненията само от онези къщи, чийто обитатели са честни, трудолюбиви, умни и си плащат данъците. На големия си празник, който те наричат празник на Сен Готама, най-младите девойки в семействата се къпят в слънчогледово масло, стискат със зъби лешник и ритуално...

— Тайни Джим — прекъсна го Уон, — истина ли е всичко това?

Тайни Джон замълча, после отговори:

— Метафорично — отговори той намусен.

— Много си глупав — укори Уон Мъртвия, — и се срамувам заради теб пред приятелите си. Внимавай. Тук са Дорема Хертер-Хол, която ще наричаш Ларви и сестра ѝ Джанин Хертер. И Пол. Поздрави ги.

Последва дълга пауза.

— Това други живи същества ли са? — попита гласът, изпълнен със съмнение.

— Нали точно това ти казах.

Отново дълга пауза. После гласът каза:

— Довиждане, Уон — и не пожела повече да говори, независимо колко силно го викаше или колко много плюваше по стената Уон.

— Господи — промърмори Пол. — Винаги ли е такъв?

— Не, не винаги — каза Уон. — Но понякога е и по-лош. Да се опитам ли да извикам другите?

— По-добри ли са?

— Е, не — призна Уон. — Тайни Джим е най-добрият.

Пол затвори очи от отчаяние, после отново ги отвори и погледна Ларви.

— Просто чудесно — каза той. — Знаеш ли какво почвам да си мисля? Почвам да си мисля, че баща ти беше прав. Трябваше да останем на Завода за храна.

Ларви пое дълбоко дъх.

— Добре, но не останахме — отвърна тя. — Вече сме тук. Нека останем четирийсет и осем часа и тогава... Тогава ще решим дали да останем за по-дълго.

Много преди да бяха изтекли четирийсет и осемте часа, те решиха да останат. Поне за известно време. Просто на хичиянския рай имаше твърде много неща, за да ги оставят неизследвани.

Големият фактор във вземането на това решение беше връзката с Пейтър, установена по радиото със свръхсветлинна скорост. Никой не се беше сетил да попита Уон дали възможността за установяване на връзка от Завода за храна с хичиянския рай означаваше също такава възможност за връзка в обратна посока. Смяташе се, че не може. На Уон никога не му се беше налагало да провери, тъй като никога не бе имало човек на Завода за храна, който да му отговори. Ларви се разпореди Джанин да ѝ помогне да пренесат храна и Други основни неща, докарани от завода, като през цялото време се бореше с депресията и умората. Когато се върнаха, видяха, че Уон е горд, а Пол тържествуващ.

Бяха установили връзка.

— Как е той? — веднага попита Ларви.

— О, искаш да кажеш баща ти? Добре е — отговори Пол. — Беше кисел... Предполагам, клаустрофобия. Имаше и милион съобщения. Предаде ги в предварително компресиран във времето вид. Всичко съм записал на лента. — Той порови в нещата, които Ларви и Джанин бяха донесли и намери нужните му инструменти. Преработи предавателя на дигитализиран образ, за да може да използва чиповете само за аудиокомуникация със свръхсветлинна скорост. — Ще можем да предаваме само неподвижни образи — каза той, като гледаше към апаратурата за видеозапис. — Ако останем тук по-дълго, може би ще мога да направя предавател, който да работи в режим на компресиране. Междувременно ще имаме гласова комуникация... о, да. Старецът каза да ви целуна от негово име.

— В такъв случай, предполагам, ще останем известно време — каза Джанин.

— В такъв случай, предполагам, ще е по-добре да пренесем повече неща от кораба — съгласи се сестра й. — Уон? Къде ще спим?

И така, докато Пол работеше върху комуникационната апаратура, а Уон и двете жени пренасяха необходимите за живеене неща в няколко стаи в червените коридори. Уон беше горд, че може да им ги покаже. Там имаше койки, по-големи от тези в кораба... всъщност достатъчно големи, за да можеше в тях да спи дори и Пол, стига да си свиеше краката. Имаше и тоалетна, приличаща доста на земните. Всъщност тя представляваше една лъскава метална плоча с цепнатина по средата, нещо подобно на тоалетните-клекала в Източна Европа. Имаше дори място за баня. Приличаше на вана, зад която беше поставено нещо средно между решетка за душ и малък водопад. Когато се влезеше, отгоре почваше да тече хладка вода. След като се изкъпаха, всички започнаха да миришат по-добре. Особено Уон, който се къпеше значително по-често. Понякога той започваше да се съблича преди да бяха изсъхнали последните капки вода от предишното му къпане. Тайни Джим му беше казал, че редовното къпане е отличителна черта на добре възпитаните хора. Освен това той бе забелязал, че Джанин се къпе редовно. Ларви ги наблюдаваше и си спомни колко трудно беше да накара Джанин да се изкъпе по време на полета от Земята, но не каза нищо.

Като пилот, а следователно и капитан, Ларви се определи за ръководител на експедицията. Тя възложи на Пол да установи и

поддържа връзка с баща ѝ на Завода за храна, а Уон да ѝ помага в контактите с Мъртвите. Задачата на Джанин беше да върши домакинските задължения — като пране на дрехи във ваната с хладка вода. На Уон възложи — с някой от другите, който е свободен — да се разхожда по безопасните места на хичиянския рай, да снима и да прави записи за Пейтър и Земята. Най-често Джанин беше тази, която правеше компания на Уон. Когато имаше някой друг свободен, двамата млади бяха съпровождани, но това ставаше рядко.

Джанин нямаше нищо против да се разхожда дори с такъв контрол. Още не се беше нарадвала на компанията на Уон и не бързаше да отиде по-далеч в тази дружба... освен когато се докосваха един друг. Или когато го хванеше, че я гледа втренчено. Или когато виждаше твърдата издупина в долния край на неговата фустанела. Дори и тогава фантазиите и мечтите ѝ не отиваха по-далеч от следващата фаза; поне засега. Тя се занимаваше с Мъртвите и ядеше плодове с кафява кора и зелена вътрешност, преправяше си дрехите и очакваше да порасне още малко.

Срещу командването на Ларви нямаше много възражения, тъй като тя беше възложила на всеки задачи, които те бяха готови да изпълнят с желание и беше оставила за себе си доста черна работа — като изпълнението на разпорежданията и увещанията на Пейтър и на тези от Земята.

Комуникацията съвсем не беше удовлетворителна. Ларви не беше оценила по достойнство бордовия компютър Вера, докато не ѝ се наложи да се справя без него. Тя не можеше да командва да се изпълнят най-напред приоритетните съобщения, или пък да накара компютъра да ги сортира тематично. Съобщенията пристигаха съвсем безразборно и когато отговаряше или предаваше отчети за препредаване на Земята, тя въобще не беше уверена, че отиваха там, закъдето бяха предназначени.

Мъртвите изглежда представляваха памет само за четене, но интерактивната им функция беше ограничена. Чиповете им сякаш бяха претоварени от импровизирания опит за комуникация със Завода за храна — задача, за която никога не са били предназначени. (Но за какво точно са предназначени? И от кого?) Уон ругаше и блъфираше в ролята си на експерт, а после примирено признаваше, че те не вършеха вече онова, което се бе очаквало да вършат. Понякога се обаждаше на

Тайни Джим и на Хенриета, а понякога на някакъв бивш професор по литература на име Уилард; а веднъж дори се свърза с един от Мъртвите, чийто глас не бе чувал никога по-рано, който говореше разтреперан и шепнешком така, че почти не се чуваше. „Върви в златния коридор“, шепнесе Хенриета с вечно плачлив глас, и почти веднага се чуваше плътният тенор на Тайни Джим: „Те ще те убият. Те не обичат корабокрушенци“.

Беше страшно. Особено когато Уон ги уверяваше, че Тайни Джим винаги е бил най-свестният от Мъртвите. Ларви се чудеше, че всичко това не я ужасява повече, отколкото си беше ужасена, но тя беше свикнала на толкова много тревоги и ужасии. Нейните „чипове“ също бяха претрупани.

А съобщенията! За всеки пет минути приемане на компресирано предаване. Пол записваше четиринайсет часа съобщения. Команди от Земята: „Съобщете всички настройки на курса на кораба на Уон. Опитайте се да вземете тъкан от хичиянците/Древните. Замразете и запазете плодове, листа, стебла от ядливия плод. Действайте изключително предпазливо“. Следваха половин дузина отделни съобщения от баща ѝ; не се чувствал добре; не получавал подходяща здравна помощ, защото са взели подвижния биоанализатор; пречело му се от безапелационни нареждания от Земята. Информационни съобщения от Земята: първите им доклади били получени, анализирани и интерпретирани за тях и сега имаше предложения за следване на програми извън предварителната. Те трябва да разпитат Хенриета за споменаваните от нея космологически явления... Бордовият компютър Вера беше направил от тях някаква каша, наземната Вера не можеше да получава информация в реално време, а пък старият Пейтър не беше запознат достатъчно с астрофизиката, за да може да поставя подходящи въпроси, така че това оставаше на тях. Те трябваше да разпитат всички Мъртви за онова, което помнят от Гейтуей, както и за техните мисии — при условие, че помнеха нещо. Те трябваше да се опитат да разберат как живите изследователи се бяха превърнали в запаметени компютърни програми. Те трябваше... Те трябваше да направят всичко. Всичко наведнъж. А почти нищо от всичко това не беше възможно да се направи да се вземат проби от телата на хичиянците — глупости! Когато някое случайно съобщение беше ясно, лично, и не изискващо, Ларви високо го ценеше.

А някои от съобщенията предизвикваха истинска изненада. Освен писмата от кореспондентските приятели на Джанин и непрекъснатите молби за информация, които може би идваха от вдовеца на Триш Бавър, имаше и едно лично до Ларви от Робинет Бродхед:

„Дорема, зная, че си претоварена. Трябва дебело да подчертая, че цялата ти мисия е важна и опасна, а сега тя става милион пъти по-важна и по-опасна. Очаквам, че ще направиш всичко възможно. Нямам власт да отменя разпорежданията на «Гейтуей Корп.» Не мога да променя поставените ти задачи. Но искам да знаеш, че съм на твоя страна. Открий всичко, което можеш. Опитай се да не попадеш в място, от където не можеш да се оттеглиш. Аз, от своя страна, ще направя всичко възможно да получиш такова богато възнаграждение, каквото очакваш. Наистина ще го направя, Ларви. Имаш честната ми дума“.

Беше странно съобщение и необичайно вълнуващо. За Ларви беше изненадващо също така, че Бродхед знае и прякора ѝ. Не бяха особено близки. Бяха срещнали Бродхед по време на инструктажите преди да отлетят за Завода за храна. Но отношенията бяха като между поданик и монарх и нямаше никакви лични приятелски връзки. Нито пък тя бе изпитвала някакви симпатии към него. Той беше доста доброжелателен и любезен — високопоставен милионер със свободно държане, но много подозрителен към всеки долар, който харчеше и всеки изследователски проект, в който влагаше пари.

На Ларви не ѝ харесваше да бъде клиент на такъв капризен финансов магнат.

И в интерес на истината, тя отиваше на техните срещи с известно предубеждение. Беше слушала за Робинет Бродхед много преди той да бе започнал да играе някаква роля в живота ѝ. По времето когато Ларви беше на астероида Гейтуей, ѝ се бе случило да пътува в триместен кораб с една възрастна жена, която била съекипничка на Джел-Клара Моинлин. От нея Ларви беше научила историята за последната мисия на Бродхед — тази, която го направи мултимиллионер. В тази мисия според нея имаше нещо съмнително: бяха загинали девет души. Бродхед беше единственият оцелял. Една от жертвите била Джел-Клара Моинлин (каза старата жена), с която Бродхед имал любов. Причината за предубеждението на Ларви може

би беше нейното собствено преживяване в онази мисия, в която по-голямата част от екипажа бе загинала. Но така или иначе тя изпитваше такива чувства.

Странното в мисията на Бродхед беше, че може би „умрели“ не беше най-подходящата дума за жертвите. Тази Клара и останалите били хванати в една черна дупка и може би бяха все още там, и може би все още живи... затворници в забавеното време. Може би през всичките тези години те бяха остарели само с няколко часа. Мисълта беше затрогваща. Тя обаче не накара Ларви да се чувства по-малко изплашена, а може би само по-малко самотна. Когато занесе последния пакет с ленти на Пол в стаята на Мъртвите, за да ги запише и предаде с голяма скорост, и закъсна да го прегърне и притисне до себе си, той много се изненада.

Джанин се върна в стаята на Мъртвите от едно проучване с Уон и нещо ѝ подсказа да се движи тихо. Тя надзърна тихо и видя сестра си и зет си разположени удобно срещу стената. Слушаха с половин ухо маниакалното бърборене на Мъртвите и в същото време разговаряха помежду си. Джанин се обърна, сложи пръст на устните си и отведе Уон.

— Мисля, че искат да са сами — обясни тя. — А се чувствам и изморена. Хайде да си починем.

УОН вдигна с безразличие рамене. Разположиха се на едно удобно място в коридора няколко десетки метра по-далеч и той се намести тъжен до момичето.

— Сношават ли се? — попита той.

— Глупости, Уон. През цялото време само това ти е в главата. — Тя обаче не беше ядосана и го пусна да се приближи по-плътно до нея, докато не почувства ръката му върху гърдите си. — Махни си ръката оттам — каза тя тихо.

Той отдръпна ръката си.

— Много си смутена, Джанин — каза той начупен.

— О, отдръпни се от гърба ми. — Когато обаче той се премести с няколко милиметра, тя отново се доближи до него. Джанин беше напълно доволна, че той я иска и съвсем наясно, за да знае, че когато нещо станеше — а то рано или късно несъмнено щеше да стане — то

щеше да бъде когато тя пожелаеше. През тези почти два месеца с Уон тя започна да го обича, дори да му вярва, но другото можеше да почака. Неговото присъствие ѝ беше приятно.

Дори когато беше нацупен.

— Не се стараеш достатъчно — оплака се той.

— Да се старая за какво, за Бога?

— Трябва да говориш с Тайни Джим — продължи той строго. — Той ще те научи на по-добри стратегии за възпроизводство на расата. Той ми обясни напълно мъжката роля, затова съм сигурен, че успешно мога да се справя. Разбира се, твоята роля е различна. Всъщност най-добрият ти шанс ще бъде да ми позволиш да се съвкупим.

— Да, това вече го каза. Знаеш ли какво, Уон? Много приказваш.

За момент той остана мълчалив и объркан. Не можеше да се защити срещу такова обвинение. Дори не знаеше за какво го обвиняват. През по-голямата част от живота му единственият начин на общуване беше приказването. Той повтори в ума си всичко онова, на което го бе учил Тайни Джим и изразът на лицето му се разведри.

— Разбирам. Ти искаш първо да те целуна — каза той.

— Не! Не искам „първо“ да ме целунеш и си махни коляното оттам.

Уон неохотно отмести коляното си.

— Джанин — обясни той, — основното за „любовта“ е близкият контакт. Това е вярно както за по-нисшите същества, така и за нас. Кучетата седушат. Приматите се подготвят. Влечугите се увиват едно около друго. Дори розата се разпуква близо до зрялото растение, казва Тайни Джим, макар че той не вярва това да е сексуална изява. Но ще изгубиш във възпроизводствената борба ако не внимаваш, Джанин.

Тя се изкикоти.

— От кого? От старата мъртва Хенриета? — Уон се засегна и тя го съжали. Изправи се и каза нежно: — Знаеш ли, че ти наистина имаш някои погрешни представи? Последното нещо, което бих желала, ако някога стигнем до твоето проклето съвкупяване, е да бъда хваната на такова място.

— Хваната?

— Бременна — обясни тя. — Като спечеля проклетата борба за възпроизводство. Да забременея. О, Уон — възкликна тя, като отри носата си в главата му, — ти просто не знаеш как става това. Заклевам се,

че ще се съвкупяваме колкото искаме, когато му дойде времето и може би дори ще се оженим, или нещо такова, и ще спечелим тази борба за възпроизводство с голям успех. Но точно сега ти си просто едно момче със сополив нос, както и аз. Ти не искаш да възпроизвеждаш. Ти просто искаш да се любиш.

— Е, това е вярно, да, но Тайни Джим...

— Ще млъкнеш ли с този твой Тайни Джим? — Тя се изправи, погледна го за момент, а след това каза по-мило: — Виж какво ще ти кажа. Аз се връщам в стаята на Мъртвите. Защо не отидеш да почетеш някоя книга докато се поуспокоиш?

— Колко си глупава! — сгълча я той. — Тук нямам нито книга, нито пък четящо устройство.

— О, за Бога! Тогава иди някъде и намери нещо да се поразсееш, докато се почувстваш по-добре.

Уон я погледна, после погледна наскоро изпраната си фустанела. Там вече нямаше никаква подутина, а само едно бледо влажно петно, което нарастваше. Той се усмихна.

— Предполагам, че вече не е необходимо — отвърна той.

Когато се върнаха, Пол и Ларви вече не се притискаха нежно един към друг, но Джанин забеляза, че бяха по-спокойни откогато и да било. Онова, което Ларви можа да забележи в Джанин и Уон, беше по-малко осезаемо. Тя ги погледна замислено, размишлявайки дали да ги попита какво са намерили, но се отказа. Пол обаче не можа да се съдържи да не им съобщи онова, което те самите току що бяха открили. Той каза:

— Хей, деца, я чуйте това. — Набра номера на Хенриета, почака нейния плачлив глас да ги поздрави, а после попита: — Коя си ти?

Гласът се засили.

— Аз съм компютърен аналог — отговори тя категорично. — Когато бях жива, аз бях мисис Арнолд Мичам от мисия орбита седемдесет и четири, ден деветнайсети. Бях бакалавър на науките и магистър на Туланския университет и доктор по философия на Пенсилванския университет. Специалността ми е астрофизика. След двайсет и два дни акостирахме върху един артефакт, а после бяхме заловени от неговите обитатели. В деня на моята смърт бях на трийсет

и осем години, две години по-млада от... — Гласът ѝ се поколеба. — От Дорис Филгрин, нашия пилот, която... — Тя отново се поколеба. — Която... с която моят съпруг изглежда че... с която имаше авантюра... която... — Сега гласът ридаше и Пол го изключи.

— Е, нищо повече не каза — обясни той, — но вече го чухме. Бедната тъпа стара Вера беше попаднала на нещо, свързано с нея. И не само с нея. Искаш ли да знаеш името на майка си, Уон?

Момчето се вторачи в него.

— Името на майка ми ли? — изписка то.

— Или на някой друг. Тайни Джим, например. Той всъщност е бил пилот от Венера, който отишъл на Гейтуей, а после тук. Името му е Джеймс Корнуел. Уилард пък е бил учител по английски. Той злоупотребил с ученическия фонд, за да си плати пътя до Гейтуей... Това не му донесло много радост, разбира се. Още първият му полет го докарал тук. Наземният компютър съставил една програма за разследване, която Вера използва още от самото начало и... Какво има, Уон?

Момчето облизваше устни.

— Името на майка ми? — повтори то.

— О, извинявай — каза Пол, като си спомни, че трябва да бъде по-внимателен. Не му беше минало през ума че може да засегне чувствата на Уон. — Името ѝ е Елфега Замора. Но изглежда, че тя не е измежду Мъртвите, Уон. Не зная защо. А пък баща ти... е, това е нещо странно. Баща ти е бил мъртъв много преди тя да дойде тук. Човекът, за когото ти говориш, изглежда е някой друг, но не зная кой. Имаш ли някаква представа защо е така? — Уон вдигна рамене. — Имам предвид, защо твоята майка или, предполагам, твоят втори баща изглежда не са включени в паметта?

Уон разпери ръце.

Ларви се доближи до него. Бедното момче! В отговор на неговото вълнение тя го прегърна и каза:

— Предполагам, че за теб това е шок, Уон. Сигурна съм, че ще научим много повече. — Тя посочи към струпаните рекордери, декодери и процесори, които изпълваха празната преди това стая. — Всичко, което научаваме, се предава на Земята — каза тя. Той вдигна към нея поглед, изпълнен с благодарност, но не разбра всичко, когато тя се опита да обясни огромния комплекс от информационно-

обработващи средства на Земята и как те систематично анализират, сравняват, съпоставят и интерпретират и най-малкото нещо от хичиянския рай и Завода за храна... Тогава се намеси Джанин.

— О, защо не го оставите на мира. Той разбира достатъчно добре всичко — каза тя дълбокомислено. — Просто го оставете за известно време да свикне с чутото. — Джанин разрови торбата с храна, взе един от плоските зелени пакети, после попита небрежно: — Между впрочем, защо това нещо непрекъснато бибипка?

Пол се ослуша, после изтича към купа от апаратура. Мониторът, свързан с портативната камера, издаваше слаби сигнали: Бийп. Бийп. Бийп. Той изруга тихо и го завъртя, така че всички да могат да виждат.

Беше камерата, оставена от тях при храста, която трябваше да чака търпеливо и при откриване и на най-малкото движение да алармира.

Сега тя алармираше. На нея се виждаше някаква начумерена физиономия.

Ларви почувства тръпки на ужас.

— Хичиянец — изрече тя задъхана.

Ако това беше хичиянец, лицето му не показваше никакво намерение да колонизира галактиката. Съществуването изглежда беше застанало на четири крака, взираше се разтревожено в камерата, а зад него се виждаха още четири или пет като него. Лицето беше без брадичка. Челото се спускаше надолу от обрасло с косми теме. Ако темето му беше малко по-полегато, щеше да прилича на горила. Като цяло не беше много по-различен от скицата, начертана от бордовия компютър по описанието на Уон. И все пак това не бяха животни. Когато лицето се отмести от екрана, Ларви видя, че другите, отрупани около храста, носеха нещо, нетипично за животни. Бяха облечени с дрехи. В дрехите им дори можеше да се долови идея за мода — те имаха големи цветни кръпки, пришити върху туниките им. Около врата на едно от мъжките дори имаше нанизани на връв мъниста.

— Предполагам — каза Ларви разтреперана, — че дори и хичиянците след време могат да се изродят. А те съществуват от доста дълго.

Образът в камерата се въртеше като пиян.

— По дяволите — изруга Пол. — Не е толкова изроден. Откри камерата. Вдигна я, Уон! Дали са открили, че сме тук?

Момчето вдигна рамене с безразличие.

— Разбира се. Трябва да знаеш, че те винаги откриват. Само че не се интересуват от нас.

Ларви почувства как сърцето ѝ спря.

— Какво имаш предвид, Уон? Откъде знаеш, че няма да ни потърсят?

Съществуването на монитора се спря. Древният, който беше взел камерата, я подаде на друг. Уон погледна и промълви:

— Казах ви, че никога не идват в тази част на синия тунел. Дори в червения; а няма никаква причина да отиват в зеления. Там всичко е развалено, дори каналите за храна и четящите устройства не работят. Те стоят почти винаги в златния. Освен ако не са изяли всички плодове и искат още.

От акустичната система на монитора се чу мяукащ вик и образът отново се завъртя. Той спря за момент на една женска от Древните, която смучеше пръста си; после тя се протегна враждебно към камерата. Камерата се завъртя и мониторът остана без образ.

— Пол! Какво направиха те? — попита Ларви.

— Предполагам, че я счупиха — отговори той, тъй като не можеше да види никакъв образ. — Въпросът е ние какво правим? Не останахме ли тук прекалено дълго? Не трябва ли да помислим за връщане?

Ларви наистина помисли за това. Всички помислиха. Колкото и внимателно да разпитваха Уон, момчето продължаваше упорито да твърди, че няма нищо, от което да се страхуват. Древните никога не го бяха безпокоили в червените коридори. Никога не ги бе виждал в зелените... макар че, разбира се, самият той рядко ходел там. Рядко и в сините. И, разбира се, те знаеха, че тук има хора... Мъртвите го уверяваха, че Древните имат машини, които чуват и понякога наблюдават навсякъде... когато не бяха развалени, разбира се. Те просто не се интересуваха.

— Ако не влизаме в златния, те няма да ни безпокоят — каза той категорично. — Освен ако, разбира се, не излязат.

— Уон — изръмжа Пол, — не мога да ти кажа колко много ме успокои.

Оказа се, че по този начин момчето искаше да каже, че вероятността за такава среща е много малка.

— Аз често ходя в златния коридор просто за майтап — похвали се то. — А също и за книги. И знаете ли, никога не са ме хващали.

— Ами ако хичиянците дойдат тук просто за майтап, или пък за книги? — попита Пол.

— Книги! Какво ще правят те с книгите? За плодове — може би. Понякога отиват с машините... Тайни Джим казва, че с тези машини поправят нещата, които са счупени. Но не винаги. Пък и машините не работят много добре, нито пък много често. Освен това, можем да ги чуем отдалеч.

За момент всички замълчаха и се спогледаха. После Ларви каза:

— Ето какво мисля аз. Нека останем тук една седмица. Мисля, че рисковете няма да са много големи. Ние имаме — колко точно, Пол?... Още поне пет камери. Ще ги разположим наоколо, ще ги свържем с монитора и ще ги оставим. Ако се постареем, може би ще ги скрием така, че хичиянците да не могат да ги открият. Ще изследваме всички червени коридори, защото са безопасни и колкото можем от сините и зелените. Ще съберем образци. Ще направим снимки. Искам да видя как изглеждат тези ремонтни машини. Когато приключим с колкото се може повече от тези задачи, е... ще видим колко време ще ни остане. После ще решим дали да отидем в златните коридори.

— Но не повече от една седмица. Считано от днес — повтори Пол. Той не настояваше. Само искаше да бъде сигурен, че е разбрал правилно казаното от Ларви.

— Не повече — съгласи се Ларви, а Джанин и Уон кимнаха с глава.

Въпреки това само четирийсет и осем часа по-късно бяха в златния коридор.

Бяха решили да подменят счупената камера. Четиримата си припомниха пътя към пресечката, където растеше храстът с плодове; беше съвсем обран. Най-отпред вървеше Уон, хванал за ръка Джанин. Там тя се пусна, за да вдигне останките от камерата.

— Наистина здраво са я халосали, Уон — учуди се тя. — Ти не ни каза, че са толкова силни. Погледни, това не е ли кръв?

Пол я грабна от ръката ѝ, обърна я и се намръщи при вида на черната коричка по един от ръбовете.

— Изглежда са се опитвали да я отворят — каза той. — Мисля, че самият аз не бих могъл да сторя това с голи ръце. Изглежда ръката му се е подхлъзнала и се е порязал.

— О, да — изписка разсеяно Уон, — те са много силни. — Вниманието му не беше насочено към камерата. Той се взираше по дългия златен коридор, душейки въздуха и долавяйки далечни звуци.

— Действаш ми на нервите — скара му се Ларви. — Поне чуваш ли нещо?

Той вдигна рамене раздражен.

— Преди да се чуе нещо, най-напред се усеща миризма, но, не, нищо не мога да помириша. Не са много близко. Не ме е страх! Често съм идвал тук да взимам книги или да наблюдавам странните неща, които вършат.

— О, сигурна съм — каза Джанин, като взе счупената камера от Пол, докато той търсеше място, на което да постави нова камера. Нямаше много скришни места. Хичиянският декор беше гол.

Уон се наежи.

— Влизал съм в коридора докдето ви стига поглед! — събщи той. — Дори и до мястото, където са книгите. Разбирате ли? Някои от тях са в коридора.

Ларви го погледна, но не беше сигурна какво имаше предвид. На няколко десетки метра имаше куп от някакви лъскави боклуци, но никакви книги. Пол, който сваляше лепенката от една конзола, за да може да закрепи камерата високо на стената, каза:

— Как само говориш за тези твои книги. Виждал съм всичките ти книги, повярвай ми — „Моби Дик“ и „Приключенията на Дон Кихот“. Какво общо имат хичиянците с всичко това?

Уон се изхили, изпълнен с достойнство.

— Колко си глупав. Пол. Те са ми от Мъртвите. Това не са истински книги. Истинските книги са онези там.

Джанин го погледна любопитно, после пристъпи няколко крачки в коридора.

— Това не са книги — извика тя през рамо.

— Разбира се, че са книги! Нали ви казах, че са книги.

— Не, не са. Ларви, ела да видиш. — Ларви отвори уста да я повика, поколеба се, после я последва. Коридорът беше празен и Уон не изглеждаше по-развълнуван от друг път. Когато измина половината път до лъскавия куп, тя разбра какво беше това и бързо отиде при Джанин, за да вземе едно.

— Уон — каза тя. — виждала съм това и по-рано. Това са хичиянски молитвени ветрила. На Земята има стотици от тях.

— Не, не са! — Беше започнал да се ядосва. — Да не искате да кажете, че лъжа?

— Не казвам, че лъжеш, Уон. — Тя разви предмета. Приличаше на заострен пластмасов свитък; лесно се разгъна, но щом го пусна, отново се нави. Беше най-обикновен артефакт от хичиянската култура, много от които бяха намерени в изоставените тунели на Венера, донесени от изследователите на Гейтуей при всяка успешна мисия. Никой не беше разбрал какво са правили с тях хичиянците и само хичиянците знаеха дали името, което им бяха дали е правилно. — Наричат се „молитвени ветрила“, Уон.

— Не, не се наричат така — възрази той с пискливия си глас, като го грабна от ръцете ѝ и тръгна към стаята. — Те не служат за молене. Те са за четене. Ето така. — Той пъкна свитъка в нещо с формата на лале, поставено на стената, после вдигна поглед, извади свитъка и го хвърли. — Тази не струва — каза той, докато ровеше в купищата от ветрила на пода. — Почакайте. Да. Тази също не е добра, но на нея поне има нещо, което може да се разпознае. — Той я пъкна в лалето. Чу се бързо пърпорене, после лалето и свитъкът изчезнаха и се превърнаха в подвързана книга, отворена на страница с вертикални идеограми^[1]. Един слабичък глас (човешки глас!) започна да декламира нещо на бърз, писклив език.

Ларви не може да разбере думите, но двете години на Гейтуей я бяха направили космополитка. Тя ахна от изненада.

— Аз... аз мисля, че това е японски. А написаното прилича на хайку^[2]! Уон, какво правят хичиянците с книги на японски?

Той отговори с чувство за превъзходство.

— Всъщност това не са книги на Древните, те са копия на други книги. Всички добри книги са такива. Тайни Джим казва, че всички книги и ленти на Мъртвите, на всички Мъртви, дори и на онези, които вече не са тук са записани в такива книги. През цялото време ги чета!

— Боже Господи — възкликна Ларви. — И колко пъти съм имала такива неща, без да зная какво всъщност представляват те!

Пол поклати учуден глава. Той протегна ръка в светещия образ и извади ветрилото от лалето. Лесно излезе; картината изчезна, гласът спря по средата на сричката, а той въртеше свитъка в ръце.

— Това вече не мога да проумея — каза той. — Всички учени имат такива ветрила. И как никой не може да разбере какво представляват те?

Уон вдигна рамене с безразличие. Вече не беше ядосан. Беше доволен, че може да покаже на тези хора колко повече знае от тях.

— Може би и те са глупави — каза той. После добави понизходително: — Или просто са имали такива, които никой не може да разбере... освен може би Древните, ако изобщо си правят труда да ги четат.

— Имаш ли някоя от тези под ръка, Уон? — попита Ларви.

Той нацупен вдигна рамене.

— Никога не се занимавам с тях — обясни той. — Все пак, ако не ми вярвате... — Той зарови из купищата, а изразът на лицето му показваше, че напразно си губят времето с неща, които той вече бе проверил и бе намерил за неинтересни. — Да. Мисля, че това е едно от онези, които нищо не струват.

Когато го постави в лалето, холограмата, която се появи, беше ярка... и непонятна. Беше така трудна за разчитане, както и светлините на контролното табло на хичиянския кораб. По-трудна. Странни, трептящи линии, които се увиваха една около друга, отскачаха настрани с поток от светлина и след това отново се събираха. Ако това представляваше писмена реч, тя беше толкова различна от западната азбука, колкото клиновидното писмо. Дори повече. Във всичките земни езици има общи характеристики, та макар и само това, че всички те се представяха от символи, изобразени в една равнинна повърхност. Тези тук изглежда бяха изобразени в три измерения. И заедно с това се чуваше някакъв прекъсващ бръмчащ звук като от телеметричен апарат, който по погрешка приема сигнали от джобно радио. Общо взето беше обезкуражаващо.

— Не мисля, че ще ви хареса — отбеляза презрително Уон.

— Изключи го, Уон — каза Ларви, а после продължи енергично: — Трябва да вземем колкото се може повече от тези неща. Пол, свали

ризата си. Напълни я колкото побере и занеси в стаята на Мъртвите. Вземи и онази счупена камера; сложи я в биоанализатора и виж дали ще даде данни за хичиянската кръв.

— А ти какво ще правиш? — попита Пол. Той обаче вече бе свалил ризата си и я пълнеше с лъскавите „книги“.

— Същото. Давай, Пол. Уон? Можеш ли да кажеш кои какви са? Имам предвид кои са онези, който според теб не представляват интерес?

— Разбира се, че мога, Ларви. Те са много по-стари, понякога орфани... сама можеш да видиш.

— Добре. Вие, двамата, какво чакате, събличайте се... Свалете онези дрехи, от които могат да се направят торби. Действайте. Запазете свенливостта си за друг път — каза тя, като си смъкна гащеризона. Останала само по сутиен и чорапогащи, тя завързваше ръкавите и крачолите на дрехата. Бързо прецени, че в нея можеше да побере най-малко петдесет или шейсет ветрила, а в туниката на Уон и роклята на Джанин можеха да се съберат около трийсетина. Това щеше да е достатъчно. Не биваше да е алчна. Във всеки случай в Завода за храна имаше много... макар че те вероятно бяха онези, които Уон бе занесъл там и за които той бе решил, че може да ги разбере. — В Завода за храна има ли четящи устройства, Уон?

— Разбира се — отвърна той. — Иначе защо бих носил там книги? — Раздразнен, той подбираше ветрила, мърмореше, подхвърляше по-старите и „безполезните“ на Джанин и Ларви. — Студено ми е — оплака се той.

— На всички ни е студено. Защо си без сутиен, Джанин? — попита Ларви, като се намръщи. Джанин отвърна възмутено:

— Защото не съм имала намерение да се събличам. Уон е прав. И на мен ми е студено.

— Само за малко е. Побързай, Уон. Ти също, Джанин. Хайде да видим можем ли да изпреварим хичиянците. — Тя почти беше напълнила гащеризона си, а Уон започна да пълни своя. Ларви си помисли, че той би могъл да сложи още около дузина във фустанелата. В края на краищата той беше с бельо. Молитвените ветрила бяха книги! Това вече означаваше, че е спечелена половината от битката: с тази автентична информация учените сигурно щяха да намерят начин да ги разчетат. Ако не можеха да сторят това, в Завода за храна имаше

четящи устройства: ако ли пък се случеше най-лошото, можеха да прочетат всяко ветрило пред някое от дистанционните устройства на Вера, да се закодират звукът и образът и всичко да се изпрати на Земята. Може би щяха да успеят да демонтират някое четящо устройство и да го занесат със себе си на Земята... О, те щяха да се върнат. Ларви изведнъж се почувства сигурна. Ако не можеха да намерят начин да завлекат Завода за храна, щяха да го оставят. Никой не можеше да ги вини за това. Бяха направили достатъчно много. Ако беше необходимо да се направи още нещо, щяха да дойдат други групи, но през това време... През това време те щяха да са се върнали и да са получили най-големите награди, получавани от човешко същество след откриването на самия Гейтуей! Щяха да бъдат възнаградени според заслугите си, в това нямаше никакво съмнение... Робинет Бродхед й бе дал честната си дума. За първи път откакто напуснаха Луната с онези ракети с химическо гориво, Ларви мислеше за себе си не като човек, стремящ се да спечели награда, а като такъв, който вече я е спечелил. И само колко щастлив щеше да бъде баща й...

— Това е достатъчно — каза тя, като помогна на Джанин да хване торбата с разпиляващите се молитвени ветрила. — Хайде да ги занесем направо на кораба.

Джанин притисна тежкия вързоп до малките си гърди и взе още няколко в свободната си ръка.

— Говориш така, сякаш се прибираме у дома — каза тя.

— Може и така да е — отвърна Ларви и се усмихна. — Разбира се, ще трябва да обсъдим този въпрос и да решим... Уон? Какво има?

Той беше застанал на входа, стиснал под мишница пълната с ветрила риза. Изглеждаше разтревожен.

— Много се забавихме — прошепна той, като погледна надолу по коридора. — До храстите има Древни.

— О, не.

Но беше вярно. Ларви погледна към коридора и ги видя. Бяха там, насочили поглед към камерата, която Пол бе закрепил на стената. Един от тях се пресегна и без каквото и да е усилие я свали.

— Уон? Има ли друг път, по който да се оттеглим?

— Да, през златния коридор, но... — Той продължаваше да души. — Мисля, че и там има няколко. Мога да ги надуша и, да, мога

дори да ги чуя! — Това също беше вярно. Ларви можеше да чуе весело мърморене откъм завоя на коридора.

— Нямаме избор — каза тя. — На пътя, по който дойдохме, са само двама. Ще ги изненадаме и ще минем. Хайде! — Носейки ветрилата, тя ги подкара пред себе си. Хичиянците може и да бяха силни, но Уон беше казал, че са бавни. С малко късмет...

Но нямаха никакъв късмет. Когато стигнаха до началото на коридора, тя видя, че там имаше повече от двама — бяха половин дузина, които стояха наоколо и ги гледаха.

— Пол! — извика тя пред камерата. — Попаднахме в клопка! Отивай на кораба и ако не успеем да се измъкнем... — Не можа да каже нищо повече, защото те се нахвърлиха върху нея: и, да, бяха силни.

Прекараха ги през половин дузина нива. Всеки бе носен от по двама похитители, които весело разговаряха помежду си без да обръщат внимание на техните усилия да се измъкнат и на думите им. Уон не говореше. Той се остави да го дърпат колкото си щат през целия път чак до широкия отвор на вретенообразното помещение, където чакаха още около дузина Древни, зад които стоеше една огромна машина, обляна в синя светлина. Принасяха ли хичиянците жертви? А може би извършваха експерименти върху пленници? Щяха ли да изпаднат в особено състояние, като Мъртвите, говорещи несвързано и вманиачени, готови за следващата група посетители? Ларви обмисляше всички тези въпроси, без да може да намери никакъв отговор. Обаче още не беше изплашена. Чувствата ѝ все още не бяха подчинени на фактите; само допреди малко тя триумфираше. Чувството за поражение трябваше да почака.

Древните весело бърбореха, жестикулираха към затворниците, към коридорите, към голямата мълчалива машина, приличаща на танк без оръдия. Истински кошмар. Ларви не можеше да разбере нищо от всичко това, макар че, положението беше пределно ясно. След няколко минути ломотене те ги натириха в една килия, където намериха — чудно! — много познати предмети. Зад затворената врата Ларви се запрепъва в тях — дрехи; шах; отдавна изсъхнала храна. В една обувка беше натъпкана пачка бразилска валута, повече от половин милион

долара според нея. Не бяха първите пленници, затваряни тук! Но нямаше нищо, което да наподобява оръжие. Тя се обърна към Уон, който беше пребледнял и трепереше.

— Какво ще стане? — запита го Ларви. Той поклати глава като някой Древен. Това беше единственият отговор, който можеше да даде.

— Баща ми — започна той и преглътна, преди да продължи. — Веднъж хванаха баща ми и, да, вярно е, че го пуснаха. Но не мисля, че това е правило при тях, тъй като баща ми ме посъветва никога да не се оставям да ме хванат.

Джанин каза:

— Поне Пол успя да избяга. Може би... може би ще докара помощ... — Като каза това, тя млъкна без да очаква отговор. Всеки обнадеждаващ отговор щеше да бъде чиста фантазия, предизвикана от четирите години, необходими за достигане до Завода за храна от друг, спасителен кораб. Ако въобще дойдеше помощ, това нямаше да стане скоро. Тя започна да подбира старите дрехи. — Поне можем да се облечем — каза тя. — Хайде, Уон. Облечи се.

Ларви последва примера ѝ, а после спря, защото чу странен звук от сестра си. Беше почти смях!

— Какво е толкова смешно? — озъби се тя. Джанин навлече един пуловер преди да отговори. Беше ѝ много голям, но пък беше топъл.

— Просто се сетих за нареждането, което получихме — каза тя. — Да вземем проби от хичиянска плът, разбираш ли? Е, както върви... вместо ние, те ще вземат проби от нас. От всички нас.

[1] Писмен знак, означаващ цяло понятие на някакъв език. (Бел.прев.) ↑

[2] Основна форма на японска поезия. (Бел.прев.) ↑

ШВАРЦЕ ПЕТЕР

Когато компютъризираният звънец дрънна, за да съобщи за пристигнала поща, Пейтър бързо и напълно се разсъни. Едно от предимствата на възрастта е, че човек спи леко и веднага се събужда. Иначе няма много плюсове. Той стана, изплакна си устата, уринира в санитарния възел, изми си ръцете, взе два пакета с храна и отиде при терминала.

— Покажи ми сега пощата — зададе той командата, като дъвчеше нещо, което имаше вкус на кисел ръжен хляб, а се предполагаше, че е сладка кифла.

Когато видя пощата, доброто му настроение изчезна. По-голяма част от нея бяха безброй нареждания за мисията. Шест писма за Джанин, по едно за Пол и Ларви, а за него само една петиция, адресирана до Шварце Петер, подписана от сто и трийсет ученици от Дортмунд, който го молеха да се върне и стане бюргермайстер.

— Тъпа глава — наруга той компютъра. — Защо ме будиш за такива глупости?

Вера не му отговори, защото много преди тя да го бе идентифицирала — още докато ровеше в бавната памет с магнитни мехурчета, за да установи името му — той беше започнал да се оплаква.

— Тази храна не става дори и за прасета! Веднага им обърни внимание на това!

Бедната Вера се отказа да интерпретира първото му оплакване и търпеливо насочи вниманието си към второто.

— Рециклиращата система е под оптималното ниво — отговори тя, — ...мистър Хертер. Освен това моята програма за преработване от известно време е претоварена. Много програми са отложени.

— Повече не отлагай въпроса за храната — изръмжа той, — защото ще ме убиеш и с това всичко ще свърши. — Той навъсено изкомандува да му бъдат показани нарежданията за мисията, а после се насили да изяде остатъка от закуската си. Представянето на

нарежданията отне цели десет минути. Какви чудни идеи имаха за него там на Земята! Дори ако не беше самичък, а бяха стотина като него, пак не биха могли да изпълнят дори и една хилядна от онова, което му нареждаха. Позволи си да не разгледа края на задачите, тъй като беше зает с бръснене и ресане на оредялата си коса. Защо ли рециклиращата система се бе изтощила и не работеше както трябва? Може би защото дъщерите му и техните съпрузи бяха напуснали кораба и това бе намалило полезните отпадъци, както и водата, която Уон бе откраднал от системата. Откраднал! Да, нямаше друга дума за стореното. Те бяха взели също и подвижния биоанализатор, така че беше останал само апаратът за вземане на проби в тоалетната, а какво можеше да каже той за висока температура или сърдечна аритмия, ако му се случеше нещо такова? Бяха взели и камерите и му бяха оставили само една, която да носи със себе си навсякъде, където отива. Бяха взели също...

Бяха взели себе си. Шварце Петер за първи път в живота си се почувства съвсем самичък.

Беше не само самичък, беше безсилен да промени това положение. Ако се върнеха, щяха да сторят това, когато на тях им бе удобно, но не по-рано. Дотогава той щеше да бъде резервата, оловният войник, програма в режим на очакване. Бяха му възложили за изпълнение допълнителни задачи, но истинският център на действие беше на друго място.

През своя дълъг живот Пейтър се беше научил да бъде търпелив, но никога не успя да получи удоволствие от чакането. Беше подлудяващо да си принуден да чакаш! Да чакаш петдесет дена за отговор от Земята на напълно разумни предложения и въпроси. Да чакаш почти толкова дълго семейството си и онова хулиганче да стигнат там, закъдето бяха тръгнали (ако въобще стигнат) и да отговорят (ако случайно благоволят). Чакането не е толкова лошо, ако човек има достатъчно време. Но колко време в действителност имаше той? Ами ако получеше удар? Или пък заболееше от рак? Или ако някое от онези сложни взаимодействия, които поддържаха сърцето му биещо, кръвта му течаща, червата му свиващи се и мозъкът му функциониращ, откажеше. Тогава какво?

А някой ден това сигурно щеше да стане, защото Петер не беше млад. Беше се поддържал толкова дълго млад, че вече не знаеше истинската си възраст. Дори и децата му не знаеха; историите, които

разказваше за своя дядо, всъщност се отнасяха за самия него. Възрастта сама по себе си беше без значение. Пълното здравно обслужване можеше да се справи с всичко, да възстанови или подмени заболелите органи, стига да не бе увреден мозъкът... а мозъкът на Петер беше в отлично състояние, иначе не би съставил плана и не би ги придумал да дойдат тук.

Но „тук“ нямаше пълно здравно обслужване, а възрастта започна да си казва думата.

Вече не беше момче! Но някога беше и още тогава знаеше, че по някакъв начин някой ден ще притежава точно това, което притежаваше сега: ключът към най-съкровенията си мечта. Кмет на Дортмунд? Това не е нищо! Мършавият млад Петер, най-нисък и най-млад в отделението на Хитлерюгенд^[1], но въпреки това техен лидер, си беше обещал, че ще постигне много повече. Той дори знаеше, че то ще се окаже нещо от този род, ще се появи някоя чудесна футуристична възможност и само той ще може да я направлява, като оръжие, като брадва, като коса, с която да накаже или да преустрои света. Сега вече го бе постигнал. Но какво можеше да направи? Да чака. Беше различно от описаното в детските му книги от Джув, Гейл и Доминик, от французина Верн. Героите в тях не губеха така безсмислено времето си.

Но какво, в края на краищата, трябваше да прави човек? И така, докато се мъчеше да намери отговор на този въпрос, той изпълняваше ежедневните си задължения. Хранеше се четири пъти дневно — всяко второ хранене с „ЧОН“ — и методично диктуваше на Вера впечатленията си за вкус и поносимост. Даде ѝ команда да проектира нов подвижен биоанализатор от сензорните възли и елементи, които можа да намери и щом Вера създаде проекта, се зае да го изпълни. Всяка сутрин по десет минути вдигаше тежести, всеки следобед половин час клякаше и ставаше. Методично обхождаше всяка пътека в Завода за храна и насочваше ръчната си камера към всичко, което забележеше. Пишеше дълги писма до работодателите си на Земята, в които предпазливо намекваше за изоставяне на мисията и връщане веднага щом семейството му отново се събереше; дори изпрати едно-две от тях. Изпращаше и категорични и безапелационни кодирани разпореждания на своя адвокат в Щутгарт, като оспорваше

положението си и искаше ревизия на договора. Но най-много от всичко правеше планове. И най-вече за стаята на бляновете.

Тази стая, с нейните поразяващи възможности, рядко излизаше от ума му. Когато беше потиснат и раздразнен, той си мислеше колко справедливо ще обслужи на Земята, ако поправи кушетката и извика Уон отново да им изпраца от време на време по някоя криза. Когато беше изпълнен със сила и решимост, той отиваше да я види; капакът висеше закачен на стената, а болтовете и шарнирите винаги бяха в джобовете на гащеризона му. Колко лесно беше да донесе горелката, да я нареже, да пренесе всичко в кораба — и комуникационната система на Мъртвите хора, и всякакви други неща й богатства, които би намерил — после да потегли с кораба към Земята, да тръгне по онази дълга бавна спирала, която ще му донесе... ще му донесе какво? Боже Господи, какво ли няма да му донесе? Слава! Власт! Просперитет! Всички онези неща, които му се падаха по право... да, също и неговата законна собственост, стига да се върнеш на време, за да има кога да й се радва.

От такива мисли се поболя. А часовникът неумолимо отмерваше времето. С всяка изминала минута Петер се приближаваше все повече към края на своя живот. Всяка минута прекарана в чакане, беше минута, прахосана от неговото щастие, от величието и лукса, които бе заслужил. Той се насилваше да яде, седнал в края на своята ниша и загледан замечтано към контролното табло на кораба.

— Храната не се е подобрила, Вера! — извика Петер укорително. В отговор чу:

— Един момент, моля... мистър Хертер. — Това можеше да го поболее. Изведнъж почувства, че всъщност беше болен. Погледна с ненавист към храната, която упорито се насилваше да яде, и за която се предполагаше, че е нещо като шницел, или поне толкова близко до него, колкото позволяваха ограничените комбинативни възможности на Вера. В действителност тя имаше вкус на уиски или кисело зеле, или и на двете едновременно.

Той я остави на пода.

— Не се чувствам добре — съобщи Петер.

Настъпи тишина, а после се чу:

— Един момент, моля... мистър Хертер. — Бедната глупава Вера, толкова й беше капацитетът. Тя обработваше пакет със

съобщения от Земята, стараяше се да поддържа разговор с Мъртвите по радиото със свръхсветлинна скорост, кодираше и предаваше всичко по телекомуникационната система — всичко едновременно. Просто нямаше време за капризи. Но нарастващото му неразположение не можеше да бъде оставено без отговор: внезапен приток на слюнка под езика, бързо притреперване на диафрагмата. Едва успя да отиде до санитарния възел и да повърне всичко, което беше поел. „За последен път“, изруга той. Не желаяше да живее само за да вижда тези проклети органични съединения преработени, за да минат още един път през стомаха му. Когато спря да повръща, той се върна на пулта и натисна бутон за блокиране на автоматичната система.

— Всички функции в режим на очакване, освен тази, — разпореди той. — Незабавно да ми се извърши биологичен анализ.

— Много добре — отговори веднага тя, — мистър Хертер. — Отново за момент настъпи тишина, докато апаратът в санитарния възел направи с изхвърленото от Петер онова, което бе в неговите възможности. — Имате хранително отравяне — докладва Вера, — ... мистър Хертер.

— Така! Това вече ми е известно. Какво трябва да се направи?

Мълчание, докато мъничкият ѝ мозък разглеждаше проблема.

— Ако можеш да прибавиш вода към системата, ферментацията и рециклирането ще се извършват по-добре — отвърна тя, — ... мистър Хертер. Поне сто литра. Настъпили са значителни загуби, причинени от по-голямото изпарение при повишеното свободно пространство, както и поради изнасянето на материал от останалата част на групата. Моята препоръка е да попълниш недостигащата вода колкото се може по-бързо.

— Но тази вода не става дори и за прасета!

— Проблем представляват разтворените частички — призна тя. — Ето защо препоръчвам поне половината от добавената вода най-напред да бъде дестилирана. Системата трябва да може да се справи с останалите разтворени частици... мистър Хертер.

— Боже Господи! Трябва да построя дестилатор от нищо, а също и да стана водоносец? А какво ще кажеш за друг подвижен биоанализатор, така че това да не се повтори?

Вера подреди въпросите, после отговори:

— Да, мисля, че е правилно — съгласи се тя. — Ако желаяш, ще ти приготвя монтажни чертежи. Също... мистър Хертер, може би желаяш да разбереш как по-добре да използваш храната „ЧОН“ в диетата си, след като престанеш да изпитваш остри неблагоприятни реакции от нея.

— С изключение, разбира се, на факта, че има вкус на храна за кучета — изръмжа той. — Добре. Веднага изготви монтажни чертежи. На хартия, с използване на наличните материали, нали разбираш?

— Да... мистър Хертер. — Компютърът замълча за известно време, за да може да провери наличните материали и компоненти и да обмисли връзките, които трябваше да се направят. За интелекта на Вера това беше доста трудна задача. Петер наля чаша вода и си изплакна устата, после навъсен разгъна един от най-малко отблъскващите пакети с „ЧОН“-таблетки и нерешително захвапа едно крайче. Докато очакваше да види дали отново ще го повърне, изведнъж осъзна факта, че може да умре тук и то самотен. Дори нямаше възможността — която винаги смяташе за гарантирана — да захвърли всичко и да се върне самичък на Земята... не, никаква възможност, ако най-напред не сипеше вода, както бе казала Вера и осигуреше всичко останало. И въпреки това с всеки ден съблазънта растеше... Разбира се, това означаваше да изостави дъщерите и зет си.

Но дали те щяха да се завърнат някога? Ами ако онова грубо момче завъртеше друг ключ, а не онзи, който трябва, или пък им се свършеше горивото? Или се случеше нещо друго. Да предположим, казано накратко, че щяха да умрат? Трябваше ли тогава да ги чака, докато и той самият умреше? И какво щеше да спечели човечеството, ако той загине тук и се наложи всичко да започне отново с друг екипаж... а самият той, Шварце Петер, да остане без награда, без слава и власт, в края на живота си?

Или... тази мисъл го порази... може би има друга възможност? Този проклет Завод за храна е настроен така, че да продължава курса си. Какво би станало, ако успее да разгадае контролното му табло и да го пренасочи? Какво би станало, ако може да разбере как да промени посоката, в която се движи и да го закара на Земята, и то не за години, а веднага, за часове? Разбира се, това ще обрече на гибел семейството му. Пък може и да не е така! Може би те ще се върнат, ако въобще сторят това, на Завода за храна, независимо къде се намира той. Дори

на орбита около Земята! И как чудесно и отведнъж това би решило проблемите на всички...

Той хвърли остатъка от пакета в санитарното кошче, за да бъде използван заедно с другите органични отпадъци. Du bist verrückt, Peter^[2]! сгълча се той. Недостатъкът в тази мечта не можеше да се пренебрегне: отчаяно беше търсил да открие начина за управление на Завода за храна, но не бе успял да го открие.

Щракането на принтера го върна към действителността. Той взе листата от машината и за момент се намръщи над тях. Толкова много работа! Най-малко двайсет часа! И не просто време, а толкова много физически труд! Ще трябваше да излиза в откритото пространство, за да вземе тръбите от подпорите, които поддържаха преподавателя, да ги отреже, а после да ги завари и да направи от тях спирала за кондензаторната част на дестилатора! Усети, че бе започнал да трепери. Едва успя навреме да стигне до санитарния възел.

— Вера! — излая той. — Имам нужда от лекарство!

— Веднага... мистър Хертер. Да. В санитарната чанта ще намериш таблетки, отбелязани с...

— Празноглавка! Санитарната чанта замина в страната на пиленцата!

— О, да... мистър Хертер. Един момент. Да. Програмирала съм ти подходящи лекарства. Ще ми трябва двайсет минути да ги приготвя.

— След двайсет минути ще съм мъртъв — озъби се той. Нищо не можеше да се направи и той се видя принуден да седне и цели двайсет минути да слуша как червата му къркорят, да усеща как напрежението в него нараства. Болест, глад, самота, преумора, негодувание, страх. Гняв! Много вектори. Един сумарен вектор. Когато от изходящата част на Вера се подаде лекарството, този вектор бе заглушил всички останали. Петер лакомо глътна лекарствата и се оттегли в нишата си, за да види какво ще стане.

И те изглежда наистина подействаха. Петер лежа, докато огньовете в стомаха му затихнаха и после дълбоко заспа.

Когато се събуди, се чувстваше физически по-добре. Изми лицето си, после зъбите, среса оредялата си руса коса и тогава забеляза светлините с форма на коледно дърво до пулта на Вера, които

изискваха внимание. На екрана с ярки червени букви бяха изписани думите:

СПЕШНО ИЗИСКВАМ РАЗРЕШЕНИЕ ДА ПРЕМИНА КЪМ НОРМАЛЕН РЕЖИМ

Петер тихичко се изсмя. Беше забравил да отмени блокировката на системата за автоматично управление. Когато подаде команда компютърът да се върне към нормално изпълнение на функциите си, избухна водопад от звънци и сигнални светлини, от печатни копия и гласова информация. Чу гласа на по-голямата си дъщеря от запаметяващото устройство на Вера:

— Здравей, папа. Съжалявам, че не можах да се свържа с теб, за да ти кажа, че пристигнахме благополучно. Сега се каним да започнем изследвания. Ще ти се обадя по-късно.

Тъй като Петер Хертер обичаше семейството си, радостта от успешното им пристигане изпълни цялото му сърце и трайно остана там... в продължение на часове. Почти цели два дена. Но безпокойството, и раздразнението не са благоприятна почва за радост. Той говори с Ларви — два пъти; всеки път не повече от трийсет секунди. Вера просто не можеше да му осигури повече време. Тя самата беше претоварена повече от самия Петер, тъй като беше лишена от някои от устройствата си. С непълна конфигурация управляваше двупосочна връзка между хичиянския рай и Земята, отлагаше команди с най-висок приоритет, когато пристигаха команди с още по-висок. Единичната гласова връзка с хичиянския рай не можеше да поеме целия информационен поток, затова обикновените брътвежи между баща и дъщеря не бяха разрешени.

Не беше несправедливо, реши Петер. Само какви чудеса бяха намерили! Несправедливо беше обаче, че той не участваше в това. Несправедливо беше, че при този спешен и важен трафик Вера беше намерила време да му предаде купчината нареждания, които трябваше да изпълни. Някои от тях разумни. Някои направо невъзможни за изпълнение. Да разгърне отново двигателите. Да инвентаризира храната „ЧОН“. С обратното съобщение да даде резултатите от анализ на пакетите с храна, увити в червена и виолетова обвивка и с размери 2 см на 3 см на 12.5 см. Да не изпраща ненужни анализи! Да изпрати

металургични анализи на „кушетката на сънищата“. Да научи от странните Мъртви нещо за хичиянския двигател. Пак от тях да научи колкото се може повече за пултовете за управление. Странните Мъртви. Колко лесно беше да се правят разпореждания! И колко трудно беше да се изпълняват, когато Мъртвите бръщолеха, и се караха, и говореха несвързано, и се оплакваха, когато въобще успяваше да ги чуе и когато толкова често му се забраняваше да използва каналите за гласова връзка по радиото със свръхсветлинна скорост. Някои от разпорежданията от Земята направо противоречаха на други и повечето от тях идваха в безпорядък, с остарели означения за приоритет. А някои изобщо не идваха. Бедната Вера! Запаметяващите ѝ устройства бяха почти препълнени и тя се опитваше сама да се освободи от ненужните данни като ги отпечатваше, за да може той по някакъв начин да ги види; това също създаваше проблеми, тъй като рециклиращата система, която запазваше с хартиени рола принтера беше същата, която запазваше ѝ него, а органичните отпадъци вече почти се бяха свършили. Така че Петер трябваше да развие пакетите и изсипе храната „ЧОН“ в санитарното кошче, а след това да се заеме с построяване на дестилатора.

Дори и Вера да имаше време за него, той нямаше време за Вера. Работа в откритото пространство, облечен със съответен скафандър. Редовни посещения до трюма на Завода за храна. Рязане на тръби и след това заваряване. Пренасянето им обратно на кораба, винаги в борба с бясната упорита тяга на самия Завод за храна, когато той тръгнеше в една или в друга посока. Имаше време само за откъслечни случайни погледи към картините, идващи от хичиянския рай. Вера ги показваше по реда на пристигането им, една по една; но имаше и случаи, когато кадрите бързо се превъртаха, за да има място за следващата картина и ако Петер не беше там, за да ги види, така си и оставаха невидяни. Но и това, което успяваше да види, беше достатъчно. Боже Господи! Мъртвите хора без своя физиономия. Коридорите на хичиянския рай. Древните... сърцето на Петер почти спря, когато на екрана видя голямото широко лице на един Древен. Той обаче имаше време само колкото да хвърли един поглед, а после довърши дестилатора и се зае със следващата задача. Да си построи хамут за раменете. Да завари пластмасови листа (рециклаторът отново беше протекъл!), за да направи от тях кофи. Да клечи търпеливо до

един от работещите едва-едва водни източници, да държи гъвкав лист около струйката и да хваща всяка миризлива капка в туби. Да излива водата — едната половина в дестилатора, другата в резервоарите на рециклатора. Да спи, когато може. Да се храни, когато успяваше да си наложи. Да приема собствените си лични приоритетни съобщения когато имаше такива, макар и прекалено изтощен за каквато и да било физическа работа. Още едно съобщение от Дортмунд, този път от триста общински работници... Тъпата Вера, да пусне такава глупост! Кодирано съобщение от неговия адвокат, което изискваше цял час работа за декодиране. И всичко, което се казваше в него, беше:

„Опитвам се да осигуря по-благоприятни условия. За сега не мога да обещаая нищо. Препоръчвам междуременно пълно спазване на разпорежданията“. „Свиня!“ — изруга Петер, после седна пред пулта, натисна бутона за блокиране на автоматичната система за управление и издиктува отговор:

„Пълното спазване на всички глупави разпореждания ще ме убие, и после какво?“ Съобщението изпрати открито; нека Бродхед и „Гейтуей Корп.“ правят каквито си щат изводи.

Съобщението може би не беше блъф. При целил стрес и натоварване Петер нямаше време за бележки и оплаквания. Той ядеше храната „ЧОН“, а когато от рециклатора започнаха да излизат нови порции храна, и тях. Дори когато вкусът им беше отвратителен — понякога като терпентин, друг път като плесен — но не беше болен. Положението не беше идеално. Петер знаеше, че работи под действието на стрес и висок адреналин, за което някой ден щеше да плати висока цена. Той обаче не виждаше начин да избегне плащането ѝ, когато му дойдеше времето.

И когато процесорът за храна отново заработи както трябва и успя да изпълни най-нетърпящите отлагане задачи, Петер седна полузадрямал пред пулта на Вера и тогава видя най-голямото чудо. Изруга неразбиращо. Това идиотче, какво прави с молитвеното ветрило? В следващия кадър той го пъхаше в някакви глупави неща, които приличаха на вази за цветя. Но кадърът след него започна да изпълва целия екран и Петер извика от изненада. Изведнъж се показа нещо като книга — на вид японска или китайска.

Беше напуснал кораба и отиваше към стаята на бляновете преди съзнателната част от ума му да разбере онова, което подсъзнанието му

веднага бе схванало. Молитвените ветрила! Те съдържаха информация! Той че се спря, за да се запита защо информацията бе на земен език или поне изглеждаше такава. Беше осъзнал основния факт. Беше решен сам да провери. Задъхан от бързане, Петер нахълта в стаята и трескаво се зарови в „молитвените ветрила“. Как го направи Уон? Защо, за бога, не бе изчакал, за да види по-добре какво правеше? Но тук също имаше свещници, или вази за цветя, няма значение как ще ги нарече; той напъха първото молитвено ветрило, което му попадна подръка, в най-близкия свещник. Нищо не се случи.

Опита шест ветрила; пъха ги с тесния край, пъха ги с широкия край, пъха ги по най-различен начин, преди да му дойде наум, че може би не всички четящи устройства все още работеха. Второто, което изпробва, просто изсмука ветрилото от ръката му и веднага светна. Той видя шест танцьорки с черни маски и плътно черно трико и чу песен, която отдавна не бе чувал.

Беше шоу, записано от пиезовизията върху магнитна лента! Не. Дори не от пиезовизията. Беше по-старо, може би само няколко години след откриването на астероида Гейтуей; втората му жена бе още жива, а Джанин не беше родена, когато тази песен беше хит. Записът бе направен от обикновен стар телевизор, преди хичиянските пиезоелектрични чипове да бяха включени в комуникационните системи. Може би беше представлявало част от библиотеката на някой изследовател от Гейтуей, несъмнено на някой от Мъртвите, по някакъв начин презаписано на молитвено ветрило.

Каква измама!

После си спомни, че имаше хиляди молитвени ветрила на Земята, в тунелите на Венера, на самия Гейтуей; имаше ги навсякъде, където са били хичиянците. Независимо какъв беше произходът на това ветрило, по-голяма част от другите трябва да бяха оставени от самите хичиянци! И само това... скъпи Боже, само това струваше повече от Завода за храна, защото беше ключ към хичиянското знание! Каква голяма премия ги очакваше!

Екзалтиран, Петер опита друго ветрило (стар филм), а после трето (тънко томче поезия, този път на английски, от някой си Елиът), и друго. Беше отвратително. От последното Уон бе черпил своите идеи за любовта. Някой похотлив изследовател от Гейтуей бе носил със себе си порнография, за да убие времето; нищо чудно, че държането на Уон

беше неприлично! Пейтър измъкна ветрилото от четящото устройство, а после чу в настъпилата тишина далечен и слаб звън. Вера сигнализираше за нещо важно.

В звука усети тревога — преди да бе достигнал кораба преди да беше поискал съобщението, преди да беше чул задъхания и изпълнен със страх глас на зет си:

„Свръхспешен приоритет! За Петер Хертер и незабавно предаване на Земята! Ларви, Джанин и Уон са пленени от хичиянците! Мисля, че ме преследват!“

Предимството на тази нова ситуация беше единствено в това, че от хичиянския рай вече не пристигаха никакви съобщения и Вера полесно можеше да се справи с претоварването. Петер търпеливо измъкна от нея всички кадри, които бяха приети преди пристигането на съобщението от Пол. Той видя групата хичиянци в края на коридора, видя борбата, видя половин дузина погледи, насочени към тавана на коридора, нещо като тила на Уон — после нищо. Или най-малкото нищо значително. Петер не можеше да знае, че камерата беше напъхана в блузата на един от Древните, но видя, че нямаше нищо за гледане: неясни тъмни форми, може би нишките на някаква тъкан.

Умът на Петер беше бистър. Но празен. Не смееше да си помисли колко безсмислен бе станал изведнъж животът му. Грижливо програмира Вера да се върне отново на аудиосъобщенията и подбере най-значимите от тях, за да чуе всичко онова, което бяха казали. В гласа на никой от тях не прозвуча надежда. Дори и тогава, когато на екрана се появи нова картина, после друга, след нея още една. В половин дузина кадри не се виждаше нищо смислено, може би на обектива имаше поставен юмрук, или пък бос крак. А после в ъгъла на последния кадър имаше нещо, което приличаше на... какво? На *Strumkampfwagen*^[3] от най-ранните му детски години? Сетне и това изчезна и камерата отново беше поствена там, където въобще не показваше нищо и където остана цели петдесет кадъра.

Онова, което не се виждаше, бяха дъщерите му, или пък Уон. А за Пол старецът нямаше никаква представа; след последното си неистово съобщение той беше изчезнал.

Някъде, в някакво нежелано кътче на ума му, се мерна мисълта, че сега може би той единствен беше оцелял от мисията и щеше да получи цялата награда.

Замисли се над това. Но то не означаваше нищо. Сега беше безнадеждно самотен, по-самотен от когато и да било, така самотен, както беше Триш Бавър, замразена в някаква вечна орбита, която не води наникъде. Може би щеше да успее да се върне на Земята и да си получи възнаграждението. Може би нямаше да умре. Но как щеше да запази разсъдъка си?

Дълго време Петер не можа да заспи. Не се страхуваше от съня. Страхуваше се от събуждането. И когато се събуди, беше толкова лошо, колкото очакваше. В първия момент му се видя ден като всеки друг и едва след като се протегна и прозина, си спомни какво се беше случило. „Петер Хертер“, каза си той на глас, „ти си самичък на това проклето място и тук ще умреш сам-самичък“. Отбеляза, че си говореше сам. Вече.

Както беше свикнал през всичките тези години, той си изплакна устата, среса се и дори намери време да намали косата си около ушите и врата. Като излезе от нишата, Петер отвори два пакета с храна „ЧОН“ и методично ги изяде, преди да запита Вера дали има съобщения от хичиянския рай.

— Не — отговори тя, — ...мистър Хертер, но от Земята има няколко съобщения за действия.

— По-късно — отвърна той. Бяха без значение. Може би щяха да му наредят да направи неща, които вече бе извършил. А може би щяха да му наредят нещо, което нямаше намерение да прави — да излезе в открития Космос, или отново да се опита да пренареди двигателите. Но разбира се. Заводът за храна щеше да противодейства със същата сила и да продължи бавно да се ускорява нанякъде. Във всеки случай нищо от онова, което щеше да пристигне от Земята през следващите петдесет дни, нямаше да отговаря на новите реалности.

И за по-малко от петдесет дни...

За по-малко от петдесет дни, какво? „Говориш така, сякаш имаш различни възможности, Петер Хертер!“, скара се сам на себе си.

Е, може би имаше, помисли си той, само ако можеше да ги открие. Междувременно най-доброто, което можеше да направи, бе да върши онова, което винаги бе вършил. Да се поддържа педантично чист. Да изпълнява такива задачи, които имаха смисъл. Да поддържа твърдо установените си навици. Беше научил през всичките тези десетилетия живот, че най-доброто време за прочистване на червата беше около четирийсет и пет минути след като си изядеше закуската; вече бе дошло време да се облекчи. Докато клечеше в санитарния възел, почувства лек, едва доловим тласък и изруга. Не беше приятно нещо да се случи, а да не знаеш причината, пък и това прекъсна заниманието му в момента. Той отново изруга. Разбира се, човек не можеше да има голямо доверие на трансплантираните сфинктери, купени от някой нещастен (или гладен) донор, или пък на стомах, взет от някой друг. Въпреки това Петер беше доволен, че функционираха така добре.

Адски си заинтересуван от контракциите на дебелото си черво, промърмори той тихо.

Не изглежда много лошо да си говориш сам, стига да не е на висок глас, защити се той пред себе си. Не беше неоправдано, мислеше Петер. Само дето биоанализаторът беше винаги пред него. В продължение на три и половина години той правеше анализ на всеки продукт, изхвърлен от телата им! Как иначе щеше да е възможно да контролират здравето си? А ако беше правилно за една машина да претегля и оценява екскрементите на някого, защо да не беше правилно авторът на тези екскременти да оценява онова, което се случваше?

Той каза на висок глас, като се усмихваше: „Du bist verrückt, Петер Хертер!“

Докато се бършеше и закопчаваше, старецът кимна в знак на съгласие със самия себе си, защото бе успял да сумира всичко. Да. Беше полудял.

По стандартите на обикновените хора.

Но какво биха представлявали обикновените хора при положението, в което се намираше Петер Хертер?

Така че когато някой казва, че е луд, той всъщност не казва нищо за условията, при които се намира. Защо стандартите за обикновените хора трябваше да имат значение за Шварце Петер? Той можеше да

бъде преценяван само в сравнение с необикновените хора... а колко разнообразни бяха те! Наркомани и пияници. Прелюбодейци и предатели. Тихо Брахе имаше изкуствен нос, но никоой не го смяташе за непълноценен човек. Райхсфюрерът не ядеше месо. Фридрих Велики бе прекарал много часове в композиране на камерна музика, вместо да се занимава с държавни дела. Петер отиде до компютъра и запита:

— Вера, какъв беше онзи лек тласък преди няколко минути?

Компютърът изчака, за да сравни чувото със записаното от телеметричната му система.

— Не мога да съм сигурна... мистър Хертер. Но инерционният момент отговаря на този при кацане или отлитане на товарен кораб от типа на онези, които са долу.

Той замълча за един миг, хванал се за облегалката на стола пред пулта.

— Кретен! — изкрещя Петер. — Защо не си ми казала, че това е възможно?

— Съжалявам... мистър Хертър — извини се тя. — Анализът, който предвиждаше такава възможност, ти беше даден под формата на печатно копие. Може би не си го прочел.

— Кретен — повтори той, но този път не беше сигурен за кого се отнася. Корабите, разбира се! Още отначало се подразбираше, че продукцията на Завода за храна се изпраща някъде. И също така се подразбираше, че те трябва да се връщат празни, за да бъдат напълнени отново. За какво? За къде?

Това нямаше значение. От значение бе прозрението, че поне един кораб, за който бе известно, че е бил на Завода за храна, сега пътуваше за хичиянския рай. Ако се върнеше, кой или какво можеше да има в него?

Петър потърка ръката си, която бе започнала да го боли. Боли или не, той може би щеше да успее да направи нещо по въпроса! До връщането на кораба щяха да минат няколко седмици. Той можеше... какво? Да! Можеше да барикадира коридора. Можеше по някакъв начин да премести машините, да натрупа... всичко голямо... Да го запуши така, че когато корабът се върне, ако се върне, онзи, който пристигне, да бъде спрял, или най-малкото забавен. С това трябваше да се захване веднага.

Без да губи време, Петер се зае да търси материали за барикада.

Не беше трудно да се местят доста масивни предмети при малката тяга на Завода за храна. Но беше уморително. А ръцете продължаваха да го болят. Не след дълго, докато местеше някакъв син метален предмет, подобен на кану, към дока, той почувства странно усещане, което идваше сякаш от корена на зъбите му, почти като начало на зъбобол; изпод езика му започна да тече слюнка.

Петер спря задъхан и се опита да се успокои.

Не помогна. Знаеше, че няма да му помогне. След малко почувства болка в гърдите, най-напред лека, сякаш по гръдната му кост минаваше плаз на шейна, после силна, остра, разкъсваща болка, сякаш върху шейната седеше стокилограмов мъж.

Беше много далеч от Вера, за да може да получи лекарство. Трябваше да изчака болката да отmine. Ако беше фалшива ангина пекторис, щеше да остане жив. Ако беше сърдечен блок, щеше да умре. Той седеше търпеливо и тихо, очаквайки да види какво ще стане, докато в него все повече се надигаше гняв. Колко несправедлива беше съдбата!

Колко несправедлива беше! На пет хиляди астрономически единици хората уверени и спокойни отиваха на работа, без никой да знае, нито пък да се интересува, че човекът, който можеше да им даде толкова много — и който вече беше! — може би умираше сам и в страшна болка.

Щяха ли да бъдат благодарни? Щяха ли да проявят уважение, признание, дори обикновена почит?

Може би той щеше да им даде възможност. Ако наистина се отнесяха към него по този начин, да, той щеше да ги дари с такива дарове, които никога не бяха имали. Но ако бяха жестоки и непокорни...

Тогава Шварце Петер щеше да им поднесе такива ужасни подаръци, че целият свят да се разтрепери и замре от страх! И в двата случая те никога нямаше да го забравят... стига да преживее онова, което ставаше с него в този момент.

[1] Младежка хитлеристка организация в Германия през 30-те и 40-те. (Бел.прев.) ↑

[2] „Ти си луд, Петер!“ (нем.) (Бел.прев.) ↑

[\[3\]](#) Бронетранспортьор (нем.) (Бел.прев.) ↑

БРАЗИЛИЯ

Главното беше Еси. Седях до леглото ѝ винаги, когато излезеше от хирургията — четиринайсет пъти за шест седмици — и всеки път гласът ѝ беше по-тих и тя изглеждаше по-слаба. И през цялото това време имах да върша куп работи: делото в Бразилия вървеше зле, от Завода за храна ме заливаха със съобщения, огънят в мините за храна продължаваше. Но на първо място стоеше Еси. Хариет приемаше нейните команди. Независимо дали бях буден или спях, ако Еси поискаше да говори с мен, тя веднага я свързваше. „О, да, мисис Бродхед, веднага ще те свържа с Робин. Не, не го безпокоиш. Той току-що се събуди“. Или „Тъкмо сега е свободен между две срещи“, или „В момента го виждам да идва от моравата пред Тапанаско море“, или нещо друго, което да покаже, че Еси може веднага да говори с мен, без да ме безпокои. След това отивах в притъмнената стая, загорял от слънцето, усмихнат, спокоен и и казвах колко добре изглежда. Бяха изчистили билиардната ми зала и бяха нанесли в нея цялата хирургическа апаратура, а съседната, библиотеката, бяха изпразнили, за да я пригледат за спалня за Еси. Там тя се чувстваше доста удобно. Или поне така твърдеше.

Всъщност тя въобще не изглеждаше зле. Бяха направили шините и ѝ бяха присадили кости, два или три килограма органи и тъкани. Дори ѝ бяха сложили кожа на гърба — предполагам, че бе трансплантирана нова кожа от някого. Лицето ѝ изглеждаше добре, с изключение на превръзката от лявата страна.

— Здравей, мъжкар — поздравяваше ме тя. — Как е?

— Чудесно, чудесно. Малко загорял — отговарях аз, като навирах муцуна в гушата ѝ. — А ти?

— Чудесно. — Така взаимно се успокоявахме; и не лъжехме, повярвайте ми. Лекарите казваха, че с всеки изминал ден тя се подобрява. И аз чувствах... не зная какво чувствах. Всяка сутрин обаче се разтрепервах от желание. Спях по пет часа на денонощие. Никога не се изморях. Никога през живота си не бях се чувствал по-добре.

Всеки път обаче тя беше по-мършава от предишния. Лекарите ми казаха какво трябва да направя, аз го казах на Хариет и тя препрограмира готварската програма. Така че престанахме да ядем гола салата и бройлери. Никакви закуски само с кафе и сок, а творжници^[1], палачинки с заквасена сметана и кани с топло какао. За обяд — агнешки кавказки пилаф. Печена дива кокошка със сос за вечеря.

— Много ме глезиш, Робин — обвиняваше ме Еси, на което ѝ отговарях:

— Само малко те угоявам. Не мога да понасям мършави жени.

— Да, много добре. Но тази храна не е ли прекалено етническа? Не можеш ли да ме угояваш с нещо, което да не е руско?

— Почакай да видиш десерта — усмихнах се аз. — Малинов сладкиш отгоре с двоен девънширски крем. — От психологически съображения сестрата ме убеди да ѝ поднасям малки порции в големи чинии. Еси старателно си изяждаше всичко и с постепенното увеличаване на порциите започна всеки ден да яде повече. Не преставаше обаче да слабее. Само че сега темпото се намали и в края на шестата седмица лекарите изразиха предпазливо мнение, че положението ѝ може да се счита за стабилно. Почти.

Когато ѝ съобщих добрите новини, тя всъщност беше станала — привързана към разните маркучи под леглото, но можеше да се разхожда из стаята.

— Искам да ти направя бележка относно времето — каза тя, като се пресегна да ме целуне. — Много го пилееш. Прекалено дълго се застояваш у дома.

— Приятно ми е — отговорих аз.

— Много мило от твоя страна — каза тя трезво. — Радвам се, че винаги си около мен, Робин. Но сега, когато вече съм почти здрава, трябва да си гледаш работите.

— Но аз не си губя времето. Добре се справям с всичко, благодарение на комуникационните средства в кабинета. Разбира се, би било чудесно двамата да отидем някъде. Мисля, че никога не си била в Бразилия. Можем да отидем след няколко седмици...

— Не. Не след няколко седмици. И не с мен. Ако трябва да отидеш, моля те, заминавай, Робин.

Колебаех се.

— Е, Мортън смята, че ще бъде полезно.

Тя кимна енергично и извика:

— Хариет? Утре сутринта мистър Бродхед ще пътува за Бразилия. Направи резервация и така нататък.

— Разбрано, мисис Бродхед — отговори Хариет от екрана, поставен до леглото на Еси. Образът ѝ изчезна и екранът потъмня така бързо, както се бе появил. Еси ме прегърна.

— Ще се погрижа в Бразилия да имаш пълна комуникационна връзка — обеща тя, — а Хариет ще бъде инструктирана през цялото време да те информира за моето състояние. Честна дума, Робин. Ако ми потрляваш, веднага ще научиш.

Прошепнах в ухото ѝ:

— Е...

— Тя прошепна над рамото ми:

— Никакво „е“. Уредено е, Робин. Много те обичам.

Алберт ми каза, че всяко радиосъобщение, което изпращам, представлява тънка дълга верига от фотони, подобно на стрела, изстреляна във въздуха. Едно предаване от трийсет секунди с компресирана информация представлява колона, дълга девет километра, в която всеки фотон се движи, по целия си път със скоростта на светлината. Но дори и една такава тънка, бърза стрела пътува сякаш вечно, за да измине 5000 астрономически единици. Кризата, която нарани моята жена, е трябвало да пътува двайсет и пет дни, за да стигне до Земята. Заповедите да престанат да си играят с кушетката са пътували само един ден, преди да се срещнат с втората криза — тази, която ни изпрати Джанин. Лека, наистина. Нашите съобщения с поздравите, които изпратихме на групата Хертер-Хол за пристигането им в Завода за храна, са се разминали с онези техни съобщения, с която ни уведомяваха, че по-голямата част от групата е потеглила за хичиянския рай някъде отвъд орбитата на ПЛУТОН. Сега те вече бяха пристигнали, а съобщението, с което им казвахме какво да направят, бе дошло много след като бяха заминали за хичиянския рай. За първи път две събития, които имаха някаква връзка помежду си, се бяха случили наскоро едно подир друго.

Когато научавахме какъв е техният смисъл, събитията вече бяха остарели с двайсет и пет дена. Колко досадно! Желаех много неща от Завода за храна, но най-много от всичко желаех да имам радиото, работещо със свръхсветлинна скорост. Учудващо беше, че е възможно такова нещо! Когато казах на Алберт, че е спипан натясно, той се усмихна с милата си, скромна усмивка, почеса се с лулата зад ухото и каза:

— Разбира се, Робин, ако имаш предвид изненадата, която чувства човек, когато се окаже, че едно невероятно предположение е факт. Това винаги е било само предположение. Спомни си, че хичиянските кораби можеха да се насочват безпогрешно по подвижни обекти. Това предполага възможност за комуникация с почти мигновена скорост на астрономически разстояния... Следователно има радио, работещо със свръхсветлинна скорост.

— Тогава защо нищо не си ми казал за него? — попитах аз.

Той почеса с обувия си в гуменка крак глезена на другия.

— Това беше само възможност, Робин, с оценена вероятност не повече от нула нула пет. Условие достатъчно, но не и необходимо. Досега просто нямахме достатъчно доказателства.

Можех да бърбям с Алберт по целия път до Бразилия. Но това беше пътуване със самолет на транспортната фирма — самолетите на нашата компанията не са достатъчно бързи за такъв вид пътуване — а аз обичах да мога да гледам Алберт, когато разговарям с него. Ето защо използвах времето, докато пътувах, за да разговарям само с Мортън. И, разбира се, с Хариет, която имаше нареждане да ми се обажда на всеки час, освен когато спях, и да ми дава сведение за състоянието на Еси.

Макар и със свръхзвукова скорост, разстоянието от десет хиляди километра изискваше време, през което можех да свърша много работа. Мортън искаше да му отделям от това време колкото се може повече — главно за да ме накара да се откажа от срещата с Бавър.

— Трябва да се отнесеш съвсем сериозно. Робин — шепнеше той през слушалката в ухото ми. — Бавър се представя от Анжелос, Кариентър и Гатмън, а те са хора с голяма власт и с наистина добри юридически програми.

— По-добра от своята?

Колебание.

— Е... надявам се, не, Робин.

— Кажете ми нещо, Мортън. Ако Бавър няма достатъчно основание за това дело, защо с него се занимават такива влиятелни хора?

Макар че не можех да го видя, знаех, че Мортън ще приеме отбранителния си вид, отчасти извинителен, отчасти обвиняващ, сякаш искащ да каже: „Вие пък, лаици, какво разбирате от това?“

— Позициите му не са толкова слаби, Робин. И досега делото не е в наша полза. То става по-голямо, отколкото очаквахме в началото. Предполагам, че са смятали с техните връзки да закърпят слабите си места... Мисля, че очакват адски голям хонорар. За нас е по-добре да закърпим някои от нашите слаби места, отколкото да търсим такива в Бавър, Робин. Твоят приятел, сенаторът Прагълър, този месец е председател на надзорния съвет. Иди най-напред при него.

— Ще го посетя, но не най-напред — отговорих аз и го изключих, тъй като вече кръжахме за приземяване. Виждах голямата кула на управлението на Гейтуей да засенчва глупавата плоска чиния на Камарата на представителите, а по-нататък, в езерото, ясното отражение на ламаринените покриви на Фрий Таун. Времето ми беше много ограничено. Срещата с вдовеца на Триш Бавър (или съпруг, зависи от гледната точка) беше след по-малко от час, а аз не исках да го карам да ме чака.

Не се наложи. Вече седях на масата във вътрешния двор на хотел „Бразилия Палас“, когато той пристигна. Слаб. Висок. Оплешивяващ. Седна нервно, сякаш страшно много бързаше или имаше належаща нужда да отиде някъде. Но когато му поръчах обяд, цели десет минути разглежда листа и поръча всичко, което беше посочено в него. Салата от прясна сърцевина от палма, малки сладководни скариди от езерото, всичко чак до чудесния ананасов сок с газирана вода от Рио.

— Това е любимият ми хотел — информирах го аз с добронамереността на домакин, докато той обелваше сърцевината на палмата. — Стар. Но добър. Предполагам, че го познавате.

— От осем години живея в Рио, мистър Бродхед.

— О, разбирам. — Не съм знаел къде живее кучият му син; за мен той беше просто едно име, една неприятност. Толкова за туристическите забележителности. Започнах с общите интереси.

— Получих светкавични сведения от Завода за храна докато пътувах за насам. Групата Хертер-Хол постига успехи; намерили са някои чудесни неща. Знаеш ли, че сме идентифицирали четирима от Мъртвите като действителни изследователи от Гейтуей?

— Видях нещо такова по пиезовизията, да, мистър Бродхед. Доста вълнуващо е.

— Повече от вълнуващо, Бавър. То може да промени целия свят... както и да ни направи страхотно богати. — Той кимна с глава, а устата му беше пълна със салата. Продължи да си тъпче устата; не постъпвах добре, като се опитвах да го отклоня от храненето. — Добре — казах аз, — защо не се споразумеем като добри бизнесмени? Искам да оттеглиш това съдебно разпореждане.

Той дъвчеше и гълташе. С пълна вилица до устата, Бавър отговори:

— Зная, че искаш, мистър Бродхед. — И отново натъпка устата си.

Поех бавно една дълга глътка вино и газирана вода и продължих, като контролирах напълно гласа и държането си:

— Мистър Бавър, мисля, че не разбираш какви са проблемите. Нямам намерение да те лишавам от твоето. Просто смятам, че не са ти известни всички факти. Ако не оттеглиш това разпореждане и двамата ще загубим. — Внимателно му изложих целия случай, така както Мортън ми го бе разяснил: намесата на „Гейтуей Корп.“: една необикновена територия; проблемът за изпълнение на съдебни разпореждания, когато разпорежданията, които човек дава, достигат до онези, за които се отнасят, месец и половина след като те са заминали или са направили онова, което са намислили; възможността за постигане на споразумение. — Онова, което искам да кажа — продължих аз, — е, че това наистина е нещо голямо. Достатъчно голямо, за да има и за двама ни. Те ще ни изиграят, Бавър. Ще го експроприират.

Той не престана да дъвче, само слушаше и когато не остана нищо повече за ядене, пийна от чашката си глътка вино и каза:

— Всъщност няма какво да обсъждаме, мистър Бродхед.

— Разбира се, че има.

— Не, ако и двамата не сме на едно мнение — отговори той, — а аз не съм. В някои от нещата, които каза, малко грешиш. Вече няма

съдебно разпореждане. Сега има съдебно решение.

— Което мога да поискам бързо да се преразгледа.

— Да, може би ще можеш, но няма да е бързо. Законът изисква своите процедури, което ще отнеме време. Не желая да правя каквото и да било пазарлък. Триш е платила за всичко онова, което може да се получи. Тъй като тя не е тук, за да защити своите права, предполагам, че аз мога да сторя това.

— Това ще струва твърде много и на двама ни.

— Може би. Моят адвокат е на същото мнение. Той ме посъветва да не се срещам с теб.

— Тогава защо дойде?

Той погледна към останките от обяда си, а после към фонтана в двора. Трима завърнали се от Гейтуей изследователи седяха на края на блестящия басейн заедно с една леко пийнала стюардеса от „Вариг“^[2], пееха и хвърляха трохи от кроасани на златните рибки. Бяха имали голям успех.

— Това е за мен едно разнообразие, мистър Бродхед — отговори той.

От прозореца на апартамента си, разположен високо в новата кула на „Палас“, можех да видя трънения венец на катедралата, блестящ на слънцето. Това беше по-добра гледка от моята правна програма на монитора, която ми създаваше неприятности.

— Може би си предубеден към цялото дело, Робин. Не зная дали разбираш колко дебела става работата.

— Точно това казах на Бавър.

— Не, не това. Робин. Не само „Робин Бродхед, Инк.“, не и само „Гейтуей Корпорейшън“. В това дело е замесено Правителството. Също и сенатори от Гейтуей Конвеншън. Въпросът може да се отнесе дори до Обединените Нации.

— О, хайде, Мортън! Наистина ли може да стигне дотам?

— Разбира се, че може, Робин. Необикновена територия. Твоят приятел, Бавър, също не помага нещата да се уредят. Той е отправил молба към един консерватор да отнеме личните ти и корпоративни акции в тази област с цел по-правилното ръководене на експлоатацията.

Кучият му син. Докато ядяхме храната, която аз бях платил, той сигурно е знаел какво се случва.

— Какво означава тук думата „правилно“? Какво неправилно съм направил?

— Ето ти един кратък списък, Робин. — Той разпери пръсти. — Първо, ти превиши правомощията си, като даде на групата Хертер-Хол по-голяма свобода за действие, отколкото беше замислено, което, второ, доведе до тяхната експедиция до хичиянския рай с всички произтичащи от това последици и по такъв начин, трето, създаде предпоставка за сериозна национална заплаха. Разбираш ли какво означава това? Сериозна заплаха за човечеството.

— Това са глупости, Мортън.

— Това е написано в неговата молба — той кимна с глава, — и, да, може би ще успеем да убедим някого, че са глупости. Рано или късно. Но сега зависи единствено от „Гейтуей Корп.“ дали ще действа или не.

— Кое ще рече, че е най-добре да се срещна със сенатора. — Освободих се от Мортън и повиках Хариет за да я попитам за моята среща.

— Мога да ти дам програмата-секретарка на сенатора — каза тя, като се усмихна и изчезна, за да се появи една твърде непълна анимация на красиво черно младо момиче. Симулацията беше много лоша и съвсем не приличаше на програмите, които ми пише Еси. Но Прагълър беше само обикновен сенатор на Съединените Щати.

— Добър ден — поздрави ме тя. — Сенаторът ме помоли да ви съобщя, че тази вечер ще бъде по работа на Комитета в Рио де Жанейро, но ще бъде щастлив да ви види утре сутринта, когато ви е удобно. Да речем в десет часа.

— По-добре в девет — предложих аз с облекчение. Бях малко раздражен от непредвидената пречка веднага да се срещнем. Но сега разбрах, че той има сериозни основания за това: тенджери с храна и скъпи напитки.

— Хариет? — Когато тя отново се появи, попитах: — Как е мисис Бродхед?

— Без промяна, Робин — усмихна се тя. — Сега е будна и на разположение, ако искаш да говориш с нея.

— Можеш да се обзаложиш, сладко малко електронно дрънкало, че искам — отговорих аз. Тя кимна и се оттегли. Хариет е наистина добра програма; не винаги разбира думите, но може да вземе правилно решение от тона на гласа ми. Така че когато Еси се яви, казах: — С.Я.Лавровна, както виждам, свършила си добра работа.

— Разбира се, скъпи Робин — съгласи се тя важно. Беше станала и бавно пристъпваше. — Също и нашите лекари; сам ще се убедиш.

Като чух това, веднага забелязах. Нямаше ги животоподдържащите маркучи! От лявата си страна имаше гипс, но не беше свързана към никакви системи!

— Мили Боже, жена, какво е станало?

— Може би оздравявам — отвърна тя спокойно. — Макар че е само пробно. Докторите току-що ме откачиха от системите и ще остана така шест часа. След това отново ще ме прегледат. — Изглеждаш адски добре. — За известно време си разменихме новини; тя ми разказа за лекарите, аз за Бразилия, като в същото време внимателно я разглеждах на пиезовизионния екран. Тя продължаваше да стои права и да се протяга, доволна от усещането да бъде свободна, докато това започна да ме тревожи. — Сигурна ли си, че е разрешено да правиш това?

— Казаха ми засега да не мисля за водни ски или танци. Но може би не всичко приятно е забранено.

— Ти, похотлива лейди, нима това, което виждам в очите ти е желание? Достатъчно добре ли се чувстваш за такива работи?

— Доста добре, да. Е, не чак толкоз — уточни тя. — Може би така, както се чувствам обикновено, след като сме прекарали нощта в пиене. Малко крехка. Но мисля, че няма да бъде повредена от един нежен любовник.

— Ще се върна утре сутринта.

— Няма да се върнеш утре сутринта — отсеке тя. — Ще се върнеш, когато свършиш всичките си работи в Бразилия и нито минутка по-рано; иначе няма да намериш партньор, готов да отговори на интимните ти намерения.

Казах ѝ довиждане, изпълнен с нежно очакване.

Трябваша ми двадесет и осем минути, докато се свържа с лекарката, за да проверя казаното от Еси.

Консултацията с нея продължи съвсем малко, защото когато ѝ се обадох, тя тъкмо се връщаше в „Каламбия Медикъл“.

— Съжалявам, че трябва да бъда толкова кратка, мистър Бродхед — извини се тя, докато събличаше сивия си костюм от туид. — След десет минути трябва да покажа на студентите как се зашива нервна тъкан.

— Обикновено ме наричаш Робин, доктор Лийдерман — казах аз набързо успокоен.

— Да, вярно е... Робин. Не се безпокой. Нямам лоши новини. — Докато говореше, тя продължи да се съблича докато остана само по сутиен, преди да си сложи огърлица от морска костенурка и хирургическа престилка. Уилма Лийдерман е хубава жена, макар и на възраст, но аз не бях там, за да отправям похотливи погледи към нейните прелести.

— Но нямаш и хубави новини, нали?

— Засега не. Ти си приказвал с Еси, така че знаеш, сега проверяваме как ще се чувства без системи. Трябва да разберем доколко организмът ѝ е в състояние сам да се справя. Затова ще са ни нужни двайсет и четири часа. Най-малко. Надявам се да са ни нужни.

— Еси каза шест.

— Шест часа за получаване на данни, двайсет и четири часа за пълна обработка. Освен ако данните не са лоши и не трябва веднага да бъде върната на системи. — Говореше през рамо, докато старателно се миеше в малкия умивалник. С разперени ръце, от които се стичаше вода, тя се приближи към комуникационния апарат. — Не искам да се тревожиш. Робин — продължи тя. — Всичко това са рутинни операции. Направени са ѝ сто трансплантации и ние сме длъжни да проверим дали организмът ѝ ще ги приеме. Нямах да позволя да ѝ свалят системите, ако не смятах, че шансовете са поне приемливи, Робин.

— „Приемливи“ не ми звучи много окуражително, Уилма!

— Повече от приемливи, но недей да ме насилваш. Редовно получаваш бюлетини, а и винаги, когато искаш повече информация, можеш да се обърнеш към програмата ми... пък и лично към мен, ако

се налага. Искаш да знаеш шансовете? Две към едно, че всичко ще е добре. Сто към едно, че ако нещо не е наред, то ще може да се оправи. А сега трябва да трансплантирам цял полов орган на една млада дама, която иска да е сигурна, че след това ще може да изпитва удоволствие.

— Мисля, че трябва да се върна при Еси — казах аз.

— За какво? С нищо не можеш да помогнеш; само ще пречиш. Робин, обещах, че няма да допусна да умре преди да се върнеш. — От аудиосистемата се чу тих звън. — Изпълняват моята песен, Робин. Ще говорим по-късно.

Има дни, когато съм център на света и когато зная, че мога да имам достъп до всяка от програмите, написана за мен от моята добра жена и да получа всеки факт, да науча всяко обяснение, да направлявам всяко събитие.

Но има и дни, когато седя пред пулта, главата ми гъмжи от въпроси, но не научавам нищо, защото не зная как да ги задам.

Има и други дни, когато съм изпълнен с толкова много знание, и живот, и дейност, че моментите профучават като мълния; и други дни, когато плувам в застояла вода, а до мен тече буен поток, с който светът бавно се изнизва. Имаше много работа за вършене. Липсваше ми обаче желание за работа. Алберт напираше с новини от хичиянския рай и Завода за храна. Дадох му възможност да се разтовари. Но сведенията достигаха до ума ми без да предизвикат някакъв въпрос или емоция; когато свърши със доклада си, заключенията и интерпретациите на брътвежите на Мъртвите, го изключих. Много се интересувах, но поради някакви причини не точно от това. Наредих на Хариет да възложи на симулацията на моята личност всички рутинни дела и да каже на всички, чийто въпроси търпяха отлагане, да ми се обадят друг път. Изтегнах се на триметровата кушетка с воден дюшек, гледах странния бразилски хоризонт и изпитах желание това да беше кушетката в Завода за храна, свързана с някого, когото обичах.

Нямаше ли да е чудесно? Да можеш да протегнеш ръка към някого, който е много далеч, както Уон беше протягал ръка към цялата земя и да чувстваш това, което чувстваха те, да ги допуснеш до теб, да ги чувстваш в теб? Какво чудесно нещо за влюбени!

При тази мисъл извиках Мортън от моя пулт, за да му наредя да провери възможностите да патентоваме това приложение на кушетката.

Не беше най-подходящата романтична реакция. Проблемът идваше от това, че не бях съвсем сигурен с кого точно исках да се свържа. С милата си жена, така обичана, така нуждаеща се от мен в този момент? Или с някой много по-далеч, с когото беше толкова трудно да се свържа?

Така прекарах в бездействие дългия бразилски следобед; разхлаждане в басейна, изтягане на шезлонга под лъчите на залязващото слънце, богата вечеря в апартамента, допълнена от бутилка вино, а после отново повикване на Алберт, за да го запitam за онова, което всъщност исках да зная.

— Алберт? Къде точно е Клара сега?

Той помълча, докато тъпчеше тютюн в лулата си и като се намръщи, отговори:

— Джел-Клара Моинлин — каза той, — е в една черна дупка.

— Да. И какво означава това?

Отговори ми почтително:

— Трудно е да се каже. Имам предвид, че е трудно да се обясни с две-три думи, а и нямам достатъчно данни.

— Направи всичко възможно.

— Разбира се, Робин. Бих казал, че е в едно отделение на изследователския кораб, който остана на орбита точно под хоризонта на аномалията, с която ти се сблъска... която... — Той махна небрежно с ръка и точно зад него се появи една черна дъска. — Разбира се, която съвпада с радиуса на черната обвивка.

Той се изправи и пхна незапалената си лула в джоба на торбестите си памучни панталони. Взе парче тебешир и написа:

$$2GM / c^2$$

— При тази граница светлината не може да продължи по-нататък. Човек може да си го представи като неподвижен вълнов фронт, зад който светлината не може да проникне. През него не може да се погледне в черната дупка. Отвъд него нищо не може да проникне навън. Символите в горната формула, разбира се, означават гравитация и маса и, разбира се, на такъв печен изследовател като теб не е нужно да обяснявам какво се означава с c^2 , нали? От показанията на уредите на кораба, с който ти се върна, става ясно, че очевидно тази черна

дупка е с диаметър може би шейсет километра, което ще рече, че тя има маса вероятно десет пъти по-голяма от масата на Слънцето. Отегчавам ли те?

— Малко, Алберт — отговорих аз, като се помръднах неловко на водния дюшек. Всъщност не бях сигурен какво точно питах.

— Може би искаш да знаеш дали не е мъртва, Роби — каза той. — О, не. Не мисля, че е мъртва. Около нея има много радиация и бог знае какви напречни сили. Но тя все още не е имала време да умре. Зависима е от ъгловата скорост. Може би дори още не знае, че си заминал. Закъснение на времето, разбираш ли. Това е последица от...

— Наясно съм със закъснението на времето — прекъснах го аз. Чувствах се така, сякаш живеех в това закъснение. — Има ли някакъв начин да разберем?

— Нямаме никаква информацията за черните дупки, Робин — изрецитира той тържествено. — Това ние наричаме закон на Карстър-Уърнър-Робинсън-Хокинг и неговият смисъл е, че единствената информация, която можем да получим за една черна дупка, е за нейната маса, електрически товар и ъглов момент. Друго нищо.

— Освен ако не влезе човек вътре, както направи тя.

— Е, да, Роби — съгласи се той, седна и се залови за лулата си. Дълга пауза, трасирана с облачета дим. — Робин?

— Да, Алберт?

Изглеждаше сконфузен, или по-точно толкова сконфузен, колкото може да бъде един холографски образ.

— Не бях съвсем честен към теб — каза той. — От черните дупки пристига известна информация. Но за да я разгледаме, трябва да навлезем в квантовата механика. А от това няма да имаш никаква полза. Не е подходяща за твоите цели.

Никак не обичам една програма да ми казва какви са моите „цели“.

— Казвай какво знаеш! — заповядах му аз.

— Е... всъщност не знаем много. Датира още от времето на първия принцип на Стивън Хокинг. Той гласи, че в известен смисъл може да се каже, че черната дупка има „температура“... което означава някакъв вид радиация. Някои видове елементарни частици също успяват да се освободят. Но това не е валидно за този вид черни дупки, които те интересуват, Робин.

— От какъв вид черни дупки успяват да се освободят?

— Е, главно от малките. Тези, чиято маса е, примерно, колкото Монт Еверест. Субмикроскопични. Не по-големи от ядрена частица. Те наистина стават горещи — над стотици милиарда градуса по Келвин. Колкото по-малки стават, толкова по-бърз става квантово-тунелният ефект, толкова по-горещи стават те... така продължават да стават все по-малки и по-горещи, докато избухнат. Големите не. При тях става обратно. Колкото са по-големи, толкова повече материя привличат към себе си, за да попълнят своята маса и по-трудно е за протичане на квантово-тунелен ефект. Такава черна дупка, като тази, на която се намира сега Клара, има температура, вероятно, една стомилионна част от градуса по Келвин, което е доста студено, Робин. И през цялото време става все по-студено.

— Значи от такава дупка изскубването е невъзможно.

— Поне на мен не ми е известен начин за това, Робин. Това удовлетворява ли те?

— Засега — казах аз и го отпратих. Остана обаче нещо неясно: Защо когато ми говореше за Клара ме нарече „Роби“?

Еси ми бе написала добри програми, но ми се струваше, че се препокриват. Навремето използвах програма, която се обръщаше към мен с детското ми име. Но това беше психиатрична програма. Реших да кажа на Еси да ги оправи, защото сега наистина не чувствах нужда от услугите на Зигфрид фон Шринк.

Временният офис на сенатора Праглер не беше на кулата на Гейтуей, а на 26-тия етаж в сградата с офиси на законодателите. Един акт на внимание и ласкателство от страна на Бразилския конгрес към колега. Беше два етажа под върха. Въпреки че бях станал призори, пропилях времето си в разходка из още неразсънлия се град. Минавах под надлези, излизах на паркинги. Разхождах се. Все още се намирах в нещо като летаргия.

Праглер ме изведе от това състояние, целият лъснат и зареден с енергия.

— Чудесни новини, Робин! — каза той, като ме въведе в офиса си и поръча кафе. — Боже! Колко сме били глупави!

За момент помислих, че Бавър е прекратил делото. Това само показваше колко глупав продължавах да бъда; онова, за което говореше той, беше последната информация, пристигнала от Завода за храна. Дълго търсените хичиянски книги се оказаха молитвените ветрила които имахме от десетилетия.

— Мислех, че вече знаеш това — извини се той, когато ми разказа всичко.

— Разхождах се — отговорих аз. Беше смущаващо да ми разказва толкова важно нещо, отнасящо се до моя собствен проект. Успях обаче бързо да се овладея. — Струва ми се, сенаторе — казах аз, — че това е голям плюс в полза на отмяната на забраната.

Той се усмихна.

— Знаеш ли, бях сигурен, че ще реагираш така. Всеки би реагирал така. Имаш ли нещо против да ми разкажеш как си го представяш?

— Е, на мен ми изглежда съвсем ясно. Каква е най-голямата цел на експедицията? Информация за хичиянците. И сега научаваме, че тя просто ни залива, само очаква да бъде разчетена.

Той се намръщи.

— Но ние не знаем как да декодираме тази проклети неща.

— Ще научим. Сега, когато знаем какво представляват, ще изнамерим начин да ги разчетем. За нас това ще бъде Откровение. Единственото, което ни трябва, е техника. Трябва да... — Спрях по средата на изречението. Щях да кажа, че ще бъде добре да започнем да изкупуваме всяко ветрило, което се предлага на пазара, но идеята беше прекалено добра, за да се сподели дори с приятел. — Трябва бързо да получим резултати — продължих аз. Работата е в това, че експедицията Хертер-Хол вече не е единственият ни проект, така че всеки аргумент относно националните интереси вече губи тежест.

Той пое чаша кафе от секретарката си — истинска, жива секретарка, която никак не приличаше на програмата му — после вдигна рамене.

— Това е аргумент. Ще го изложи пред комитета.

— Надявах се не просто да го изложиш, сенаторе.

— Ако имаш предвид да се оттегли делото, Робин, трябва да ти кажа, че нямам такава власт. Тук съм само да упражнявам контрол над

Комитета. За един месец. Мога да се върна и да направя страшен скандал в Сената, и вероятно ще го сторя, но повече от това не мога.

— И какво ще прави Комитетът? Ще подкрепи ли искането на Бавър?

Той се поколеба.

— Мисля, че е по-лошо. Мисля, че решението е изцяло да те експроприират. После има думата „Гейтуей Корпорейшън“, което означава, че те ще се хванат за онова, което другите са пропуснали. Разбира се, в дългосрочна перспектива всичко ще бъде компенсирано.

Захлупих чашата от кафето върху паничката.

— По дяволите компенсирането. Мислиш ли, че съм се захванал за това за пари?

Праглер е много близък приятел. Зная, че ме обича и дори мисля, че ми вярва, но лицето му не изразяваше нищо приятелско, когато каза:

— Понякога се чудя защо си се захванал с това, Робин, — За момент той насочи към мен безизразен поглед. Знаех, че знае за мен и Клара, а знаех също, че е бил гост на Еси на Тапан. — Съжалявам за заболяването на жена ти — каза най-после той. — Надявам се, че скоро наистина ще се почувства по-добре.

Отбих се в неговия офис, за да изпратя едно бързо кодирано съобщение до Хариет да предаде на моите хора да организират изкупуването на всяко молитвено ветрило, което им попадне. Тя беше получила около един милион съобщения, които искаше да ми предаде, но приех само едно... това, в което се казваше, че Еси е прекарала спокойно нощта и след около един час ще отиде на преглед. После трябваше да отиде на магистралата и да спра едно такси. Когато казах на шофьора адреса, той ме накара да го повторя, а после дори да му го напиша. Причината не беше лошият ми испански. Не му се щеше да отиде във Фрий Таун.

Минахме покрай старата катедрала, под огромната кула Гейтуей, по задръстения булевард и от там по откритата магистрала; цели два километра. Наоколо всичко беше зелено, санитарен кордон, с който бразилците защитаваха своята столица; но непосредствено зад него беше градът на копторите. Веднага щом влязохме в него, вдигнах стъклото. Израснал съм в мините за храна в Уайоминг и съм свикнал

на двайсет и четири часова смрад, но това беше страхотна воня. Не само мирис на нефт. Миришеше на открити тоалетни, на гниещи сметища... два милиона население живееха без течаща вода в домовете си. Копторите бяха издигнати най-напред като жилища на работниците, които строяха приказно красивия град. Предвиждаше се да ги съборят след изграждането на столицата. Но градът на копторите никога не изчезна. Той бе само легализиран.

Мърморейки си, шофьорът кара почти един километър по тесните улички със скоростта на охлюв. Пътя ни пресичаха бавно движещи се кози и хора. Малки деца бръщолевеха и тичаха заедно с колата. Помолих го да ме закара чак до мястото, където живееше сеньор Хансън Бавър, но преди той да разбере накъде трябва да кара, го видях да седи на бетонните стъпала, поставени пред един ръждив фургон. Щом му платих, шофьорът обърна назад и замина много по-бързо, отколкото бе дошъл, като псуваше на висок глас.

Бавър ме видя, но не стана. Ядеше някаква сладка кифла и не престана да дъвче. Само ме наблюдаваше.

По стандартите на покрайнините жилището му беше царско. Тези стари фургони имаха две или три стаи, а отвън имаше дори малка лехичка, в която растеше нещо зелено. Темето му беше голо и изгоряло от слънцето. Бе облечен с мръсни прерязани памучни джинси и тениска, с някакъв надпис на испански, също мръсна. Той преглътна и каза:

— Бих ти предложил обяд, Бродхед, но тъкмо го привършвам.

— Не желая обяд. Желая да постигнем споразумение. Ще ти дам петдесет процента от моето дялово участие плюс един милион долара в брой, ако прекратиш делото.

Той внимателно поглади темето си. Видя ми се странно, че толкова бързо бе изгорял, защото предния ден не бях забелязал такова нещо — но после разбрах, че не бях забелязал и голото му теме. Бил е с перука.

Облечен така, че да отговаря на средата. По нищо да не се различава. Не ми харесваше държането на този човек, както не ми харесваше и тълпата, която се събираше около нас.

— Може ли да поговорим вътре? — попитах аз.

Не ми отговори. Напъха последната хапка от кифлата в устата си и задъвка, докато ме гледаше.

Това вече беше прекалено. Промъкнах се покрай него и изкачих стъпалата на къщата му и влязох вътре.

Първото, което ме поразя, беше непоносимата воня — беше по-нетърпима, отколкото навън, о, сто пъти по-лошо. Трите стени на стаята бяха заети от наредени до тавана клетки, пълни със зайци. Това, което вонеше, бяха заешки изпражнения — цели килограми. И не само от зайци. Една мършава жена кърмеше бебе, увито в напикани пелени. Не, не жена. Беше момиче; имаше вид най-много на петнайсетгодишно. Тя ме гледаше с уморен поглед, без да спре кърменето.

Значи това беше преданият защитник на паметта на жена си! Не можах да се сдържа и високо се изсмях.

Влизането вътре не беше най-добрата идея. Бавър ме последва, затвори вратата и вонята се усили. Сега вече не беше безразличен, беше бесен.

— Виждам, че не одобряваш начина ми на живот — каза той.

Вдигнах рамене.

— Не съм дошъл тук, за да обсъждам с теб сексуалния ти живот.

— Не. Нито пък имаш право. Ти не би могъл да ме разбереш.

Опитах се да насоча разговора в желаната от мен насока.

— Бавър — казах аз, — направих ти предложение, което ще ти даде повече от онова, което можеш да получиш по съдебен ред и много повече, отколкото имаш някакво основание да се надяваш. Моля те да го приемеш, така че да мога да продължа онова, което върша.

Този път не ми отговори, но каза нещо на португалски на момичето. Тя стана, тихо, уви някакъв парцал около коремчето на детето и излезе на стъпалата, като затвори вратата зад себе си. Бавър каза, сякаш не ме бе чул:

— Триш я няма повече от осем години, мистър Бродхед. Пък аз имам само един живот и зная какви са шансовете ми отново да се съберем с нея.

— Ако можем да измислим как правилно да използваме хнчиянските кораби, може би ще можем да излезем и да намерим Триш — подхвърлих аз. Той обаче не каза нищо, сякаш мислеше, че се опитвам да го изиграя. Казах му още: — Един милион долара, Бавър. Още тази вечер можеш да се изнесеш оттук. Завинаги. С дамата си,

бебето си и дори с зайците си. Пълно медицинско обслужване за всички. Бъдеще на детето ти.

— Казах ти, че няма да можеш да ме разбереш, Бродхед.

Възпях се да не кажа нещо по-силно и само додадох:

— Тогава ми помогни да разбера. Кажи ми онова, което не зная.

Той вдигна една напикана пелена и няколко фиби от стола, на който бе седяло момичето. За момент помислих, че ще прояви гостоприемство, но вместо да предложи на мен, той седна и каза:

— Бродхед, изкарах осем години на социална помощ. Бразилска социална помощ. Ако не отглеждахме зайци, нямаше да можем да хапнем месо. Ако не продавахме кожата, нямаше да мога да си платя автобусния билет, за да отида и се срещна с теб, нито пък да отида до офиса на моя адвокат. Един милион долара не могат да ми платят всичко това, нито пък на Триш.

Продължавах да се владеея, но вонята, както и неговото държане бяха почнали да ми действат на нервите.

Промених стратегията.

— Изпитваш ли някакво състрадание към съседите си, Бавър? Искаш ли те да получат помощ? Ние можем да сложим завинаги край на тази бедност, Бавър, с хичиянската технология. Достатъчно храна за всеки! Хубави жилища!

Отговори ми търпеливо:

— Ти знаеш не по-зле от мен, че първото нещо, което ще се получи от хичиянската технология... от която и да е технология... няма да отиде в копторите, а ще иаправи богатите като теб още по-богати. О, може би рано или късно и това ще стане, но кога? Ще бъде ли навреме, за да има някакво значение за моите съседи?

— Да! Ако мога да направя това да стане по-бързо, ще има!

Той кимна.

— Казваш, че ще направиш това. Зная, че аз ще го направя, ако контролът е в мои ръце. Но защо трябва да ти вярвам?

— Защото ти давам честната си дума, глупава тикво! Защо мислиш, че толкова бързам?

Той се облегна назад и ме погледна.

— Колкото до това — отговори той, — е, да, мисля че зная защо бързаш толкова много. То няма нищо общо с моите съседи или с мен.

Моят адвокат те е проучил много внимателно, Бродхед, и аз зная всичко за твоето момиче от Гейтуей.

Не можех да се сдържа. Избухнах.

— Ако знаеш чак толкова много — изревавах аз, — тогава трябва да знаеш, че искам да я измъкна оттам, където я натиках! И чуй какво ще ти кажа, Бавър. Няма да допусна ти и твоята малолетна курва да ми попречите да опитам!

Изведнъж лицето му почервения като темето.

— А защо не попиташ жена ти какво мисли за онова, което вършиш? — запита той злобно.

— Защо ти не я попиташ? Ако живее достатъчно дълго, за да й се скараш. Върви по дяволите, Бавър! Аз си отивам. Кажи ми как да взема такси? — Той само се изхили. Подло. Минах покрай жената на площадката и излязох, без да се обръщам.

Докато се върна в хотела вече знаех за какво се беше изхилил. Стана ми ясно през двата часа чакане да автобуса на един площад в съседство с откритата тоалетна. Не бих могъл дори да опиша какъв ужас беше пътуването с автобус. Пътувал съм още по-лошо, но никога откакто напуснах Гейтуей. Във фойето на хотела имаше групи хора, които ме гледаха някак странно докато влизах. Разбира се, всички знаеха кой съм. Всеки знаеше за Хертер-Хол, а моята снимка беше показвана до тях по пиезовизията. Не се и съмнявах, че изглеждах особено — изпотен и все още ядосан.

Когато затръшвах вратата на апартамента зад гърба си, екранът беше осеян със сигнали за внимание. Първата ми работа беше да вляза в банята, но през рамо, през отворената врата, извиках:

— Хариет! Задръж за минутка всички съобщения и ми дай Мортън. Еднопосочна връзка. Не искам отговор, искам само да му разпоредя. — В ъгъла на екрана се появи дребното лице на Мортън, изглеждаше нетърпеливо, но готово. — Мортън, току-що се върнах от Бавър. Казах му всичко, за което се сетих, но нямаше никаква полза. Ето защо намери ми частен детектив. Искам да го проуча така, както никога досега не е бил проучван. Кучият му син все трябва някъде нещо да е сгрешил. Искам да го шантажирам. Дори ако е фиш от пътната полиция отпреди десет години; искам за това да го

екстрадират. Заеми се с него. — Той кимна мълчаливо, но не се оттегли, което означаваше, че ще изпълни разпореждането, но има й нещо да ми каже, стига да му разреши. Над него се намираше по-голямото, очакващо лице на Хариет, която отброяваше минутите мълчание, който й бях наложил. Върнах се в стаята и казах: — Добре, Хариет, дай да видим какво имаш да ми съобщиш. Най-напред най-важното, едно по едно.

— Да, Робин, но... — Тя се поколеба, докато правеше бързи оценки. — Има две много бързи, Робин. Първо, Алберт Айнщайн иска да обсъди с теб пленяването на групата Хертер-Хол, очевидно от хичиянци.

— Пленени! Защо, по дяволите, не ми... — Спрях. Очевидно тя не би могла да ми съобщи, тъй като целия следобед нямах никакви комуникационни средства. Хариет не ме остави дълго да размишлявам дълго, а продължи:

— Мисля обаче, че ще предпочетеш най-напред да чуеш рапорта на доктор Лийдерман, Робин. Аз установих връзка и сега тя е готова да говори с теб, на живо.

Това ме спря.

— Давай — казах аз, но знаех, че няма да е нещо добро, щом Уилма Лийдерман искаше да ми докладва лично и на живо.

— Какво има? — попитах, щом тя се появи. Беше във вечерен тоалет с орхидея на рамото. За първи път след нашата сватба я виждах така облечена.

— Не се паникьосвай, Робин — каза тя, — но Еси има малък проблем. Отново е на системи.

— Какво?

— Не толкова зле, колкото ти изглежда. Будна е съзнание е, не чувства болка, състоянието й е стабилно. Можем да я поддържаме така вечно...

— Но?

— Но организъмът й отхвърля бъбрека и тъканта около него не се възстановява. Има нужда от много нови донори за трансплантация. Преди около два часа имаше уремична криза и сега е на двацет и четири часова диализа. Това обаче не е най-лошото. В нея са трансплантирани толкова много неща от толкова много различни донори, че сега автоимунната й система е блокирана. Трябва по

някакъв начин да вземем от нея тъкан за определяне на съвместимост и дълго време трябва да бъде с подтисната имунна система.

— По дяволите! Това си е чисто средновековие.

Тя кимна.

— Обикновено успяваме да постигнем стопроцентова съвместимост, но не ѝ с Еси. Този път не. Най-напред, знаеш, че тя има рядко срещана кръвна група. Тя е руския и в тази част на света не се срещат хора от този тип, така че...

— За бога, вземете някой от Ленинград!

— Тъкмо се канех да ти кажа. Проверихме всички световни банки за тъкан. Можем да използваме нещо много близко. Наистина близко. Но при сегашното ѝ състояние все още съществува известен риск.

Погледнах я внимателно и се опитах да се ориентирам от тона ѝ.

— Искаш да кажеш, че може да не го преодолее?! — Тя леко поклати глава. — Да умре? Не ти вярвам! За какъв дявол е пълното здравно обслужване?

— Робин... тя вече беше умряла от това, ти знаеш. Трябваше да я реанимираме. Шокът, който може да преживее, има граница.

— Тогава по дяволите операцията! Ти каза, че в това състояние е стабилна!

За момент Уилма погледна към свитите в скута си ръце, след това към мен.

— Тя е пациентът, Робин, а не ти.

— Какво ще рече това?

— Че тя има право да реши. И тя вече реши, че не иска да живее, ако вечно ще бъде привързана към системи. Утре сутринта ще се опитаме отново да говорим с нея.

Седях и гледах вцепенен в бокса дълго след като Уилма Лийдерман беше изчезнала и търпеливата ми секретарска програма отново се беше появила, мълчаливо очакваща нареждания.

— Хм, Хариет — промълвих най-сетне аз, — искам довечера да отпътувам.

— Да, Робин — отговори тя. — Вече съм направила резервация. Тази вечер няма директен полет, но има един, с който можеш да се прекачиш в Каракас и да пристигнеш в Ню Йорк в пет часа сутринта. Операцията не е планирана преди осем.

Тя се оттегли в мълчаливо очакване. Нацупеното глупаво лице все още беше в десния долен ъгъл на бокса, дребно и укоряващо. Мълчеше, но от време на време се окашляше или преглъщаше, за да ми напомни, че чака.

— Мортън — казах аз, — не ти ли казах да изчезнеш?

— Не мога да сторя това, Робин. Не докато имам нерешена дилема. Ти ми разпoredи за Бавър...

— Адски прав си. Ако не мога да се справя с него по този начин, може би просто ще го убия.

— Не трябва да се тревожиш — бързо каза Мортън.

— Има съобщение до теб от адвокатите му. Решил е да приеме твоето предложение.

Опулих се от изненада.

— И аз не мога да го разбера, Робин, нито пък неговите адвокати — побърза да сподели Мортън. — Те са много разстроени. Но има съобщение лично до теб; може би то изяснява случая.

— Какво е то?

— Цитат: „Може би в крайна сметка той разбира всичко“. Край на цитата.

В объркания си живот, който при това бе много дълъг, съм имал много объркани дни, но този беше специален. Напълних ваната с гореща вода и се киснах половин час, опитвайки се да забравя всичко. Усилието не се увенча с успех.

До отлитането на самолета за Каракас оставах три часа. Не знаех какво да правя с това време. Не че нямах работа. Хариет се опитваше да ангажира вниманието ми — Мортън искаше да потвърди договора с Бавър Алберт — да обсъдим биоанализа от хичиянските екскременти, които някой бе събрал. Всеки желаше да говори с мен за всичко. Не исках да разговарям с никого. Бях затънал в моето забавено време и наблюдавах как светът профучава. Но той не профучаваше, той пълзеше. Не знаех какво да направя с това. Добре беше, че Бавър смяташе, че разбирам нещата толкова добре. Чудех се по какво съдеше, че разбирам.

След известно време успях да събера достатъчно енергия, за да накарам Хариет да ми представи някои от обаяданията, и взех

решения по спешните. Известно време след това се занимавах с купичката с мляко и бисквитите, като в същото време слушах новините. Имаше много коментари но пленяването на групата Хертер-Хол от хичиянците, но Алберт щеше да ми каже много повече от новинарите от пиезовизията.

Тогава си спомних, че Алберт искаше да говори с мен и се почувствах по-добре. Това ми даде смисъл и цел за живот. Имах някого, на когото мога да крещя.

— Малоумнико — изкрещях аз, когато се появи неговият образ, — магнитните ленти са отпреди едно столетие. Как не можа да ги разчетеш?

Той ме погледна спокойно изпод рунтавите си бели мустаци.

— Имаш предвид така наречените „хичиянски ветрила“, нали, Робин? Разбира се, че сме се опитвали много пъти. Дори подозирахме, че може да има синергия, така че опитахме едновременното въздействие на няколко магнитни полета, постоянно и променливо, променливи с различна честота. Опитахме дори едновременно микровълнова радиация, макар че тя се оказа неправилна...

Все още бях вгълбен, но не толкова, за да не доловя загатнатото.

— Искаш да кажеш, че може да има и правилна?

— Разбира се, Робин — усмихна се той. — Веднъж получихме добра следа от уредите на Хертер-Хол чрез просто удвояване на честотата на радиацията. Същата микровълнова радиация, с която е обгърнат Заводът за хана, поток от няколко микровата елиптично поляризирана микровълна с дължина един милион ангщърмома. И тогава получихме сигнал.

— Просто удивително! И какво получихте?

— Хм — каза той, като се пресегна за лулата си, — всъщност не много, още не. Това е съхранена и временно зависима холограма, така че онова, което получихме представлява някакъв накъсан облак от символи. И, разбира се, не можем да прочетем никой от тези символи. Представяват хичиянски език, разбираш ли? Засега това си е чиста криптография^[3], така да се каже. Единственото, което ни е необходимо, е Розетският камък^[4].

— Колко дълго?

Той вдигна рамене, разпери ръце и намигна.

Замислих се за момент.

— Добре, нека спрем дотук. Нещо друго. Искам да разчетеш от юридическата ми програма всичко по въпроса — честоти на микровълната, схеми, всичко. Там някъде трябва да се намира патентът, който търся.

— Разбира се, Робин. Хм. Искаш ли да чуеш нещо за Мъртвите?

— Какво за Мъртвите?

— Е — отговори той, — не всичките от тях са били живи същества. В тези запамятаващи чипове има някакви доста странни малки интелекти, Робин. Мисля, че те може би са онова, което ти наричаш Древните.

Почувствах как по гърба ми полазиха мравки.

— Хичиянци?

— Не, не, Робин! Почти хора. Но не съвсем. Не могат да си служат добре с езика, особено онези, които изглежда са най-ранни и бас ловя, че не можеш да предположиш необходимото компютърно време за анализиране и преобразуване на казаното от тях, за да се получи нещо смислено.

— Боже Господи! Това ще бъде истинско предизвикателство за Еси, когато... — Спрях. За момент бях забравил за Еси. — Е — казах аз, — това е... интересно. Какво друго имаш да ми казваш?

Всъщност друго нищо не ме интересуваше. Бях изразходвал последната капка адреналин. Оставих го да ми разкаже останалото, но по-голяма част от него мина покрай ушите ми. Знаеше се, че трима души от групата Хертер-Хол били пленени. Хичиянците ги завели в някаква зала с форма на вретено, из която имало разхвърляни някакви машини. Камерите продължавали да изпращат кадри, но нямало нищо интересно. Мъртвите били полудели. За Пол Хол нищо не се знаело; може би все още бил на свобода. Може би все още бил жив. Връзката по радиото на Мъртвите и Завода за храна продължавала да функционира, но не се знаело докога... дори и да има какво да ни се съобщи. Органичната химия на хичиянците била доста изненадваща, в смисъл, че не била толкова различна от човешката, колкото би могло да се предполага. Оставих го да приказва докато сам спря, но не го подканих да продължи, а включих развлекателния канал по пиезовизията. Двама комедианти се разсмиваха един друг. За нещастие говореха на португалски. Нямах значение. Имах за убиване още цял час и останах на канала. Ако не друго, можех да се наслаждавам на

хубавата бразилка, с украшение в косата, прилично на плодова салата, чието оскъдно облекло двамата смешници смъкваха всеки път, когато минаваха покрай нея, кикотейки се.

Сигналната лампа на Хариета светна ярко червено.

Преди да реша да отговоря, картината на пиезовизията се смени и един строг глас каза нещо на португалски. Не можах да разбера нито дума, но разбрах картината, която се яви веднага след това.

Заводът за храна останал без суровина; кадърът бил сниман от Хертер-Хол при приближаването им до дока. И в късите изречения, произнесени от говорителя, имаше две думи, които може би бяха „Петер Хертер“.

Може би бяха.

Бяха.

Картината не се смени, но се чу глас, който беше гласът на Хертер — гневен и суров:

— Това съобщение — каза той, — трябва незабавно да се предаде по цялата мрежа. То представлява двучасово предупреждение. След два часа ще причиня едноминутна нервна криза като легна в кушетката и изстрелям необходимите вълни. Казвам ви, за да вземете предпазни мерки. Ако не сторите това, вината ще е ваша, не моя. — Той почака един момент, а после резюмира: — Запомнете, имате два часа след сигнала, който ще подам. Не повече. Малко след това ще ви кажа причината за това, както и онова, което искам по право, ако не желаете кризата да се повтаря многократно. Два часа. Начало... сега.

Гласът спря.

Говорителят отново се появи, като говореше на португалски; изглеждаше изплашен. Нямаше значение, че не можех да разбера какво казва.

Бях разбрал онова, което бе казал Петер Хертер. Той беше поправил кушетката на сънищата и се канеше да я използва. Не от незнание, като Уон. Не и от любопитство, като Джанин. Той се канеше да я използва като оръжие. Той държеше в ръцете си оръжие, насочено към цялата човешка раса.

Първата ми мисъл беше: „Край на сделката с Бавър“. Сега хората от „Гейтуей Корп.“ несъмнено щяха да сложат ръка върху всичко и аз не можех да ги виня за това.

- [1] Питки с прясна извара. (Бел.прев.) ↑
- [2] Бразилски авиолинии (Бел.прев.) ↑
- [3] Наука за тайнописа (Бел.прев.) ↑
- [4] Каменна плоча, открита през 18 век, помогнала за разчитането на египетските йероглифи (Бел.прев.) ↑

НАЙ-ДРЕВНИЯТ

Най-древният бавно се разбуди, орган подир орган. Най-напред външните пиезофонични рецептори^[1]. Можеха да бъдат наречени „уши“. Те винаги бяха включени, в смисъл, че до тях винаги достигаше звук. Техните малки, износени кристали се свиваха при трептене на въздуха и когато звуковата вълна съответстваше на името, с което децата се обръщаха към него, те преминаваха една преграда и активираха онази част, която съответстваше на периферната му нервна система.

В този смисъл Най-древният още не се беше събудил, но се събуждаше. Неговите истински уши, вътрешните, които анализираха и интерпретираха звука, оживяха. Чиповете му за разпознаване анализираха сигналите.

Най-древният чу гласовете на децата си и разбра онова, което казваха. Но само повърхностно, без нужното внимание, така както неразсънлият се човек долавя бръмченето на муха. Още не си беше „отворил очите“.

На тази фаза той взе някои решения. Ако намесата беше оправдана, той щеше да разбуди още чипове. Ако беше нещо незначително — не. Един заспал човек може да се разсъни достатъчно, за да размаже някоя муха. Когато събудеха Най-древния по някаква незначителна причина, той „размазваше“ децата си. За тях не беше лесно да го събудят. Но ако решеше да се разсъни повече, било да извърши нещо, било да накаже някого за събуждането, Най-древният активираше главната си външна оптика и с нея цял куп информационно-обработващи системи и близки памети. Тогава вече беше напълно разсънен, подобно на човек, който след дрямка гледа към тавана.

Вътрешните часовници на Най-древния му казваха, че дрямката е била съвсем кратка. По-малко от десет години. Ако причината за това събуждане не беше достатъчно основателна, някой трябваше да бъде наказан.

Дотогава Най-древният ще е възприел напълно всичко заобикалящо го, всички тях. Неговата вътрешна телеметрична система получаваше съобщения за състояние от всичките си дистанционни сензори, от цялата десет милиона тонна маса, на която живееха той и неговите деца. Близката му памет получаваше информация от сто входа: думите, които го бяха събудили; образът на трите пленника, които децата му току-що бяха довели при него; повредата в ремонтната техника в секция 4700-А; фактът, че имаше необичайна активност между запаметените интелекти; температурите; тяговите моменти. Далечната му памет, макар и латентна, при нужда също беше достъпна.

Пред него стоеше най-умното му дете. По бузите и по горната му устна се стичаха капчици пот. Най-древният разбра, че това беше новият вожд, по-нисък и по-млад от онзи, който си спомняше отпреди десет години; на врата си той носеше огърлица от свитъци, които символизираха неговия пост. Най-древният насочи основните си външни леци към него, което беше сигнал да говори.

— Пленихме натрапници и ти ги докарахме — каза вождът и добави разтреперан: — Добре ли постъпихме?

Най-древният насочи цялото си внимание към пленниците. Единият от тях не беше натрапник, а момчето, което той беше разрешил да се роди преди петнайсет години, сега почти мъж. Другите двама обаче бяха чужденци, а и двамата бяха жени. Това предоставяше една възможност, която заслужаваше да се обмисли. Когато по-преди бяха дошли други натрапници, той бе пропуснал възможността да създаде двойка за разплод, докато не стана късно. А после те престанаха да идват.

Това беше шанс, който Най-древният някога бе пропуснал и който му бе послужил като ужасен урок. Сега не трябваше да допусне предишната грешка. Най-старият разбираше, че през последните хиляда години неговите преценки не винаги бяха правилни, мненията не бяха така категорични. Той остаряваше. Допускаше грешки. Най-древният не знаеше какво наказание ще трябва да понесе за сторените грешки и не искаше да мисли за него.

Той започна да обмисля решения. Обърна се към далечната си памет за прецеденти и перспективи и научи, че има задоволителен брой алтернативи. Той активира мобилните си и манипулационни

ефектори^[2]. Голямото му метално тяло се повдигна на своите опори, премина покрай вожда и се насочи към помещението, в което бяха затворени натрапниците. Докато се движеше, той чу как децата му ахнаха от изненада. Няколко от най-младите, които никога не го бяха виждали да се движи, бяха ужасени.

— Добре сте сторили — отговори най-послед той, при което от много усти се чу въздишка на облекчение.

Най-древният не можеше да влезе в стаята поради своя ръст, но пъхна дългите си осезатели от мек метал и докосна пленниците. За него беше без значение, че те пицяха и се бореха. В този момент се интересуваше само от тяхното физическо състояние. То беше много удовлетворително: двама от тях, включително момчето, бяха много млади и следователно можеха да се използват много години. В каквато и форма да пожелаеше да ги ползва. Всички изглеждаха в добро здраве.

По време на тези опипвания те пицяха и ругаеха на онзи неприятен език, който бяха използвали техните предшественици. Най-древният не разбираше нито дума. Това обаче не беше истински проблем, защото винаги можеше да разговаря с тях посредством съхранените в далечната памет интелекти на предшествениците. Дори и собствените му деца през столетията развиваха свой език, поради което той не би могъл да разговаря с тях, ако не запазваше един или двама от тях от всяка дузина поколения като преводачи — обикновени преводачи, защото децата на Най-древния, за съжаление, изглежда не ставаха за нищо друго. Така че такъв проблем можеше лесно да се реши. При това фактите бяха благоприятни. Факт: екземплярите бяха в добро състояние. Факт: очевидно те бяха интелигентни, в смисъл, че умееха да използват инструменти и дори технологии. Факт: той можеше да ги използва в съответствие с тяхната пригодност.

— Хранете ги. Пазете ги. Чакайте допълнителни инструкции — изкомандва той децата, отрупани около него. После Най-древният спусна по-надолу по телата външните си рецептори, за да добие представа как може да използва натрапниците за продължаване на заповедите, които лежах в основата на дългия му живот.

Като личност, съхранена в машина, очакваната нормална продължителност на живота на Най-древния беше много голяма — може би няколко хиляди години — но недостатъчно голяма, за да

изпълни своите планове. Тази продължителност той бе увеличил чрез разтягането ѝ. В режим на очакване той почти не старееше. Така Най-древният прекарваше по-голяма част от времето при минимална мощ, неподвижен. Той просто чакаше, докато неговите деца осъществяваха неговите идеи и астрофизическите събития навън бавно протичаха във времето.

От време на време той се събуждаше при импулс от вътрешните си часовници за извършване на проверка, корекция, поправка. Друг път го събуждаха децата му, Те бяха инструктирани да правят това само при нужда а много често (макар и не толкова често по всеки друг стандарт освен неговия) възникваше такава нужда.

Имаше време, когато Най-древният е бил същество от плът и кръв, такова живо същество, каквото бяха сегашните му деца или пленниците, които му бяха довели. Вярно, че това време беше много кратко, по-малко от един сън — от момента, когато беше издърпан изпод изпотените и напрегнати слабини на майка си до ужасния край, лежащ безпомощно, докато ужасните игли наливаха сън във вените му, а остриите ножове очакваха да му направят трепанация. Когато искаше, той си спомняше съвсем ясно краткия живот и дългия псевдоживот след него, при условие, че можеше да си спомни къде да потърси в своите памети. Но не винаги можеше да си спомни. Твърде много информация имаше в неговите памети.

Най-древният нямаше ясна представа колко много памети имаше, или колко време беше минало по един или друг начин. Или дори къде се бяха случили нещата. Мястото, където живееше той и неговите деца, беше „тук“. Онова сигурно място, което фигурираше толкова много в неговите мисли, беше „там“. Всичко останало във Вселената беше просто „някъде другаде“ и той не си правеше труда да уточни местата при тяхната връзка едно с друго. Откъде бяха дошли натрапниците? Оттам или от някъде другаде? Нямаше значение откъде точно. Къде беше източникът за храна, който момчето посещаваше? Някое друго другаде. Откъде бяха дошли неговите хора много векове преди той самия да се бе родил? Нямаше значение. Централното тук съществуваше от много, много отдавна... по-отдавна, отколкото би могъл да разбере дори и самият Най-древен — той. „Тук“ беше пътувало през пространството откакто беше построено, оборудвано и изстреляно; „тук“ беше видяло много раждания и умирения — почти

пет милиона — макар че никога на него не бе имало повече от петстотин живи същества и рядко повече от няколко десетки. „Тук“ беше видяло постоянни бавни промени през всичкото това време. Новородените бяха все по-големи, по-меки, по-дебели и по-безпомощни. Възрастните бяха по-високи, по-бавни, по-малко окосмени. „Тук“ често бе виждало също и бързи промени. В такива времена децата бяха съветвани да събуждат Най-древния.

Понякога промените бяха политически, защото тук бе имало хиляда различни социални системи, една подир друга. Едно-две поколения, дори столетия, съществуващата култура беше чувствена и хедонистична, или пък пуритански строга; когато един индивид беше деспот или божество, или когато никой изобщо не стоеше над другите. Никога не беше имало демократична република като тези на Земята... Тук не беше достатъчно обширно, за да има представително правителство... И само веднъж бе имало общество, разслоено по расов признак. (То завърши с въстание на по-нисшите със сивокафява козина срещу по-висшите със шоколадова козина, които бяха изтребени завинаги.) Тук беше имало много идеологии и различна нравственост, но само една религия... поне през последните много хилядолетия. Всеки имаше само по една стая, когато неговият жив бог почиваше между децата през всичките дни на техните животи и се събуждаше да накаже или похвали някого.

През много ери тук нямаше изобщо никакви истински хора, само сбор от объркани полуусещаци същества, изправени пред чудесата, които бяха създадени, за да ги направят умни. Процесът се оказа успешен. Само че бавен. Изминаха стотици хиляди години преди някой от тях да успее да разбере дори самата концепция на писмото и почти още половин милион години, преди да можеше да му се повери да върши някаква работа. Тази чест се бе паднала на самия Най-древен. Тя не беше приета добре. Оттогава насам никой не я получи.

Беше се провалил; Най-древният знаеше. По някакъв начин той се беше провалил. Къде бе сбъркал?

Без съмнение бе направил всичко, което бе по силите му! Винаги е бил, особено през първите няколко столетия на своя втори живот в машинно тяло, много старателен и внимателен в контрола на всяка постъпка на децата си. Когато правеха нещо лошо, той ги наказваше.

Когато правеха нещо добро, ги награждаваше. Винаги удовлетворяваше техните потребности.

Но може би тъкмо тук бе сбъркал. Много, много отдавна се бе събудил с ужасна „болка“ в металната черупка, която обитаваше. Не беше телесна болка, а сензорен сигнал за неприемлива физическа повреда; беше доста тревожна. Ужасени наоколо се бяха събрали децата му, всички крещяха едновременно и му показваха посеченото мъртво тяло на една млада жена.

— Беше полудяла! — крещяха те. — Опитваше се да те разруши.

Най-древният извърши бърза проверка на системите и установи, че повреда не е сериозна. Беше някакъв вид експлозив, който бе отнесъл няколко от ефекторите му и беше повредил някои контролни гнезда; нищо, което да не може да бъде поправено. Искаше да знае защо тя бе направила това. Забавиха се с отговора, защото бяха ужасени, но все пак му казаха:

— Тя искаше ние да те разрушим. Каза ни, че ти ни дискредитираш, и че ние не бихме могли да растем без теб. Молим да ни простиш! Ние знаем, че сбъркахме като не я убихме по-рано!

— Вие сте сбъркали — каза Най-древният, — че сте я убили. Ако между вас отново се появи такава личност, веднага ме събудете. Ако се наложи, може малко да се понакаже. Но да не се убива.

И тогава... не беше ли няколко столетия по-късно? Струваше му се като един миг. И тогава дойде момент, когато не го събудиха когато трябваше. Защото една дузина поколения не бяха спазвали законите, бяха нарушавали репродуктивните норми, докато общия брой на живите му деца бе спаднал на четири, преди да се решат да поемат риска да нарушат неговото спокойствие и го събудят. Е, бяха почувствали, че са сбъркали. Това почти туряше край на всичките му планове, защото само един от четирите беше жена и тя бе почти към края на фертилната си възраст. После той прекара една дузина години от живота си нащрек, събуждайки се нервен през няколко месеца, възпитаващ, обучаващ... заплашващ. С помощта на система от биологически знания, съхранена в най-старите му памети, той беше осигурил двете бебета, които жената успя да роди, да бъдат също женски. Със сперма, запазена от ужасените мъже, той успя да поддържа генния фонд разнообразен. Но това беше много малко. А

някои неща бяха изгубени завинаги. Никакъв убиец не беше изпратен срещу него. Де да беше изпратен! Никой друг като него не се появи.

Най-древният разбра, че няма никакви реални шансове да се появи такъв от неговите деца. Ако беше възможно, досега щеше да се случи. Беше му минало времето. Оттогава, за един период от четвърт милион години, се бяха родили и умрели десет хиляди поколения негови деца.

Когато Най-древният отново се размърда, всичките му деца скочиха; знаеха, че ще действа. Не знаеха обаче какви действия ще предприеме.

— Ремонтните механизми в коридори 4700-А да се сменят — каза той. — Трима майстори да се погрижат за това. — Чу се приглушен шепот на облекчение от седемдесетината възрастни — винаги най-напред идваха наказанията, а ако първите му нареждания не бяха за наказания, то значи такива изобщо нямаше да има. Този път. Тримата майстори, които посочи вождът, не се чувстваха толкова облекчени, защото за тях това означаваше няколко дни тежка работа, в пренасяне на ръка на новите машини до зелените коридори и връщане на старите за поправка; но поне можеха да бъдат настрана от ужасното присъствие на Най-древния.

— Мъжът натрапник и по-старата жена трябва да бъдат затворени заедно — каза той. Ако ще се плодят, най-добре е да се захващат с това още сега и да започнат с по-старата жена. — Някой от вас, оцелелите, има ли опит? — Три от децата неохотно пристъпиха напред. — Един от вас ще обучи по-младата жена — разпореди той. — Има ли някой от оцелелите с опит в обработване на натрапници за съхранение?

— Аз обработих последните двама — каза вождът. — Някои от онези, които ми помагаха, също са живи.

— Погрижи се тези умения да се запазят — нареди Най-древният. — Ако някой от вас трябва да умре, той трябва да бъде обработен от другите; затова е необходимо да се обучат още. — Това се правеше за удобство. Ако се изгубят тези умения — а животът на тези същества беше толкова кратък, че някои умения се бяха изгубили докато той беше в латентно състояние — щеше да се наложи да

разпореди някои от тях да се обучават в мозъчна хирургия върху други, за да бъдат подготвени, в случай, че решеше, че и тези натрапници трябва да бъдат съхранени. Като продължи по-нататък със списъка от приоритети, той даде допълнителни инструкции. Изсъхналите и хилави растения трябва да се подменят. Всички разрешени места трябва да се посещават най-малко един път месечно. И тъй като бебетата и малките бяха само единайсет, през следващите десет години ежегодно трябва да се раждат най-малко по пет бебета.

След това Най-древният намали активността на външните си рецептори, зае мястото си в централните комуникационни терминали и започна да рови в най-старите си памети. Из цялото централно вретено децата бързаха да свършат възложените им от вожда задачи. Половин дузина отидоха да копаят насажденията и лозите и да подменят изсъхналите растения, други при пленниците, трети се заловиха с домакински работи, четвърти в квартирите си, да се оплождат. Ако имаха други планове, те бяха отложени. При това си събуждане Най-древният не беше недоволен от децата си, но на него и през ум не му мина да се запита дали те бяха доволни от него.

Грижите му бяха другаде.

Въпреки намалената активност на външните рецептори Най-древният не почиваше. Той сверяваше тези нови фактори със справочната памет. Имаше промяна. Промяната беше опасна. Промяната предоставяше и благоприятни възможности, ако се използваше правилно. Тя можеше да се използва за постигане на неговите цели и не биваше да се допусне да попречи на това. Беше решил непосредствените и тактически задачи. Сега вниманието му беше насочено към стратегическите и крайните.

Той се обърна към най-старата си памет. Някои от паметите представляваха събития много отдалечени във времето и пространството; те бяха страшни дори за Най-древния. (Как се бе решил на такава дързост!) Някои бяха съвсем отскоро и въобще не бяха страшни — например съхранените интелекти, които момчето наричаше „Мъртви“. В тях нямаше нищо страшно. Но пък колко досадни можеха да бъдат те.

Когато тук се появиха натрапници за пръв път, окаяни изгнаници в малки кораби, Най-древният изпита за момент ужас. Кои бяха те?

Дали не бяха господарите на които той се стараеше да служи, дошли тук да го накажат?

Бързо разбра, че не бяха. Или пък бяха някаква порода слуги на господарите, от които той можеше да се научи как по-добре да служи? И такива не бяха. Бяха авантюристи. Тук бяха дошли случайно със стари, изоставени кораби, които не знаеха как да управляват. Селекторите на курс сами се бяха неутрализирали и тъй като бяха предназначени да дойдат тук, бяха пристигнали за ужас на съществата в тях.

Оказа се, че не са дори интересни. Когато се появиха, той прекара много дни от живота си с тях, най-напред с един, после с още един самотен авантюрист, а след това с група от трима. Общо бяха двайсет в девет кораба, без да се смятат децата, които бяха родени тук, и никой от тях не оправдаваше създаваните неприятности. За първите няколко той веднага бе жертвал децата си, за да постави техния интелект в машини, с които можеше по-добре да общува. За другите бе разпоредил да се запазят, дори да им се разреши свободно да се разхождат, тъй като му мина през ума, че те могат да бъдат по-интересни ако водят независим живот в неизползваните места тук. Беше им дал всичко, което сметна, че им е необходимо. Някои бяхе дарил дори с безсмъртие, така както той самият беше направен безсмъртен... докато от децата му по-малко от едно на сто хиляди получаваше безсмъртие. Това бе разточителство. Живи и капризни, или съхранени за вечността, неприятностите от тях бяха по-големи от ползата. Те донесоха болести на децата му и някои от тях умряха. Но и те също се заразиха от неговите деца и някои от натрапниците също умряха. А и не се съхраняваха добре. Правилно програмирани с неговите далечни паметни по машинно-управлявани техники, които бяха използвани преди хиляди столетия и на които бе обучил своите деца, те функционираха зле. Чувството им за време беше несъвършено. Техните отговори при запитване бяха непоследователни. Големи части от тези паметни бяха изгубени. Някои от тях изобщо не можеха да се прочетат. Причината не беше в техниките; те просто си бяха несъвършени.

Когато самият Най-древен беше направен безсмъртен, когато още беше от плът и кръв, той се събуди със съвсем същата си идентичност. Всичките му знания и умения бяха дублирани в

машинната памет. Така беше и с неговите деца, които той, през съвсем произволни интервали от време, решаваше да направи безсмъртни. Така беше и с предшествениците му от плът и кръв, толкова отдавна, че дори неговата възраст беше нищожна в сравнение с тях. Така беше и с онези други съхранени паметни, с които не обичаше да се консултира.

Но с натрапниците не се получаваше. Имаше нещо сбъркано в биологичния им състав. Тяхната памет се записваше несъвършено, а достъпът до нея беше несигурен и дори понякога той си мислеше да ги изтрие. Бе захвърлил тези малки сферични паметни и системите за тяхното четене в отдалечената периферия на „тук“ и децата му никога не отиваха близко до тях. Най-сетне реши да ги запази от най-обикновена пестеливост. Можеше да дойде време, когато да му потрябват.

Сега може би беше настъпило това време.

С чувство на отвращение и нежелание, като човек, който се пресяга в помийната яма, за да извади изпуснат скъпоценен камък, Най-древният отвори пътищата, които го свързваха със съхранените паметни на натрапниците.

И се ужаси.

Три от децата, които караха Джанин по кривината на вретеното, видяха, че ефекторите на Най-древния потрепват и външните лещи се отварят. Те се спънаха и спряха в очакване да видят какво ще последва.

Нищо не последва. Ефекторите отново се успокоиха. Лещите минаха в състояние на очакване. След минутка децата се събраха и задърпаха Джанин към металната кушетка.

Вътре в металната си обвивка Най-древният беше получил най-големия шок от много време насам. Някой се намесваше в неговите паметни! Те не само бяха объркани. Винаги са били такива; по-лошо — те сега бяха в някои отношения по-нормални, или поне по-ясни, сякаш нещо се опитваше да ги препрограмира. Те имаха входове, които той никога не бе използвал. Съдържаха паметни, които никога не бе споделял с тях. Това не бяха паметни, които можеха да изплуват от миналите им животи. Бяха нови. Говореха за организирано знание в мащаби, които правеха собствените му мащаби да бледнеят. Космически кораби и машини. Живи интелекти от десет милиарда

души. Машинни интелекти, които бяха бавни и дори почти глупави по неговите стандарти, но имаха на разположение невероятен капацитет. Нищо чудно, че беше реагирал физически като човек, шокиран от ужас.

Запаметените натрапници по някакъв начин бяха влезли в контакт с културата, от която бяха дошли.

За Най-древния не беше трудно да научи как бе постигнат този контакт. Оттук до Завода за храна по отдавна неизползуваната комуникационна мрежа. Тази връзка беше интерпретирана и обработена на Завода за храна от страшно груби машини. Предадена по дългия път до планетите, които се въртяха до най-близките звезди, посредством пълзящи със скоростта на светлината електромагнитни импулси. Достойно за съжаление! Докато не се замислиш колко много информация бе предадена всеки път. Най-древният приличаше на хидроинженер, прикован към фундамента на язовира на хидроелектроцентраля, който наблюдава тънка като игла водна струйка да блика стотици метри нагоре във въздуха от една невидима с просто око дупчица. Количеството е незначително. Но така силно бликащата струя от една толкова малка дупчица говореше за налягането на огромната маса в язовира.

А струйката вървеше в двете посоки.

Най-древният си призна, че беше проявил небрежност. При разпитването на натрапниците, за да разбере какво знаят те, той им беше позволил да научат много за самия него. За тук. За технологията, която го управлява. За неговото посвещение, за господарите, на които беше посветен животът му.

Добре, че поне струйката беше мъничка, както и смущенията в предаването на самите запаметени интелекти. В тези памети нямаше част, до която Най-древният да нямаше достъп. Той ги отвори и проследи всеки бит. Не им „говореше“. Само позволи техните умове да се вляят в неговия. Мъртвите не можеха да му се съпротивляват, така както препарираната жаба, поставена на операционната, не може да се съпротивлява на хирургическия скалпел.

Когато свърши, той се отдаде на размисъл. Съществуваше ли риск за неговите планове? Той активира вътрешните си сканиращи системи и в неговия „ум“ се появи триизмерен бокс на галактиката. Той нямаше реално измерение. Нямаше точка, от която някой би могъл

да го види. Самият той не го „виждаше“, просто знаеше, че е там. Беше нещо като визуална измама. Оптическа измама, само че не беше оптическа. В бокса, от много далеч, се появи един обект в ореол от светлина. Бяха минали много столетия от времето, когато Най-древният лично бе наблюдавал такъв обект. Време беше отново да го разгледа.

Най-древният се пресегна и активира отдавна неизползувани архивни паметни.

Не беше леко „изживяване“. Беше почти еквивалентно на психоаналитичен сеанс на жив човек, защото се разкриваха мисли, паметни, вини, безпокойства и несигурности, които неговият „съзнателен“ ум — чиповете за доказателства и решаване на проблеми — отдавна бе решил да изостави. Тези паметни не бяха загубени. Те не бяха станали безсилни. Те все още предизвикваха в него „срам“ и „страх“. Правилно ли постъпваше? Осмеляваше ли се да поеме отговорност? В ума му изникнаха старите аргументи, които бяха изтъквани преди двеста хиляди години и които никога не можеха да се доближат до някакво решение. За Най-древния не беше възможно да се потопи в забравата на истерия или депресия. Неговите чипове не му позволяваха.

Обаче беше възможно да се ужаси.

След доста дълго време той се откъсна от своята историческа ретроспекция. Все още беше изплашен. Но беше решен. Трябваше да действа.

Когато Най-древният отново се събуди, децата му се разпръснаха разтревожени.

Предните му ефектори потрепериха, изправиха се и се насочиха към младата жена, която се намираше в съседния съединителен коридор. Всеки друг човек щеше да бъде толкова добър, колкото и този.

— Ела с мен — заповяда той.

Разплакана, тя тръгна с него. Когато я поведоха към осветения в златно коридор, нейният другар се опита да я последва. Не му разрешиха да продължи и той тъжно ги изгледа. Десет минути преди

това те правеха любов доволни и щастливи. Сега той не беше сигурен дали отново ще я види.

Обичайният ход на Най-древния не беше много бърз, но въпреки това жената трябваше да подтичва задъхана, за да може да го следва. Той мина покрай машините, за които не си спомняше някога да са били използвани — машини за подравняване на стени; обслужващи модули, огромни като къщи; някаква странна машина с шест големи винта, прилична на някогашен хеликоптер от далечното минало, която беше използвана за доставяне на ангели на хичиянския рай; златните паяжини, които се промениха в сребърни, а след това станаха чисто бели. Един коридор, в който никое от децата не беше влизало, се отвори при доближаване на Най-древния. Достигнаха до помещение, в което жената не бе влизала, нито пък знаеше, че съществува, където паяжините светеха с всички цветове на дъгата, а по панелите на голямата тъмна стая трепкаха странни фигури.

— Иди там — нареди Най-древният. — Настрой онези колела. Гледай мен. Прави това, което правя аз. — На двете страни на стаята, твърде отдалечени едни от други, за да не може сам човек да ги задвижи, бяха разположени прибори за настройка. На пода пред тях имаше нещо като пейка под формата на буквата V, много неудобна за сядане. Пред всяка пейка имаше издатина с по десет колела в ред, между които примигваха светлинки с цветовете на дъгата. Най-древният, без да сяда на цепката, хвана с ефектора най-близкото до него колело и бавно го завъртя. Светлините потрепнаха. Зелената избледня и се превърна в жълта, в бледо оранжева с три линии охра по средата. — Опитай се получиш същата картина! — Младата жена покорно се зае да изпълни нареждането. Колелото много трудно се въртеше, сякаш не е било въртяно много отдавна. (Наистина не беше.) Цветовете се размесиха и завъртяха; мина цяла вечност, докато постигне структура, подобна на тази на Най-древния. Той не бързаше, нито пък я укоряваше. Просто чакаше. Знаеше, че се старее колкото може. Когато всичките десет колела показаха структурите, които той бе избрал, очите ѝ засмъдяха от потта, стичаща се по лицето ѝ.

Цветовете не бяха напълно еднакви. Между дублираните, резервни, защитни контролни уреди розетката на екраните, която трябваше да покаже координатите на техния курс, оставаше

безжизнена. Това никак не беше чудно. Чудното беше, че след осемстотин хиляди години контролните прибори въобще работеха.

Но те работеха.

Най-древният натисна нещо под неговото табло и бързо, учудващо, светлините оживяха. Те отслабваха и отново се усилваха, и сега, когато беше включена автоматичната настройка, двете светлинни структури станаха съвсем еднакви. Розетката на екрана оживя, осветена от блестящи точки и линии. Младата жена гледаше изплашена екраните. Тя не знаеше, че онова, което видя, беше звездно небе. Жената никога нито беше виждала, нито пък беше чувала за звезди.

После тя почувства онова, което последва.

Тук всички го почувстваха. Натрапниците в техните килии, почти стотината деца, дори Най-древният, изведнъж се почувстваха неразположени, когато изчезна вечната гравитация и на нейно място се появиха придърпванията на псевдоускорението, прекъсвано от усещания за безтегловност.

След повече от три четвърт милиона години бавно въртене около далечното Слънце на Земята, артефактът пое по друга орбита и се отдалечи.

[1] Прибор, който трансформира дразненето в нервен процес и го възприема. (Бел.прев.) ↑

[2] Работни органи на робот (Бел.прев.) ↑

С.Я.ЛАВОРОВНА

Точно в пет и петнайсет сутринта на монитора до леглото на С.Я.Лаворовна-Бродхед се появи нежна зелена светлина. Светлината не беше силна, за да наруши дълбокия ѝ сън, но тя вече бе полуразбудена.

— Много добре — каза тя, — вече съм будна. Няма нужда да продължаваш тази програма. Дай ми само още една минутка.

— Да, гаспажа — съгласи се секретарката ѝ, но светлината остана. Ако С.Я. с нищо не покаже, че се е разбудила, секретарката щеше да звъни тихичко след една минута, независимо какво ѝ, бе казано да прави; така беше записано в програмата.

В този случай нямаше нужда. Еси вече съвсем се беше разсънила. Тази сутрин щяха да я оперират, а Робин нямаше да е тук. Тъй като старият Петер Хертер беше отправил предупреждение преди да атакува умовете на човечеството, всички се подготвиха. Нямаше почти никакви щети. По-точно казано, никакви щети в буквалния смисъл на думата: но това беше станало възможно благодарение на неописуемото бързане, и отлагане и насрочване за други часове на много важни дела, и разбира се, полетите на Робин бяха непоправимо объркани.

Жалко. По-лошо — почти страшно. Не можеше обаче да се каже, че не се беше постарал. Еси се утешаваше с тази мисъл. Беше ѝ хубаво да знае, че се е постарал.

— Разрешено ли ми е да ям? — попита тя.

— Не, гаспажа Бродхед. Изобщо нищо, дори и вода не ти се разрешава да пиеш — веднага отговори секретарката. — Искаш ли да видиш съобщенията?

— Може би. Какви съобщения? — Ако въобще бяха интересни, щеше да ги разгледа, реши тя; нужно ѝ беше нещо, което да отклони вниманието ѝ от предстоящата операция и унижението от катетри и тръби, които я привързваха към това легло.

— Има едно аудиосъобщение от твоя съпруг, гаспажа, но ако искаш, смятам, че мога да те свържа директно с него. Зная къде се намира, ако все още е там.

— Свържи ме. — Еси реши да се понадигне и да седне на края на леглото, докато чакаше връзката, или, невероятно, докато бъде намерен мъжът ѝ в някои салон за транзитни пътници и бъде извикан да се обади. Тя стана от леглото, като внимаваше да не оплете дюзината маркучи около краката си. Като се изключеше това, че се чувстваше слаба, беше добре. Изплашена. Жадна. Дори разтреперана. Но нямаше физическа болка. Може би всичко щеше да изглежда по-сериозно, ако нещо я болеше повече, и може би щеше да е за добро. Тези месеци на унижителни тревоги бяха само една нервна възбуда; в Еси имаше достатъчно много от Ана Каренина, за да приеме да страда. Колко тривиален се оказа светът! Животът ѝ висеше на косъм, а тя чувстваше само най-маловажната част от това.

— Гаспажа Бродхед?

— Да?

Появи се видеопрограмата, която имаше виновен вид.

— В момента не можем да се свържем с твоя мъж. Той е на път от Мексико Сити за Далас и преди малко е излетял: в момента всички комуникации на самолета са необходими за навигация.

— Мексико Сити? Далас? — Бедният човек. Та той щеше да заобиколи Земята, за да дойде при нея! — Тогава поне ми дай запис на аудиосъобщение — заповяда тя.

— Да, гаспажа. — Лицето и зеленикавата светлина се оттеглиха и от чиповете на аудноканала се чу гласът на мъжа ѝ:

— Скъпа, имах малък проблем с връзките. Взех чартърен полет до Мерида, откъдето трябваше да продължа за Майами, но изпуснах самолета. Сега се надявам да направя връзка в Далас и... Във всеки случай съм по маршрута. — Замълча. По гласа му личеше, че е разтревожен, в което нямаше нищо чудно и Еси почти можеше да види как търси да ѝ каже нещо окуражително.

Но всичко беше много несвързано. Нещо за големи новини относно молитвените ветрила. Нещо за хичиянците, които не били хичиянци, и... и просто бърборене. Бедният човек! Опитваше се да я ободри. Тя слушаше повече ударите на сърцето му, отколкото думите му, докато отново замълча, а после каза: — По дяволите, Еси. Бих

искал да съм при теб. Ще бъда. Колкото се може по-скоро. А през това време... Грижи се за себе си. Ако имаш свободно време преди, хм, преди Уилма да дойде, казах на Алберт да запише на лента всичко важно, за да можеш да го чуеш. Той е добра стара програма... — Последва дълга пауза. — Обичам те — каза той и изчезна.

С.Я. лежеше на леглото, системите тихо жужеха и тя се чудеше какво да прави със следващия (може би последен?) час от живота си. Съпругът много ѝ липсваше. А всъщност трябваше да се има предвид, че в някои отношения тя го считаше за доста глупавичък. „Добрата стара програма“! Колко глупаво от негова страна да приписва човешки черти на компютърни програми! Програмата на неговия Алберт Айнщайн беше — тя не можа да намери друга дума за нея — сладка. Негова беше идеята да направи биоанализатора подобен на домашно животно. И да му даде име! „Скуифи“. Все едно да дадеш име на перална машина или на ловджийска пушка. Глупаво. Освен ако името не е дадено от някого, когото обичаш... А в такъв случай би било мило.

Но машините си бяха машини. Като студентка в института в Академогорск младата С.Я.Лаворовна беше научила пределно ясно, че изкуственият интелект не е „персонален“. Той се изгражда чрез прибавяне на чипове към големите изчислителни машини. Паметта му се напълва с данни. Въвежда се архив от подходящи отговори за стимулиране и им се дава йерархична скала на приоритети: и това е всичко. От време на време, разбира се, човек се изненадва от онова, което му поднася написаната от него програма. Това не означава обаче, че съществува свободна воля от страна на машината или пък персонална идентичност.

Все пак беше много мило да слушаш как неговата програма пуска вицове. Той беше трогателен човек. Докосваше се до места, в които беше най-открита и уязвима. В някои отношения много приличаше на онзи единствен мъж в нейния живот, който наистина имаше значение за нея — баща ѝ.

Когато Семя Ягородна беше малко момиченце, баща ѝ бе най-важният за нея в целия свят — висок, слаб стар човек, който свиреше на балалайка и мандолина и преподаваше биология в гимназията. Той

беше доволен, че има умно и любознателно дете. Щеше да е още доволен, ако тя се бе насочила към естествените науки, а не към физика и техника, но въпреки това я насърчаваше. Когато вече не можеше да я учи на математика, тъй като тя го бе надминала, той я запознаваше със света.

— Трябва да си наясно какво искаш да постигнеш — обясняваше ѝ той. — Дори тук. Дори сега. Дори когато бях малко момче по времето на Сталин, женските движения насърчаваха момичетата да командват военни поделения и да карат трактори. Винаги е така, Симка. Исторически факт е, че математиката е за млади хора и че момичетата превъзхождат момчетата до около петнайсетгодишна възраст, или най-много двайсет. А после, точно когато момчетата стават знаменити учени като Лобачевски и Ферми, развитието на момичетата спира. Защо? Защото са ангажирани с раждане на деца. Сватби. И още един Бог знае какво. Няма да допуснем това да стане с теб, малка гълъбичке. Учи! Чети! Образовай се! Проумявай! Всеки ден, толкова часа на ден, колкото трябва! Ще ти помагам с всичко, което е по силите ми. — И той наистина ѝ помагаше; от осем до осемнайсет годишна възраст Семя Ягородна Лавронова всеки ден идваше от училище в апартамента, за да остави една чанта пълна с книги, да вземе друга, а после бързо да се отправи към Невския проспект, където живееше учителят ѝ. Тя никога не изостави математиката и затова трябваше да благодари на баща си. На баща си трябваше да благодари също, че никога не се научи да танцува, да опита хилядите парфюми и козметика, да ходи на срещи — не докато не отиде в Академогорск, за което също трябваше да благодари на баща си. Когато светът се опитваше да ѝ наложи женска роля, тя се защитаваше като тигрица. Но в къщи, разбира се, имаше нужда да се готви, да се шие, да се лъскаат столовете от палисандрово дърво; а той не поемаше нищо от тези задължения. По външен вид баща ѝ не приличаше на Робин Бродхед... но в други отношения много.

Робин ѝ предложи да се омъжи за него по-малко от година след първата им среща. На нея ѝ беше нужна още една година, за да се реши да каже „да“. Говореше за него на всички, с които се срещаше. Нейната съквартирантка. Декана на факултета. Бившия ѝ приятел, който се бе оженил за момичето от съседната стая. Всички я съветваха да стои настрана от този човек. Изглежда, че съветът беше разумен, защото,

като се замислиш, кой беше той? Безотговорен милионер, който още скърбеше по жената, която бе обичал и бе погубил, а чувството за вина не го бе напуснало след години активна психоанализа. Какво идеално описание за напълно безперспективен риск! Но... От друга страна... Независимо от всичко...

Независимо от всичко той я развълнува. Бяха заминали от Ню Орлиънс за Марди Грас през един студен месец и повечето дни прекарваха в „Кафе ди Монд“. Останалата част от времето прекарваха в хотела, далеч от ланавината и тълпите, правеха любов и се показваха само сутрин да получат сладките кравайчета, поръсени с облаци пудра захар, и конфитюр, и кафе от цикория с мляко. Робин се стараше да бъде внимателен.

— Искаш ли днес да направим една разходка по реката? Да посетим художествената галерия. Да отидем на танци в нощния клуб? — Тя обаче виждаше, че той нямаше желание за нищо, този мъж, два пъти по-възрастен от нея, който искаше да се ожени за нея, обгърнал с ръце чашата с кафе — сякаш да получиш малко топлина беше най-чудесното нещо, което заслужава да запълни целия ти ден. Тогава тя взе решение.

— Мисля, че вместо това можем най-после да се оженим — отговори тя.

Така и направиха. Не в същия ден, но веднага щом това стана възможно. С.Я. никога не съжали за тази си постъпка: не беше нещо, за което да съжالياва. След първите няколко седмици тя дори не се безпокоеше какъв ще се окаже техният брак. Робин не беше нито ревнив, нито подъл. Често беше погълнат от своята работа, както и тя от своята.

Имаше само един въпрос — въпросът за жената — Джел-Клара Моинлин, изгубената любов.

Може би вече бе умряла. Във всеки случай, все едно че бе умряла, защото нямаше никаква надежда някога до нея да достигне човешко същество. Това беше пределно ясно от основните закони на физиката... но имаше моменти, Еси беше сигурна в това, когато мъжът ѝ хранеше надежда.

Тогава тя се чудеше — какъв ли избор би направил Робин, ако съществуваше някаква възможност да избира между тях двете?

Ами ако се окаже, че от време на време законите на физиката допускат изключения?

Съществуваше въпросът за хичиянските кораби и как да се приложат известните физически закони към тях. Както всеки друг мислещ човек в света, въпросите около хичиянците интригуваха дълго време и С.Я. Астероидът Гейтуей беше открит още когато тя беше ученичка. Някои от нейните съученици бяха направили решителната крачка и специализираха теория на хичиянските системи на управление. Двама от тях сега бяха на Гейтуей. Най-малко трима излетяха с кораби, за да не се завърнат никога.

Хичиянските кораби не бяха управляеми. Всъщност те можеха добре да се управляват. Механиката на процеса обаче се познаваше само повърхностно. Всеки кораб имаше по пет нониуса на основния двигател и пет спомагателни. С тях се задаваха координати в Космоса (как) и след като бъдеха зададени, корабът се насочваше натам. Отново — как? После се завръщаше безпогрешно на мястото, от което беше излетял, или по-точно най-често се завръщаше, ако не останеше без гориво или пък не се случеше нещо непредвидено. Всичко това за С.Я. бе триумф на кибернетиката, която никоя човешка изследователска агенция не може да постигне. Проблемът беше в това, че все още никое човешко същество не знаеше как точно да разчита показанията на приборите за контрол.

А какво щеше да стане в следващия момент, или в момента подир него? С обилната информация, която пристигаше от Завода за храна и хичиянския рай: от разговорите с Мъртвите; от този най-малкото полукомпетентен човешки пилот, момчето, Уон... от всичко това и специално от потока от нови знания, които можеха да се получат от молитвените ветрила...

След колко време щяха да бъдат разрешени някои от тези мистерии? Може би не след дълго.

С.Я. искаше да бъде част от всичко това, така както бяха станали нейните съученици. Съпругът ѝ отдавна бе станал. Тя дори искаше повече, защото не подозираше каква роля би желал да играе той. Но подозрението оставаше. Ако Робин можеше да направи хичиянски кораб, с който да отлети до която и да е точка от Вселената, тя знаеше какъв ще бъде неговият избор.

Семя Ягородна Лаворовна-Бродхед извика секретарката си.

— С какво време разполагам?

Програмата се яви и отговори:

— Сега е пет и двацет и две. Очаква се доктор Лийдерман да дойде в шест и четирийсет и пет. Тогава ще бъдеш подготвена за процедурата, която ще се проведе в осем часа. Имаш малко повече от час и четвърт. Може би ще искаш да си починеш?

С.Я. се изсмя. Винаги ѝ беше забавно, когато собствените ѝ програми ѝ даваха съвет. Обаче нямаше желание да отговаря.

— Изготвено ли е менюто за днес и за утре? — попита тя.

— Нет, гаспажа.

Това беше едновременно и облекчение, и разочарование. Поне Робин не ѝ беше предписал за днес меню за охранване... или пък неговите предписания бяха отхвърлени поради операцията?

— Избери нещо — заповяда тя. Програмата много я биваше да изготвя менюта. Идеята за това беше на Робин. Той предложи да се направи такава програма, която да може да изпълнява редица скучни домакински задължения. Но Робин си беше Робин и имаше дни, когато готвенето му беше хоби и той режеше тънки резенчета лук за салатата и стоеше с часове пред яхнията, за да я бърка. Понякога сготвеното беше ужасно, друг път не; Еси не беше придирчива, защото за нея беше без значение какво яде. И също защото беше благодарна, че не се налагаше тя самата да се занимава с тези задължения; в това отношение поне Робин надмина баща ѝ.

— Не, почакай — добави тя, — хрумна ми нещо. Когато Робин се прибере вкъщи, сигурно ще бъде гладен. Поднеси му закуска — онези кравайчета и нюорлиънско кафе. Като в „Кафе ди Монд“.

— Да, гаспажа.

Колко си непочтена, мислеше си Еси, като се усмихна. Остава още един час и дванайсет минути.

Няма да ми навреди ако подремна.

Не можа да заспи.

Можех, мислеше си тя, отново да разпитам медицинската си програма. Но нямаше желание да слуша за медицинските процедури, на които ще бъде подложена повторно. Да вземат такива големи органи от други хора, за да ѝ ги присадят! Бъбрек, да. Човек може да продаде

един бъбрек и пак да му остане нещо. Като студентка Еси познаваше другари, които бяха направили това, може би дори и тя самата щеше да го стори, ако бяха обеднели още малко. Но макар да не знаеше много повече анатомия от онова, което баща ѝ я бе научил като малка, тя знаеше достатъчно добре, че на лицето, или лицата, които ѝ бяха дали всичките тези органи, нямаше да им остане достатъчно, за да могат да живеят. Почувства, че ѝ се повдига.

Почти същото чувство на гадене изпита, когато осъзна, че дори и с пълно здравно обслужване от тази конкретна лекарска намеса, от хирургическия нож на Уилма Лийдерман, тя можеше и да не се завърне.

Още час и единайсет минути.

Еси отново седна. Независимо дали щеше да живее или не, тя беше примерна съпруга, така както бе примерна дъщеря, и ако Робин желаше тя да се занимае с Молитвените ветрила, трябваше да го стори. Еси се обърна към компютърния терминал.

— Искам програмата Алберт Айнщайн.

ШЕЙСЕТ МИЛИАРДА ГИГАБИТА

Когато Еси Бродхед каза: „Искам програмата Алберт Айнщайн“, тя задейства голям брой събития. Много малко от тях можеха да се видят без допълнителни сетива. Те не се извършваха в макроскопическия физически свят, а в една вселена, съставена главно от електрически заряди и пътища в мащабите на електрона. Отделните единици бяха микроскопични. Цялото обаче не; то беше съставено от шейсет милиарда гигабита^[1] информация.

В Академогорск професорите на младата С.Я. ѝ бяха преподавали тогавашната компютърна логика, изградена върху йонна оптика и магнитни мехурчета. Тя се беше научила да накара нейните компютри да вършат чудни неща. Те можеха да смятат с цели числа с многомилионни цифри или да изчислят приливите и отливите на един кален поток за хиляди години напред. Можеха да съставят детски стихчета за „Къщичка“ и „Татко“, а после да ги превърнат в архитектурен план или пък в шивашки манекен на човек. Можеха да изобразят къща, да добавят към нея веранда, покрита с гипсови панели или облицована със слонова кост. Можеха да обръснат брада, да турят перука, костюм за пътуване с яхта или за игра на голф, за директорски съвет или за бар. Такива бяха чудните програми на деветнайсетгодишната Симка. Тя ги намираше вълнуващи. Но оттогава беше пораснала. В сравнение с програмите, които пишеше сега за секретарката си, за „Алберт Айнщайн“ и за многобройните си други клиенти, тези ранни програми бяха бавни и пипкави карикатури. Те не използваха възможностите, заети от хичиянската технология, или от памет с капацитет 6×10 бита.

Разбира се, дори и Алберт не използваше едновременно всичките шейсет милиарда гигабита. Преди всичко поради това, че те не винаги бяха достъпни за разпределено ползване. Дори и разпределените памети бяха заети от десетки хиляди програми, умни и сложни като Алберт, и други десетки милиони по-малко интелигентни. Програмата „Алберт Айнщайн“ се появи между хилядите и милиони без да им

пречи. Пътни сигнали я предупреждават за заети чинове. Контролни постове я водят към подпрограми и библиотеки, необходими, за да изпълни своите функции. Нейният път никога не е права линия. Той представлява дърво, разклоняващо се в точките на вземане на решения, светкавица от зигзаги, завои и връщания. Това всъщност не е истински път; Алберт никога не се движи. Той никога не се намира на някое определено място, от което да се прехвърли. А и може да се спори дали Алберт „представлява“ изобщо нещо. Той не съществува непрекъснато. Когато Робин Бродхед свърши с него и го изключи, той престава да съществува и неговите подпрограми приемат други задачи. Когато отново бива включен, той се възстановява от някой свободен чип, в съответствие с програмата, написана от С.Я. Той е истински не повече от едно уравнение, и не по-малко от Бог.

— Искам... — каза С.Я. Лаворовна-Бродхед. Преди да беше изрекла и половината от първата гласна, звуково активиран модул в приемника на монитора извика секретарската програма. Секретарката не се появи. Тя прочете първата част от името, което следваше...

— ...Алберт Айнщайн...

...Съпостави я с паметта за команди, извърши вероятностна оценка на останалата част и издаде команда. Но това не беше всичко, което извърши секретарката. Преди това тя бе разпознала гласа на С.Я. и бе потвърдила, че това е оторизирана личност... всъщност личността, която я бе написала. Извърши проверка за непредадени ѝ съобщения, намери няколко и оцени тяхната спешност. Програмата хвърлила бърз поглед върху телеметричните показания на Еси, за да оцени физическото ѝ състояние, обърна се към паметта за предстоящата операция, извърши оценка спрямо съобщенията и настоящата инструкция и реши, че съобщенията не бива да се предават и че всъщност могат да бъдат приети от заместниците на Еси. Всичко това стана почти мигновено и включваше само малка част от пълната секретарска програма. Не беше необходимо да помни, например, как трябваше да изглежда и какъв да бъде тембърът на гласа ѝ.

Командата на секретарката събуди „Алберт Айнщайн“.

Най-напред той не знаеше, че беше Алберт Айнщайн. Когато прочете програмата си, откри няколко неща за себе си. Първо, че беше диалогова информационно-търсеща програма, при която той търси и намира адреси за основните информационни категории, които беше

предвидено да осигурява. Второ, че беше евристична и нормативна, което го задължаваше да спазва правила под формата на включени-изключени гейтове, което определяше вземането на решение. Трето, че беше собственост на Робин — известен още като Робинет, Роб, Роби, Боб или Боби — официално Бродхед и ще трябва и в диалога с него да го „познава“. Това изискваше програмата Алберт да има достъп до файловете „Робин Бродхед“ и да репетира техните съдържания — засега това отнемаше най-много време в изпълнение на неговите задачи. Когато извърши всичко това, той откри своето име и подробности от външния си вид. Айнщайн извърши серия от произволни избори на облекла — пуловер или зацапан сив потник; чехли или одърпани кецове с пробити пръсти; къси чорапи или бос — и, преди да заглъхне последното ехо от командата, се появи в бокса на монитора, приличащ на истинския Алберт Айнщайн, с лула в ръка и лека насмешка в очите.

— ...програма.

Той имаше много време. На Еси ѝ бяха необходими почти четири десети от секундата да произнесе името му.

Тъй като тя говореше на английски, той я поздрави на същия език.

— Добро... — бърза проверка на местното време, — утро... — бърза оценка на настроението и състоянието на Еси, — мисис Бродхед. — Ако беше облечена като за отиване в офиса, щеше да я нарече „Лаворовна“.

Еси го изгледа критично в продължение на няколко секунди, което за Алберт беше почти безкрайно време. Той не обичаше да си прахосва времето. Беше разпределена програма и части от неговия капацитет, които не се ползваха активно дори и за една пикосекунда, се заемаха за изпълнение на други задачи, независимо какви бяха те. Докато чакаше, части от него помагаша на други програми да направят метеорологична прогноза за един кораб, който излизаше на спортен риболов и в момента напускаше Лонг Айлънд, показваше на едно малко момиче как се спрягат френски глаголи, стимулираше сексуална кукла за един богат, странен отшелник, записваше цените на златото на Пекинската борса. Почти винаги имаше други задачи за изпълнение в режим на реално време. А когато нямаше, имаше файлове за пакетна обработка на спешни проблеми — анализ на траектория на ядрена

частичка, коригиране на данните на астероидни орбити, обработване на милиони чекови книжки — толкова много неща можеха да вършат шейсет милиарда гигабита само за един свободен миг.

Алберт не приличаше на другите програми на Робин — адвокат, лекар, секретар, психоаналитик, или на някой от помощниците, които заместваха Робин, когато беше зает или нямаше настроение за работа. Алберт имаше много общи памети с тях. Те имаха свободен достъп до файловете си. Всяка от тях имаше специфична област на дейност, беше предвидена за специфични нужди; но не можеха да изпълняват задачите си, без да знаят една за друга.

Освен това, всички те бяха лична собственост, подчинена на Робин Бродхед. Алберт беше толкова съвършена че можеше да чете между редовете и да съставя задачи. В своите отговори той не беше ограничен от онова, което му казва Робин. Той имаше способност да извлича по-задълбочени въпроси от всичко онова, което Робин някога бе казал на която и да е от своите програми. Алберт не можеше да наруши дискретността на Робин, както и да не разбере кога Робин желае да бъде дискретен. В повечето случаи.

Имаше и изключения. На първо място човекът, който бе написал програмата, лесно можеше да напише команда за отмяна и го беше сторил.

— Робин те е инструктирал да ме запознаеш накратко — каза Еси на своето творение. — Сега можеш да започваш. — Тя гледаше критично и с възхищение, когато написаната от нея програма се почеса зад ухото с лулата и започна да говори. Алберт беше доста добра програма, мислеше си тя със задоволство. За един комплекс от електронни импулси, които са съхранени в овехтяли памети — хилави кристални дихалогениди със структура на мокър разряд — Алберт беше твърде атрактивна личност.

Тя намести тръбите и маркучите и се облегна на възглавниците да слуша онова, което Алберт трябваше да й каже. Беше крайно интересно. Дори за нея, дори в този момент, когато след... колко беше?... след по-малко от час и десет минути щяха да й надянат анестезиологична маска, да я съблекат и обръснат, да я разрежат за по-нататъшна намеса във вътрешната ѝ същност. Тъй като всичко, което

този път бе поискала от програмата Алберт, бяха редактирани записи от разговори, които вече бяха проведени, тя знаеше, че той беше отделил голяма част от себе си за друга работа. Но онова, което бе оставил, отбеляза тя критично, беше доста солидно. Преходът от диалоговия Алберт, който чакаше от нея въпроси, към свидетеля Алберт, който разговаря със съпруга ѝ, беше доста плавен и без скокове — ако не се обръщаше внимание на такива пропуски, като това, че неочаквано лулата се оказа запалена и късите му чорапи издърпани до над коленете. Удовлетворена, Еси насочи вниманието си към съдържанието на онова, което ставаше. Това не беше просто един разговор, осъзна тя. Бяха най-малко три. Робин сигурно беше загубил много време в разговор с научната си програма в Бразилия и докато една част от нейния ум слушаше вълнуващите новини от хичиянския рай, другата част се присмиваше сама на себе си. Колко забавно, че беше доволна от това доказателство, че не бе използвал хотелския си апартамент за други цели! (Или поне не само за това, поправи се тя.) Не можеше да го вини, ако беше избрал жив човек вместо програма. Дори жена. При подобни обстоятелства, с един любовник, който не е в състояние да бъде много отзивчив, тя би се чувствала свободна да направи същото. (Е, не непременно. В Еси беше останал достатъчно фалшив съветски морал, за да не бъде съвсем сигурна.) Но тя призна пред себе си, че бе доволна, а после си наложи да внимава в истински очарователните неща, които съобщаваше Алберт. Бяха се случили толкова много неща! Имаше толкова много за асимилиране!

„Най-напред хичиянците. Хичиянците в хичиянския рай очевидно не са никакви хичиянци! Или поне не онзи Най-древен. Това беше доказано от биоанализа на ДНК“, уверяваше сериозно Алберт нейния мъж, като подкрепяше своите аргументи с изчукването на лулата. Биоанализът не бил дал отговор, а загадка; основен химически състав, който не беше нито човешки, нито пък толкова различен от човешкия, за да се припише на същества, развили се на някоя друга звезда. „Също така“, каза Алберт, като пускаше кълба от лулата си, „остава въпросът за хичиянската седалка. Не беше подходяща за човешко същество. Но тя не беше подходяща и за Най-древния. Така че, за кого е била конструирана? Уви, Робин. Ние не знаем“.

Бързо трепване, чорапите изчезват, лулата е изчукана и отново напълнена и Алберт говори за молитвените ветрила. „Той не е можал“,

извинява се Алберт, „да ги разгадае“. Не съществува някакъв вид енергия или апаратура, които да не е използвал. И въпреки всичко, те останали неми. „Може да се предположи“, продължава Алберт, като драсва клечка кибрит, за да запали лулата, „че всички оставени ни от хичиянците ветрила са бракувани, може би със цел да ни дразнят. Аз обаче не вярвам. Raffiniert ist der Herr Nietschie, aber Boschaft ist er nicht“^[3]. Въпреки всичко, засмя се Еси на глас. Наистина Der Herr Nietschie!^[4] Беше ли заложила тя в неговата програма чувство за хумор? Помисли си да го прекъсне и му заповяда да покаже съответната част от програмата, но този отговор вече бе завършил и по-малко рошавият Алберт вече говореше за астрофизика Тук Еси почти запуши с ръце ушите си, защото ѝ бяха омръзнали странните въпроси от космологията. Отворена или затворена е вселената? Това не я интересуваше особено много. „Липсваше“ ли някакво голямо количество маса, в смисъл, че не се наблюдава достатъчно маса, с която да се отчетат гравитационните ефекти? Е, добре, ако е така, нека да липсва. Еси нямаше желание да тръгне да я търси. Фантазиите на някой за бури на нийони, които беше невъзможно да се открият, идеята на някой си на име Клуб, че може да се създаде маса от нищо, въобще не я интересуваше. Но когато разговорът се завъртя около черните дупки, тя наостри ухо. Всъщност не се интересуваше от самата тема. Интересуваше се от интереса на Робин към нея.

И това, каза си тя честно, докато Алберт продължаваше, беше жалко за нея. Робин нямаше никакви подли тайни. Той веднага ѝ беше разказал за любовта на неговия живот, жената на име Джел-Клара Моинлин, която бе изоставил в една черна дупка — беше ѝ разказал всичко, всъщност далеч повече, отколкото тя самата желаше да знае.

— Стоп! — извика тя.

Моментално триизмерната фигура в бокса прекъсна думата по средата на сричката. Погледна учтиво към нея в очакване на команди.

— Алберт — каза тя внимателно, — защо ми разказа, че Робин е изучавал въпроса за черните дупки?

Фигурата се закашля.

— Защото, мисис Бродхед — отговори Алберт, — аз ги четях от запис, направен специално за теб.

— Този път не. Но защо друг път съзнателно си ми поднасял такава информация?

Изречението на Алберт се разведри и той отговори скромно:

— Това предписание не идва от моята програма, гаспажа.

— Така си и мислех! Ти взаимодействаш с психоаналитичната програма!

— Да, гаспажа, както си ме програмираше да правя.

— И каква беше целта на тази интервенция от страна на програмата Зигфрид фон Шринк?

— Не мога да бъда съвсем сигурен, но — добави той колебливо, — може би мога да направя някакво предположение. Може би Зигфрид смята, че мъжът ти трябва да бъде по-откровен с теб.

— Тази програма не е натоварена да следи за моето душевно състояние!

— Не, гаспажа, не твоето, но това на твоя съпруг. Гаспажа, ако искаш повече информация, позволи ми да ти предлага да се консултираш с онази програма, не с мен.

— Мога да направя нещо повече от това! — избухна тя. И наистина можеше. Можеше да произнесе три думи — „Дайте горад Полимат“ — и Алберт, Хариет, Зигфрид фон Шринк, всяка една от програмите на Робин, щяха да бъдат обединени в една мощна нейна програма, Полимат, която бе използвала, за да ги напише, програмата, която съдържаеше всяка инструкция, записана в тях. И тогава нека се опитат да шикалкавят! Тогава нека да видим дали могат да поддържат поверителни техните паметни! Тогава...

— Господи — извика високо Еси, — всъщност планирам да дам урок на собствените ми програми!

— Гаспажа?

Тя затаи дъх. Беше смях, близък до ридание.

— Не — каза тя, — отмени горната заповед. В твоето програмиране няма никаква грешка, Алберт, както няма и в това на психоаналитика. Ако психоаналитичната програма намира, че Робин трябва да се освободи от някакви вътрешни напрежения, аз не мога да отменя това. Продължавай по-нататък — коригира се тя припряно.

Странното в Еси Лаворовна-Бродхед беше, че за нея справедливостта означаваше нещо, дори и в отношенията с нейните продукти. Една програма като Алберт Айнщайн беше голяма, сложна, проникателна и мощна. Дори и С.Я.Лаворовна не можа сама да я напише; затова трябваше да използва Полимат. Една програма като

Алберт Айнщайн през цялото време учи, расте и предефинира задачите си. Дори нейният автор не може да каже защо подава един бит информация вместо друг. Можеше само да се отбележи, че работи и за това се съдеше по начина, по който изпълнява командите. Щеше да е несправедливо да се обвинява програмата и Еси не можеше да бъде толкова несправедлива.

Но когато се размърда неспокойно между възглавниците (оставаха двайсет и две минути), ѝ дойде на ум, че светът съвсем не беше толкова справедлив към нея. Изобщо не беше справедлив! Не беше справедливо всички тези приказни чудеса да заливат света... не сега. Не беше справедливо тези заплахи и дилеми да се проявяват, не сега, не когато тя може би няма да е жива, за да ги види как ще се развият. Ще може ли Петер Хертер да се справи? Ще бъдат ли спасени другите от неговата група? Ще може ли наученото от молитвените ветрила и от другите изследователи да направи възможно съществуването на всички онези неща, които Робин обещава: да нахрани света, да направи всички щастливи, да позволи на човешката раса да експлоатира Вселената? Толкова много въпроси, а преди още да залезе слънцето, тя може би ще бъде мъртва, без да може да научи отговорите! Не беше справедливо! Нито едно от тях. И най-несправедливо беше, че ако тя умре при тази операция, никога няма да може да научи кого ще избере Робин, ако по някакъв начин неговата любима може отново да бъде намерена.

Изведнъж тя си даде сметка, че времето минава. Алберт търпеливо стоеше в бокса, помръдвайки от време на време, за да смукне от лулата или да се почеше под подгъва на мекия си пуловер — за да ѝ напомни, че все още беше в състояние на готовност.

Пестеливата кибернетична душа на Еси възмутено ѝ нареди ако не използва програмата да я изключи — какво страхотно разхищение на машинно време. Имаше още много въпроси за задаване.

На вратата се подаде главата на медицинската сестра.

— Добро утро, мисис Бродхед — каза тя, когато видя, че Еси беше будна.

— Време ли е? — попита Еси, а гласът ѝ изведнъж стана несигурен.

— О, не, има още няколко минути. Ако искаш, можеш да продължиш с машината.

Еси поклати глава.

— Няма смисъл — каза тя и изключи програмата. Беше решение, което взе съвсем лесно. Съвсем не ѝ мина през ума, че някои от незададените въпроси може би бяха логическо следствие.

И когато Алберт Айнщайн беше отпратен, той не си позволи отведнъж да се разпадне.

— „Никога не се казва цялото нещо“ — беше казал Хенри Джеймс. Алберт познаваше „Хенри Джеймс“ само като адрес, информацията зад който никога не бе имал случай да потърси. Но той разбираше значението на този закон. Той не можеше никога да каже всичко дори на своя господар. Ако се опиташе да стори това, щеше да повреди програмата си.

Но какви части от цялото да избере?

На най-ниско структурно ниво програмата Алберт имаше гейтове, които пропускаха неща, оценени като „важни“, и спираха други. Много просто. Но програмата беше резервирана. Някои неща можеха да преминат през няколко гейта, понякога достигащи до сто; и когато някои гейтове казваха „минавай“, а други казваха „не минавай“, какво трябваше да прави програмата? Имаше алгоритми за тестване по степен на важност, но на някакви нива на сложност алгоритмите изискваха целия ресурс от шейсет милиарда гигабита — казано другояче, цяла една вселена от битове; Майер и Щокмайер бяха доказали много отдавна, че независимо от мощността на компютъра съществуват проблеми, които не могат да бъдат разрешени в живота на цялата Вселена. Проблемите на Алберт не бяха толкова огромни. Но той не можеше да намери алгоритъм за тяхното решаване, например дали да разгледа озадачаващите последствия от принципа на Мах, отнесени към хичиянската история. Нещо по-лошо. Той беше частна програма. Неговите предположения биха представлявали интерес за една чисто научна програма. Но неговата основна програма не разрешаваше това.

Така че Алберт се задържа почти една милисекунда, като разглеждаше възможностите. Дали когато следващия път Робин го извикаше, по собствена инициатива да изкаже съмненията си относно потенциалната ужасяваща истина, която се криеше зад хичиянския рай?

През една цяла хилядна част от секундата той не можа да достигне до определено заключение, а частите от него бяха необходими на друго място.

Така че Алберт си позволи да се разпадне. Една част от себе си той включи към бавната памет, друга към текущите проблеми, според необходимостта докато целия Алберт Айнщайн потъна в 6 x 10 бита като вода в пясък, без дори да остави някакво петно. Някои от неговите програми се присъединиха към други в симулиране на военна игра, в която Кий Уест беше нахлул от Големия Кайман. Някои отидоха да помогнат програмата за контролиране на трафика във Форт Далас, когато самолетът на Робин Бродхед навлезе в пистата за приземяване. Много, много по-късно част от него помогна за следене на жизнените функции на Еси, когато доктор Уилма Лийдерман започна операцията. Една малка част, часове по-късно, помогна да се реши мистерията с молитвените ветрила. А най-простата, най-грубата, най-малката част от всички остана да контролира програмата, приготвяща кафето и кравайчетата за Робин и да види дали къщата беше почистена. Шейсет милиарда гигабита могат да свършат много нещо. Могат дори да мият прозорци.

[1] Един гигабит е един милион^[2] бита информация. (Бел.прев.)

↑

[2] Всъщност е повече от един милиард бита (Mandor) ↑

[3] „Германецът е изискан, но не ироничен.“ (нем.) (Бел.прев.) ↑

[4] „Хичиянецът“ (нем.) (Бел.прев.) ↑

ПРЕПОЛОВЕН ПЪТ

Любовта е благоволение. Бракът е договор. Частта от мен, която обичаше Еси, обичаше искрено. Тя замираще от болка, когато Еси отново изпадна в критично състояние и изпитваше неописуема радост, когато проявяваше признаци на възстановяване. Имах достатъчно случаи и за двете. Еси умира два пъти на операционната маса преди да се прибера у дома и отново, дванайсет дена по-късно, когато трябваше да я режат за втори път. Последния път нарочно я приведоха в клинична смърт. Спряха сърцето и дишането и поддържаха само мозъка. И всеки път, когато я реанимираха, се плашех, че тя може наистина да оживее — защото ако оживее, това означава, че има опасност отново да умре, а аз повече не можех да издържам. Макар и бавно, мъчително тя започна да наддава на тегло и Уилма ми каза, че вълната се е обърнала както когато по средата на пътя спиралата в хичиянския кораб започне да свети и човек знае, че ще преживее пътуването. През цялото това време, много седмици наред, се мотаех из дома, така че когато Еси можеше да ме види, да бъде там.

И през цялото това време онази част от мен, която се бе опълчила срещу сватбата, негодуваше срещу връзката и желаше да бъде свободен.

Как да се справя с това положение? То беше добър повод за чувство на вина, а аз съм много податлив на това чувство — както моята психоаналитична програма ми повтаряше през цялото време на сеансите. И когато отидох да видя Еси, самият аз приличащ на мумия, радост и безпокойство изпълниха сърцето ми, а вина и негодувание вързаха езика ми. Бях готов да дам живота си, за да ѝ помогна. Това обаче не изглеждаше рационално, или най-малкото не можех да видя начин да направя такава сделка. А другата част от мен, частта на вина и враждебност, искаше да бъде свободен, за да мисля за изгубената Клара и да търся начини отново да я намеря.

Но тя се подобряваше. Бързо се подобряваше. Провисналите торби под лицето ѝ се изгубиха. Тръбичките от ноздрите ѝ бяха

извадени. Ядеше като вълк. Пълнееше пред очите ми, бюстът ѝ започна да се издува, бедрата ѝ се закръглиха и започнаха да възстановяват своята привлекателност.

— Моите поздравления на доктора — приветствах аз Уилма Лийдерман, когато я настигнах по пътя към пациентката.

Отвърна ми намусено:

— Да, поправя се.

— Не ми харесва начинът, по който го каза — отбелязах аз. — Какво има?

Тя омекна.

— Нищо, наистина нищо, Робин. Всичките изследвания са чудесни. Тя обаче много бърза.

— Това не е ли добро?

— До даден момент е добро. А сега — добави тя, — трябва да вляза при моя пациент, който се подобрява с всеки изминал ден и може би ще бъде съвсем здрав след седмица или две. — Каква чудесна новина! И колко неохотно я приех.

През всичките тези седмици имах чувството, че нещо ме заплашва. Нещо, което изглеждаше като орис, сякаш старият Петер Хертер шантажираше света и нищо не можеше да му се противопостави, или като заплаха от хичиянците, които не можеха да ни простят, че сме нахлули в техните сложни и интимни светове. Понякога приличаше на златни дарове, на нови възможности, нови технологии, нови надежди, нови чудеса за изследване и експлоатиране. Мислите, че не мога да направя разлика между надежди и тревоги, нали? Грешите. И двете адски ме плашеха. Както казваше добрият стар Зигфрид, притежавах голям талант да изпитвам не само вина, но и безпокойство.

А когато се замислите, ще видите, че имах достатъчно основания за тревоги. Не само Еси. Когато човек достигне определена възраст, както бях аз, му се струва правилно да очаква някои неща от живота му да са стабилни. Като парите например. Бях свикнал да имам много пари, а сега моята юридическа програма ми казваше, че трябва да пестя всяко пени.

— Обещах на Хансън Бавър един милион в брой! — казах аз, — И ще му ги дам. Продай някои акции.

— Продадох, Робин! — Не се разсърди. Не беше програмиран истински да се сърди, но можеше да бъде нещастен и той наистина беше.

— Тогава продай още. От кои ще е най-добре да се освободим?

— Никои, Робин. Мините за храна са затворени поради пожара. Рибните ферми все още не са се възстановили, поради загуба на малки рибки. След месец или два...

— Парите не ми трябва след месец или два. Продавай. — След като го отпратих и извиках Бавър, за да разбере къде да изпратя неговия един милион, той беше много изненадан.

— С оглед на действията на „Гейтуей Корп.“ — каза той, — мислех, че ще се откажеш от нашето споразумение...

— Споразумението си е споразумение — отвърнах. — Правните дела могат да почакаат. Те нямат голямо значение, докато Гейтуей не си присвои моя дял.

Той веднага стана подозрителен. Какво ли кара хората да стават подозрителни към мен, когато се опитвам да бъда адски честен?

— Защо искаш правните дела да почакаат? — попита той като внимателно потриваше темето си. Дали пак не беше изгорял?

— Не желая да почакаат — отговорих аз, — просто няма никаква разлика. Веднага щом оттеглиш своята съдебна забрана, Гейтуей ще ми наложи други.

До мръщещото се лице на Бавър се появи моята секретарска програма. Тя приличаше на рисунка на добрия ангел, който шепне в ухото на Бавър, но всъщност онова, което каза, се отнасяше за мен:

— Остават шейсет секунди до изтичане на предупреждението на мистър Хертер — каза тя.

Бях забравил, че старият Петер ни беше направил друго от неговите четиричасови предупреждения. Казах на Бавър:

— Време е да се подготвим за следващата атака на Петер Хартер. — И прекъснах разговора... Не ме интересуваше дали беше запомнил, исках само да прекъснем този разговор. Не беше необходима кой знае каква подготовка. Беше мило... не, беше порядъчно... от страна на стария Петер всеки път да ни предупреждава, а после да изпълнява всичко така педантично, както го е казал. Неговите атаки бяха от по-голямо значение за пилотите и автомобилистите, а не за такива като мен, които си стояха в къщи.

За Еси обаче беше важно. Аз надзърнах, за да видя дали не ѝ преливат кръв, или ѝ е сложен катетър, или се храни. Нямахше нищо такова. Спеше — съвсем нормален сън; тъмно-златистата ѝ коса разпиляна около нея; леко похъркваше. И тъкмо когато се връщах към Удобното си кресло пред пулта, почувствах в мозъка си Петер.

Бях станал специалист по мозъчни атаки. За това не се изискваше някакво особено умение. Цялото човечество се беше специализирало, откакто преди около дванайсет години онова глупаво момче, Уон, бе започнало своите пътувания до Завода за храна. Неговите атаки бяха най-лоши, защото бяха най-дълги и защото той споделяше с нас своите сънища. Сънищата имат мощ; те са един вид освободена лудост. Противно на него, лекото докосване, причинено ни от Джанин, не беше почти нищо, а двуминутните дози на Петер Хертер не бяха по-лоши от червената светлина на някой светофар — спираш за минута и чакаш нетърпеливо докато премине, след което продължаваш по пътя си. При атаките на Петер чувствах онова, което чувстваше и той самият — понякога хватката на старостта, друг път глад или жажда, веднъж повяхване, гневно силно полово желание на самотен стар човек. Докато седях, през ума ми мина, че този път въобще не беше нищо. Беше като малко замайване, като изтръпване от продължително стоене в едно и също положение и е достатъчно само малко време, за да премине. Но не премина. Виждах образите размазани, сякаш гледах едновременно с два чифта очи; чувствах безгласния гняв и нещастие на стария човек, без да чувам никакви думи; само някакъв звук, сякаш някой шепнеше нещо, което не можех да чуя ясно.

Не преминаваше. Замъглеността нарасна. Започнах да се чувствам отдалечен и почти в делириум. Това второ зрение, което не бе остро и ясно, започна да ми показва неща, които никога не бях виждал. Не реални неща. Фантазии. Жени с човки като на грабливи птици. Големи лъскави метални чудовища се търкаляха под клепачите ми. Фантазии. Химери.

Двете минути, за които бяхме предупредени, отдавна бяха преминали. Кучият му син, сигурно бе заспал в пашкула.

Благодаря на Бога за старческото безсъние на Петер. Не продължи осем часа, а само малко повече от час.

Но това бяха шейсетина неприятни минути. Когато почувствах, че нежеланите сънища се изнизаха от ума ми без да са оставили следа, и бях сигурен, че кризата е преминала, изтичах в стаята на Еси. Тя беше будна и лежеше облегната на възглавниците.

— Добре съм, Робин — каза тя. — Беше интересен сън. Приятна промяна в самата мен.

— Ще убия онзи стар пръч — не се сдържах аз.

Еси поклати глава и ми се усмихна.

— Не е възможно — възрази тя.

Е, може би наистина не беше. Но щом се успокоих и установих, че Еси е добре, извиках Алберт Айнщайн.

— Искам съвет. Има ли нещо, което може да се направи, за да се спре Петер Хертер?

Той се почеса по носа.

— Имаш предвид директно действие, предполагам. Не, Робин. Не със средствата, с които разполагаме сега.

— Не искам да чувам такова нещо! Трябва да има някакъв начин!

— Разбира се, Робин — съгласи се той, — но мисля, че не си избрал подходящата програма. Може би ще помогнат индиректни мерки. Доколкото разбирам, ти имаш неразрешени юридически въпроси. Ако можеш да ги разрешиш, може би ще можеш да удовлетвориш исканията на Хертер и по този начин да го спреш.

— Вече опитах! По дяволите, нещата стоят обратно. Ако мога да накарам Хертер да спре, може би ще мога да убедя „Гейтуей Корп.“ да ми върне управлението. А през това време той изтезава умовете на всички. Искам да го спра! Няма ли някакъв вид интерференция, която можем да излъчим?

Алберт засмука лулата си.

— Мисля че не, Роб — отговори най-после той. — Не разполагам с много средства за това.

Това ме изненада.

— Нима забрави какво изпитва човек?

— Робин — отговори ми той търпеливо, — аз нищо не чувствам. За теб е важно да помниш, че аз съм само компютърна програма. И всъщност не тази, която ти е необходима, за да разискваме за точната

природа на сигналите от мистър Хертър... може би ще имаш по-голяма полза от психоаналитичната си програма. Аналитично зная какво се е случило... имам измервания на цялата радиация. Експериментално не зная нищо. Тези кризи не влияят върху изкуствения интелект. Всеки човек изпитва нещо; зная това от отчетите, които получих. Има доказателства, че големите млекопитаещи — примати, делфини, слонове — също изпитват смущения; може би засяга и някои други млекопитаещи, макар че данните са оскъдни. Но аз лично не съм го изпитвал... Колкото до излъчване на интерферентна вълна, да, може би това може да се направи. Но какъв ще бъде ефектът от това, Робин? Не забравяй, че един сигнал може да предизвика интерференция само ако е излъчен от близка точка, а не отдалечена на двайсет и пет дни път със скоростта на светлината; ако мистър Хертър може да причини известна дезориентация, какво би направил един сигнал с честота близка до тази, но разположен съвсем наблизко?

— Предполагам, нещо много лошо.

— Разбира се, Робин. Може би дори по-лошо, отколкото предполагаш, но без да се експериментира не бих могъл да кажа. Субектите трябва да са човешки същества, а такъв експеримент аз лично не мога да си позволя.

Над рамото ми Еси отбеляза гордо:

— Да, именно — не можеш, а кой би могъл да го знае по-добре от мен?

Тя се бе приближила тихо зад мен, стъпвайки с босите си крака по дебелия килим. Беше облечена с дълга до петите роба, а косата ѝ бе прибрана под тюрбан.

— Еси, защо по дяволите си станала? — попитах аз.

— Много ми доскуча да лежа — отговори тя, като мачкаше ухото ми с пръсти, — особено когато съм самичка в него. Имаш ли някакви планове за довечера, Робин? Защото, ако ме поканиш, бих могла да ти правя компания.

— Но... — казах аз, — Еси... — продължих, а онова, което исках да кажа, беше или „Още ти е рано за това!“ или пък „Не пред компютъра!“ Тя не ми даде възможност да реша какво точно да кажа. Наведе се и притисна буза в моята, може би за да почувствам колко закръглена е станала отново.

— Робин — каза тя радостно, — аз съм много по-добре, отколкото смяташ. Ако желаеш, можеш да попиташ лекарката. Тя ще ти каже колко бързо се възстанових. — Еси обърна глава, целуна ме бързо и добави:

— През следващите един-два часа имам работа. Моля те, дотогава си поговори с програмата. Сигурна съм, че Алберт има да ти казва много интересни неща, нали, Алберт?

— Разбира се, мисис Бродхед — съгласи се програмата, като пуфкаше весело с лулата си.

— Значи се разбрахме. До скоро. — Тя ме потупа по бузата, обърна се, и, трябва да призная, че докато бързаше към стаята си, никак не изглеждаше зле. Робата ѝ не беше опъната, но беше по формата на тялото, а тази форма наистина беше хубава. Не можех да повярвам, че тампоните по лявата ѝ страна са махнати, но никак не личаха.

Зад мен се изкашля научната ми програма. Обърнах се и видях, че си пушеше лулата и мигаше.

— Жена ти изглежда добре, Робин — отбеляза той, като кимаше разсъдливо с глава.

— Понякога, Алберт — казах аз, — просто не зная до каква степен си човекоподобен. Добре. Какви са тези много интересни неща, които искаш да ми кажеш?

— Всичко, което желаеш да чуеш, Робин. Да продължа ли с темата за Петер Хертер? Има някои други възможности, например деструктивен режим. Това ще рече, като за момент се абстрахираме от правните проблеми, че ще бъде възможно да се даде команда на един бордови компютър, известен под името „Вера“, да взриви резервоарите с гориво на орбиталния кораб.

— По дяволите! Така ще загубим най-голямото богатство, което някога сме намирали!

— Разбира се, Робин, и още по-лошо. Възможността една външна експлозия да повреди инсталацията, която използва мистър Хертер, е съвсем малка. Това само може да го разсърди. Или да го блокира там, така че до края на живота си да прави каквото си иска.

— Забрави за това! Нямах ли нещо добро, което да ми кажеш по въпроса?

— Всъщност, Робин — усмихна се той, — наистина имам. Намерихме Розетския камък. — Той се сви до размерите на малки цветни петна и изчезна. Когато мястото му в бокса се зае от една сияйна вретеновидна маса с цвят на лавандула, той каза: — Това е образът на началото на една книга.

— Но тя е празна!

— Още не съм я стартирал — обясни ми той. Масата беше по-висока от мен и наполовина широка. Пред очите ми тя започна да се променя; цветът избледня, докато през нея можеше ясно да се вижда, а после в нея започнаха да се явяват една, две, три точки ярка червена светлина, които се превърнаха в спирала. Чуваше се неприятен шум като от тракане на зъби, като от телеметричен апарат, или като усилено цвърчене на маймунки. После картината се стабилизира. Звукът спря. Чу се гласът на Алберт:

— Спрях я в това състояние, Робин. Вероятно този звук представлява език, но все още не сме успели да извлечем от него семантиката. „Текстът“ обаче е ясен. Светлинните точки са сто трийсет и седем. Сега наблюдавай внимателно, а аз ще пусна книгата още няколко секунди.

Спиралата от 137 звездички се удвои. От нея се издигна друга спирала с точки и стигна до върха на вретеното, където остана тихо да виси. Тракането на езика отново започна и първоначалната спирала се разшири, докато от всяка една от точките започна да се оформя нова спирала. Когато процесът свърши, имаше една голяма спирала, съставена от 137 малки спирали, всяка от които съставена от 137 точки. После цялата червена структура се превърна в оранжева и спря.

— Искаш ли да се опиташ да интерпретираш това, Робин? — запита Алберт.

— Не мога да броя толкоз много. Но прилича на 137 по 137, нали?

— Разбира се, Робин. 137 на квадрат, което прави общо 18769 точки. Сега гледай.

Къси зелени линии разсякоха спиралата на десет сегмента. Един от сегментите се отдели, падна на дъното на вретеното и отново стана червен.

— Това не е точно една десета от числото, Робин — обясни Алберт. — Ако преброиш, ще видиш, че на дъното сега има 184 точки.

Ще продължа по-нататък. — Централната фигура отново промени цвета си, стана в жълто. — Обърни внимание на горната фигура. Загледах внимателно и видях, че първата точка стана оранжева, а третата жълта. После централната фигура се завъртя около вертикалната си ос и избълва триизмерна колона от спирали. Алберт каза: — Сега в централната фигура имаме общо 137 на куб точки. Оттук нататък — обясни той деликатно, — е малко скучно за гледане. Ще го мина набързо. — Така и направи; наоколо летяха фигурите от точки, изолираха се, цветовете се променяха от жълто до авокадо, от авокадо до зелено, от зелено до белезникаво, от белезникаво до синьо и така два пъти с всички цветове от спектъра. — Сега виждаш ли какво имаме? Три числа, Робин. 137 в центъра. 1840 в дъното. 137 на осемнайсета степен, което е приблизително равно на 10 на трийсет и осма степен на върха. Или, подред, три безразмени числа: константа на фината структура, отношението протон-електрон и числото на елементарните частици във Вселената. Робин, ти току-що изкара един кратък курс по теория на елементарните частици, изнесен от хичиянски учител!

— Боже Господи! — възкликнах аз.

Алберт отново се появи на екрана сияещ.

— Точно така, Робин — потвърди той.

— Но, Алберт! Означава ли това, че можеш да четеш хичиянските ветрила?

Лицето му помръкна.

— Само най-простите — отговори той омърлушен. — Това всъщност беше най-лесното. Оттук нататък обаче нещата са доста ясни. Ще пускаме всяко ветрило и ще записваме на лента. После ще търсим съответствия. Ще направим семантични допускания, ще ги тестваме в толкова контекста, колкото можем да намерим... Всичко това ще направим, Робин. Но ще ни отнеме време.

— Не искам да отнеме време — изръмжах аз.

— Разбира се, Робин, но най-напред трябва да се открие всяко ветрило, да се прочете, да се запише и да се кодира за компютърно сравняване и тогава...

— Не искам да слушам — отвърнах аз. — Просто го направи... Какво има?

Изразът му се беше променил.

— Това е въпрос на средства, Робин — отговори той извинително. — Ще отнеме много машинно време.

— Направи го! Дотам, докъдето можеш. Ще наредя на Мортън да продаде още някоя и друга акция. Какво друго има?

— Нещо приятно, Робин. — Той се усмихна и се сви, докато в ъгъла на бокса остана само едно малко лице. В центъра на екрана се появиха цветове, които се сляха в комплект хичиянски контролни прибори, показващи цветна структура върху пет или десет панела. Другите бяха тъмни. — Знаеш ли какво е това, Робин? Това е съчетание от всички известни полети на Гейтуей, които са завършили на хичиянския рай. Всички структури, които виждаш, са еднакви в седем известни мисии. Другите се различават, но може с доста голямо основание да се допусне, че те не са директно свързани с настройката на курса.

— Какво искаш да кажеш, Алберт? — попитах аз. Беше ме изненадал. Усетих, че бях започнал да треперя. — Да не би да искаш да кажеш, че ако изберем такива настройки, можем да отидем на хичиянския рай?

— С вероятност нула деветдесет и пет, да, Робин — кимна той с глава. — Аз идентифицирах три кораба, два на Гейтуей и един на Луната, които ще приемат такава настройка.

Облякох си пуловера и отидох да се разхождам край водата. Не исках повече да слушам.

Дъждовалните машини работеха. Събух обувките си, за да мога да почувствам меката мокра трева, загледах се в няколко момчета близо до плажа Няк, които хвърляха блесна за костур по посока на вятъра и си мислех: всичко това получих, като си рискувах живота на Гейтуей. За това заплатих с живота на Клара.

После си помислих: искам ли отново да рискувам всичко постигнато, да рискувам живота си?

Всъщност не ставаше въпрос за желание. Ако някой от тези кораби замине за хичиянския рай и мога по някакъв начин да се промъкна на него, щях да отида.

Тогавя благодарумието надделя и аз разбрах, че в крайна сметка не мога да отида. Не на моята възраст. И не при отношението, което

имаше „Гейтуей Корп.“ към мен. И, преди всичко, не сега. Астероидът Гейтуей се движи по орбити под прав ъгъл спрямо еклиптиката. Пътуването дотам от Земята е скучно и продължително — според кривите на Хофман двайсет месеца или повече, а при повишено ускорение над шест. Тези кораби можеха да отидат и се върнат за шест месеца. Разбира се, ако въобще се върнат.

Осъзнаването на действителността ми донесе колкото облекчение, толкова и болезнено, неутолимо чувство за загуба.

Зифрид фон Шринк никога не ми каза как да се освободя от чувството за двойственост (или вина). Той ми каза как да се справям с тях. Рецептата е главно човек да се остави да ги почувства. Рано или късно те сами ще отзвучат. (Според него.) Най-малкото няма да са парализиращи. Така че докато оставях тази раздвоеност да догори и се превърне в пепел, аз се разхождах покрай водата, радвах се на въздуха, който бълбукаше изпод тръбите, и гледах горделиво към къщата, в която живеех и крилото, в което моята, от известно време платонична жена, се чувства добре и си почива. Каквото и да вършеше, не го вършеше сама. На два пъти такси докарваше някого от спирката на метрото. И двамата докарани бяха жени; сега отново пристигна едно такси и от него излезе мъж, който се оглеждаше доста неуверено, докато таксито обърна и се понесе към следващото повикване. Нещо се усъмних, че този мъж не търси Еси; но не можех да измисля никаква причина, поради която да търси мен, или най-малкото, ако имаше да урежда нещо с мен, защо не се бе свързал с Хариет. Така че бях много изненадан, когато високоговорителната тръба под стрехата се извъртя към мен, а гласът на Хариет каза:

— Робин? Тук е някой си мистър Хагенбуш. Мисля, че трябва да го приемеш.

Беше много необичайно за Хариет. Обаче обикновено тя беше права, така че тръгнах през моравата, изплакнах босите си крака под френските прозорци и поканих мъжа в кабинета. Беше доста възрастен човек, с розови бузи, плешив, с елегантни бакембарди и изискан американски акцент — не такъв, какъвто обикновено имат родените в Съединените Щати.

— Благодаря ви много, че ме приехте, мистър Бродхед — каза той и ми подаде визитната си картичка, на която пишеше: Herr Doktor Advokat Wm.J.A. Hagenbush

— Аз съм адвокат на Петер Хертер — каза той. — Пристигнах тази сутрин от Франкфурт, защото искам да сключа с вас едно споразумение.

Колко странно от негова страна, помислих си аз; да идва лично, за да прави бизнес! Но ако Хариет иска да се срещна с тази стара отрепка, сигурно се е консултирала с моята юридическа програма, така че попитах:

— Какво споразумение?

Той чакаше да го покани да седне. Поканих го. Предполагах, че очакваше също да поръчам кафе или коняк за двама ни, но не изпитвах особено желание за такова нещо. Той свали черните си ръкавици от ярешка кожа погледна перлените си нокти и каза:

— Моят клиент иска да му бъдат изплатени 250 000 000 долара в специални сметки плюс гаранция срещу всякакви преследвания. Вчера получих кодирано съобщение.

Изсмях се на глас.

— Господи, Хагенбуш, защо ми казваш това? Та аз нямам толкова много пари.

— Не, нямате — съгласи се той. — Освен вашите инвестиции в консорциума Хертер-Хол и някои акции в рибната ферма, вие имате само няколко жилищни къщи и лично имущество. Мисля, че бихте могли да съберете шест или седем милиона, без да се сметнат инвестициите Хертер-Хол. Точно сега един Господ знае колко биха стрували те, като се има предвид всичко.

Облегнах се и го погледнах.

— Ти знаеш, че съм се освободил от акциите си в туризма. Така че, значи си проверил. Само забравяш мините за храна.

— Не, не съм, мистър Бродхед. Мисля, че тези акции ще бъдат продадени днес следобед.

Никак не ми беше приятно да разбере, че той познаваше финансовото ми състояние по-добре от самия мен. Значи Мортън е трябвало да продаде и тях! Точно тогава нямах време да помисля какво означава това, защото Хагенбуш поглади бакенбардите си и продължи:

— Положението е такова, мистър Бродхед. Казах на моя клиент, че споразумение, постигнато чрез принуда, не може да има законна сила. Ето защо той вече няма никакви надежди да постигне споразумение с „Гейтуей Корпорейшън“ или дори с вашия концерн.

Затова получих нови инструкции: да осъществя незабавно получаване на споменатата сума: да я вложа в тайни банкови сметки на негово име, да му ги съобщя когато, и ако се завърне.

— Един такъв шантаж няма да се хареса на Гейтуей — отбелязах аз. — И все пак те може да нямат друг избор.

— Наистина нямат — съгласи се той. — Онова, което не е точно в плана на мистър Хертер е, че той не може да се изпълни. Сигурен съм, че те ще дадат тази сума. Сигурен съм също, че връзките ни ще бъдат подслушвани, а моите офиси наблюдавани и че министерствата на правосъдието на всички страни, които имат дял в Гейтуей, ще повдигнат обвинения срещу мистър Хертер, когато той се завърне. Те ще намерят парите и ще ги изземат. Те анулираха предишния договор на мистър Хертер поради неспазването му от негова страна. И те ще го пъкнат — най-после — в затвора.

— Намираш се в трудна ситуация, мистър Хагенбуш — отбелязах аз.

Той се изсмя пресилено. Очите му вече не бяха весели. Поглади за момент бакенбардите си, а после избухна:

— Вие не знаете! Всеки ден дълги кодирани съобщения! Искай това, гарантирай онова, ще те държа лично отговорен за друго! И често изпращам отговор, който ще получи едва след двацет и пет дни, а през това време, цели петдесет дни, той ще ме залива с нови нареждания, ще ме укорява и ще ме заплашва! Не е добър човек, а сигурно не е и млад. Дори не съм сигурен, че ще доживее да получи нещо от това изнудване... Но пък може и да доживее.

— Защо не го напуснеш?

— Бих го сторил, ако можех! Но ако го напусна, тогава на кого да разчита? Тогава въобще няма да има никой на негова страна. И какво ще прави той, мистър Бродхед? Също... — той повдигна рамене, — той ми е много стар приятел, мистър Бродхед. Ходил е на училище с баща ми. Не. Не мога да го напусна. Но не мога да направя и онова, което иска. Вие обаче може би ще можете. Не като му дадете четвърт милиард долара, не, защото вие сам нямате толкова много пари. Но вие можете да го направите съдружник. Аз мисля, че той ще... не. Аз мисля, че той трябва да приеме това

— Но аз вече... — Започнах и спрях. Ако Хагенбуш не знаеше, че вече бях дал половината от акциите си на Бавър, не беше

необходимо да му казвам. — Защо и аз да не анулирам споразумението? — попитах аз.

Той вдигна рамене.

— Бихте могли. Но мисля, че няма да го направите. Вие сте символ за него, мистър Бродхед, и аз смятам, че той ще ви се довери. Виждате ли, мисля, че зная какво иска той с всичко това. Да живее като вас през останалата част от живота си.

Той се изправи.

— Не очаквам веднага да се съгласите с това — каза той. — Преди да отговоря на мистър Хертер, имам двацет и четири часа. Моля ви да помислите по казаното. Ще ви се обадя утре.

Стиснахме си ръце и Хариет му поръча такси. Останах докато колата дойде и бързо го откара в падащата вечер.

Когато се върнах в стаята си, Еси стоеше до прозореца и съзерцаваше светлините на Гапанско море. Изведнъж ми стана ясно кои бяха посетителките ѝ през днешния ден. Едната от тях беше фризьорката ѝ; от главата ѝ се спускаше светлокафяв водопад и стигаше до кръста и когато се обърна към мен, отново видях същата Еси, която беше заминала за Аризона толкова отдавна.

— Толкова дълго говори с онзи дребен човек — отбеляза тя. — Сигурно си гладен. — Тя ме погледна за момент, изправена до прозореца, и се засмя. Предполагам, че въпросите, които се въртяха в главата ми, бяха бяха се изписали на лицето ми, защото тя им отговори. — Първо, вечерята вече е готова. Нещо леко, което може да се яде по всяко време. Второ, в стаята ми е оправено, за да можем да си легнем, когато пожелаеш. И, трето, да, Робин, имам уверението на Уилма, че всичко това е разрешено. Аз съм много по-добре, отколкото си мислиш, скъпи Робин.

— Разбира се, че изглеждаш чудесно — казах аз и може би съм се усмихнал, защото бледите ѝ свършени вежди се събраха.

— На похотливата си жена ли се присмиваш? — попита тя.

— О, не! Не, съвсем не — отговорих аз, докато я прегръщах през кръста. — Просто само преди малко се чудех, защо някой би желал да води живот като моя. Сега вече зная.

Любихме се внимателно и бавно, а после, когато разбрах, че нищо няма да ѝ стане, буйно и страстно. После се хранихме с ястията, подредени на бюфета, излежавихме се и се прегръщаме, докато отново стигнахме до любов. След това — просто дремахме и се ухажвахме взаимно, докато Еси не изкоментира зад гърба ми:

— Доста впечатляващо изпълнение за такъв стар пръч, Робин. Не е много лошо дори за седемнайсетгодишен.

Протегнах се, прозинах се, потрих гърба си о корема и гърдите ѝ.

— Ти май малко прибързано се възстанови — отговорих аз.

Не каза нищо, само отри носа си о врата ми. Съществува някакъв радар, който не може да се види или чуе, но който ми казва истината. Полежах за момент, после се освободих и се изправих.

— Мила Еси — обърнах се аз, — какво е онова, което не ми казваш?

Тя лежеше в ръцете ми, с лице обърнато към ребрата ми.

— За какво? — попита тя невинно.

— Хайде, Еси. — Не ми отговори и попитах: — Непременно ли трябва да вдигна от сън Елма, за да ми каже?

Тя се прозина и се изправи. Беше фалшива прозявка; когато ме погледна, не личеше да ѝ се спи.

— Уилма е много консервативна — отговори тя, като вдигна рамене. — Има такива лекарства, които ускоряват оздравяването, кортикостероиди и други, които тя не желае да ми дава. С тях наистина съществува известен риск от неблагоприятни последици след много години... но дотогава, без съмнение, пълното здравно обслужване ще съумее да се справи, сигурна съм. Ето защо настоявах. Това я подразни.

— Последици! Искат да кажеш левкемия!

— Да, може би. Но по-вероятно не. И във всеки случай не скоро.

Станах от леглото и седнах гол на края, така че да мога да я виждам по-добре.

— Еси, защо?

Тя пхна ръка под дългата си коса и я отметна от лицето си, за да отговори на погледа ми.

— Защото бързам — отговори тя. — Защото ти, в края на краищата, имаш нужда от здрава жена. Защото е неудобно да уринираш през катетър, нито пък е естетично. Защото това беше

решение, което можех да взема само аз, и аз го взех. — Тя отхвърли завивката от себе си и легна. — Погледни ме, Робин — подкани ме тя. — Нито един белег! И вътрешно съм съвсем добре. Мога да се храня, да храносмилам, да уринирам, да се любя, да зачена дете, ако искаш. Не следващата пролет, или дори следващата година. Сега.

Всичко казано беше вярно. Сам можех да се убедя. По дългото ѝ бледо тяло нямаше никакъв белег — не, не съвсем никакъв; от лявата ѝ страна имаше едно по-светло парче нова кожа. Но човек трябваше да се взира, за да го открие. Нямаше обаче нищо друго, което да показва, че само преди няколко седмици беше рязана, кърпена и фактически мъртва.

Стана ми студено. Станах, за да завия Еси с робата ѝ и да си наметна моята. В каната на бюфета имаше малко кафе, все още топло.

— И за мен — каза Еси, докато си наливах.

— Не трябва ли да почиваш?

— Когато съм уморена — отговори ми тя, — ще знаеш, защото ще се обърна и ще заспя. Отдавна не сме прекарвали така, Робин. Достави ми удоволствие.

Тя взе чашата от мен и ме погледна над ръба докато пиеше.

— Но на теб не — отбеляза тя.

— Да, на мен също ми достави удоволствие! — И това беше истина: но честността ме накара да добавя: — Чудя се, Еси. Защо когато каза, че ме обичаш, в главата ми нахлу чувство за вина?

Тя остави чашката и отново легна.

— Искаш ли да споделиш това с мен, скъпи Робин?

— Просто трябва. — После добавих: — Предполагам, че ако трябва да го споделя с някого, най-добре ще е да извикам стария Зигфрид фон Шранк и да му разкажа.

— Той ти е подръка винаги — отговори тя.

— Хм. Ако започна с него, Бог знае кога ще свърша. Във всеки случай той не е програмата, с която искам да разговарям. Толкова много неща стават, Еси! И всичко това без мен. Чувствам, че изоставам.

— Да — каза тя. — разбирам, че се чувстваш така. Има ли нещо, което искаш да направиш, така че повече да не изпитваш такова чувство?

— Е... може би — споделих аз. — Например за Петер Хертер. Мъкна се с някаква идея, която бих желал да обсъдя с Алберт Айнщайн.

Тя кимна.

— Много добре, защо не? — Еси седна на края на леглото. — Подай ми чехлите, моля те. Хайде да го направим сега.

— Сега? Но вече е късно. Ти не трябва да си...

— Робин — каза тя мило, — аз също трябва да говоря със Зигфрид фон Шринк. Това е една добра програма, макар че не е написана от мен. Казва, че си добър човек, Робин, уравновесен, щедър и всичко това аз мога лично да потвърдя, да не говорим, че си отличен любовник, с когото е цяло удоволствие да правиш любов. — Тя ме хвана за ръка, докато прекосяхме голямата стена с изглед към Тапанско море и седна в любимото ми удобно кресло пред моя пулт. — Обаче — продължи тя, — Зигфрид казва, че имаш голям талант в измислянето на причини да не правиш това, което се иска от теб. Така че ще ти помогна да си признаеш всичко чистосърдечно. Дайте горад Полимат. — Тя не говореше на мен, а на пулта, който изведнъж се обля в светлина. — Иницирай едновременно програмите Алберт и Зигфрид — нареди Еси. — Достъп до двата файла в диалогов режим. Сега, Робин! Нека да поставим въпросите, които повдигна. В края на краищата аз също съм много заинтересувана.

Вече толкова години тази жена, С.Я.Лаворовна, за която съм женен, ме изненадва най-много, когато най-малко очаквам. Тя седеше удобно до мен и ме държеше за ръка, докато аз говорех за неща, за които предпочитам да мълча. Въпросът не беше само да отида на хичиянския рай и Завода за храна и да спра Петер Хертер да подлудява света. Въпросът беше къде бих могъл да отида след това.

Отначало обаче не изглеждаше, че ще ходя някъде.

— Алберт — казах аз, — ти ми каза, че от записите си разбрал настройките за курс от Гейтуей за хичиянския рай. Можеш ли да сториш това и от Завода за храна?

Двамата седяха един до друг в холобокса — Алберт пускащ облачета дим от лулата си. Зигфрид с ръце скръстени на скута, слушащ мълчаливо и внимателно. Нямаше да проговори, докато не му заговорех аз, а засега се въздържах.

— Страхувам се, че не — отговори Алберт извинително. — Ние знаем само една настройка за Завода за храна, тази на Триш Бавър, а пък тя не е достатъчно сигурна. Вероятността тя да заведе там кораб, е може би нула шест. А след това какво, Робин? Тя не може да го върне назад. Най-малкото така стана с Триш Бавър. — Той се понамести на стола и продължи. — Съществуват, разбира се, някои алтернативи. — Алберт погледна към Зигфрнд фон Шринк, който седеше до него. — Умът на Хертер трябва така да се манипулира, че сам да промени плановете си.

— Това ще успее ли? — попитах Алберт Айнщайн.

Той вдигна рамене. Зигфрид се размърда, но не каза нищо.

— О, не се прави на дете — скара му се Еси. — Отговори, Зигфрид.

— Госпожа Лаворовна — каза той, като ме гледаше, — мисля, че не. Смятам, че моят колега постави този въпрос само за да мога да го отхвърля. Изследвах съобщенията от Петер Хертер. Символизмът е съвсем очевиден. Ангелската жена с човка като на граблива птица... какво е „гърбав нос“, гаспажа! Мисля за детството на Пейтър и за онова, което е чул за „очистване на света от лошите евреи“. Има също емоции от насилие и наказания. Той е много болен, изкарал е една сърдечна атака и вече не е рационален. Нито внушение, нито призови за разум ще помогнат, гаспажа. Единствената възможност, може би, ще бъде продължителният психоанализ. Той обаче вероятно няма да се съгласи, бордовият компютър не може успешно да го проведе, пък и няма време. Не мога да помогна, гаспажа, във всеки случай не с реални шансове за успех.

Много отдавна прекарах няколко стотици часа, повечето от тях неприятни, да слушам разумния, влудяващ глас на Зигфрнд и не ми се щеше повече да го чуя. Но, знаете ли, не беше толкова лош.

Седналата до мен Еси се размърда.

— Полимат — извика тя, — пригответи прясно кафе, — После се обърна към мен и каза: — Мисля, че ще прекарам тук известно време.

— Не разбирам за какво — възразих аз. — Струва ми се, че планът ми няма да успее.

— Ако е така — отговори тя невъзмутимо, — нямаме нужда от кафе, а трябва да се върнем в леглото. Всъщност, на мен всичко това ми е много забавно, Робин.

Е, защо не? Странно, но вече не ми се спеше, както и на Еси. Всъщност бях едновременно разтревожен и успокоен, а умът ми никога не е бил по-ясен.

— Алберт — извиках аз. — има ли някакъв прогрес в разчитането на хичиянските книги?

— Не много, Робин — извини се той. — Има други математически томове, като този, който видя, но тъй като все още езикът... Да, Робин?

Щракнах с пръсти. Чудатата мисъл, която блуждаеше в подсъзнанието ми, излезе наяве.

— Гош числата — казах аз. — Книгата ни показва гош числата. Същите са като онези, които мъртвите хора наричат „гош числа“

— Разбира се, Робин — кимна той. — Те представляват основните безразмерни константи на Вселената, или поне на тази Вселена. Остава обаче въпросът за принципа на Мах, който предполага...

— Не сега, Алберт! Откъде смяташ, че са ги взели мъртвите?

Той замълча и се намръщи. Като изчукваше лулата си, той погледна към Зигфрид, после каза:

— Предполагам, че Мъртвите взаимодействат с хичиянския изкуствен интелект. Несъмнено съществува някаква двупосочна връзка.

— Точно моята мисъл! Какво друго според теб биха могли да знаят Мъртвите?

— Трудно е да се каже. Тяхната памет е съхранена много непълно. Комуникацията с тях в най-добрия случай е изключително трудна, а сега е напълно прекъсната.

Изправих се.

— Ами ако възстановим комуникацията? Ако някой отиде на хичиянския рай и поговори с тях?

Той се изкашля. Като се опитваше да не бъде прозвучи снизходително, каза:

— Робин, няколко члена на групата Хертер-Хол плюс момчето, Уон, не успяха да получат от тях ясни отговори на тези въпроси. Дори нашият изкуствен интелект не постигна много... макар че — каза той достатъчно учтиво, — причината за това е главно в необходимостта да

се използва като посредник бордовият компютър, Вера. Съхранената им памет е лоша, Робин. Те са манияци, нерационални и често неясни.

Зад мен Еси също се бе изправила с кана с кафе и чашки... Не бях чул кога звънецът от кухнята е съобщил, че кафето е готово.

— Попитай него, Робин — заповяда тя.

Не се направих, че не разбирам.

— По дяволите — избухнах аз, — добре, Зигфрид. Това е по твоята част. Как да ги подмамим да разговарят с нас?

Зигфрид се усмихна и свали ръце от скута.

— Хубаво е, че мога да разговарям отново с теб, Робин — отбеляза той. — Бих желал да те поздравя за значителния прогрес, който си постигнал след нашия последен сеанс...

— Остави това сега!

— Разбира се, Робин. Има една възможност. Паметта на жената-изследовател, Хенриета, изглежда е доста пълна, с изключение на нейната фикс-идея за изневярата на мъжа ѝ. Мисля, че ако имаме една компютърна програма с онова, което знаем за личността на нейния съпруг и въздействаме с нея...

— Да създадем един измислен съпруг?

— По същество, да, Робин — кимна той. — Не трябва да е напълно същият. Тъй като паметта на Мъртвите е съхранена недотам добре, може би, няма да бъдат забелязани неверните реакции. Разбира се, програмата ще бъде доста...

— Достатъчно. Зигфрид. Можеш ли да напишеш такава програма?

— Да. С помощта на твоята съпруга, да.

— А след това как ще установим контакт с Хенриета?

Той погледна към Алберт.

— Надявам се за това да помогне моят колега.

— Разбира се, Зигфрид — отговори весело Алберт, като почесваше единия си крак с палеца на другия. — Първо. Напишете програма със спомагателни програми. Второ: Прочетете я в прехвърлящ процесор РМАЛ-2, с достъп до гигабита бърза памет и необходимите подчинени модули. Трето. Поставете я в един петместен кораб и я отпрадете на хичиянския рай. После я свържете с Хенриета и започнете разпита. Това според мен ще има шанс за успех, о, може би нула девет.

Намръщих се.

— Защо трябва да се изпраща цялата тази апаратура?

Той отвърна търпеливо:

— Причината е в С, Робин. Тъй като ни липсва радио със свръхсветлинна скорост, трябва да изпратим машината там, където ще се работи.

— Компютърът Хертер-Хол има радио със свръхсветлинна скорост.

— Вера е много неинтелигентна, Робин. Много е бавна. Пък и аз не ти казах най-лошата част. Процесорът PMAI-2 е много обемист, нали разбираш. Той ще запълни почти изцяло петместния кораб. Това означава да пристигне на хичиянския рай почти гол и незащитен. Ние обаче не знаем кой ще го посрещне на дока.

Еси отново седеше до мен, изглеждаше хубава и загрижена с чашка кафе в ръка. Взех я машинално и отпих една глътка.

— Ти каза „почти“ — казах аз. — Значи ли това, че ще има място за пилот?

— Страхувам се, че не, Робин. Ще остане място само за още сто и петдесет килограма.

— Аз тежа наполовина! — Почувствах напрежение в Еси. Бяхме стигнали точно до този въпрос. Мисълта ми беше така ясна и се чувствах толкова уверен, както не ми се беше случвало от седмици. Парализата на бездействието отзвучаваше с всяка секунда. Ясно съзнавах онова, което казвах и добре разбирах какво означава то за Еси... и нямах желание да спра.

— Това е вярно. Робин — съгласи се Алберт, — но нали не искаш да пристигнеш там мъртъв? Ще ти трябва храна, вода, въздух. Стандартните норми за пълен тур, при стопроцентово регенериране на всички провизии, възлиза на повече от триста килограма и там просто няма...

— Престани, Алберт — извиках аз. — Знаеш не по-зле от мен, че не става въпрос за пълен тур. Говорим за... колко беше? Двайсет и два дни. Толкова беше полетът на Хенриета. Повече не ми е необходимо. Само за дващсет и два дена. После ще пристигна на хичиянския рай и запасите ще са без значение.

Зигфрид наблюдаваше много заинтересован, но мълчалив. Алберт също изглеждаше загрижен. Той призна:

— Е, това е така, Робин. Но има голям риск. Няма да има никакъв запас за евентуална грешка.

Поклатих глава. Бях стигнал много преди него... във всеки случай — преди него, за там, където той сам желаше да отиде.

— Ти каза, че на Луната има един петместен, който ще приеме този курс. Има ли там също, как го нарече, РМАЛ?

— Не, Робин — отговори той, а после добави тъжно: — Има обаче на Кору, готов за изпращане на Венера.

— Благодаря ти, Алберт — казах аз, почти му се озъбих, защото трябваше с ченгел да му тегля думите от устата. После седнах и се замислих над току-що чуто.

Аз не бях единственият, който слушаше внимателно. До мен седеше Еси, която остави чашката си.

— Полимат — подаде команда тя, — достъп и дисплей на програмата Мортън, в диалогов режим. Хайде, Робин. Направи онова, което трябва.

От бокса се чу шум на отваряща се врата и влезе Мортън, който се ръкува с Зигфрид и Алберт и погледна през рамо към мен. Той беше получил информация и когато влезе, бях готов да се закълна от израза на лицето му, че онова, което беше научил, не му харесваше. Това обаче не ме разтревожи. Казак му:

— Мортън! На базата за изстрелване в Гвиана се намира информационният процесор РМАЛ-2. Купи го.

Той се обърна към мен възмутен.

— Робин — отвърни той упорито, — мисля, че не разбираш колко бързо се стопява капиталът ти! Само програмата ще ти струва над хиляда долара за минута. Ще трябва да продам акции...

— Продавай!

— Не е само това. Ако планираш да отидеш лично с онзи компютър на хичиянския рай... Недей! Не си позволявай и да помислиш за това! На първо място, забраната, наложена от иска на Бавър, все още не е вдигната. На второ място, ако успееш но някакъв начин да я заобиколиш, ще бъдеш изложен на презрение и щети, които...

— По този въпрос не искам мнението ти, Мортън. Да предположим, че мога да накарам Бавър да отмени забраната. Ще могат ли да ме спрат?

— Да! Но — добави той вече поомекнал, — макар че могат, съществува вероятност и да не го сторят. Най-малкото не навреме. Все пак, като твой юридически съветник, трябва да ти кажа...

— Не трябва нищо да ми казваш. Купи компютъра. Алберт и Зигфрид, програмирайте го така, както се уточнихме. А сега и тримата напускате бокса; трябва ми Хариет. Хариет? При първа възможност ми резервирай едно място за полета от Кору за Луната, за същия кораб, с който ще бъде изпратен компютърът, който ще купи Мортън. И докато вършиш това, виж дали можеш да откриеш Хансън Бавър. Искам да говоря с него. — Когато тя кимна и изчезна, се обърнах да погледна Еси. Очите ѝ бяха влажни, но се усмихваше.

— Ти май знаеш нещо? — подметнах аз. — Зигфрид вече не ме нарича „Боб“ или „Боби“.

Тя обви ръка около мен и се притисна.

— Може би мисли, че вече не трябва да те третира като дете — отговори тя. — Нито пък аз, Робин. Мислиш ли, че исках да оздравея, само за да можем по-скоро да правим любов? Не. Беше главно да не бъдеш държан като затворник тук от една жена, която смяташе, че не е хубаво да оставиш сама. Да, сега вече мога сама да се грижа за себе си — допълни тя, — когато заминеш.

Когато се приземихме в Кайене, беше тъмно като в рог и валеше пороен дъжд. Бавър ме почака докато се оправя с митницата. Беше полузаспал в тапицирания фотьойл до товарния терминал. Няколко пъти му благодарих за посрещането, но той ме прекъсна и каза:

— Имаме само два часа. Хайде да се залавяме за работа.

Хариет беше наела един чартърен полет с хеликоптер. Излетяхме над палмите точно когато слънцето се показваше над Атлантика. Докато достигнем до Кору, съвсем се беше развиделяло, а лунният модул стоеше изправен до поддържащата го кула. Беше съвсем мъничък в сравнение с гигантите, които излитаха от летище Кенеди или Калифорния, но Гвианският космически център има с една шеста по-голяма ефективност на ракетите, тъй като е разположен на екватора. Ето защо не беше необходимо ракетите да са много големи. Компютърът вече беше натоварен и поставен на мястото му и ние с

Бавър веднага се качихме. Тласкане. Поклащане. Чувство на гадене от закуската, която не трябваше да ям. А после излетяхме.

До Луната полетът трае три денонощия. По-голяма част от това време прекарах в сън, а останала част в разговор с Бавър. Това беше най-продължителното време, което прекарвах през последните дванайсет години откъснат от комуникационните си средства и си мислех, че ще ми тежи като воденичен камък. Премина неусетно. Събудих се, когато предупредителните сигнали за ускорение замлъкнаха и видях Луната с цвят на месинг да нараства срещу нас. А после се прилунихме.

Като си помисли човек къде бях ходил, чак е смешно, че никога по-рано не бях стъпвал на Луната. Не знаех какво да очаквам. Всичко там ме изненада: ходенето с танцова стъпка при чувство за тегло не повече от това на една напълнена с въздух гумена кукла, звукът на писклив тенор, който излизаше от устата ми при атмосфера, състояща се от двайсет процента хелий. Вече не дишаха хичиянска смес, не и на Луната. Хичиянските машини за копаене влизаха като бомба в лунната маса и с количеството слънчева светлина, което беше необходима, за да работят, тяхната експлоатация не струваше почти нищо. Единственият проблем беше, че трябваше да се пълнят с въздух, поради което използваха хелий... по-евтин и по-лесен за доставка от азота.

Хичиянското лунно вретено е разположено близо до базата на совалката — или, ако трябва да сме точни, базата на совалката е разположена там, където е то, близо до Фра Моро, защото точно там хичиянците преди един милион години бяха копали най-много. Всичко беше под повърхността, дори и местата за акостиране бяха скрити под навеси в тесните бразди на лунната повърхност. Двама американски астронавти, Шепард и Митчел, бяха прекарвали един уикенд наоколо, бяха пребродили около двеста километра, без да ги открият. Сега във вретеното живееха повече от хиляда души и във всички посоки се бяха разклонили нови тунели: лунната повърхност беше осеяна с микровълнови чинии-антени, слънчеви колектори и тръби.

— Хей, ти, здравей — обърнах се аз към първия човек, когото видях без работа. — Как се казваш?

Той направи няколко дълги скока към мен, като дъвчеше една незапалена пура.

— Теб какво те засяга? — попита той.

— На совалката има един товар. Искам да се натовари на петместния, който е в дока. Ще ти трябват половин дузина помощници и, може би, товаро-разтоварна техника; работата е спешна.

— Хм — промърмори той. — Имаш ли разрешение да товариш?

— Ще ти го покажа, когато ти платя — отговорих аз. — По хиляда долара на човек и десет хиляди на теб лично, ако го свършиш за три часа.

— Хм. Нека да видя товара. — Тъкмо тогава го сваляха от ракетата. Той го огледа внимателно, почеса се, помисли. Не беше напълно мълчалив. От малкото думи, които отрони, успях да разбера, че се казва А.Т.Уолтърс-младши, и че е роден в Тунелите на Венера. От отличителната гривна на ръката му разбрах, че си е опитал късмета на Гейтуей, а от факта, че вършеше случайни работи на Луната, можех да заключа, че късметът му не ще да е бил много добър. Е, моят също не беше първите два пъти; а после се промени. В каква посока? Трудно е да се каже. — Мога да го свърша, Бродхед — каза той най-после, — но нямаме три часа. Онзи шегаджия, Хертер, ще ни разиграва отново след около деветдесет минути. Дотогава трябва да сме свършили.

— Още по-добре — казах аз. — А сега, кажи ми къде се намира офисът на „Гейтуей Корп.“

— В северния край на вретеното — отговори той. — След около половин час ще затворят.

Още по-добре, помислих аз за втори път, но не го казах. Влачейки Бавър след себе си, отново с танцова стъпка, се върнах по тунела до вретенообразната кухня, която представляваше средище на района и отидох в стаята на директора по изстрелването.

— Ще ви трябва връзка със Земята за нашите документи за самоличност — казах й аз. — Аз съм Робин Бродхед, ето тук отпечатъци от пръстите ми. Това е Хансън Бавър — ако обичаш, Бавър... — Натиснах палеца му върху плочата. — Сега кажи онова, което трябва — поканих го аз.

— Аз, Алън Бавър — издекламира той, — с настоящето оттеглям съдебната забрана срещу Робин Бродхед, „Гейтуей Корп.“ и всички останали.

— Благодаря ти — казах аз. — Сега, директор, докато потвърждаваш казаното, ето едно подписано копие от онова, което току-що каза Бавър и план на мисията. Според договора ми с „Гейтуей

Корп.“, който твоите машини ще ти предоставят, имам право да използвам техническите средства на Гейтуей във връзка с експедицията Хертер-Хол. Аз се каня да сторя това, за която цел се нуждая от петместния кораб, разположен в момента на твоите докове за акостиране. От плана за мисията ще видиш, че възнамерявам да отида на хичиянския рай и оттам на Завода за храна, за да попреча на Петер Хертер да подлудява човечеството, също да освободя групата Хертер-Хол, както и да донеса ценна за Гейтуей информация за проучване и ползване. Бих желал да замина след един час — завърших строго аз.

За момент като че ли всичко вървеше като по вода. Директорът по полетите (беше жена) погледна отпечатъците на плочата, взе плана на мисията и го претегли на ръка, а после ме погледна с отворена от изненада уста. Чувах виенето на газа, който излизаше от машините за отопление, работещи по цикъла на Карно под лещите на Френел и насочен към антишоковите рефлектори точно над нас. Не чувах нищо друго. После тя въздъхна и каза:

— Сенатор Праглер, известно ли ви е това?

И от въздуха зад бюрото ѝ се чу гласът на Праглер, който изръмжа:

— Повече от известно, Мили. Кажи на Бродхед, че няма да стане. Не може да получи кораба.

Пристигнах след три дни транзитно пътуване. Предварително автоматично бяха изпратени паспортните данни на всички пътници и властите знаеха, че пристигам още преди совалката да бе напуснала Френска Гвиана. Беше чиста случайност, че ме посрещна Праглер; но дори и да не беше там, имаха достатъчно време, за да получат нареждане от главния офис в Бразилия. За момент си помислих, тъй като Праглер се оказа там, че бих могъл да се спазаря. Не можах. Трийсет минути му крещях и още толкова му се молих. Никаква полза.

— Няма нищо нередно в плана на твоята мисия — призна той. — Нередното е в теб самия. Нямах право да използваш техника на Гейтуей, защото онзи ден, докато беше в орбита, „Гейтуей Корп.“ изкупи акциите ти. Но дори и да не беше, Робин, не бих те пуснал.

Прекалено много си заинтересован лично. Да не говорим, че си много стар за такова нещо.

— Аз съм опитен пилот от Гейтуей!

— Ти си един опитен досадник, Робин. А може би също и малко луд. Какво мислиш, че може да направи сам човек на хичиянския рай? Не. Ние ще използваме плана ти. Но ще го направим както трябва, от Гейтуей, с най-малко три кораба, два от тях пълни с яки, добре въоръжени смелчаци.

— Сенаторе — помолих се аз, — пусни ме да замина! Ако изпратиш този компютър на Гейтуей, ще са необходими месеци... години!

— Не и ако го изпратя направо отгук с петместен — възрази ми той. — Шест дена. После той може веднага да отлети в конвой. Но не с теб. Обаче — каза той съвсем основателно. — ние разбира се ще ти платим за компютъра и за програмата. Откажи се, Робин. Остави на някой млад да поеме тези рискове. Говоря ти като приятел.

Е, той наистина ми бе приятел и ние двамата знаехме това, но след като му казах какво може да прави с неговото приятелство, може би то поохладня. Накрая Бавър ме дръпна настрана. Последното, което видях от сенатора, беше как седи на ръба на бюрото втренчен в мен, лицето му позеленяло от гняв, очите му сякаш готови за плач.

— Лош късмет, мистър Бродхед — каза Бавър съчувствено.

Поех дълбоко дъх, за да го коригирам, и спрях точно навреме. Нямаше смисъл.

— Ще ти взема билет за връщане до Кору — съобщих аз.

Той се усмихна и ми показа идеални протези — беше похарчил част от парите за лични нужди.

— Ти ме направи богат, мистър Бродхед. Мога да си платя билета. Освен това никога не съм бил тук и сигурно няма да дойда втори път, така че мисля да поостана малко.

— Както желаш.

— А ти, мистър Бродхед? Какви са твоите планове?

— Нямам никакви планове. — Нито пък можех да измисля някакви. Цялата ми програма бе отишла по дяволите. Не мога да ви опиша каква празнота чувствах. Бях се решил да извърша още една мисия с мистериозен хичиянски кораб... е, не толкова мистериозен, както по времето, когато бях изследовател на Гейтуей. Но все още

доста рискована перспектива. Бях подготвил тази мисия с помощта на Еси, след като толкова дълго се бях страхувал от нея. И накрая нищо.

Гледах завистливо през дългия, празен тунел надолу към доковете.

— Може би ще се гръмна — казах аз.

— Мистър Бродхед! Това е... това е...

— О, не се безпокой. Няма да го сторя, защото всички оръжия, които донякъде познавам, вече са натоварени на петместния. А пък се съмнявам, че ще ме пуснат да вляза в него, за да си ги взема.

Той се взря в мен.

— Е — отвърна той колебливо, — може би ти също би могъл да прекараш няколко щастливи дни...

И тогава изразът му се промени.

Почти не го видях; почувствах същото, което чувстваше и той, а това бе достатъчно, за да ангажира цялото ми внимание. Стариат Петер отново бе легнал на кушетката. Беше по-лошо от всеки друг път. Изживявах не само неговите блянове и фантазии... които изживяваха всички. Беше болка. Отчаяние. Лудост. Ужасно чувство на натиск около слепоочията, изгаряща болка в ръцете и гърдите. Гърлото ми беше сухо, после изподрано от храната, която повърнах.

Никога по-рано от Завода за храна не беше идвало такава нещo.

Но по-рано никой не беше умираше на кушетката. Не спря след минута или след десет. Гърдите ми се разпъваха за глътка въздух. Също и на Бавър. Също и на всеки друг, където и да се намираше в обхвата на излъчването от кушетката. Болката продължаваше, и всеки път, когато изглеждаше, че вече е достигнала някакво равнище, избухваше нов, по-силен пристъп; и през цялото време изпитваш ужас, ярост, ужасна мъка на човек, който знае, че умира, но не желае да умре.

Познавах това чувство.

Познавах го и знаех какво бих могъл да направя... какво можеше да направи тялото ми, ако само успееш да запазя разсъдъка си. Насилих се да направя една стъпка, а после още една. Успях дори да се затичам по широкия, износен коридор, докато Бавър се гърчеше на земята зад мен, а пазачите пред мен се олюляваха напълно безпомощни. Втурнах се покрай тях (съмнявам се някой да ме е видял) и се мушнах в тесния

люк на обслужващия модул, преметнах се, целия ожулен и разтреперан, затворих ключалките над главата си.

Вече бях вътре, в злощастната, позната пчелна килийка, заобиколен от пресовани светлокафяви пластмасови форми. Уолтърс си бе свършил добре работата. Нямаше как да му платя, но ако беше подал ръка през люка докато го затварях, бих му дал един милион.

След известно време Петер Хертер умря. С неговата смърт кризата не спря веднага. Тя само започна бавно да намалява. Никога не съм се замислял какво изживява човек, когато чувства, че сърцето му спира, червата му се опразват и смъртта пробужда мозъка му. Това продължава много по-дълго, отколкото съм предполагал. Продължи през цялото време, докато освободих обслужващия модул от дока и го издигнах с помощта на малките водородни ракети до височината, на която можех да включа хичиянския двигател. Въртях и настройвах колелата за избиране на курс, докато не се получи добре познатата светлинна структура, която ми бе показал Алберт.

Тогава натиснах стартовия бутон и поех по маршрута. Корабът започна да се накланя, да се ускорява. Звездната картина, която можех да видя, като се навеждах покрай запамятаващия модул, започна да се променя. Сега вече никой не можеше да ме спре. Дори самият аз не можех да се спра.

Според всички данни, които Алберт можа да събере, пътуването трябваше да продължи точно двайсет и два дни. Не много дълго — стига човек да не е затворен в кораб, който е натоварен до краен предел. Имаше място и за мен — повече или по-малко. Можех да се протегна. Можех да се изправя. Можех дори да легна долу, ако капризното движение на кораба ми позволеше да разбера къде беше „долу“ и ако нямах нищо против да бъда свит между парчетата метал. Онова, което не можех да върша през тези двайсет и два дни, беше да се движа на разстояние повече от половин метър в която и да било посока — нито да се храня, нито да спя, нито да се къпя или да се облекчавам; изобщо да върша каквото и да било на такова разстояние.

Имах на разположение много време, за да си спомня колко ужасяващи бяха всичките ми хичиянски полети и отново да изпитам целия този ужас.

Имаше също много време за учене. Алберт предвидливо ми беше осигурил всички онези записи, които бях пропуснал да му поръчам и сега можех да си пускам тези ленти. Не бяха много интересни, нито пък тяхното пускане беше сложно. PMAI-2 представляваше само памет; много памет, но малко дисплей. Нямах триизмерен бокс, а само стереосистема с плосък екран, когато можех да го гледам, или пък екран колкото една длан, когато не можех.

Отначало не го използвах. Просто лежах и спях. Отчасти се възстановявах от травмата, причинена от смъртта на Петер, толкова ужасяваща, сякаш беше моята собствена смърт. Отчасти експериментирах със собствения си ум — позволявах си да чувствавам страх (когато имах някаква причина за това), поощрявах чувството си за вина. Има някои видове вина, които зная, че ценя: размишление върху неизпълнени задължения и неизпълнени ангажименти. Имаше много такива, по които можех да мисля, като започна от Петер (който сигурно още щеше да е жив, ако не го бях приел в експедицията) и завърша, или по-скоро незавърша, с Клара, замръзнала в черната дупка — без да свършвам с нея, защото винаги можех да се сетя и за други. Това развлечение скоро ми омръзна. За моя изненада открих, че вината, в края на краищата, не беше непреодолима, след като приех да я чувствам; с това си запълних първия ден.

След това се обърнах към лентите. Пуснах заместителя на Алберт, вдървената, полуподвижна карикатура на програмата, която познавах и обичах, и той ми изнесе лекция за принципа на Мах и гош числата и за най-странни форми на астрофизическо размишление, за което някога бях мечтал. Всъщност не слушах; оставях гласа да минава покрай ушите ми. Това беше през втория ден.

После, от същия източник, научих всичко онова, което беше съхранено за Мъртвите. Почти всичко това вече бях слушал, но го изслушах още един път. Нямах нищо по-добро; и това беше през третия ден.

После имаше различни лекции за хичиянския рай и произхода на Древните, и възможните стратегии за общуване с Хенриета, и възможните рискове от страна на Древните, и това беше също през третия ден, и четвъртия, и петия.

Започнах да се чудя с какво ще запълня двайсет и два дни, така че се върнах отново към онези ленти, пуснах ги всичките и така

запълних шестия ден, и осмия, и десетия; и на единайсетия...

На единайсетия изключих напълно компютъра и усмихнат зачаках.

Беше изтекъл половината ден. Висях на ограничителните ремъци в очакване на удовлетворението от единственото събитие, което това проклето пътуване можеше да ми донесе: примигващото изригване на златни искри в кристалната спирала, което щеше да означава, че времето на обръщане е достигнато. Не знаех кога точно трябва да се случи. Може би не през първия час на деня (и то наистина не се случи). Може би не също през втория, или третия... и също не се случи. Не през тези часове, нито пък през четвъртия, или петия, или часовете след него. Въобще не се случи през единайсетия ден.

Нито през дванайсетия.

Нито през тринайсетия.

Нито през четиринайсетия: и когато въведох данни, за да проверя дали правилно съм пресметнал дните, компютърът ми съобщи онова, което не исках да науча.

Беше много късно.

Дори да достигнех средата на пътя през този ден... дори през следващата минута... нито водата, нито храната, нито въздухът щяха да стигнат, за да оцелея до края.

Можеха да се направят някои икономии. Направих ги. Само навлажнявах устните си, вместо да пия, спях колкото можех, стараех се да дишам колкото се може по-повърхностно. И най-последно настъпи обръщането — на деветнайсетия ден. Осем дни закъснение.

Когато въведох данните в компютъра, резултатът беше безмилостен и ясен.

Пътят бе преполовен много късно. След деветнайсет дни оттук-нататък корабът може би щеше да пристигне на хичиянския рай, но без жив пилот на борда. Тогава вече щяха да са минали най-малко шест дни от моята смърт.

ДЪЛГАТА НОЩ НА СЪНИЩАТА

Щом научи да разбира езика ни Древните, те започнаха да й приличат повече на личности. Всъщност те не бяха Древни. Или поне не онези трима от тях, които я пазеха, и хранеха, водеха на сеанси през дългата нощ на сънищата. Те се научиха да я наричат Джанин, или нещо достатъчно близко до Джанин. Имената им бяха доста сложни, но всяко име имаше и кратка форма — Тар, или Тор, или Хууи — на което отговаряха при нужда или игра. Бяха игриви като кученца, но бяха и грижливи. Когато тя излизаше от синия пашкул изтерзана и изпотена от един друг живот и друга смърт — от урок в курса, предписан й от от Най-древния — там имаше винаги някой от тях да я успокоява, да й говори нежно, да я милва.

Това обаче не беше достатъчно! Нямахме такава утеха, която да компенсира онова, което изживяваше в сънищата отново и отново.

Всеки ден беше едно и също. Няколко часа неспокойно и неотморяващо спане. Хранене. Понякога игра на криеница или гоненица с Хууи или Тор. Друг път разходка из рая, винаги пазена от Тар или Хууи, или от някой друг, който нежно ще я върне обратно към пашкула, ще я сложи в него и тогава, в продължение ни часове, понякога приличащи на цял човешки живот. Джанин беше сякаш някой друг. И някой толкова странен! Мъж. Жена. Млад. Стар. Луд. Сакат. Винаги бяха различни. Повечето от тях въобще не бяха хора, особено най-ранните, Най-древните.

От животите, които „сънуваше“, най-новите бяха най-близки до нейния. Поне не бяха същества, различни от Тор, или Тар, или Хууи. Обикновено не бяха страшни, макар че всеки от тези сънища завършваше със смърт. В тях тя изживяваше произволни и хаотични преживявания от кратките им и рисковани, или скучни и тежки животи, взети от тяхната памет и записани в запомнящи устройства. Когато започна да разбира езика на похитителите си, тя научи, че животите, които изживява, бяха специално избрани (по какви критерии?) за съхранение. Така че всеки от тях представляваше един

специален урок. Всеки сън ѝ даваше опит, който тя, разбира се, научаваше. Така тя се научи да говори с живите; да разбира тяхното мистериозно съществуване; да осъзнава маниакалната им необходимост да се подчиняват. Те бяха роби! Или любимци? Когато вършеха онова, което им нареди Най-древният, те бяха послушни и, следователно, добре. В останалите случаи, макар и редки, бяха наказвани.

През това време понякога тя виждаше Уон или сестра си. Поради някакви съображения те бяха отделени от нея. Отначало тя не разбираше защо; после ѝ стана ясно и се изсмя вътре в себе си на шегата, която беше прекалено тайна, за да я сподели дори с шегаджията Тор. Ларви и Уон също бяха подложени на обучение, което понасяха не по-добре от нея.

В края на шестия „сън“ тя можеше да говори с Древните. Устните и гърлото ѝ не можеха съвсем точно да издават чуруликащите и жужещи гласни, но все пак я разбираха. И което е по-важно, тя можеше да разбира техните заповеди. Това ѝ спести неприятности. Когато трябваше да се върне в килията си, не беше необходимо да я блъскат, а когато трябваше да се къпе, не се налагаше да я събличат. Към петнайсетия сън тя, (както и Ларви и Уон) вече знаеше всичко, което можеше да се научи за хичиянския рай, включително и факта, че Древните не бяха и никога не са били хичиянци.

Дори и Най-древният.

Тогава кой беше Най-древният? Уроците не даваха отговор на този въпрос. Тар и Хууи ѝ обясниха, доколкото можаха, че Най-древният беше Бог. Този отговор не я задоволи. Този бог приличаше твърде много на онези, които му се кланяха, за да бе построил хичиянския рай или някоя част от него, включително и собственото си тяло. Не. Раят е бил построен от хичиянците с цел, която беше известна само на тях. Най-древният не беше хичиянец.

През цялото това време голямата машина отново беше неподвижна, безчувствена, почти мъртва, спестяваща намаляващия се остатък от живот. Когато Джанин минаваше през централното вретено, тя я виждаше да стои там, все още като статуя. От време на време се виждаше слаба, бледа светлина около външните ѝ сенсори, сякаш щеше да се събуди. А може би ги следеше през затворените си очи. Когато това се случваше Хууи и Тар ускоряваха своя ход. Тогава нямаше гоненица или шегги. Тогава всичко беше абсолютно тихо. Един

ден тя се размина с Уон на път за пашкула, от който той се връщаше, и Хууи ѝ разреши да разменят по две думи.

— Изглежда страшно — каза Джанин.

— Ако искаш, мога да го разруша — изперчи се Уон, като гледеше нервно през рамо към машината. Беше го казал обаче на английски и имаше благоразумието да не го преведе на техните пазачи. Тонът на гласа му обаче бе достатъчен, за да разтревожи Хууи и той побърза да отведе Джанин.

Джанин почти се привърза към похитителите си, доколкото човек може да се привърже към едно голямо, добро ескимоско куче, което може да говори. Трябваше ѝ много време, за да мисли за едно такова младо и женско същество като Тар, че е млада и жена. Всички имаха рядко окосмяване по лицето и силно изпъкнали и масивни чела, характерни за развитите мъжки примати. Но с опознаването им те се превърнаха в индивиди, а не просто екземпляри от класа „тъмничари“. По-едрият и по-тъмен мъжкар се казваше „Тор“, но това беше само една сричка от неговото дълго трудно име, от което Джанин можа да разбере само думата „тъмен“. Това не се отнасяше до цвета на кожата му. Всъщност той беше по-рус от другарите си. Отнасяше се до неговите детински приключения в една част на рая, толкова странна и толкова рядко посещавана, че беше слабо осветена дори и от вечните стени от хичиянски метал. Тор подрязваше брадата си така, че тя се спускаше надолу от челюстта му като два обърнати рога. Той си правеше шеги с Джанин, като ѝ казваше, че ако нейният мъжкар, Уон, е фертилен, както изглежда, че е бил, докато е живял заедно с Ларви, той ще поиска разрешение от Най-древния лично да я оплоди. Джанин се усмихваше на тази шега, но не се страхуваше. Не се отвращаваше защото Тор беше добър сатир и тя вярваше, че той ще оцени жеста. Все пак тя започна да си дава сметка, че вече не е сополиво дете. С всеки продължителен сън тя съзряваше. В тях тя изживяваше полови сношения, които в живота си не бе имала — и често болка, и почти винаги края, смъртта. Тези записи не могат да се направят от жив човек, обясняваше ѝ Хууи, когато беше сериозен; и той беше съвсем угрижен, когато ѝ обясняваше начина, по който се отваря мозъкът и се въвежда в машината, която прави записите. Когато ѝ разказа това, тя стана малко по-зряла.

А сънищата продължаваха да стават все по-странни и по-далечни.

— Ти се пренасяш в много далечни времена — казваше ѝ Тор. — Това, което ще видиш днес — каза ѝ той, докато я водеше към пашкула, — е най-далечното и поради това последното. Може би.

Тя се спря до блестящата кушетка.

— И това ли е шега, Тор, или загадка?

— Не. — Той подръпна замислено двата рога на брадата си. — Този сън няма да ти хареса, Дани.

— Благодаря.

Тор се усмихна с ъгъла на тъжните си, нежни очи.

— Но това е последното, което мога да ти дам. Може би... може би Най-древният ще ти даде някой сън от своите. Говори се, че понякога го прави, но не зная кога. Във всеки случай никой не помни.

Джанин преглътна тежко.

— Звучи страшно — каза тя.

Тор ѝ призна:

— Когато аз го преживях, също много се изплаших, Дани, но не забравяй, че за теб това е само сън. — После той затвори пашкула над нея и Джанин реши да не заспива, но както винаги не успя... и се почувства като превърната в някой друг.

Някога имало едно същество. Било жена; но не било „то“, ако се вярва на Декарт, защото съзнавало собственото си съществуване и следователно било „тя“.

Тя нямала име, но била белязана сред своите хора от голям белег — от ухото до носа, когато едно умиращо животно едва не я убило. Окото ѝ от тази страна зараснало с деформиран клепач, поради което я наричали „Кривогледата“.

Кривогледата имала дом. Не бил много претенциозен. Приличал на гнездо, утъпкано в буци от нещо, на вид като папирус, отчасти затулено от навес от пръст. Но Кривогледата и нейните роднини се връщали в тези гнезда всеки ден и по това се различавали от всички други живи същества, които иначе приличали на тях. В едно отношение те били съвсем различни от всички други, с които растели заедно, и това било, че използвали предмети, които не били част от

тялото им, за да вършат с тях различни работи. Кривогледата не била красива. Била висока не повече от метър. Нямала вежди — косата от темето ѝ се сливала с тях и само носът и скулите ѝ били голи; нямала и брадичка. На ръцете си имала пръсти, но обикновено били стиснати в юмрук, охлузен и мазолест, а пръстите ѝ не се отделяли напълно — почти като тези на краката, с които можела да хваща предметите не по-лошо отколкото с ръце. Кривогледата била бременна, макар че не знаела. Била напълно израснала и фертилна още след петия дъждовен сезон. През тринайсетте години на своя живот тя била бременна девет или десет пъти, но никога не го знаела, докато не била принудена да забележи, че не може да тича така бързо, че изпъкналостта на корема ѝ я затруднява да измъкне вътрешностите от убитото животно, че бозките ѝ отново наедряват. От петдесетте члена на племето ѝ най-малко четири били нейни деца. Повече от една дузина от мъжете били, или можело да бъдат, бащи на децата ѝ. Кривогледата помнела връзките си преди раждане, но не и след раждане. Най-малко един от младите мъже, който тя знаела, че е нейно дете, може би е бил баща на друго — една мисъл, която не я притеснявала, дори понякога я намирала за забавна. Онова, което вършела с мъжете, когато плътта под мършавите ѝ хълбоци се надуела и зачервяла, в нейния ум не се свързвало с раждането на деца. То не се свързвало също и с удоволствие. Кривогледата нямала начин да дефинира „удоволствието“ освен, може би, като липса на болка. Дори и така дефинирано, през живота си тя била изживяла малко удоволствия.

Когато хичиянският модул забумтял и пламнал над облаците, Кривогледата и нейното племе хукнали да бягат. Никой от тях не видял, че той кацнал.

Ако мрежата измъкна морска звезда от морското дъно, една лопата я изгребва от ведрото с тиня и я захвърля в аквариума, а биологът я приковава към масата, за да направи дисекция на нервната ѝ система, ще знае ли морската звезда какво става с нея?

Кривогледата имала по-голяма представа за себе си от една морска звезда. Но нейният опит не бил по-голям и нищо от онова, което ставало с нея от момента, в който очите ѝ видяли светлината, не било свързано с някакъв смисъл. Тя не почувствала острието на анестетичния ланцет, който я приспал; не знаела, че била пренесена в модул и затворена в една килия с дванайсет от нейните хора. Тя не

почувствала смазващото ускорение при излитане, нито пък безтегловността през дългото време на транзитния полет. Кривогледата не усещала въобще нищо, докато не ѝ разрешили отново да се събуди; не разбрала, че била подложена на експеримент.

Нищо не ѝ било познато!

Вода. Водата, която Кривогледата пиела, вече не идвала от калния бряг на реката. Тя идвала от блестящо твърдо корито. Когато се навела да лочи, от повърхност му нищо не скачало към нея.

Слънце и небе. Нямало слънце. Нямало облаци, нямало и дъжд. Имало твърди, светещи със синя светлина стени, а и също такъв таван.

Храна. Нямало живо същество, което да улови и да разкъса. Били някакви гладки, твърди, безвкусни буци, които трябвало да дъвче. Колкото и много да ядели от тях тя и нейните другари, винаги имало още.

Гледките, звуците, миризмите били ужасяващи. Имало някаква непоносима миризма, която никога не била усещала по-рано — остра и ужасна. Била миризма на нещо живо, но тя никога не видяла съществото, от което идвала. Почти толкова лошо било, че липсвали нормалните миризми. Нямало миризма на сърна. Нямало миризма на антилопа. Нямало миризма на котка (каква благодат!). Нямало миризма дори на собствените ѝ изпражнения, или поне не миришели толкова много, а местата, на които се приютявали да спят, винаги били измивани след тях. Там било родено бебето ѝ, докато останалите от племето ѝ се оплаквали, че охканията ѝ не им давали да спят. Когато Кривогледата се събудила и понечила да го вдигне, за да облекчи непоносимата тежест в гърдите си, него го нямало. Никога не го видяла.

Това било първото ѝ новородено, което изчезнало; но то не било последното. В продължение на петнайсет години астралопитектното семейство продължавало да яде, да се плоди и ражда, да остарява, а членовете му да намаляват, защото с раждането им бебетата били отнасяни някъде. Някоя от женските прикляквала, напъвала се, изскимтявала и раждала. После всички лягали да спят, а когато се събудели, новороденото го нямало. От време на време умирал по някой от възрастните, или приближавало да умре, свивал се и пъшкал, от което всички разбирали, че повече няма да стане. После те си лягали; и когато се събудели онзи стар, или неговото тяло, го нямало. Били

останали трийсет, после двайсет, после десет — после само един. Кривогледата била последната, много, много стара женска на двайсет и девет. Знаела, че е стара, но не знаела, че умира; знаела само, че чувства ужасна разкъсваща болка в стомаха си, от която се задъхвала и стенела. Тя само усетила, че тази болка спряла, а после настъпил друг вид болка. Не точно болка. Усещане за нещо непривично. Някаква вцепененост. Тя виждала, но виждала нещата необичайно плоски, необичайно трепкащи, в необичайно неестествена цвятова гама. Не била свикнала с новото си зрение и не можела да разпознае онова, което виждала. Опитала се да движи очите си, но те не се движели. Опитала се да помръдне главата си, или ръцете, или краката, но не могла, защото вече ги нямала. Тя останала доста дълго в това състояние.

Кривогледата не била препарирана, в смисъла на подготовката на една жива морска звезда за изучаване на нервната ѝ система. Тя била подложена на експеримент.

Този експеримент не се увенчал е голям успех. Опитът да се съхрани нейната идентичност в машинна памет не се провалил по същите причини, по които се били провалили по-раншните опити с другите членове на бедното ѝ племе: лошо съответствие на химическия състав на рецепторите: непълно пренасяне на информация; погрешно кодиране. Хичиянските експериментатори вече се били сблъскали с тези проблеми и ги били решили. Експериментът с нея се провалил, или имал само частичен успех, поради друга причина. Съществува, познато като „Кривогледата“, не притежавало достатъчна идентичност, която да се съхрани. Тя нямала биография, нито пък си била водила дневник. Тя представлявала нещо като статистически данни, придружени с болка и илюстрирани със страх.

Но това не бил единственият експеримент, който хичиянците провели.

В друга част на огромната машина, която обикаляла около земното Слънце на разстояние половин светлинна година, откраднатите бебета започнали да се стабилизират. Те водели живот съвсем различен от живота на Кривогледата — автоматично отглеждане, евристични тестове, програмирани изпитания. Хичиянците признавали, че макар тези астралопитекни същества да

били недостатъчно интелигентни, те съдържали семена на по-мъдри потомци. И решили да ускорят процеса.

През петнайсетте години между отвличането на племето от неговия праисторически африкански дом и смъртта на Кривогледата, развитието било малко. Хичиянците обаче не били обезкуражени. Те не очаквали да се случи кой знае колко много за някакви си петнайсет години. Техните планове били много по-далечни.

Плановете им изисквали от тях, от всички тях, да бъдат някъде другаде много преди от потомството на Кривогледата, което те оформили, да се е появил истински интелект. Те така проектирали и програмирали артефакта, че да трае вечно. Организирали снабдяването му с храна „ЧОН“ от един удобен процесор, преработващ кометна суровина, който пуснали в експлоатация, за да служи за снабдяване на други техни инсталации, също потенциално дълголетни. Те конструирали също машини, които от време на време да проверяват уменията и интелекта на потомците на новородените и да се опитват да съхраняват техните самоличности в машинна памет за по-късно разглеждане — ако някой иска да провери как е протекъл експериментът, макар да преценявали тази възможност като много малко вероятна, с оглед на другите си планове.

Все пак плановете им обхващали много алтернативи, които се извършвали едновременно; защото целта на плановете им била от голямо значение за тях. Може би никой от тях няма да се върне. Но може пък и някой да успее.

Тъй като Кривогледата не можела да общува, или да действа по някакъв полезен начин, хичиянските експериментатори пестеливо изтрили сантименталните части от нейната памет, а останалата запазили като някаква библиотечна книга, за правене на справки от по-късните индивиди, независимо какви щели да са те. (Точно с нея Джанин беше принудена да се консултира, като узнаваше как бе живяла Кривогледата стотици хилядолетия по-рано.) Те бяха оставили някакви указания и данни за използване от онези поколения, които щяха да могат да ги разберат. Всичко останало грижливо почистили, така както правели винаги. После заминали, като оставили резултатите от този експеримент, наред с всички други техни експерименти, да бъдат ползвани.

В продължение на осемстотин хиляди години.

— Данин — изстена Хууи, — жива ли си?

Тя повдигна очи, неспособна отначало да фокусира погледа си, и видя едно размазано, широко като месечина лице, от което висяха две опашки на комети.

— Помогни ми да стана — изхълца тя. — Отведи ме. — От всички сънища този беше най-лош. Чувстваше се изнасилена, осквернена, разширена, променена. Нейният свят никога вече нямаше да бъде същият. Джанин не разбираше думата астралопитек, но знаеше, че животът, който беше сънувала, беше на животно. По-лошо от животно, защото някъде в подсъзнанието на Кривогледата имаше наченки на мислене и по този начин се появяваше нежеланата възможност за изпитване на страх.

Джанин се чувстваше изтощена и по-стара дори и от Най-древния. Наскоро бе навършила петнайсет годни и вече не беше дете. За нея повече нямаше да има детство. Тя спря пред килията с полегати страни, която представляваше за нея затвор. Хууи каза съчувствено:

— Данин? Какво ти е?

— Искам да ти кажа един виц — отговори тя.

— Не ми се виждаш много весела — каза той.

— Все пак това е един смешен виц. Слушай. Най-древният затвори Уон заедно със сестра ми, за да създадат поколение. Но сестра ми не може да роди. Тя си направи операция, така че никога няма да може да роди.

— Шегата ти не е добра — възрази той. — Никой не би сторил такова нещо!

— Тя го направи, Хууи. — После Джанин бързо добави: — Не се плаши. Ти няма да бъдеш наказан. Само иди сега и доведи момчето при мен.

Нежните му очи се напълниха със сълзи.

— Как да не се плаша? Може би трябва да събудя Най-древния и да му кажа... — После сълзите му потекоха; беше ужасен.

Джанин го успокояваше и утешаваше, докато един друг Древен дойде и им разказа един тъп виц. Джанин легна на постелята и си запуши ушите, за да не чува техния възбуден брътвеж. Не спеше, само

лежеше със затворени очи, когато чу Уон и Тор на вратата. Когато момчето влезе, тя стана да го посрещне.

— Уон — каза тя, — искам да ме прегърнеш.

Той я погледна нацупено. Никой не му беше казал защо се прави това, а той също беше прекарал един час на кушетката с Кривогледата. Изглеждаше съсипан. Всъщност не бе имал възможност да се възстанови от настинката, не беше си починал, не беше се приспособил към най-големите промени в неговия живот, откакто беше срещнал групата Хертер-Хол. Под очите му имаше кръгове, устните му бяха напукани. Краката му бяха кални, кални бяха и оръфаните му дрехи.

— Да не би да се страхуваш, че ще паднеш? — изписка той.

— Не се страхувам, че ще падна и искам да ми говориш както трябва. Недей да пискаш.

Той я погледна стреснат, но гласът му прозвуча по-плътно, както го бе учила тя.

— Тогава защо?

— О, Уон. — Тя поклати глава и пристъпи към него.

Не беше необходимо да му казва какво трябва да прави. Ръцете му автоматично се обвиха около нея — двете на еднаква височина, сякаш се канеше да вдигна варел, дланите притискаха плешките ѝ. Тя прилепи устните към неговите твърди, сухи и стиснати устни, после ги отдръпна.

— Помниш ли какво е това, Уон?

— Разбира се! Това е „целуване“.

— Ние обаче не го правим както трябва, Уон. Целуни ме пак, за да ти покажа как се прави. — Тя подаде края на езика си между почти стиснатите си устни и започна да го движи напред-назад върху неговите устни.

— Според мен — каза тя, като отметна назад глава, — така е по-добре, нали? Прави ме да се чувствам... прави ме да се чувствам... чувствам се, като че ли ще се излея.

Разтревожен, той се опита да отстъпи, но тя го последва.

— Не точно така, но просто някак необичайно.

Той стоеше напрегнат до нея, навел надолу глава, загрижен. Като се стараеше да потисне пискливите тонове в гласа си, Уон каза:

— Според Тайни Джим хората правят това преди съвкупление. Или единият от двамата прави това, за да провери дали другият е възбуден.

— Възбуден, Уон! Тази дума е неприлична. Кажй „влюбен“.

— Аз мисля, че „влюбен“ е нещо различно — отговори той упорито, — но във всеки случай целуването е свързано със съвкупяването. Тайни Джим казва...

Тя сложи ръце на раменете му.

— Тайни Джим не е тук.

— Не, но Пол не желае ние да...

— И Пол не е тук — каза тя, като го докосваше по тънкия врат с върха на пръстите си, за да провери какво чувство ще изпита. — Ларви също не е тук. Във всеки случай, нищо от онова, което те мислят, няма значение.

Чувството, реши тя, е съвсем необичайно. Не се чувстваше сякаш ще се излее, но така, сякаш някаква течност в нейния стомах се пренастройваше — усещане, което никога по-рано не бе изпитвала. Никак не беше неприятно.

— Позволи ми да те съблека, Уон, а после ти ще съблечеш мен.

След като се целунаха отново, тя каза:

— Мисля, че не трябва да стърчим така. — А малко по-късно, когато вече лежах, тя видя, че очите му бяха широко отворени.

Като се повдигна, за да има по-добра опора, той се поколеба.

— Ако сторя това — каза той, — може би ще забременееш.

— Ако не сториш това — отвърна тя, — мисля, че ще умра.

Когато Джанин се събуди часове по-късно, Уон вече се бе събудил и облякъл и седеше в ъгъла на стаята, подпрян на стената. Джанин почувства как сърцето й трепна. Имаше вид на петдесетгодишен. Младежкото лице беше осеяно от линии, издълбани сякаш от десетилетия грижи и болки.

— Може би няма да ти сторят нищо лошо, Уон — опита се да го успокои тя.

Той отвърна възмутено:

— На мен? Тревожа се за теб, Джанин. Тук съм прекарал целия си живот и рано или късно това щеше да се случи. Но ти... тревожа се за теб. — Той добави мрачно: — Много са шумни отатък. Изглежда нещо се е случило.

— Не вярвам да ни сторят нещо лошо... повече, искам да кажа — коригира се Джанин, като си мислеше за кушетката на сънищата. Далечните цвъртящи гласове идваха все по-близо. Тя набързо се облече и се огледа, когато чу отвън Тор да поздравява Хууи.

Нищо не показваше какво се бе случило. Нито дори капка кръв. А после Тор отвори вратата, ядосан и разтревожен. Той се спря, изгледа ги подозрително, подуши въздуха.

— Май няма да се наложи да те заплождам, Данин — каза той, мил, но заплашителен. — Но Данин! Ууон! Това е ужасно нещо! Тор заспа и старата жена избягала!

Уон и Джанин бяха замъкнати във вретеното, където се бяха събрали почти всички Древни. Те обикаляха из него изплашени. Трима от тях лежаха проснати и хъркаха като заклани — Тор и другите двама пазачи на Ларви, които не бяха изпълнили задачата, намерени заспали, бяха докарани тук, за да бъдат осъдени от Най-древния. Той лежеше на своя пиедестал неподвижен, но нащрек, а около него струеше трептяща светлина.

На съществата от плът и кръв Най-древният с нищо не разкриваше своите мисли. Той беше метал. Той беше страхотен. Той не можеше нито да бъде разбран, нито пък предизвикан. Нито Уон, нито Джанин, нито пък някой от неговите почти сто цвъркащи деца можеха да доловят страха и гнева, които се въртяха в неговите памети. Страх от проваляне на плановете му. Гняв, че децата му не бяха изпълнили неговите нареждания.

Тримата, които лежаха, трябваше да бъдат наказани, да послужат за назидание. Стотината други също трябваше да бъдат наказани — малко по-леко, така че племето да не изчезне напълно — за това, че не се бяха погрижили тримата да изпълнят своето задължение. Колкото до натрапниците — за тях нямаше достатъчно тежко наказание! Може би трябваше да бъдат изстребени, като всеки друг организъм, който може да напакости. Може би дори още по-жестоко. Може би дори нищо, което беше в неговите възможности, не бе достатъчно строго.

Но какви бяха неговите възможности? Той се опита да стане. Джанин видя как трепкащите светлини замръзнаха неподвижни, когато Най-древният се изправи и каза:

— Жената трябва отново да бъде хваната и съхранена! Това да стане веднага!

Той стоеше изправен и се клатушкаше несигурно; ефекторите на крайниците му се полюшваха безразборно. Позволи си да коленичи още веднъж, докато обмисляше своите възможности. Усилието да отиде до контролната стая, да настрои курс... бъркотията в ума му, която го бе накарала да стори това... половин милион години съществуване, всичко оказва влияние. Трябваше му време да почине... време, за да могат неговите автоматични системи да проверят и възстановят повредите. Може би времето нямаше да му стигне.

— Не ме будете, докато не изпълните възложеното ви — каза той и светлините започнаха отново безразборно да примигват и бавно да загасват.

Джанин, сгушена в ръцете на Уон — тялото му наполовина наклонено към Най-древния, наполовина прикриващо нея, треперещо от страх — знаеше без да ѝ казват, че „съхранена“ означаваше убита. Тя също беше изплашена.

Но беше и озадачена.

Древните, които лежаха хъркащи преди да бяха получили присъдата си, не бяха заспали случайно. Джанин разбра, че това беше резултат от приспиваща пушка. Тя знаеше също, че никой от тяхната група нямаше такава.

Затова не беше много изненадана, когато един час по-късно и отново пред тяхната килия чу приглушено мърморене.

Не беше изненадана и когато видя сестра си да тича, да размахва пушка и да ги вика; не беше изненадана, че зад Ларви притичваше Пол и едва не се спъна в заспалия Тор. Не беше изненадана дори, не много изненадана, да види, че с тях имаше още един въоръжен човек, когото тя почти позна. Не беше съвсем сигурна. Беше го срещала като дете. Но той изглеждаше точно като човека, когото беше виждала на пиезовизията в предавания от Земята за поздравления по случай годишнини и празници: Робин Бродхед.

ПО-СТАР ОТ НАЙ-ДРЕВНИЯ

Когато е бил най-зле — дори и когато се бе чувствал по-стар от Най-древния и мъртъв като Пейтър — Пол не бе изглеждал толкова зле, както когато видя жалкото съществуване да размахва към него пушка от люка на собствения му кораб. Под едномесечната брада лицето на мъжа приличаше на мумия. Мъжът вонеше.

— По-добре се изкъпи! — озъби му се Пол. — И махни тази глупава пушка.

Мумията се отпусна тежко до люка на кораба.

— Ти си Пол Хол — каза той, като го погледна. — За бога, имаш ли нещо за ядене?

Пол гледаше покрай него.

— Вътре няма ли достатъчно храна? — Той влезе в кораба и намери, разбира се, купищата пакети с храна „ЧОН“ да стоят точно там, където ги беше оставил. Видя също, че мумията е влизала в съдовете с вода и е разкъсала най-малко три; подът на кораба беше мокър и кален. Пол му предложи една порция. — И по-тихо — заповяда той. — Впрочем, кой си ти?

— Аз съм Робин Бродхед. Какво се прави с това?

— Отхапи си — озъби се Пол вбесен — не толкова от самия мъж, или дори от неговата воня, колкото от това, че продължаваше да трепери. Беше си помислил, че случайно се е натъкнал на някой Древен. Но... Робин Бродхед! Какво правеше той тук?

Точно тогава обаче не можеше да зададе такъв въпрос. Бродхед буквално почти умираше от глад. Той погледна гладкото парче храна, като се мръщеше и трепереше, а после отхапа малко от нея. Щом разбра, че може да се сдъвче, той го налапа цялото и от устата му се посипаха трохи. Бродхед гледаше към Пол, докато тъпчеше устата си с храна по-бързо, отколкото зъбите му смогваха да сдъвчат.

— По-полекичка — каза Пол разтревожен. Но беше много късно. Непривичната храна, след толкова продължително гладуване, стори онова, което се очакваше. Бродхед се задави, закашля се и повърна. —

Дяволите да те вземат! — изруга Пол. — Ще го надушат чак от вретеното.

Задъхан, Бродхед се облегна назад.

— Извинявай — промърмори той. — Аз... мислех, че ще умра. Почти бях умрял. Ще ми дадеш ли малко вода?

Пол му даде да пийне две глътки, а после му отчупи по едно малко парченце от кафявите и от жълтите пакети — те бяха най-леки.

— Бавно! — заповяда той. — Малко по-късно ще ти дам още. — Пол вече бе започнал да разбира колко хубаво, в края на краищата, беше да има друго човешко същество... от колко време?... Трябва да бяха най-малко два месеца самотно скитане, криене и дебнене. — Не знам защо си тук — каза най-после той, — но се радвам да те видя.

Бродхед погълна и последната трошичка, залепила се на устните му и успя да се усмихне.

— Е, всичко е много просто — отговори той, а очите му гледаха останалата храна в ръцете на Пол. — Дойдох тук да те освободя.

Бродхед беше обезводнен и не му достигаше въздух. Той погълна парченцата, които му даде Пол и поиска още. Пол му даде. Погълна и тях и вече бе готов дори да помогне на Пол да почисти направената от него мръсотия. Пол му намери чисти дрехи от бедния гардероб на Уон на кораба: дрехите му бяха много дълги и тесни, но коланът не бе необходимо да бъде закопчаван. После го поведе към най-голямото корито с вода да се измие. Не го правеше от префиненост. От страх. Древните не чуваха по-добре от хората, нито пък виждаха толкова добре. Но обонянието им беше изключително остро. След две седмици, прекарани в постоянен страх да не бъде открит, след първото му ужасяващо скитане из хичиянския рай, след пленяването на Уон и Ларви, Пол се бе научил да се къпе три пъти дневно. Научил бе и много други неща. Той застана на пост на пресечката на трите коридора, докато Бродхед смъкваше от кожата си натрупаното през трийсетте дни, прекарани на хичиянския кораб. Да ги освободи! Първо, това не беше вярно — намеренията на Бродхед бяха по-коварни и сложни. Второ, плановете на Бродхед се различаваха от онези, които кроеше Пол от два месеца. Робин имаше намерение да измъкне информация от Мъртвите и само най-мъглива идея какво да прави с

нея. Надяваше се Пол да му помогне да натоварят два тона машинария от хичиянския рай, независимо от риска, независимо от намеренията на самия Пол. Неприятното когато те спасяват, е, че спасителите очакват да им помогнеш в операцията по спасяването. А от Пол се очакваше и да бъде благодарен!

Да, призна той пред себе си, като се въртеше бавно, за да държи под око всеки коридор — макар че Древните вече не бяха толкова старателни в патрулирането, както в началото — той щеше бъде благодарен, ако Бродхед се беше появил през онези дни на паника, когато тичаше, и се криеше, и не смееше нито да остане, нито да напусне; или дори две седмици по-късно, когато бе започнал да съставя план, бе дръзнал да отиде в стаята на Мъртвите и да установи контакт със Завода за храна... и бе научил, че Петер Хертер е мъртъв. Бордовият компютър не можеше да му помогне: не беше достатъчно интелигентен, беше много претоварен дори и за предаване на съобщения до Земята. Мъртвите полудяваха... бяха полудели. Беше съвсем сам. Постепенно нервите му се успокоиха и той започна да замисля плана си. Дори да действа. Когато разбра, че може да отиде съвсем близко до Древните, ако се е изкъпал добре, за да не оставя никакви следи от миризма, той започна да изпълнява плана си. Да шпионира. Да прави схеми. Да проучва. Да записва — това беше най-трудната част. Много е трудно да се прави дневник за поведението на врага, пътеките, по които най-често се движи и при какви случаи е най-вероятно там да няма никой. Трудно, защото нямаше с какво да записва. Както и часовник. Защото сред тези стени не можеше да се установи дори смяната на деня с нощта. Накрая се сети да наблюдава навиците на самите Древни и да ги използва като хронометър за тяхното поведение. Когато видеше група от тях да се връща към вретеното, в което Най-древният лежеше неподвижно, знаеше, че се готвят за сън. Когато пък видеше групата да излиза оттам, знаеше, че започва нов ден. Всичките спяха едновременно, или почти всичките, наложено им от някаква непреодолима потребност, която той не можеше да проумее. И така, имаше часове, през които той се осмеляваше да отива все по-близко и по-близко до мястото, където бяха затворени Уон, Джанин и Ларви. Дори ги видя един или два пъти, скрит зад плодните храсти, когато Древните се размърдаха, занадничаха през клоните и той затаил дъх побърза да избяга. Пол

знаеше. Беше разработил всичко. Древните не бяха повече от около стотина и обикновено ходеха на групи само по двама или трима.

Оставаше въпросът как да се справи дори с група от двама или трима.

Пол Хол, по-слаб и по-изнервен от когато и да било в живота си, мислеше, че знае как да се справи. В първите дни на паника, на бягане и криене, след като останалите бяха пленени, той влезе много навътре в зелените и червените коридори на хичиянския рай. В някои от тях светлината беше слаба и оскъдна. В други въздухът беше кисел и нездравословен и когато преспиваше там, той се събуждаше с тежко главоболие. По всички тези места имаше предмети, машини, приспособления... неща; някои от тях все още бръмчаха и тихо цъкаха, други непрекъснато проблясваха с цветовете на дъгата.

Той не можеше да стои на тези места, защото там нямаше нито храна, нито вода и не можеше да намери онова, което най-много търсеше: оръжие. Може би хичиянците не се нуждаеха от оръжие. Но там имаше една машина с врата от метални ленти от едната си страна, която разглоби, без да бъде поразен от електрическа мълния, както бе очаквал. Пол имаше и копие. Половин дузина пъти беше виждал машини, които приличаха на по-малки, по-сложни версии на хичиянските машини за пробиване на тунели.

И някои от тях още работеха. Когато хичиянците строят нещо, строят го за вечно ползване.

Пол прекара три дни, изпълнени със страх, жажда, очарованието да поправя, да спира работа, за да отиде в златните коридори или в кораба за храна и вода, винаги изплашен да не би шумът на бумтящите машини да привлече Древните към него преди да бъде готов. Той се научи как да натиска бутона под вилката на шенкела, за да светнат светлините за готовност, да завърта тежките назъбени колела за движение напред или назад, да стъпва върху овалната плоча на пода, за да включи синьо-виолетовата светлина, която свети пред машината и размяква дори и хичиянския метал, когато го освети. Това беше шумната част. Пол много се страхуваше, че ако не проучи всичко, може да повреди нещо, което да разруши самия хичиянския рай. Когато дойде време да премести машината на мястото, което беше избрал, тя се движеше съвсем тихо. Пол се спря да помисли. Той знаеше къде и кога отиваха Древните.

Той имаше копие, с което можеше да убие един Древен, може би да победи двама или дори трима, ако ги изненада.

Той имаше машина, която можеше да унищожи всякакъв брой Древни, ако можеше да ги събере пред нея.

Всичко това влизаше в една стратегия, която може би щеше да се окаже успешна. Всичко беше въпрос на шанс — о, Господи, всичко беше шанс! Зависеше най-малко от цяла дузина схватки. Макар че Древните не очакваха да го намерят въоръжен, кой можеше да каже дали нямаше да научат? И какви ли бяха техните оръжия? Това означаваше да ги убива един по един, така ловко и така грижливо, че да не привлече вниманието на цялото племе, докато не е напълно готов... а после да ги събере всичките на едно място, или толкова от тях, че да може да се справи с останалите само с копието си. (Беше ли това една наистина добра стратегия?) И, преди всичко, това означаваше, че Най-древният, голямата машина, която Пол бе виждал отдалеч един или два пъти и за чийто възможности не знаеше нищо, не трябваше да се намеси. Каква ли бе вероятността за това?

Пол нямаше сигурен отговор на нито един от тези въпроси. Нямаше надежда. Най-древният беше много голям, за да може да се движи свободно в някои от коридорите, освен златните. Изглеждаше също, че не се движи често. А може и по някакъв начин да ги надхитри, преди да се задейства поглъщащата мъгла на машината за пробиване на тунели — която може би, на това място, да не бе всъщност машина за пробиване на тунели, но изглежда, работеше по същия начин. На всяка крачка рисковете бяха срещу него.

Но на всяка крачка имаше, макар и малък, шанс за успех. И във всеки случай не рискът беше този, който го спря.

Пол Хол, който се прокрадваше и правеше схеми на тунелите в хичиянския рай, беше полуобезумял от гняв, и страх, и безпокойство за жена си и за другите, но съвсем не беше полудял. Той беше същият Пол Хол, чиято нежност и търпение бяха накарали Дорема Хертер да се омъжи за него, който прие нейната жизнерадостна, понякога нахална сестричка и изхабения ѝ стар баща като част от сделката. Той имаше голямо желание да ги спаси и им върне свободата. Дори и с риск. За него винаги съществуваше начин да избегне риска, макар и като се промъкне до кораба на Уон и се върне на Завода за храна и по този начин — бавно, самотен и опечален — да се завърне на Земята и

да стане богат. Но освен рискът стоеше и въпросът за цената, Цената беше може би изстребление на цялото население от живи, интелигентни същества. Наистина те бяха отвлекли жена му, но не ѝ бяха сторили нищо лошо. И, както и да се мъчеше, Пол не можеше да се убеди, че има право да ги изстреби.

А сега тук беше този „освободител“, този почти умрял корабокрушенец, Робин Бродхед, който слушаше разсеяно плана на Пол, усмихнат високомерно, за да каже накрая:

— Ти все още си на работа при мен, Хол. Ще действваме по моя план.

— По дяволите, прав си.

Бродхед стоеше там любезен и дори разумен — беше учудващо какъв беше ефектът от едно изкъпване и малко храна.

— Ключът — каза той, — е да намерим онова, което търсим. Помогни ми да замъкнем този информационен процесор в стаята на Мъртвите и ние ще успеем. Това е първото нещо.

— Първото нещо е да освободим моята жена!

— Но защо, Хол? Тя е добре и там където е... ти сам каза. Не говоря завинаги. Може би само един ден. Ще научим каквото трябва от Мъртвите. Ще запишем на лента всичко, до последния бит, ако можем. После ще вземем лентите и ще ги пренесем на моя кораб, а след това...

— Не.

— Да!

— Не, и говори по-тихо с проклетия си глас!

Те стояха изправени като деца в училищен двор, едновременно зачервени и разгневени, със затворени очи. Най-после Робин Бродхед се усмихна, поклати глава и каза:

— О, по дяволите. Пол? И ти ли мислиш същото, което мисля аз?

Пол Хол се отпусна. След секунда отговори:

— Всъщност аз мисля, че двамата по-добре ще измислим какво е най-доброто, което можем да направим, вместо да спорим кой има право да реши.

Бродхед се усмихна.

— Точно това си мислех и аз. Знаеш ли какъв ми е проблемът? Толкова съм изненадан, че още съм жив, че не зная как да се адаптирам към този факт.

Отне им само шест часа да пренесат и монтират процесора PМАL-2 там, където желаеха, но това бяха шест часа уморителен труд. Бяха почти пред пълно изтощение и най-разумното щеше да е да легнат и поспят, но и двамата горяха от нетърпение. След като включиха главния захранващ източник към банката с програми, предварително записаният глас на Алберт ги инструктира, стъпка по стъпка, как да свършат останалото — самият процесор се бе разпрострял в коридора от стена до стена, а аудиотерминалите бяха вътре в стаята на Мъртвите, до радиокомуникационната апаратура. Робин погледна към Пол, Пол вдигна рамене и Робин включи програмата. Съвсем близко до вратата те можаха да чуят спокойния, придумващ глас от терминала:

— Хенриета? Хенриета, скъпа, можеш ли да ми отговориш?

Пауза. Никакъв отговор. Програмата, която Алберт беше написал заедно със Зигфрид фон Шринк, направи нов опит:

— Хенриета, аз съм Том. Моля те, обади ми се. — По-бързо щеше да се получи ако бяха въвели на перфокарта кода на Хенриета, за да привлекат вниманието ѝ; но щеше да е по-трудно да я убедят, че това е отдавна изгубеният ѝ съпруг, който ѝ се обажда по радиото от някой далечен преден пост.

Гласът опита отново и отново. Пол се намръщи и прошепна:

— Не действа.

— Дай му възможност — отговори Робин не много уверено. Дватама стояха изнервени, докато мъртвият компютърен глас умоляваше. И най-после един колеблив глас прошепна:

— Том? Томасино, ти ли си?

Пол Хол беше нормално човешко същество, може би малко посмачкан след четири години затвор и сто дни летене и превозване на товари. Той обаче беше в достатъчно нормално състояние, за да изпитва непреодолимо желание за любов, а не да слуша любовни обяснения. Той се усмихна смутено на Робин Бродхед, който неспокойно вдигна рамене. Унизително е да слушаш сърдечната нежност и злобната ревност на други хора. Това чувство може да се облекчи само с присмех. Детективите по бракоразводни дела пускат

тайно записани ленти с любовни обяснение в дните, когато нямат клиенти, за да се посмеят. Но това не беше комично! Хенриета, всяка Хенриета, дори и машината, наречена Хенриета, никак не беше смешна, когато в момент на разнежване бе измамена и предадена. Програмата, която я увещаваеше, беше много добра. Тя се извиняваше и молеше, и дори ридаеше с истински ридания, примесени с шум от лентата, когато гласът на Хенриета избухна в план от преживяна мъка и безнадеждна радост. А после, както беше програмирана, тя се приготви за плячката. Би ли ми... скъпа Хенриета, можеш ли... Възможно ли ти е да ми кажеш как да управлявам хичиянски кораб?

Последва пауза. Колебание. След това гласът на умрялата жена каза:

— Защо... да, Томасино. — Последва друга пауза. Тя продължи, докато програмата-измамник не се обади да прекъсне неловката тишина.

— Защото, ако можеш, скъпа, мисля, че бих могъл да дойда при теб. Аз се намирам в нещо като кораб. В него има контролна стая. Ако зная как да го управлявам...

За Пол беше невероятно, че дори един така лошо съхранен машинен интелект може да се подаде на такова грубо подмилкване. Хенриета се подаде. На Пол му беше неприятно да участвува в такава измама, но той участвуваше и веднъж започнала, Хенриета не можеше да се спре.

— Тайната на управление на хичиянските кораби? Разбира се, скъпи Томасино! — И мъртвата жена предупреди фалшивия си любовник да се приготви за предварително компресирано във времето предаване и избълва един машинен разговор, от който Пол не можа да различи нито един звук, да разбере дори една единствена дума; но Робин Бродхед, който с наушници на глава слушаше гласа на частния отчет за състояние на компютъра, се усмихна, кимна и вдигна два пръста в знак на успех. Пол му направи знак да мълчи и го потегли по коридора.

— Ако си го разбрал — прошепна той, — да се махаме от тук!

— О, разбрах го! — засмя се той триумфиращо. — Тя знае всичко! Получила е свободен достъп до машината, в която се съхранява тази информация, включила се е към паметта, измъкнала е данните и всичко разказа.

— Чудесно. А сега да намерим Ларви!

Бродхед го погледна, не гневно, но умоляващо.

— Само още няколко минути. Кой знае още какво друго може да разкаже.

— Не!

— Да! — После двамата се погледнаха и си стиснаха ръцете. — Компромис, — каза Робин Бродхед. — Петнайсет минути, става ли? И след това отиваме да спасим жена ти.

Те минаха отново по коридора с усмивки на задоволство на лицата; но задоволството им се изпари. Гласовете в стаята сега не бяха загадъчно тихи. Те бяха по-лоши. Почти се караха. После се чу някакво щракане и ръмжене на метален глас, който каза:

— Ти си истинско прасе, Том.

Програмата беше загубила своята убедителност.

— Но, Хенриета, скъпа, само се опитвам да разбера...

— Какво се опитваш да разбереш — изскърца гласът, — зависи какви са възможностите да се учиш. Опитвам се да ти кажа нещо по-важно! И по-рано се опитах да ти го кажа. Опитвах се да ти го кажа през цялото време, докато пътувахме, но, не, ти не искаше да го чуеш, единственото, което искаше, беше да отлетиш с обслужващия модул с онази дебела кучка...

Програмата знаеше кога да умиротворителна.

— Съжалявам, Хенриета, скъпа. Ако искаш да науча нещо от астрофизиката, ще го сторя.

— Адски прав си, искам! — Пауза. — Ужасно важно е, Том! — Пауза. После Хенриета продължи: — Връщаме се към времето на Големия взрив. Слушаш ли ме, Том?

— Разбира се, че те слушам, скъпа — отговори програмата по възможно най-скромния и гальовен начин.

— Добре! Той се отнася към възникването на Вселената, а ние знаем доста добре... с една малко неясна преходна точка, че е малко мъглив. Наречи я точка Х.

— Ще ми кажеш ли какво представлява „точка Х“, скъпа?

— Млъкни, Том! Слушай! Преди точка Х по същество цялата Вселена е била компресирана в малко кълбо, не повече от няколко километра в диаметър, свръхплътна, свръхгорещо, толкова свито, че не е имало никаква структура. После то експлодирало. Започнало да се

разширява — чак до точка X, а тази част е доста ясна. Дотук разбираш ли. Том?

— Да, скъпа. Това по същество представлява най-простата космологическа теория, нали?

Пауза.

— Само внимавай — каза най-после Хенриета. — После, след точка X, тя продължила да се разширява. Когато се разширила, от нея започнали да се кондензират малки парчета „материя“. Първи се появили ядрените частички, хадрони и нийони, електрони и протони, неутрони и кварки. След тях „същинската“ материя. Истински водородни атоми, после дори хелиеви атоми. Разширяването на газа започнало да се забавя. В огромните му облаци възникнала турбуленция. Гравитацията събрала облаците в буци. Топлината, отделена при тяхното свиване, предизвикала възникването на ядрени реакции. Започнали да светят. Били родени първите звезди. Останалите — завърши тя. — са онова, което виждаме сега.

Програмата схвана намека.

— Разбирам това, Хенриета, да. Какво имаш пред вид под „сега“?

— А, добър въпрос — каза тя с един глас, който съвсем не звучеше ласкателно.

— От началото на големия взрив до точка X, три секунди. От точка X точно до сега, около осемнайсет милиарда години.

Програмата може би не беше написана да може да реагира при ирония, но дори в равния метален глас се усети сарказъм. Тя направи най-доброто, на което бе способна.

— Благодаря ти, скъпа — каза тя, — а сега ще ми кажеш ли какво ѝ е специалното на точка X?

— Ще ти разкажа за минутка, мой скъпи Томасино — отговори тя весело, — само дето ти не си моя скъп Томасино. Твоята магарешка глава не е в състояние да разбере нито дума от онова, което току-що разказах, а пък аз не обичам да ме лъжат.

Колкото и да се мъчеше програмата, дори и когато Робин Бродхед изостави преструвките и се обърна към нея директно, Хенриета не пожела да каже нищо повече.

— По дяволите — каза най-после Бродхед. — Научихме достатъчно, за да има за какво да се безпокоим през следващите

няколко часа. Няма да се връщаме осемнайсет милиарда години назад.

Той натисна едно копче от страна на процесора за изключване на програмата и хвана онова, което той избълва: дебела, мека лента, на която беше записано всичко, казано от Хенриета. Бродхед я размаха.

— Ето за това дойдох — каза той, като се усмихна. — Сега, Пол, да се заемем с твоя малък проблем — а после ще се върнем на Земята да харчим милионите си!

В дълбокия, неспокоен сън на Най-древния нямаше сънища, но имаше раздразнения.

Раздразненията идваха все по-често, ставаха все по-настойчиви. От пристигането на първите изследователи от Гейтуей, до изстребването и на последния от тях (мислеше си той) беше минало време колкото едно мигване с око — всъщност не повече от няколко години. А откакто бяха хванати натрапниците и момчето, по-малко от един удар на сърцето: откакто бе събуден, за да му кажат, че жената е избягала, не беше изминало никакво време — никакво! Дори не беше успял да изключи сензорите и ефекторите си; и все още нямаше спокойствие.

Децата бяха изплашени и възбудени. Но не само шумът от тях бе този, който го смущаваше. Шумът не можеше да разбуди Най-древния: само физическите атаки или директно обръщение към него можеше да стори това. Най-досадното в тази връва беше, че тя не беше адресирана директно към него, но косвено го засягаше. Беше дискусия — спор; няколко изплашени гласове искаха веднага да му се каже нещо, а други, още по-изплашени, бяха против.

А това беше неправилно. От половин милион години Най-древният беше възпитавал децата си на добро държане. Ако беше необходимо, трябваше да го събудят. Не биваше да го будят по незначителни поводи и разбира се — по невнимание. Особено сега. Особено когато всяко усилие за разбуждане изтощаваше древната му тъкан и вече се виждаше времето, когато въобще нямаше да може да се събуди.

Дразнещата глъчка не спря.

Най-древният включи своите външни сензори и погледна децата си. Защо бяха толкова малко тук? Защо почти половината от тях бяха

проснати на пода, очевидно заспали?

С труд той активира комуникационната си система и запитва:
— Какво става?

Когато, треперещи от страх, те се опитаха да отговорят и Най-древният разбра какво казват, по обвивката му се появиха цветни ленти и засветиха със замъглена светлина. Жената не е хваната. Младата жена и момчето също са избягали. Двайсет от децата безпомощно спяха, а много други, отишли да търсят артефакта, не се бяха върнали.

Ставаше нещо ужасно.

Дори и в края на своя полезен живот Най-древният беше една превъзходна машина. В нея имаше малко използвани ресурси, източници, недокосвани в продължение на стотици хиляди години. Той се изправи на ролковите си крака над пискащите си деца и включи най-отдалечените и най-малко използвани памети за получаване на напътствия и знание. На предната му плоча, между външните рецептори за зрение две, полирани сини копчета започнаха тихичко да бръмчат, а най-отгоре върху обвивката му една плитка чиния засия със слаба синьо-виолетова светлина. Бяха минали хиляди години, откакто Най-древният не беше използвал никой от най-мощните си ефектори, но когато започна да постъпва информация от големите памети, той започна да вярва, че беше дошло време отново да ги използва. Превключи към паметта за отделните личности и веднага получи достъп, дори и към Хенриета; веднага разбра какво бе казала тя и какво бяха попитали новите натрапници. Разбра (това, което Хенриета не бе разбрала) значението на ръчното оръжие, което Робин Бродхед размахваше; в най-отдалечените си памети, онези, които датираха отпреди неговия живот от плът и кръв, съществуваше пика, която правеше неговите предшественици да заспиват и случилото се очевидно беше същото.

Беше се случила беда в мащаб, който никога по-рано не бе виждал, от вид, който той не бе готов да парира. Само ако можеше да ги хване... Но не можеше. Огромното му тяло не можеше да се движи по тесните коридори на артефакта, освен в златните; оръжията, които бяха готови да унищожават, нямаха цел. Децата? Да, може би. Може би те щяха да успеят да ги хванат и да предотвратят по-нататъшните действия на натрапниците; без съмнение си заслужаваше усилието да нареди на малкото оцелели да действат и той го направи. Но в

рационалния, механичен ум на Най-древния възможностите за изчисления бяха запазени. Той добре можеше да пресметне шансовете, а те не бяха големи.

Въпросът беше — застрашен ли е неговият най-голям план?

Отговорът беше положителен. Но там, поне там можеше нещо да направи. Сърцевината на този план беше стаята, от която се контролираше артефактът. Тя беше нервният център на цялата структура; там той щеше да приведе в действие последните фази на своя план.

Преди да беше завършил с оформянето на решението, вече бе започнал да действа. Голямата метална маса се помръдна, обърна се и после бавно се понесе на ролковите си крака през вретеното към широкия тунел, който водеше до стаята с контролните уреди. Там той отново се почувства сигурен. Нека дойдат, ако посмеят!

Оръжието беше готово. Намаляващата му енергия го беше направила бавен и неустойчив, но тук имаше достатъчно енергия. Той може да се барикадира тук и тогава нека съществата от плът и кръв се опитат да направят нещо, тогава...

Той спря. Пред него една от машините за копане на тунели не беше на мястото си. Тя стоеше напреко в центъра на коридора и зад нея...

Ако беше се заредил само с малко повече енергия, части от секундата по-рано... Но не беше. Светлината от машината го обля. Беше ослепен. Беше оглушен. Почувства как външните протуберанси изгарят обвивката му, почувства как големите меки цилиндри, на които се придвижваше, се разтопяват и залепват.

Най-древният не познаваше болка. Той не знаеше как да изпита душевен страх.

Той загина.

Съществата от плът и кръв контролираха неговите артефакти и плановете му бяха осуетени завинаги.

НАЙ-БОГАТИЯ ЧОВЕК

Казвам се Робин Бродхед и съм най-богатият човек в цялата слънчева система. Единственият, който се доближава до мен, е старият Бавър и неговото богатство щеше да бъде още по-близо до моето, ако не бе прахосал половината от парите си за разчистване на бордеите и оздравяване на градската част на Рио, и много от останалите пари за сканиране педя по педя на трансплутониевото пространство в издирване на кораб с онова, което бе останало от неговата жена, Триш, в него. (Не мога да си представя какво щеше да прави с нея, ако я беше намерил.) Оцелелите от фамилията Хертер-Хол също са възливи с пари. Това е добре особено за Уон и Джанин, които имат да уреждат една сложна връзка в още по-сложен и недружелюбен свят. Моята жена, Еси, се намира в отлично здраве. Аз я обичам. Когато умра, тоест, когато дори пълното здравно обслужване повече не може да ме кърпи, имам план какво да правя с един друг човек, когото обичам и когото уважавам. Почти от всичко съм доволен. Единствено моят научен съветник, Алберт, прави изключение, като се опитва да ми обясни принципа на Мах.

Когато завладяхме хичиянския рай, ние получихме всичко: начина за управление на хичиянски кораби, начина за построяване на хичиянски кораби, включително теорията, която позволява да се лети със свръхсветлинна скорост. Не, това не включва „хиперпространство“ или „четвърто измерение“. Всичко е много просто. Ускорението умножава масата, така казва Айнщайн — истинският, не моят Алберт. Но ако масата в покой е нула, няма значение с какъв множител се умножава. Тя си остава нула. Алберт казва, че масата може да се създаде и доказва това си твърдение на основата на логически принципи: тя съществува, следователно тя може да бъде създадена. Но тогава, тя може и да бъде унищожена, тъй като онова, което може да бъде създадено, може и да бъде унищожено. Това е хичиянската тайна и с помощта на Алберт за организиране и помощта на Мортън да принуди „Гейтуей Корп.“ да направим кораби, ние проведохме

експеримента. Лично на мен той не ми струваше нито цент; едно от предимствата на голямото богатство е, че не се налага да го харчиш. Единственото, което трябва да направиш, е да накараш други да ти плащат разходите и това е задачата на юридическите програми.

И така, ние отлетяхме от Гейтуей едновременно с два петместни кораба. Единият имаше само обслужващ модул с екипаж от двама души и цилиндър от плътен алуминий, към който бяха прикрепени детектори за механично напрежение. Другият беше с екипаж от пет души, готови за изпълнение на мисия. Корабът с инструментите имаше датчикова камера, образът от която се разделяше по три канала: единият към уреда за измерване на гравитация, другият за втория кораб и последният към канала на цезиево-атомния цифров часовник

За мен експериментът не показва нищо. Вторият кораб започна да изчезва и това бе регистрирано от гравитационния. Много важно! Но Алберт беше на седмото небе.

— Масата започна да изчезва преди гравитацията, Робин! През последните дванайсет години експериментът можеше да бъде проведен от всеки! Научната награда за това ще бъде най-малко десет милиона долара!

— Сложи я в касата за дребни разходи — казах аз като се протегнах, а после се претърколих да целуна Еси, тъй като още не се бяхме измъкнали от леглото.

— Много е интересно, скъпи Робин — каза тя сънливо и отговоря на целувката ми. Алберт се усмихна и отклони поглед, отчасти защото Еси бърничкаше в програмата му и отчасти защото той знаеше не по-зле от мен, че онова, което тя каза, беше просто една любезна неистина. Еси не се интересуваше от астрофизика. Нейният интерес беше насочен към възможността да се порови в работещите хичиянски изкуствени интелекти; това страшно много я интересуваше. Цели осемнайсет часа непрекъснат труд дневно, докато проучи всички основни системи от онова, което бе останало от Най-древния, мъртвите хора и мъртвите нечовеци, чийто прародители произхождаха от африканската савана отпреди не по-малко от един милион години. Не че много се интересуваше от онова, което имаше в тези паметни; но я интересуваше как бяха поместени те там, а в тази област тя беше много добра. Промените в програмата на Алберт беше най-малкото, което Еси взе от хичиянския рай. Онова, което всички ние получихме,

беше наистина много нещо. Големите карти на Галактиката, на което бяха показани всички места, където са били хичиянците. Голямата карта на черните дупки, на която бе показано къде се намират те сега. Дори къде се намира Клара. Като една мъничка допълнителна изгода аз дори получих отговор на въпроса, който от чисто субективни причини много ме интересуваше: защо бях все още жив? Корабът, с който бях отишъл на хичиянския рай, се обърна и премина в режим на забавяне след деветнадесетия ден. Но по всички закони за равенство и по логиката на здравия човешки разум това означаваше пристигане не по-рано от деветнайсет дена, когато съвсем сигурно, отдавна щях да съм мъртъв. А аз не бях мъртъв, или поне не съвсем; но защо?

Отговор на този въпрос ми даде Алберт. Всеки един полет, завършен успешно с хичиянски кораб, се извършва между две тела, които, относително, се намират повече или по-малко в покой — няколко десетки или най-много няколко стотици километра в секунда е разликата в техните относителни скорости. Не повече. Недостатъчно, за да има някакво значение. При моя полет аз пътувах към обект, който се движеше с много голяма скорост. Той почти непрекъснато се ускоряваше. Забавянето беше отнело само незначителна част от ускорението. И така съм останал жив.

Всичко това беше много удовлетворително и все пак...

И все пак всяко нещо си има своята цена. Винаги е било така. През цялата история на човечеството всеки голям успех по пътя на прогреса е имал своята скрита цена. Човекът се научил да обработва земята. Това означавало, че някой е трябвало да сади памук и да копае царевица. Така се зародило робството. После изобретил автомобила и е трябвало да заплати със замърсяване на въздуха и загинали по пътищата. След това се заинтересувал как свети Слънцето и от това негово любопитство се родила водородната бомба. Човекът открил хичиянските артефакти, научил някои от техните тайни. И какво получаваме от това? От една страна Пейтър едва не уби света с една сила, която никой преди това не бе притежавал. От друга страна възникнаха съвсем нови въпроси, отговорите на които, засега, не се решавам да потърся. Въпроси, на които Алберт желае да се опита да отговори, за принципа на Мах; и онзи, който Хенриета повдигна при нейния разговор за точката X и „липсващата маса“. И един много голям въпрос само в моя ум. Когато Най-древният изведе хичиянския

рай от неговата орбита и го насочи през пространството към сърцевината на галактиката, къде точно искаше да го закара?

Най-страшният и, предполагам, най-удовлетворяващият момент от моя живот беше когато изгорихме сензорите на Най-древния и, въоръжени с инструкциите на Хенриета, седнахме пред контролното табло на хичиянския рай. Трябваше да работим двама души. Ларви Хертер-Хол и аз бяхме най-опитните пилоти там — ако не се брои Уон, който беше излязъл с Джанин да разбудят древните и им съобщят, че има смяна на правителството. Ларви седеше на десния стол, а аз на левия (чудейки се какъв ли необичаен задник е седял най-напред в него!). И тогава потеглихме. Трябваше ни повече от месец да влезем в орбита около Луната, която бях избрал като крайна точка на полета. Това време не беше изгубено, тъй като имаше много работа на хичиянския рай, която трябваше да се свърши; но то течеше много бавно, защото много бързах да се върна у дома.

Трябваше да събера всички си кураж, за да натисна стартовия бутон, но знаете ли, това не беше толкова трудно. След като бяхме разбрали, че основната банка на контролните уреди съдържаше всички кодове за всички настоящи обекти — те са повече от петнайсет хиляди по цялата галактика, а някои и извън нея — въпросът се свеждаше само да разберем кой код за кой обект се отнася. После всички ние, наистина доволни от себе си, решихме да се поизперчим. Радиоастрономите от далечната страна протестираха, тъй като нашата кръгова орбита попадеше в обхвата на техните микровълнови антени всеки път, когато минехме над тях. И така ние се движехме. За целта се използваше спомагателното табло, онова, което никой досега не смееше да докосне по средата на полета и което изглежда не влияеше много на първоначалния курс. Главните табла бяха с предварително програмирани цели; спомагателните табла за всяка желана точка, при условие, че могат да се укажат точните галактически координати. Смешното е, че спомагателните табла не могат да се използват, докато не се блокират главните чрез нагласяването им на нула — това се отчита по яркия наситен червен цвят на всяко едно — и ако на някой изследовател някога се е случило да направи самостоятелно това, той е загубил програмирането за връщане обратно на Гейтуей. Колко просто

е всичко, когато го знаеш. И така, ние вкарахме този адски голям артефакт, половин милиона тона, в орбита близо до Земята и дори си поканихме компания.

Компанията, който най-много желаех, беше моята жена. Следващото нещо, което желаех, беше научната ми програма, Алберт Айнщайн — това не беше жест към Еси, която я беше написала. Това беше едно решение на дилемата дали да сляза на Земята при нея, или пък тя да дойде при мен, но лично, а не чрез програмата. Според мен тя желаше да разучи изкуствения интелект на хичиянския рай. Във всеки случай при стоминутна околоземна орбита радиопредаването никак не е лошо. Щом достигнахме в обхвата на Алберт за провеждане на разговори, предадох му всичко научено и когато вече бях готов да му задавам въпроси, той беше готов да ми отговаря.

Разбира се, не беше съвсем като при него. Алберт при нормално триизмерно цветно изображение в холобокса у дома беше много поинтересен за разговор, отколкото Алберт от плоския черно-белия екран от хичиянския рай. Но до пристигането на нова апаратура от Земята това беше единственото, с което разполагах. И все пак, това бе същият Алберт.

— Радвам се да те видя, Робин — поздрави той доброжелателно, като сочеше с лулата си към мен. — Предполагам се досещаш, че те чакат около половин милион съобщения?

— Ще почакаат. — Във всеки случай вече бях получил около един милион, или най-малкото ми се струваха толкова. В повечето от тях се казваше, че всички са раздразнени, но в последна сметка доволни; а аз отново бях станал много богат. — Най-напред искам да чуя онова — отговорих аз, — което ти сам искаш да ми кажеш.

— Разбира се, Робин. — Той изчука лулата си, загледан в мен. — Е — каза той, — най-напред технологията. Ние знаем общата теория на хичиянския двигател и вече имаме радио за комуникация със свръхсветлинна скорост. Що се отнася до схемите за обработване на информация в стаята на Мъртвите и така нататък... сигурен съм че знаеш — той намигна, — гаспажа Лаворовна-Бродхед лично ще дойде при теб. Мисля, че бихме могли много бързо да очакваме голям успех тук. След няколко дни един екипаж от доброволци ще замине за Завода за храна. Съвсем сигурни сме, че той също ще може да се управлява и тогава, ако го докараме в близка орбита за изучаване, мога да ти

обещаая, че по него ще можем да създадем други такива заводи. Предполагам, че не искаш сега да ти говоря за подробностите.

— Не, наистина — казах аз. — Или поне не точно в тази минута.

— Тогава — продължи той кимайки, докато отново пълнеше лулата си, — позволи ми да изложа някои теоретични съображения. Първо, съществува въпросът за черните дупки. Ние със сигурност открихме тази, в която се намира твоята приятелка, Джел-Клара Моинлин. Смятам, че ще е възможно да изпратим там кораб, който с достатъчна степен на сигурност ще пристигне там без сериозна повреда. Връщането обаче е друг въпрос. В хичиянските памети изглежда няма нищо, което да ни даде рецепта как да измъкнем нещо от една черна дупка. Теория, да. Ако трябва да се превърне теорията в практика, ще са необходими изследователски и развойни работи. Много. Мисля, че не бих могъл да обещаая резултати за по-малко от, например, няколко години. По-вероятно десетилетия. Аз зная — продължи той, като се наведе напред загрижен, — че ти лично си заинтересован от това, Робин. Това също може да има голямо значение за всички нас, като под „нас“ разбирам не само човешката раса, но също и машинните интелекти. — Никога не го бях виждал толкова сериозен. — Ти разбираш — каза той, — че местоназначението на артефакта хичиянски рай също е било недвусмислено определено. Мога ли да ти покажа една картина?

Разбира се, това беше риторичен въпрос. Аз не отговорих, но и той не изчака. Алберт се сви в ъгъла, а на плоския екран се появи главната картина. Беше върху бяла основа и представляваше нещо като любителска рисунка на турски полумесец. Картината не беше симетрична. От едната страна полумесецът беше отхапан, а останалата част от картината беше черна с изключение на едно неправилно светлинно петно, което запълваше роговете на полумесеца, излизаше от тях и образуваше мъглива елипса.

— Много жалко, че не можеш да видиш този цвят, Робин — каза Алберт, като ме погледна от ъгъла на екрана. — Той е син, а не бял. Да ти кажа ли какво е това, което виждаш? Това е материя, която обикаля около някакъв много голям обект. Материята от лявата ти страна, която идва към нас, се движи достатъчно бързо, благодарение на което излъчва светлина. Материята от дясно, която се отдалечава, се движи много бавно спрямо нас. Това, което виждаме, е материя, която се

превръща в радиация при нейното притегляне към изключително голяма черна дупка, разположена в центъра на нашата галактика.

— Мислех, че скоростта на светлината не е относителна! — отбелязах аз.

Алберт се разшири докато отново изпълни целия екран.

— Не е, Робин, но орбиталната скорост на материята, която създава светлината, е относителна. Тази картина е от файла на Гейтуей и съвсем доскоро тя не беше установена в пространството. Но сега е ясно, че тя е там и всъщност, в известен смисъл, формира галактичното ядро.

Той замълча докато си пълнеше лулата и през цялото време ме гледаше. Е, това не беше съвсем вярно. Имаше едно изоставане от части от секундата и дори чиповете на Алберт не можеха да направят нищо по това изоставане; ако аз преместех поглед, неговият поглед се влачеше там, където бях гледал само миг преди това, за да открие с неудоволствие, че вече е закъснял. Не го пришпорвах и когато привърши с пълненето и запали лулата си, каза:

— Робин, често пъти не съм сигурен каква информация да ти подам по своя инициатива. Ако ти ме питаш, тогава е различно. По всеки въпрос, който те интересува, мога да ти разкавам толкова, колкото си готов да слушаш. Аз мога да ти разкажа също защо нещо може да се приеме по даден начин, ако ме запиташ за някоя хипотеза; а аз лично ще ти предложа хипотези, когато това, в съответствие с ограниченията заложени в програмата, изглежда подходящо. Гаспажа Лаворовна-Бродхед е написала доста сложни нормативни инструкции за този вид вземане на решение, но за простота, те са представени под формата на уравнение. Нека V представлява цифрова стойност в хипотезата. Нека също P представлява вероятността за достоверност на тази хипотеза. Ако мога да допълня сумата от VP така, че да достигне поне единица, тогава мога по своя инициатива да ти изложа хипотезата. Но, о, Робин, колко е трудно да се припишат точни цифрови стойности на P и V в конкретния случай. Сега не мога по никакъв начин да бъда сигурен в никаква стойност, която бих приписал на вероятността. Но нейната стойност е голяма. За всички намерения тя може да бъде считана за безкрайност.

После ме накара да се изпотя. Онова, което зная със сигурност за програмата Алберт, е, че колкото повече време му е необходимо, за да

ми разкаже нещо, толкова по-малко смята, че ще ми хареса да го слушам.

— Алберт — казах аз, — по дяволите, давай по-нататък.

— Разбира се, Робин — отговори той, като кимаше, но не желаше да бъде прищпорван, — по-напред трябва да ти кажа обаче, че това предположение удовлетворява не само известното ни от астрофизиката, но също и някои други въпроси — например, къде е отивал хичиянският рай, когато вие го върнахте и защо са изчезнали самите хичиянци. Преди да ти изложя предположението, ще трябва да разгледам четири основни пункта, както следва:

Първо. Числата, които Тайни Джим нарича „гош“.

Те представляват цифрови величини, главно от така наречените „безразмерни“, тъй като са еднакви във всяка измерителна система. Отношението на масата на електрона към протона. Числото на Дирак, което изразява разликата между електромагнитната и гравитационна сила. Константата на Едингтон за фината структура. И така нататък. Ние знаем тези числа с голяма точност. Онова, което не знаем, е защо тези числа имат такава стойност. Защо трябва константата на фината структура, например, да бъде 137, а не 150? Ако разбирахме астрофизиката... ако имахме една завършена теория... щяхме да можем да получим тези числа от теорията. Ние имаме добра теория, но от нея не можем да получим тези гош числа. Защо? Възможно ли е — попита той тъжно, — тези числа по някакъв начин да са случайни?

Той замълча, като пуфкаше с лулата си, а после вдигна два пръста.

— Второ. Принципът на Мах. Това се оказва също загадка, но може би малко по-лека. Моят покоен предшественик — каза той, като намигна, — според мен за да ме успокои, като ми каже, че е по-лесна за разрешаване, — моят покоен предшественик ни даде теорията на относителността, която най-често се разбира, в смисъл, че всичко е относително спрямо всяко друго нещо, с изключение на скоростта на светлината. Когато се намираш у дома на Тапанско море, Робин, ти тежиш около осемдесет и пет килограма. Това ще рече, че това е мярка за силата, с която се привличате с планетата Земя; в известен смисъл това е твоето тегло спрямо Земята. Но съществува още и характеристика, наречена „маса“. Най-добрата мярка за „масата“ е силата, необходима за ускоряване на един предмет, да речем твоето

тяло, от състояние на покой. Ние обикновено считаме, че „масата“ и „теглото“ са едно и също, и на повърхността на Земята това наистина е така, но се предполага, че истинската характеристика на материята е масата, докато теглото е величина, определена само спрямо нещо. Но — и той отново ми намигна, — нека да проведем един *gedanke*^[1] експеримент, Робин. Да предположим, че ти си единственото нещо във Вселената. Никаква друга материя не съществува. Колко ще тежиш? Николко. Каква ще бъде масата на твоето тяло? Е, това е въпросът. Да допуснем, че на пояса си имаш привързана малка ракета и решиш да се ускориш. Тогава ще измериш ускорението и ще изчислиш силата, която е необходима да те движи и ще получиш масата... така ли? Не, Робин, не е така. Понеже няма нищо, спрямо което да измериш движението! „Движението“ е концепция, безсмислица. Така че самата маса — съгласно принципа на Мах — зависи от някаква външна система. Мах смята, че така наречената от него „цялостна среда на Вселената“ не е лишена от смисъл. И според принципа на Мах, който бе разширен от моя предшественик и от други, това е в сила за всички други „същински“ характеристики на материята, енергията, пространството... включително и „гош числата“. Изморих ли те, Робин?

— Можеш да се обзаложиш, че е така, Алберт — изръмжах аз, — но продължавай.

Той се усмихна и вдигна три пръста.

— Трето. Това, което Хенриета нарича „точка Х“. Както добре знаеш, Хенриета не успя да защити докторат, но в дисертацията си извърши едно изследване и аз мога да ти кажа какъв е неговият смисъл. През първите три секунди след Големия взрив, което ще рече началото на Вселената, така както го знаем днес, цялата Вселена е била компактна, изключително гореща и напълно симетрична. Дисертацията на Хенриета се цитирана обстойно от един кембриджски математик — публикация от Тонг Б.Танг и съавтори; това, което те получили като следствие е, че след онзи момент, който Хенриета нарича „точка Х“, симетрията „е замръзнала“. Всички константи, които наблюдаваме днес, са фиксирани в онази „точка Х“. Оттогава насам те съществуват без да са се променили.

— Така че в точка Х, три секунди след началото на Големия взрив, нещо се е случило. Може да е някое съвсем случайно събитие...

някаква турбуленция в експлодиращ облак.

— А може и да е предизвикано нарочно.

Той замълча и съсредоточено засмука лулата си. После, когато видя, че не реагирам, въздъхна и вдигна четири пръста.

— Четвърто, Робин, и последно. Извинявам се за този дълъг увод. Последната точка в предположението на Хенриета се отнася до „липсващата маса“. Изглежда, че просто не достига маса във Вселената, за да се удовлетворяват иначе много добрите теории за Големия взрив. Тук Хенриета е направила много голям скок в докторската си дисертация. Тя допуснала, че хичиянците са знаели как да създават маса и как да я унищожават... и в това, както добре знаем, е била права, макар че е било само нейно предположение и маститите учени, пред които е трябвало да защити дисертацията си, са побързали да го оспорят. Тя отишла и по-далеч; предположила, че хичиянците всъщност са накарали известна маса да изчезне. Не масата на кораб, макар че ако беше направила такова допускане, щеше да е права. В много по-голям мащаб. В мащаба на една Вселена. Тя предположила, че и те като нас са изучавали „гош числата“ и са достигнали до някои заключения, които изглежда са верни. Тук, Робин, става малко по-сложно, затова слушай по-внимателно... но вече сме почти към края.

Сам разбираш, че тези фундаментални константи, каквито са „гош“ числата, определят дали може да съществува живот във Вселената. Между многото други неща, разбира се. Но ако някои от тези числа бяха малко по-големи или малко по-малки, животът щеше да е невъзможен. Разбираш ли логическото следствие от това твърдение? Да, мисля, че го разбираш. Това е просто силогизъм. Основа предпоставка — „гош числата“ не са фиксирани от естествен закон. Те могат да бъдат различни, ако в „точка Х“ са се случили някои различни събития. Основна предпоставка; ако те са били различни в някои насоки. Вселената би била по-малко благоприятна за живот. Заключение? Това е същината на всичко. Заключение: ако те бяха малко по-различни в някои други посоки, Вселената може би можеше да бъде по-благоприятна за живот.

Той престана да говори, седна, загледа ме и се наведе надолу, за да почеше с ръка стъпалото на крака си.

Не знаех кой от нас щеше да надделее. Аз се опитвах да смеля много от несмилаемите идеи, а старият Алберт беше решил да ми даде време за това. Преди да се бе случило едното от двете, в стаята влетя Пол Хол и изкрещя:

— Компания! Хей, Робин! Имаме гости!

Първата ми мисъл, разбира се, беше за Еси; бяхме говорили; знаех, че бе тръгнала към космодрума Кенеди. Погледнах към Пол, а после часовника си.

— Още не е време — казах аз, защото наистина бе много рано.

Той се усмихна.

— Ела и виж бедните копелета — изкиска се той. И наистина бяха такива. Шестима, натъпкани в петместен кораб. Отлетели от Гейтуей по-малко от двайсет и четири часа след като бях напуснал Луната, носещи достатъчно оръжие за изтребване на цяла дивизия от Най-древните, готови да спасяват и да получат награда. Бяха изменили целия път до хичиянския рай, после се върнали обратно. Някъде по пътя сме се разминали без да разберем. Бедни копелета! Но бяха доста свестни момчета, доброволци, приели една мисия, която трябва да бе изглеждала доста несигурна дори и според стандартите на Гейтуей. Обещах им, че ще имат дял от наградите — бяха достатъчни, за да има за всички. Те с нищо не бяха виновни, че не се нуждаехме от тях, особено като се вземеше предвид колко щяха да са ни полезни, ако ни бяха дотрябвали.

Така че ние ги приветствахме. Джанин горделиво ги развеждаше. Уон, усмихнат и размахващ приспиващата пушка, ги представи на любезните Древни, спокойни пред лицето на новите натрапници. И когато всички се успокоиха, разбрах, че от всичко най-много имах нужда от храна и почивка; позволих си и двете.

Когато се събудих, първата новина, която получих, беше, че Еси е на път, но има още време докато пристигне. Помотах се малко, като се опитвах да си спомня всичко, което ми бе казал Алберт, стараяйки се да си изградя зрителна престава за Големия взрив и за онзи критичен момент от третата секунда, когато всичко е замръзнало... без всъщност да успее. Така че отново извиках Алберт.

— По-благоприятна как?

— А, Робин — възкликна той (нищо никога не можеше да го изненада) — това точно е въпросът, на който не мога да отговоря. Ние

дори не знаем какви са характеристиките на Вселената съгласно принципа на Мах, но може би... Може би — каза той бавно, а в ъглите на очите му се появи бръчка, което показваше, че ми се присмива, — може би безсмъртност? Може би по-бърза синаптична^[2] скорост на органичния мозък, т.е., по-голям интелект? Може би развитие на повече планети, на които да е възможен живот! Всяко едно от тези неща. Или всички те. Важното е, че можем да теоретизираме, че такива „по-благоприятни“ характеристики могат да съществуват и че трябва да е възможно те да бъдат извлечени дедуктивно от една подходяща теоретична база. Хенриета стигна чак дотам. После отиде дори малко по-далеч. Да предположим, че хичиянците (тя изказала своето предположение), са запознати малко по-добре с астрофизиката от нас, са решили, какви трябва да бъдат правилните характеристики... и се се захванали да ги създадат! Как биха постъпили? Е, един от начините е да свият обратно Вселената до първоначалното ѝ състояние и да тръгнат с друг голям взрив! Как би могло да стане това? Ако човек може да създава и да унищожава маса — лесно! Балансираш внимателно. Спираш разширението. Започваш отново свиването. После заставащ по някакъв начин извън точката на концентрация, изчакваш отново да експлодира... и тогава, извън моноблока, правиш необходимото, за да промениш основните безразмерни числа на Вселената, така че да се роди една нова вселена, която да бъде... е, наречи го небе.

Опулих се от изненада.

— Възможно ли е това?

— За теб или мен? Сега? Не. Абсолютно невъзможно. Нямаме ни най-малка представа откъде да започнем.

— Не за мен или теб, глупчо! За хичиянците!

— Е, Робин — отговори той тъжно, — кой може да каже? Аз не разбирам как, но това съвсем не означава, че е невъзможно. Аз дори не зная как да манипулирам Вселената, за да стане по-благоприятна. Но това може би няма да е необходимо. Трябва да допуснем, че те имат някакъв начин да съществуват практически вечно. Това е необходимо, за да се провежда такъв експеримент. И ако съществуващ вечно, е, тогава можеш просто да правиш случайни промени и да чакаш да видиш какво ще се получи, докато не постигнеш желанния резултат.

Той погледна замислено за момент студената си лула, после я сложи в джоба на ризата си.

— Дотук стигнала Хенриета с дисертацията си преди да се нахвърлят върху нея. Защото после каза, че „липсващата маса“ можела фактически да докаже, че хичиянците наистина са започнали да се намесват в последователното развитие на Вселената... тя каза, че те премествали маса от други галактики, за да ги направят по-бързо да се свържат. Може би, според нея, те също добавяли маса към центъра — ако въобще съществува такъв. И още, според нея, това можело да послужи като обяснение защо са избягали хичиянците. Те започнали процеса, предполагала тя, а след това са се отдалечили някъде на скришно място, в някакъв вид стаза извън времето, може би като голяма черна дупка, докато целият процес протече и те започнат всичко отначало. Това вече наистина било прекалено много! Нищо чудно. Можеш ли да си представиш група от професори по физика, които се опитват да асимилират такова нещо? Казали й, че с това трябва да се опита да защити докторска титла по хичиянска психология, вместо астрофизика. Казали още, че не предлага нищо освен предположения и допускания... никакъв начин за проверка на теорията, само догадки. Освен това смятали, че тези догадки са направени лошо. Така че отхвърлили дисертацията й, тя не защитила докторат и заминала за Гейтуей, за да стане изследовател и стигнала там, където е сега. Мъртва. И — каза той замислено, засмукал отново лулата си, — аз също мисля. Роби, че не е била права, или най-малко е била небрежна. Наистина съществуват много малко доказателства, че хичиянците имат някакъв начин да влияят върху материята в някоя галактиката освен нашата, но тя говорела за цялата Вселена.

— Ти обаче никак не си сигурен?

— Никак, Робин.

Изревавах:

— Нямах ли поне някакво скапано предположение?

— Разбира се, Робин — каза той навъсено, — но само толкова. Моля, успокой се. Разбери, погрешен е мащабът. Вселената е твърде голяма в светлината на всичко, което ни е известно. А времето е много кратко. Хичиянците са били тук преди по-малко от един милион години, а разширение на Вселената до днес е станало за около двайсет

пъти по-дълго време... времето за свиване едва ли ще бъде по-малко. Математически шансовете да имат време да се появят са много малки.

— Да се появят?

Той се изкашля.

— Оставих за накрая нещо, Робин. Има и още едно предположение, от което се страхувам и самия аз. Да предположим, че има Вселена, построена от хичиянците. Да предположим също, че по някакъв начин те са се развили в някоя по-малко благоприятна вселена, но не са я харесали и са направили да се свие, за да създадат нова, която е точно тази, в която се намираме ние. Такова едно предположение не е недопустимо, знаеш ли. Може да са наминали, за да огледат, да са установили, че тя е точно такава, каквато я желаят. И сега може би онези, които са дошли да видят резултатите са се върнали, за да доведат и останалите.

— Алберт! За бога!

Той каза тихо:

— Робин, не бих казал всичко това, ако можех да се въздържа. Това е само предположение. Мисля, че нямаш представа колко ми е трудно да правя такова предположение и не бих могъл да го направя, ако не беше за... е, има такова нещо. Съществува един възможен начин за оцеляване при свиване и един нов голям взрив и това е да си на такова място, където времето спира. Кое е това място? Една черна дупка, разбира се. Голяма. Достатъчно голяма, за да не губи маса от квантово-тунелния ефект и, следователно, да може да живее безкрайно дълго. Зная къде има такава черна дупка, Робин. Масата ѝ е около петнайсет хиляди пъти по-голяма от масата на Слънцето. Местоположение — центъра на Галактиката. — Той погледна часовника си и лицето му промени изражението си. — Ако изчисленията са ми верни, Робин — каза той, — твоята жена в момента пристига.

— Айнщайн! Първото проклето нещо, което ще направи тя, е да те препрограмира!

Той ми намигна.

— Вече го стори, Робин — посочи той, — и едно от нещата, които ме научи да върша, е да намалявам нервното напрежение, когато е подходящо, чрез някоя шеговита или вежлива забележка.

— Да не би да искаш да кажеш, че трябва да се успокоя?

— Е, не съвсем, Робин — отговори той. — Всичко това е твърде теоретично — ако има чак такова значение. И в рамките на човешкия живот, може би, нещо много далечно. Пък може и да не е. Тази черна дупка в центъра на нашата Галактика е най-малкото едно възможно място, където са отишли хичиянците и за полет с хичиянски кораб никак не е далеч. А... аз казах, че изяснихме целта на курса на Древните. Той беше насочен натам, Робин. Право към тази черна дупка, когато вие го отклонихте от курса му.

Бях се изморил от пребиваването си на хичиянския кораб много преди да пристигне Еси. А когато пристигна, през по-голямата част от времето си тя се занимаваше с изкуствените интелекти. Не бях изморен обаче от самата нея, така че се навъртах там, докато най-накрая не призна, че е научила всичко, което може да използва от лентите и четирийсет и осем часа по-късно се върнахме на Тапанско море, а деветдесет минути по-късно пристигна Уилма Лийдерман с медицинските си инструменти, с които провери основно състоянието на Еси. Разбрах, че Еси беше добре, а когато Уилма се съгласи да остане за едно питие, тя го потвърди. После Уилма пожела да поговорим за здравната машина, която Мъртвите използвали, за да поддържат Уон във форма през цялото време докато израсте. Преди тя да си тръгне, вече бяхме основали една изследователска и развойна фирма с начален капитал един милион долара — с президент Уилма — която да проучи какво може да се направи в тази област. Ето колко лесно беше всичко, когато нещата се развиват така, както го очакваш.

Или почти всичко. Продължаваше да съществува онова чувство на безпокойство, което изпитвах винаги когато заговорехме за хичиянците (ако въобще бяха хичиянци) на онова място по средата на Галактиката (ако наистина бяха там). Това е много интересно, знаете ли. Ако Алберт беше предположил, че хичиянците са си отишли, за да се върнат бълващи огън и разрушение (или ако изобщо са си отишли) през следващите години, е, сигурно не бих се тревожил така адски много. Ако беше казал десет, или дори сто години, бих могъл да работя, докато ме обхване пълен ужас. Но когато става дума за астрономически времена... е, по дяволите.

Колко е лесно да се безпокоиш за нещо, което може да не се случи и след милиард години?

И все пак идеята не ме напускаше.

От нея не можех да си намеря място по време на вечерята, след като си беше отишла Уилма и когато донесох кафето, Еси, сгушена пред камината, много кокетна в опънатия си панталон, решеща косата си, ме погледна и каза:

— Може би няма да се случи, Робин.

— Как можеш да си сигурна? В онези кораби има програмирани петнайсет хиляди хичиянски цели. Колко от тях сме проверили? По-малко от сто и петдесет и една от тях се оказа хичиянският рай. Според закона за средните стойности някъде другаде има стотици подобни, и кой може да каже дали някой от тези кораби не е на път към хичиянците, за да ги информира какво правим в момента?

— Скъпи Робин — каза тя, като се обърна, за да почеше носа си в коляното ми, — пий си кафето. Ти не разбираш от математическа статистика и, във всеки случай, може ли някой да твърди, че те възнамеряват да ни сторят зло?

— Няма значение какви намерения имат! Зная какво ще стане, за бога. Очевидно е. Онова, което се случи с таитяните, тасманците, ескимосите, американските индианци... случва се през цялата история. Един човек, попаднал сред по-висока култура, неизбежно загива. Без някой да го иска. Те просто не могат да оцелеят.

— Винаги ли, Робин?

— О, хайде!

— Не, кажи — настояваше тя. — Ще ти дам обратния пример: Какво се е случило с римляните, открили галите?

— Покорили адски много от тях, това се е случило!

— Вярно е. Не, почти е вярно. А после, двеста години по-късно, кой кого е покорил, Робин? Варварите покорили Рим, Робин.

— Не говоря за такъв вид покоряване! Говоря за комплекса за расова непълноценност. Какво става с една раса, която живее в контакт с по-интелигентна раса?

— Е, при различни обстоятелства стават различни неща, Робин. Гърците са били по-интелигентни от римляните. Римляните никога през живота си не са имали никаква нова идея, освен свързана със строителство или с избиване на хора. Това обаче не ги е притеснявало.

Те дори взимали гърци в домовете си да ги учат на поезия, история, наука. Като роби. Скъпи Робин — каза тя, докато оставяше чашката си от кафе и се премести, за да седне до мен, — мъдростта е своего рода ресурс. Кажи ми. Когато ти трябва информация, към кого се обръщаш?

Помислих над въпроса около една минута.

— Е, Алберт, най-често — признах аз. — Разбирам накъде биеш, но това е нещо съвсем различно. Работата на компютъра е в някои случаи да знае повече и мисли по-бързо от мен. Затова са компютрите.

— Точно така, скъпи Робин. Доколкото мога да преценя, ти все още не си унищожен. — Тя потри буза о моята, а после направо каза:

— Нещо си неспокоен. Какво би желал да вършиш?

— Какви са възможностите? — попитах аз, като се пресегнах да я хвана, но тя поклати глава.

— Нямах предвид това, във всеки случай не в тази минута. Искаш ли да гледаме пиезовизия? Имам записи е подбор от тазвечерните новини, докато вие с Уилма изготвихте плановете. Ще видиш как твоите добри приятели посещават домовете на своите предци.

— Древните в Африка? Видях ги следобед. — Някой местен гешефтар решил, че ще бъде добра реклама да покаже на Древните танзанийска пустиня. Беше прав. На Древните никак не им харесало — мразели топлината, мърморели тъжно против снимките, които трябвало да им правят, не се интересували от въздушния полет. Но бяха новост. Новост представляваха също Пол и Ларви. В момента бяха в Дортмунд за построяване на мавзолей на бащата на Ларви, в който да се пренесат останките му веднага щом пристигнат от Завода за храна. Също и Уон, който забогатя от участие в пиезовизията като момчето от хичиянския рай: така беше и с Джанин, която прекарваше приятно времето си в срещи със своите кореспондентски приятели, които можеха да я видят на живо. Новост бях и аз. Всичките бяхме богати — с пари и слава. Какво щяха да направят те с това в крайна сметка, не можех да се досетя. Но онова, което щях да направя аз, най-после ми стана ясно.

— Вземи си пуловер, Еси — казах й аз. — Хайде да се поразходим.

Разхождахме се покрай ледената вода, хванати за ръце.

— А, вали сняг — съобщи Еси, като вдигна поглед към купола, намиращ се на седемстотин метра над главите ни. Обикновено той не можеше да се види много ясно, но тази вечер, осветен по краищата от нагревателите, които не позволяваха да се натрупа сняг или лед, той представляваше един млечен купол, разкъсан с отражения от светлини от пода, простиращ се от хоризонт до хоризонт.

— Много ли ти е студено?

— Може би само тук, близко до водата — призна тя. Изкачихме се нагоре до малката палмова горичка при фонтана и седнахме на една пейка, откъдето се виждаше Тапанско море. Беше приятно. Под купола въздухът никога не става много студен, но водата идва от реката Хъдзън, която преминава седемстотин или осемстотин километра преди да достигне язовира Палисейд и от време на време, през зимата, под бариерите изскачаше някое парче лед и се блъскаше в доковете.

— Еси — казах аз, — нещо си мислех.

— Зная, скъпи Робин — отвърна тя.

— За Най-древния. Машината.

— О, наистина ли? — Тя повдигна крака, за да не се измокри от тревата, влажна от пръски, отвявани от фонтана. — Много прецизна машина — каза тя. — Съвсем питомна, след като ѝ се извадят зъбите. При условие, че не са ѝ включени външните ефектори, или е неподвижна, или няма достъп до контролни чипове... да, съвсем питомна.

— Онова, което искам да зная — казах аз, — е дали би построила такава за човешко същество.

— А! — възкликна тя. — Хм. Да, мисля че бих построила. Ще трябва известно време, и, разбира се, много пари, но да.

— И ще можеш да съхраниш в нея човешка личност... след като човек умре, искам да кажа? Така както са съхранени мъртвите хора?

— Бих казала доста по-добре. Има някои трудности. Главно биохимически, не от моята област. — Тя се наведе назад, загледана в купола над главите ни, оцветен в цветовете на дъгата, и продължи замислено: — Когато пиша компютърна програма. Робин, аз говоря на компютъра с един или друг език. Аз му казвам какво трябва да върши. При хичиянските програми не е така. Те са изградени на база на директна химическа връзка с мозъка. Мозъкът на Древните химически не е съвсем идентичен с твоя или моя, следователно Мъртвите са

съхранени доста несъвършено. Но Древните трябва да са много по-напред от истинските хичиянци, за които процесът е бил разработен най-напред. Хичиянците са успели да трансформират този процес без видими трудности, следователно това може да стане. Да. Когато ти умреш, скъпи Робин, ще бъде възможно твоят мозък да се прочете и запише в машина, след това машината да се постави в хичиянски кораб, който да отлети за черната дупка в съзвездие Стрелец УУ, където да поздрави Джел-Клара Моинлин и да ѝ обясни, че ти не си виновен за епизода. Това ти гарантирам, само че не трябва да умираш по-рано от, примерно, пет до осем години, за да може процесът да бъде изследван. Ще ми обещаеш ли да не умираш, мили?

Има времена, когато нещо толкова много ме изненадва, че не зная дали да плача, да се ядосвам, или да се смея.

— Понякога просто ме сащисваш, Еси — отговорих ѝ аз.

— Но защо, Робин? — Тя се пресегна и ме хвана за ръка. — Да предположим, че беше обратно, а? Да предположим, че аз бях тази, която е преживяла много голяма лична драма. Също като твоята, Робин. Онзи, когото съм обичала, е пострадал жестоко по такъв начин, че никога не мога да го видя или да му обясня какво се е случило. Мислиш ли, че не бих искала по някакъв начин да поговоря с този човек, за да му кажа какво чувствам?

Приготвих се да отговоря, но тя се изправи и тури пръст на устните ми.

— Това беше риторичен въпрос, Робин. И двамата знаем отговора. Ако твоята Клара е все още жива, тя би имала голямо желание да те чуе. Това е вън от всякакво съмнение. Така че — каза тя, — аз имам план. Ти ще умреш — надявам се не скоро. Умът ти ще влезе в машината. Може би ще си направя копие, ако ми разрешиш. Но едното копие заминава за черната дупка при Клара, намира я и ѝ казва: „Клара, скъпа, онова, което се случи, не можеше да се предотврати, но искам да знаеш, че съм готов да дам живота си, ако мога да те спася“. И после, Робин, знаеш ли какво ще отговори Клара на тази странна машина, която се явява от нищото, може би само няколко часа нейно време след самия инцидент?

Не знаех! Цялата работа беше в това, че не знаех! Но не го казах, защото Еси не ми даде възможност да го кажа.

— Тогава Клара ще ти отговори: — „О, Робин, скъпи, зная, че би го направил. Защото от всички хора, родени на земята, ти си този, на когото най-много вярвам, най-много уважавам и обичам“. — Зная, че ще каже така, Робин, защото за нея това ще бъде вярно. Както е вярно и за мен.

[1] „мислен“ (нем.) (Бел.прев.) ↑

[2] Връзка между нервни клетки (Бел.прев.) ↑

МЯСТОТО, КЪДЕТО СА ОТИШЛИ ХИЧИЯНЦИТЕ

В шест часа часа вечерта Робин Бродхед тържествено чествал десетия си рожден ден. Съседката му подарила чорапи, играта „Не се сърди човече“ и един шеговит подарък — някаква книга, озаглавена „Всичко, което знаем за хичиянците“. Наскоро били откритите техни тунели на Венера и били направени много предположения за мястото, където хичиянците са отишли да живеят, за тяхната външност, за целите, които преследват. Шегата в книгата се изразявала в това, че всичките ѝ сто и шейсет страници били празни.

По същото време, на същия ден — или във всеки случай в час, еквивалентен на местното време, което е много различно — едно същество правело обичайната си вечерната разходка преди лягане. То също очаквало някакво честване, но без тържество. Това същество било отдалечено от празничната торта със свещички на Бродхед на повече от четирийсет хиляди светлинни години: и било много различно от човешките същества. То нямало име, но от уважение към работата, която вършело, обикновено го наричали с някакво име, което се превежда приблизително като „Капитан“. Над квадратната му, фино окосмена глава звездите били изключително близко и ярки. Когато гледал към тях, го заболявали очите, въпреки добре проектираната, подобна на стъкло обвивка, която покривала както мястото, където се намирал той, така и по-голяма част от цялата му планета. Начумерени червени звезди от клас М, по-ярки от Луната, гледана от Земята. Три златни G. Една гореща F, с цвят на слама, при гледането на която изпитвал болка. На неговото небе нямало звезди от клас O или B. Също така въобще нямало слабосветеци звезди. Капитанът можел да различи всяка звезда, която виждал, защото те били не повече от около десет хиляди, почти всички студени и стари; дори и най-слабата се виждала ясно с невъоръжено око. А зад тези познати хиляди звезди — е, зад тях той не можел да вижда, не от мястото, на което се разхождал, но знаел от многото космически полети, че покрай тях имало

турбулентна, почти невидима синя обвивка, която заобикаля всичко, което той и неговите хора притежавали във Вселената. Небето над главата му можело да ужаси всяко земно същество. През тази нощ, повтаряйки си мислено какво може да види след като се събуди, Капитанът почти се изплашил.

Широк в раменете и бедрата, тесен отпред-назад, Капитанът се поклащал, когато се връщал към пояса, който щял да го докара до спалния му пашкул. Разходката била кратка. Според неговите възприятия само няколко минути. (На четирийсет хиляди светлинни години Робин Бродхед ядял, спял, навлизал в юношеската си възраст, изпушил първата си дрога, счупил си китката и тя отново зараснала и наддал почти десет килограма, преди Капитанът да излезе от пояса.) Капитанът пожелал лека нощ на сънливите си съквартиранти (двама от които от време на време му били и сексуални партньори), свалил от шията си отличителната огърлица за ранг, отвързал животоподдържащия и комуникационните апарати, завързани за краката му, повдигнал капака на своя пашкул и се пъхнал вътре. Обърнал се осем или десет пъти, после се завил с мека, гъбеста, плътна завивка. Хората на Капитана били дошли от бърлогите, а не от равнините. Те спели най-добре така, както били спали техните праисторически предци. Когато се настанил удобно, Капитанът протегнал костеливата си ръка нагоре през завивката, за да затвори пашкула, както го бил затварял през целия си живот; както правели всичките му хора, за да спят добре; както били придърпали звездите над тях, за да ги покрият, когато нуждата налагала всички да прекарат много дълъг и несмуцаван сън.

Шегата с книгата за рождения ден на Робин била малко провалена, защото не била съвсем вярна. За хичиянците се знаели някои неща. Било очевидно, че в някои отношения те били съвсем различни от човешките същества, но в много съществени неща — еднакви! В любопитството. (Само любопитството могло да ги накара да посетят толкова много далечни и странни места.) В технологията. Хичиянската наука не била същата като човешката, но почивала на същата термодинамика, същите закони за движение, същия полет на мисълта от микроскопичното до необятното, от ядрените частички до

Вселената. В основата си същата органична химия на тялото. Дишали почти същия въздух. Хранели се със съвместима по състав храна.

Основното, което всеки знаел за хичиянците — или се надявал, или досещал — било, че те всъщност не били, когато се погледне задълбочено, толкова различни от човешките същества. Може би няколко хиляди години по-напред в цивилизацията и науката. Може би дори не чак толкова много. И в това, както всеки се досещал (или се надявал) нямало нищо лошо. Били минали повече от осемстотин години между времето, когато първият груб хичиянски кораб бе дръзнал да опита да унищожи маса като начин за създаване на тяга и времето, докато техните експедиции посетили по-голяма част от Галактиката. (В една танзанийска пустиня един от праотците на Кривогледата се чудел какво да прави с костите от антилопа, които му била дала майка му.) Осемстотин години — но какви години!

Хичиянците се увеличили. Станали един милиард. После десет. След това сто. Построили коли с колела и ролки, за да се придвижват по непознатата повърхност на своята планета, а след не повече от две поколения, вече летели в Космоса с ракети; още няколко поколения и те вече изследвали планетите на съседните звезди. Едновременно с това те учели. Те създали както огромни, така и микроскопични инструменти: неутронна звезда за гравитационен детектор; интерферометър с напречно сечение една светлинна година, за улавяне и измерване на радиовълни от галактики, чието червено преместване се доближава до граничната стойност. Звездите, на които отишли и галактиките, които разглеждали, били почти идентични с тези, наблюдавани от Земята — астрономическото време от няколко стотин хиляди години наистина се отразявало — но те видели повече и разбрали всичко по-задълбочено.

И онова, което видели и разбрали, се оказало от изненадващо значение за тях. Защото предположението на Алберт било вярно — почти вярно — във всеки детайл, чак до точката, в която ставало ужасно невярно.

Като резултат от тяхното разбиране, хичиянците направили онова, което им се струвало най-добро.

Те върнали обратно всичките си далечни експедиции, почистили добре местата, на които били и отнесли със себе си всичко, което можело да бъде полезно и можело да се пренесе.

Те изследвали няколко милиона звезди и от тях избрали неколкостотин — някои, за да отхвърлят, защото били опасни, други, да обединят. За тях това не било трудно. Способността да унищожават или да създават маса означавало, че били овладели гравитационните сили. Те избрали една популация от стабилни звезди с дълъг живот, отделили опасните, събрали ги заедно или достатъчно близко една до друга, за да направят с тях онова, което искали. Получили се черни дупки с различни размери. Определена концентрация на материя в определен обем от пространството и гравитация, която я държи. Една черна дупка може да бъде колкото галактика, без съставлящите я звезди да са по-близко една от друга от звездите в нашата галактика. Хичиянските планове не били така грандиозни. Те потърсили обем от пространството с дължина няколко дузини светлинни години, изпълнили го със звезди, вкарвали вътре корабите си...

И гледали как то се затваря около тях.

Оттогава хичиянците са изолирани от останалата част от Вселената, скрити в звездното си гнездо. За тях времето се променило. Вътре в черната дупка ходът на времето се забавя — силно се забавя. Във Вселената отвън са изминали повече от три четвърти милиона години. Вътре на Капитана му се струвало, че са минали не повече от две десетилетия. Докато те си правели удобни гнезда в заловените от тях планети, умерената, мека епоха на плиоцена отстъпила място на бурите и ветровете на плейстоцена. Ледникът от гюнц пълзял на север и се оттеглял; после дошли миндел, рис, вюрм. Австралопитеците, които Капитанът отвлякъл — може би да им помогне, или най-малкото да ги изучи с надежда да намери начин да им помогне — изчезнали, а експериментът се провалил. Открит бил питекантропуса, а след него хайделбергският човек, неандерталците. Те пълзели на север и на юг с движението на леда, изобретявали инструменти, научили се да заравят мъртвите си и да ги ограждат с кръг от рокове от дива коза, научили се — започнали да се учат — да говорят. Между континентите изникнали провлаци, а после били отмити. Върху някои от тях се появили изплашени, първобитни племена, вълна от Азия, която преминала от Аляска до нос Хорн, друга вълна, която останала там където била. Сред хората, които живеели там, израснали дебели образувания от

мазнина около синусите, за да предпазват белите им дробове от жилещия арктичен студ. Децата на Капитана създавали челяд в тунелите на Венера и живели с тях, докато той и неговите екипи открили Земята и избрали най-обещаващите примати, които още не били напълно развити. Хомо сапиенс се бил научил да използва огъня и колелото.

А времето минавало.

Всеки удар на двойното сърце на Капитана се равнявало на половин ден във вселената отвън. Когато шумерите слезли от планините и създали града на персийското плато, Капитанът бил поканен да участва в предстоящия годишен разговор. Докато преглеждал списъка на гостите, Саргон^[1] построил една империя. Докато въвеждал команди в програмата на машините си за срещата, малките, трепереци хора изсекли син камък под формата на паметник, за да оформят Стоунхендж. Колумб открил Америка, докато Капитанът се ядосвал с направени в последната минута промени в срещата; той завършил вечерята си, докато първите човешки ракети се клатушкали в орбита и решил да протегне краката си, преди да се оттегли на почивка, когато един човек-изследовател, със затаен дъх от изненада, влязъл в първите хичиянски тунели на Венера. Той спал през времето, когато Робин Бродхед пораснал, изкарал пубертета, отпътувал на Гейтуей и оттам извършил своите полети; спал, когато бил открит Заводът за храна и било взето решение за неговото изследване. Капитанът бил в просъница, когато групата Хертер-Хол започнала четиригодишния си полет и отново заспал — за него това било по-малко от времето, еквивалентно на един час — по време на целия им уморителен полет. След всичко това Капитанът все още бил относително млад. Той имал пред себе си еквивалента на десет години активен, енергичен живот — или онова, което във Вселената отвън би изглеждало като четвърт милион години.

Целта на юбилейната среща била да се разгледа хичиянското решение за оттегляне в една черна дупка и да се обсъди какво друго може да се направи.

Срещата била кратка. Всички хичиянски срещи били кратки, когато не били тържествени или удължени просто заради самото удоволствие от тях; дискусиите, провеждани с помощта на машини-

посредници, спестявали толкова много време, че съдбата на Света можела да се реши за минутки.

Били решени много неща. Имало тревожни новини. Звездата от F-тип, която включили малко колебливо в тяхното гнездо, показвала признаци на крайна нестабилност. Не съществувала непосредствена опасност. Но било добре да не се намира в близко съседство. Някои от новините били неприятни, но очаквани. Последният пристигнал отвън кораб не показвал следи от зараждане на друга космическа цивилизация. Това било очаквано и оставено без внимание. Най-сериозните теоретически анализи показвали, че теорията на осцилиращите вселени била правилна и че наистина хипотезата на принципа на Мах (те не я наричали с това име), която показвала, че в една ранна точка на Големия взрив безразмерните числа могат да бъдат променени, е вярна. Накрая, била открита дискусия по решението този път да се разположат отвън, така че времето да минава четирийсет хиляди пъти по-бързо, отколкото в тяхната затворена сфера. Било ли достатъчно това отношение от 40000 към 1, за да спечелят? То можело да бъде направено по-голямо — толкова голямо, колкото искат — просто чрез намаляване на размерите на дупката и, може би, в същото време изключвайки тази неприятна звезда F. Било разпоредено да се проведат изследвания. Били разменени поздравления. Срещата приключила.

Капитанът, след като свършил с задълженията си, отново излязъл на повърхността да се разходи.

Било ден. Прозрачните паравани били затъмнени. Въпреки това, петнайсет или дваайсет ярки звезди светели на синьо-зеленото небе, дразнейки своето слънце. Капитанът широко се прозинал, помислил да закуси, но решил вместо това да си почине. Той седнал сънливо под светлокафявото слънце, като си мислел за срещата и всичко свързано с нея. Сходството между хичиянци и хора било достатъчно голямо за Капитана, за да бъде разочарован от това, че онези същества, които лично той бе избрал и поставил на артефакта, не постигнали нищо повече. Разбира се, може би ще постигнат. Ракети със съобщения оттам пристигали само на една или две години, според техните стандарти — по-вероятно на всеки петдесет хиляди години по стандартите на човешките същества на Земята. Дори ако неговият собствен проект се бил провалил, по цялата галактика се провеждали още петнайсет или

шестнайсет други, където били забелязани обнадещаващи следи на очакван интелигентен живот. Но повечето не били толкова напред в своето развитие, колкото австралопитеците.

Капитанът се облегнал на своята седалка под формата на буквата V, разположил животоподдържащата капсула под седалката и погледнал към небето. Ако те дойдат, чудел се той, как ли ще разберем кога идват? Небето ли ще се разцепи? (Глупости, сгълчал се той.) Или пък тънката обвивка на черният екран на тяхната черна дупка просто ще се изпари и вътре ще нахлуе светлината от една цяла звездна вселена? Малко вероятно.

Но ако и когато това се случи, те трябва да знаят. В това той бил убеден.

Доказателството за съществуването на такава опасност било сигурно.

Не било такъв вид доказателство, което само хичиянците могат да разберат. Ако някоя от експериментираниите от тях цивилизации достигне до необходимото развитие, те също ще могат го видят. Анизотропния характер на триизмерната фонова космическа радиация показвал необясним „дрейф“. (Човешките същества също се бяха научили да го отчитат, макар че все още не можеха да го разбират.) На първо място може да се промени физическата теория, която предлага такива фундаментални числа, правещи възможен живота. (Човешките същества се бяха научили да разбират това, но не бяха сигурни дали е вярно.) Едва уловимите признаци от далечни галактики, които служеха като индикатор за скоростта на тяхното разширяване, показваха, че тази скорост бе започнала да намалява, а за някои от тях дори и да се обръща. Това беше отвъд човешките възможности за наблюдение — засега: но може би нямаше да е така след няколко години или десетилетия.

Когато хичиянците разбрали, че Вселената не само трябва да се унищожи, за да се изгради отново — но че някои, някъде, фактически вършат това — те били ужасени. Те трябвало да направят всичко възможно, за да разберат кои са те, или къде се намират. Едно било сигурно: хичиянците не искали конфронтация с тях. Така че Капитанът и всички други хичиянци искали от своите експерименти да получат високоразвита и просперираща раса. От чувство за милосърдие и

доброта. От любопитство. И от нещо друго. Експериментите били нещо повече от експерименти. Те били един вид буферно състояние.

Ако някоя от опитните раси, които хичиянците бяха създали, наистина бе процъфтяла, сега тя трябваше да бъде истински технологична. Може би те сега откриваха пътищата към самите хичиянци от онези доказателства, които те бяха оставили за себе си и това внушаваше много страх у Капитана. Той се опита да се усмихне, като в ума си формира уравнението: „Експериментите“ (трябва да) „Хичиянците“ (като) „Хичиянците“ (трябва да)... „Тях“.

Които и да бяха тези „Тях“.

Най-после, помисли си Капитанът тъжно, когато те се върнат отново да окупира тази вселена, която са променили, за да отговаря на техните капризи, те ще трябва да се справят с онези другите, преди да се справят с нас.

[1] Крал на Асирия, умрял през 705 г. пр.н.е. (Бел.прев.) ↑

Източник: <http://sfbg.us>

Издание:

ГЕЙТУЕЙ П. 1994. Изд. Бард, София. Биб. Избрана световна фантастика, No.13. Фантастичен роман. Превод: [от англ.] Георги СТОЯНОВ [Beyond the Blue Event Horizon, Frederik POHL (1980)]. Художник: Петър ХРИСТОВ. Печат: Абагар, Велико Търново. Формат: 84/108/32. Печатни коли: 20. С твърда и мека корица и с подвързия. Страници: 320. Цена: 60.00 лв.; 75.00 лв. — с подвързия=

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.